Mehmet
Eroğlu

Issızlığın Ortası

iletişim

Can Yayınları, 1984-1999 (4 baskı)
Everest Yayınları, 2000 (1 baskı)
agorakitaplığı, 2005-2013 (5 baskı)

İletişim Yayınları 2030 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 310
ISBN-13: 978-975-05-1574-3
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Birhan Koçak
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

Issızlığın Ortası

1979 MİLLİYET ROMAN ÖDÜLÜ
1985 ORHAN KEMAL ROMAN ARMAĞANI
1985 MADARALI ROMAN ÖDÜLÜ

iletişim

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel aftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Issızlığın Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *Issızlığın Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü*'yü sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adını Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *Issızlığın Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödüllerini kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

"Ateş kıvılcımlarıyla kızıl çehreli görünürse de,
onun yaptığı işin sonundaki karanlığa bak..."
– MEVLÂNA, *Mesnevi*

Bu romandaki kişilerin, olayların
gerçek kişi ve olaylarla ilişkisi yoktur...
Ancak anlatılanların yalnızca
hayal ürünü olduğunu kim söyleyebilir?..

BİRİNCİ KİTAP

Birinci Bölüm

- 1 -

Sigarayı yakıyorum, aç karnıma ikinci bu. Nikotinin acısı dilimin pasına karışırken soluk güneşe karşı uzandığım yerde geriniyorum. Başımı sallasam sabahtan beri beynimde uğuldayan o düşünceleri savurup atabilecek miyim? Bilmiyorum, ama daha fazla dayanamam; zaten neredeyse öğlen olacak. Birden saati merak ediyorum. On bir. Ancak güneş, günü saat gibi yarılayamamış, sokak da şaşılacak kadar sessiz. Kalkmaya çalışsam? Hayır, başımı taşıyamayacağım, taş gibi ağır. Vazgeçip yeniden uzanıyorum. Pencereden dışarısını seyredeceğim. Yelkovana yetişmekten umudunu kesen o soluk güneş şimdi karanlık bir tuvale benzeyen gökyüzünde bir bulutun arkasına sığınıyor. Bir gün daha, duvardaki kadınla başlayan bir gün daha. Parlak bir kâğıda basılmış resme bakıyorum. Belki de bir dergiden alındı; kim kesmişse eli titriyormuş. Makas, gitar çalan kadının çevresinde dolaşırken, ayağını koyduğu yastığı dışarıda bırakmış. Renoir bu tabloyu yaparken yüzyıllarca sonra ona bakarak uyanacağımı biliyor muydu? Sorunun saçmalığı güldürüyor beni. Konuşmadan, ama birbirimize alışık, susuyoruz. Kaç gündür onunlayım. Bir, iki, üç... Parmaklarım bitiyor. Demek on günü

geçti. Birden bir bıçak saplanıyor mideme. Artık hep bu hücrede yaşamak zorundayım. O gün, bu evi ilk kez gördüğümde, beynimde uçuşan bu duygu on beş gün öncesine götürüyor beni. Sanki yeniden Murat'la birlikteyiz ve bu odaya giriyoruz. Gözlerimi yumup hatırlamaya çalışıyorum. Çok yorgundum...

...yorgunum, Murat kapıyı açıp kenara çekiliyor. Onu dinleyecek gücüm yok. Elimdeki bavulu bırakıp duvara yaslanıyorum. O, eliyle yatacağım yeri gösteriyor, gözlerimi kaparken başımı sallıyorum. "Neden hemen buraya gelmedin?" diye soruyor. Kirpiklerimi aralıyorum. Duvarda gitar çalan bir kadın var! Sorusunu tekrarlıyor; karşılık vermiyorum. Bu hücreye benzeyen odanın ayrıntıları aylar sonra olsa da bir ev duygusunu kazıyabilecek mi beynime? Murat konuşmasını sürdürüyor: "İstersen o resmi çıkarayım." Benim için fark etmez, omuzlarımı silkiyorum. Gitmesi için yalvarsam. Yalnız kalmalıyım, hiç olmazsa birkaç saat için. Yeni geldim, biraz uyumak istiyorum, demeye hazırlanırken Murat konuşuyor. "Şimdilik sana birkaç ders uydururuz, haftada bir-iki kere gidersin, olur. Çeviri de yapabilirsin..." Her şey ayarlanmış bile. Artık sağıma soluma çizilen çizgilerin belirlediği o dar sınırlar içinde yaşayacağım. Bavulu alıp yatağa doğru ilerliyorum. Şu duvardaki parlak kâğıda basılmış resim de katlanmak zorunda olduğum bir ayrıntı artık. Yatağa otururken Murat, "Adı neydi," diye soruyor birden; şaşkın gözlerimi yüzüne kaldırıyorum, "o gazeteci kadının?" Yere düşmemek için yatağa tutunuyorum. Demek her şeyi biliyor. Sus, diye bağırmaya hazırlanırken, hızlı adımlarla yaklaşıp iri elleriyle omuzlarımdan kavrıyor. Sanki gözlerimde yanan o umutsuzluğu fark etti. Çaresizim, bir fısıltıyla cevap veriyorum: "Violet." Önce susuyor, sonra, "Evet, Violet'ti," diyor. "Violet'i, Papaz'ı, Yüzbaşı'yı, Doktor'u, o savaşları unut. Her şeye yeniden başladığını varsay..." Her şeye yeniden başlamak? Dudaklarından döküldüğü kadar kolay mı sanıyor? Susuyorum. Gözlerim, aylardır peşimden ayrılmayan hayaletleri görmüş gibi, duvarda artık. Evet, hayaletler akşam olur olmaz yine üzerime çullanacak. Ona söylesem! İnanmayacağını biliyorum. Murat beni tutup duvardan ayırıyor. "Demek biliyorsun," diyorum yavaşça. "Yara-

landığında doktor yazmıştı. Üç hafta önce de ikinci mektubu aldım, terhis olduğunu yazıyordu..." Yaralandım mı? Kahkahalarla gülmek geçiyor içimden. Ama hayır, bugünlük bu kadar konuşma yeter. Murat düşüncelerimi okumuş gibi doğruluyor. Şimdi kapının yanında, gitmek üzere. "Onlar yok artık," diyor birden, "Burası Ankara ve sen bize döndün..." Bize? Kapıyı aralayıp düşündüğüm o soruyu cevaplıyor: "Rezzan seni görmek istiyor. Nasıl beklendiğini biliyorsun. Ona neden hiç mektup yazmadın?" Rezzan! Zavallı, onu unuttuğumu bilse. "Gidiyorum. Senin yerinde olsam onunla evlenirdim. Unutma, çocukluğundan beri hep seni istedi."

...sonra çıkıp gidiyor. Artık hücremde yapayalnızım. Cümlesi havada sallanıp yere düşüyor. Rezzan'la evlenmek? Bu halimle mi, diye soruyorum önümdeki sessizliğe. Doktor, aramızdaki yüzlerce kilometre öteden cevap veriyor: "Birini bulmalısın, erkek ya da kadın..." Korkuyla duvara bakıyorum. Yoksa orada mı?..

...o akşam üniforma, palaska ve postallar banyoda yanarken Rezzan geliyor. Bir süre birbirimize bakıyoruz konuşmadan. İçimde bastırmaya çalıştığım iri bir sıkıntı var. Rezzan sarılınca daha da artıyor. Ayların etinin yumuşaklığını unutturduğunu seziyorum. Gözyaşları boynumu ıslatıp göğsüme dökülüyor. Sarılmak gelmiyor içimden. Kollarım, taş gibi kıpırtısız, omuzlarımdan aşağıya sarkıyor. Hıçkırınca geri çekiliyorum. Parmaklarımı göğsüme uzatırken ince bir fısıltıyla soruyor: "İyi misin?" Bileğinden tutup içeriye çekiyorum. Ona gözyaşlarının beni sinirlendirdiğini söylemeliyim. Ağlamamalı. Ama ağlıyor ve sorularını aynı telaşla sürdürüyor: "İyisin, değil mi? Bir şeyin yok." "İyiyim," diyorum gülmeye çalışarak. Sözcük dudaklarımı yakarak kayboluyor. İçimde buzdan kocaman bir dağ olsa da iyiyim, demeli, bu yalanı durmadan tekrarlamalıyım. Odaya yürüyoruz. O aylardan ne kaldıysa hepsi bavulda. Bavulu, yatağın üstündekileri yere atıyorum. Oturuyor. Viski içer mi? İçmeyecek. Mersin'deki o otel odasını hatırlıyorum. Mavili kadın içmişti, ben de içeceğim... "Ne olur yanıma gel." İçkiyi alıp yanına oturuyorum. İlk yudum, şişeden midemdeki sıkıntıya dökülüyor. Yüzüne bakıyorum, gözleri kurumuş. Acaba gülebilir mi? "Gül", diye mırıldanıyorum, ama gülmüyor. Dudaklarını titreten sinirli bir tik var yüzünde. Hiç değişmemiş. Bunu ona söyleye-

ceğim. Ama o benden daha çabuk davranıyor. "Çok değişmişsin." Sonra elleri, gözlerimin altında fırlamaya hazırlanan kemiklere uzanıyor. Hafif, serin bir temas bu. Hemen yıllarca öncesine, çocukluğumuzdaki o bahçeye dönüyorum. Gözlerimi kapasam Murat'la ikisini havuzun başındaki otlara uzanırken göreceğim. "Öyle kalsaydık," diyorum ellerine. Anlamıyor, ben de anlatmaya kalkışmıyorum. Gözlerindeki şaşkınlığı görmemiş gibi bakışlarımı kaçırıyorum. Keşke hep yanımda olsaydı ve parmaklarını yüzümde gezdirseydi. "Neden önce İstanbul'a gittin?" Geri çekerek, parmaklarını tutuyorum. İstediğim, dokunuşu, soruları değil. Cevap bekleyen gözlerini açarak yüzüme eğiliyor. Karşılık vermeyeceğim, şu anda aramıza bir ceset girmemeli. Ona, bir hafta önce, Magosa'dan Mersin'e geldim, oradan da savaşta ölen Rifat'ın annesini görmek için İstanbul'a gittim, diyebilirim. Ama bu kadar kısa bir cümleye, onca korku ve işkenceyi sığdırabilir miyim? Hayır, beni anlayamaz. Rezzan, "Murat," diye konuşmasını sürdürüyor. Sesi hâlâ sulu ve titrek. Sonra Murat'tan vazgeçip, "Neler oldu, hadi bana anlat," diyor. Korkuyla geri çekiliyorum. O iğrenç öfke parmaklarıma düğümlenirken, ilk kez onun bir kadın olduğunu hatırlıyorum. Sabırlı, sesini kontrol etmeye çalışarak sorusunu yineliyor: "Neler oldu? Bana anlatmalısın." Hayır, anlatacak cesaretim yok artık. Yalnızca sessizce düşünebilirim. Askere gittim. Sonra... Sonra o kumsala çıktık. O gün ve o gece ölümle koyun koyuna yattım. Çevremde insanlar öldü. Kelebekler de... Evet, kelebeklerin de öldüğünü unutmamalıyım. Gecenin yarısında dağa tırmandık. Dağ?.. O aydınlık saatlerin dehşeti birden beynime saldırıyor. Yine kalın bir burgu parçalayacak kafatasımı. Titriyorum. Rezzan telaşlanıyor, korkumu saçlarımı okşayarak kaçıracakmış gibi parmaklarını başıma uzatıyor. Birden sanki hastanedeki son gece beni sorguya çeken adamın önündeymişim gibi irkiliyor ve olanları sessiz sözcüklerle anlatmaya koyuluyorum. Dağdan inince savaşlar bitti. Yüzbaşı, beni Karpaslar'daki o köye karakol komutanı olarak atadı. Deniz kenarında sakin bir yerdi ve o garip Papaz'la günler geçip gidiyordu. Sonra o gazeteci kadın geldi köye. Adı?.. "Adı Violet'ti," diyorum yavaşça. Saçlarımdaki el geri çekiliyor. Gözlerimi açıyorum; Rezzan. Gözleri iri iri açılmış. Saçmaladım. O sorgulayan adam değil, Rez-

zan'dı karşımdaki. Kadının adını soran da Murat'tı. Hem artık sabah da değil, çatılardaki karanlık birazdan sokağa inecek. Rezzan şaşırmakla suç işlemiş gibi kızarıyor. Vakit kazanmak için yeni bir soruya sığınıyor. "Yaralanmışsın?" Daha konuşacak, ama elimdeki şişe kayıp yere düşüyor. Ayağa kalkıyorum. Aynı sözcüğü bir kez daha duyarsam kusacağım. Bu da kocaman bir yalan. Dudaklarımın ucuna gelen çığlığı dişleyip tutuyorum. Hayır, gerçeği söylemeyi göze alamam. Elim enseme gidiyor, sanki hâlâ o hastane odasındayım ve Doktor'un parmakları başımdaki kanlı sargı bezinde dolaşıyor. "Evet," diyorum kusmadan. "Yaralandım ve bir ay hastanede yattım." Bir ay diye tanımlanabilir mi o günler? Artık bitti. Oysa Doktor'la ilk konuştuğum gün hiç bitmeyecek sanıyordum. Ama sonunda bitti. Beni bırakmak zorunda kaldı. Birden hastanenin kapısını, taburcu edildiğim günü hatırlıyorum. Düşüncelerimi o hayaletlerin ulaşamayacağı kadar uzağa taşıyabilecek miyim? Yeniden, ama bu kez Rezzan'dan iyice uzağa oturuyorum. Boşuna, beynim, ne kadar direnirsem direneyim, hatırlamaya mahkûm benim. Gözlerimi kapıyorum. Rezzan şaşıracak; şaşırsın. Öğle vaktiydi... Geçmişle aramdaki perde yavaş yavaş aralanıyor...

...çevremi kuşatan yılan dilli bir alev vardı, ama ben sıcağı hissetmiyorum. Deniz kıyısına, limana çıkarsam bomba seslerini duymaktan korkuyordum. Oysa savaşlar biteli çok olmuştu, ama hâlâ kulaklarımda patlıyordu o gürültüler. Kasaba beyaz evleri ve terk edilmiş sokaklarıyla ıssızdı. Köşedeki nöbetçinin önünden altıncı kez geçiyordum, er yine selam veriyordu. Doktora yanıldığını kanıtlayacaktım; az önce hastaneden çıkmıştım. Bacaklarımda yürümek için yeterli güç olduğunu gösterecektim. O ilk sivil günümdü. Hastanede biten serüveni bir daha hiç yaşamayacağımı, adadan ayrılır ayrılmaz her şeyi unutacağımı düşünüyordum. Bir balkonun altında durup sigara yakmıştım, ama duman daha ciğerlerime inmeden duydum onu: "Demek taburcu ettiler sizi?" Geriye döndüm, önce tanıyamadım kadını. Etek giymişti, ama o ses? Sesini unutmak elde değildi. Oydu. "İkimiz de iyiyiz," dedi, şaşkınlığıma aldırmadan. Birden şakaklarım zonklamaya başladı. Kaçmalıydım. Ama geç kalmıştım. Kadın önümdeydi ve elini uzatmıştı. "Sizi gördüğüme çok sevindim," diyordu. Yüzündeki o uzun çilli

gülümsemeye bakmamaya çalışarak, "Şanslıydınız," dedim sıkıntıyla. "Bomba sizin tarafınıza atılsaydı, hastaneden çıkan siz olacaktınız." Hemen cevap vermedi. Sanki önce o garip gülümsemesini bitirmek zorundaydı. Bitirince, "Belki de haklısınız," dedi. "Şanslıydım." Elini sıktım, arkadaki nöbetçi bizi seyrediyordu, başındaki şapkanın gülünç olduğunu düşünmüştüm. "Şimdi kendinizden söz edin. İyi misiniz?" Gözbebekleri küçük ve uzun yüzünde renksiz iki nokta gibi belirsizdi. "İyiyim," dedim yavaşça. "Burada ne yapıyorsunuz?" Ya siz, diye sormak geçti içimden, ama hemen vazgeçtim. Nasılsa beşte ayrılacaktım Girne'den. "Saat altıda Magosa'ya gideceğim," dedim. "Akşama da gemiye binmiş olacağım. Askerlik bitti." Önce sustu, sonra, "Sizin adınıza sevindim," dedi çabucak. Yalan söylediğini biliyordum: O, ellerimi tutmak için bir neden bulmaktan sevinçli, parmaklarımı kavramıştı. "Neden burada ayakta duruyoruz? Haydi gelin, limana gidelim." Ellerimi geri çektim. "Aldırmayın," dedi. Anlayışlıydı, sanki hastanede neler olup bittiğini biliyordu. "Lütfen aksilik etmeyin, hem biraz rüzgâr buluruz belki." Çaresizdim, yüreğimde büyüyen gümbürtüyle peşinden yürüdüm. Nöbetçinin önünden geçtik, yine selam verdi, yine selamı aldım. Az sonra limanın çevresine dizilen kahvelerden birinde, garsonun gösterdiği bir masada oturuyorduk. Arkamı denize vermiştim, çevrede birkaç karacı subaydan başka kimse yoktu. Kadın, iri bir şemsiyenin altındaydı ve çay istemişti. "Çay," dedim garsona; getirdi. Bir süre konuşmadık, sonra, "Papaz ölmüş," dedi yavaşça. Ellerimdeki titremeyi önlemeye çalıştım, ama boşunaydı. Çayı masaya bırakıp, "Öldü," diye mırıldandım. Kadın bana bakmadan, "O köye geldiğimde bana söylediklerinizi Papaz'a aktarsaydım belki ölmeyecekti," dedi. Yüzüne baktım, yine o günkü gibi terlemişti. Sessizce bir küfür mırıldandım. "Hatırlayın o günü." O günü hatırlamak... İçimde her şey savruluyordu. Boğazını sıkmayı düşünüyor, onu karşıma çıkaran rastlantıya lanetler yağdırıyordum. "O akşamüstü de çay içmiştik," diye sürdürmüştü konuşmasını. "Unuttunuz mu?" Hayır, unutmadım. Kaderim o gün kararlaştırılmamış mıydı? Saate baktım, üçtü; kadın hâlâ konuşuyordu: "Eğer benimle yatmak istediğinizi söyleseydiniz olağan karşılayacaktım, ama Papaz'ın o köyden gitmesi için yardım etme-

mi istemenize çok şaşırdım doğrusu." Köydeki o akşamüstü... Blucininin rengine uyan uzun çizgili bir gömlek vardı sırtında ve terliyordu. O gün saçları daha kısaydı... Kadın birden, "Neden gitmesini istemiştiniz?" dedi düşüncelerimi keserek. Neden? Çünkü yüreğimi dağlayan doğrular istemiyordum. Çünkü Papaz'ın beni itmek istediği o kuyu gerçeklerle dolu olsa bile, sıradan bir insan olmanın peşindeydim. O anda ellerimde nemli bir ürperti dolaştı. Gözlerimi açtım. "Soruma karşılık vermediniz," diyordu kadın. Vermeyecektim. Limandaki boş teknelerin kirli ve yeşil gölgeleri suda titreşiyordu. Artık yola çıkmalıydım. Kadına döndüm, vaktin geldiğini söyleyecektim, "Ya o adam," dedi ansızın, "bombayı atan adamı buldunuz mu?" Her şey bulandı, düşecektim, zorlukla tutundum sandalyeye. Ona rastlamamalıydım, buraya gelmemeliydim, diye bağırıyordum, ama sesim çıkmıyordu. Sözcükler boğazımda donup kalmıştı. "Çok soru sordum galiba," dedi. Elim telaşlıydı, bir gece önceki sorgulamayı hatırlatıyordu her şey. "Geceye kadar ne yapacaksınız?" Sonunda sigarayı buldum ve "Bu da bir soru," dedim öfkeyle, "alışkanlıklarınızdan kolay kolay vazgeçmiyorsunuz." Güldü, yüzündeki çiller artık her tarafına yayılmıştı. Yeniden elime uzandı, geri çekildim. "Pekâlâ, sinirlenmeyin," dedi. Dudakları yeni bir daveti sunmaya hazırlanırken gülümsemeye benzer bir titreme yüzünü yokluyordu. Ona inanmamalıyım, diye mırıldandım. "Buraya çok yakın bir evim var," dedi, "kumsalda, isterseniz akşama kadar kalın, Magosa'ya ben götürürüm sizi..."

"...iyi misin?" Kaçıncı soru bu? Kirpiklerim aralanıyor. Rezzan'la karşılaşıyorum. Akşam, odaya çökmüş, artık koyu bir karanlığın içindeyiz. Hâlâ uzaktayım ondan. Ayağa kalkıp yanına yürüyorum. Gözleri ıslak; yine ağlamış. Bu kez benim parmaklarım onun yanaklarında dolaşıyor. Gözlerinden aşağıya inen o gümüş çizgilere dokunuyorum. Omuzlarını tutmak için eğildiğimde, birbirimize yabancı olduğumuzu yeni anlamış gibi, hıçkırıkları gövdesini sarsıyor. Ona anlatabilsem, beynimi kemiren iblisten söz edebilsem... Birkaç dakika sonra susup duvarı işaret ediyor; gidip düğmeyi çeviriyorum. Lambadan dökülen kör ışık acımasız. Bakışları beni ilk kez görüyormuş gibi yakın, ama ürkek...

Üçüncü sigarayı da yakıyorum. Başım sanki bir kuklanın abartılmış kafası; kaldırmaya davrandıkça omuzlarıma düşüyor. Murat ve Rezzan'la başlayan o ilk gün hiç değişmeden sürüp gidiyor. Haftada bir ya da iki kere dışarıya çıkıp o aptal çocuğa ders vermeye gidiyorum. Rezzan'a uğruyorum dönüşte. Başka gidebileceğim hiç kimse kalmadı. Zafer? Ali, Naci? Hatırlamak bile korkutucu. Düşüncelerim ne zaman geçmişle arama gerilen o kalın perdeyi aralamaya kalkışsa, içimi daha da soğutan buzdan bir korkuya çarpıyorum. Ama Zafer? Onsuz Ankara'ya nasıl dayanacağım? Mac. Intosh'un dediği doğru muydu? Kaderimi Zafer'inkiyle birleştirdim mi ben?

Bu kez kalkacağım... Zorlukla doğrulup lavaboya yürüyorum. Muslukta su yok. Küfredip dar pencereye yaslanıyorum. Çatılardaki binlerce televizyon anteni kara ufku garip geometrik şekillere bölmüş. Görüntü midemi bulandırıyor. Odaya geri dönüyorum. Metin'in mektubu! Hayır, okumamalıyım. Akşamdan beri masada duran buruşmuş kâğıttan uzaklaşıyorum. Yatsam? Hiç uyuyamayacağımı bile bile uzanmak neye yarar? Bir çocuk sesi yükseliyor sokaktan. Pencereye yaklaşıyorum. Karşıdaki apartmanın kapıcısının oğlu, yediği dayağı avaz avaz kusuyor. Alışmalıyım. İnsanlara, kalabalığa, seslere, günlerin sürüklediği bütün ayrıntılara alışmak zorundayım. Masaya dönüp kapağı yıpranmış nüfus cüzdanını açıyorum. Sayfa bir: Fotoğraftaki yüzün bana ait olduğunu kimse söyleyemez artık. Adı: Ayhan. Soyadı: İlyasoğlu. Doğum tarihi: 1949... İkinci sayfayı çeviriyorum. Bedence sakatlığı ya da noksanlığı: Bu soruya o gazeteci kadının, gemiye binerken, kulağıma fısıldadığı sözcüklerle karşılık vereceğim: *"Zavallı bir çılgın."* Yatağa yürüyüp uzanıyorum. Düşüncelerim Violet'ten Mac. Intosh'a, sonra Zafer'e atılıyor. Kaç yıl geçti onunla dost olduğumuz o ilk günden bu yana? Gözlerimi kapayıp beynimdeki korkuya aldırmadan sayıyorum. On üç ya da on dört uzun yıl. Evet, on dört yıl olmuş. O gün ilk kez sigara içmiştim, ilk kez Rezzan'a mektup yazmıştık ve yine ilk kez onun yüzünden cezalandırılmıştım... Evet, on dört yıl önce onu tanıdıktan kısa bir süre sonra, o gün Zafer, tahtanın başında Arjantin'i kekeliyordu. Uzun yü-

zü ter içindeydi. Gece yatakhaneden kaçıp revirdeki Hemşire'yi ziyarete gitmişti, uykusuzdu. Ama Coğrafyacı da kalın gövdesini uykuya hazırlıyordu. Konuşsa, saçma olsa bile bir şeyler anlatsa, hoca uyuyacaktı. Dayanamadım, *"Konuş,"* diye fısıldadım oturduğum yerden. Hafta sonu ikimiz de izinsizdik. Cumartesi günü, *"Aldırma,"* dedim Zafer'e, *"Zaten bu dağ başında cumartesi nereye gidilir ki?"* Oysa banka müdürünün kızıyla buluşacaktı, biliyordum. Ama ben hoşnuttum, eğer izinsiz olmasaydık onlar bir kuytuda konuşurlarken gözcülük görevi bana düşecekti. Düşünceliydi, karşılık vermemişti. Elinde bir sigara vardı, az sonra bir tane de bana uzatmıştı. İlk sigaramdı, beğenmesem de içecektim. Duman genzimi yakarken günlerdir aklımda olan o öneriyi yaptım Zafer'e. Belki sıkıntımız dağılırdı. Kabul etti, o gün ilk kez bir başkasının ağzından mektup yazdım Rezzan'a. Aldığım karşılıktan sonra Rezzan sevgilim oldu. *"Aslında senin sevgilin,"* diyordum. Zafer gülüyordu...

Üç ya da dört ay sonra Mac. Intosh'un önündeydim ve sorguya çekiliyordum. Şarap kırmızısı suratıyla karşımda, masadaydı. Öğretmenler odası boştu, çünkü geceydi. O masada, ben karşısında, aramızdaki sessizlik dakikalardır sürüyordu. Şöminede odunlar vardı ve garip bir temmuz sıcaklığı yayılmıştı odaya. Masanın kaplamasındaki çatlak, kafasına kadar uzayıp gidiyor diye düşünüyor ve gizlice gülüyordum. Oysa durumum ağlanacak kadar kötüydü. Hemşire'nin lojmanının arkasındaki duvarın dibinde yakalamıştı beni. Ama Zafer'in kurtulduğunu hatırladıkça seviniyordum. Eğer yakalansaydı kovabilirlerdi onu. Mac. Intosh'un sorularını karşılıksız bırakıyordum. Daha doğrusu ilk söylediğimde direniyordum. *"Bendim,"* diye karşı koyuyordum, *"Duvarda Hemşire'yi gözetliyordum..."* İnanmamıştı. İnanmadığına değil, beni erkek yerine koymamasına içerliyordum. *"Zafer'di,"* diye üsteliyordu Mac. Intosh, *"Ben geldiğimde duvardan atlayıp kaçan Zafer'di."* Susmuştum, gerçeği benim ağzımdan öğrenemeyecekti. *"Neden onu koruyorsun?"* Onu korumuştum, çünkü beni arkadaş diye ilk o kabullendi. 1963 yılının son aylarını unutmamıştım. Halam beni İzmir'den kovmuştu ve o dağ başında herkesten yüzlerce kilometre uzakta tek başımay-

dım. Zafer o yıl ikinci sınıftaydı, bir keresinde beni korumuştu. O yılın sonunda sınıfta kalınca aynı sınıfa düşmüştük. Sessizliğim sürünce, *"Seni kullanıyor,"* dedi Mac. Intosh. *"Küçüklüğünden ve yalnızlığından yararlanıyor. Aslında arkadaşın falan değil. Arkadaş dediğin bırakıp kaçar mı?"* Yine susmuştum. *"Beni yakalamasın, sen geride kal, dediğine eminim."* İrkilerek doğrulmuştum. Aynı sözcüklerle olmasa da Zafer'in benden bunu istediğini nasıl bilmişti? Şöminedeki odunlar çatırtılarla yanmaya devam ediyordu. Zafer'in artık yatakhaneye dönmüş olduğunu düşününce rahatladım. *"Onu seviyorsun,"* dedi Mac. Intosh. Yüzü daha da kızarmıştı. Soluğunda şarap kokusu olduğuna yemin edebilirdim. *"Alçak deyyus,"* diye fısıldadım. Pis İskoç. Evet Mac. Intosh bir İskoç'tu, İkinci Dünya Savaşı'nda çok Japon öldürdüğünü, Burmalı bir karısı olduğunu, karısı ölünce buraya geldiğini biliyordum. Bu dağın başında yılları öğüten bir sabır gösteren tek öğretmen oydu. Sonra düşüncelerimi bırakıp konuşmuştum: *"Erkekler birbirlerini sevmezler, arkadaş olurlar."* Beğenmemişti söylediklerimi, kızdı. Eğer dövmeye kalkarsa işim bitikti. Ayağa kalktı. Hayır dövmeyecekti. *"Revirde bir hafta hapissin,"* dedi. Halama da yazacaktı. Aldırmadığımı anlatmak için sinsice gülmüştüm. Vız gelirdi, nasılsa o kız kurusunu görmeyecektim bir daha. Çünkü o yaz, bütün tatil boyunca Zaferlerde olacaktım. *"Bundan sonra bütün mektuplarını okuyacağım,"* dedi ansızın. Bu kez gülen oydu, sanki öç alıyordu. *"Fark etmez,"* diye mırıldandım, *"nasılsa okuyorsun mektuplarımı."* Hayır, okuduğunu bilmiyor, yalnızca kuşkulanıyordum. Demek artık Rezzan'a rahatça yazamayacaktık. *"Ayağa kalk,"* dedi. Kalktım. Neredeyse şafak sökecekti, günün ilk ışıklarından önceki aydınlık karlar üstüne düşmüştü bile. Şöminedeki ateş çatırtılarla bölünüyordu. O sarhoş, bense uykusuzdum. Belki de Burmalı karısını düşünüyordu. Birden dayanılmaz bir soru yükseldi boğazıma: *"Nasıldı?"* Duymadı beni. Hâlâ pencerenin yanındaydı ve sanki saçaklardaki buza dalıp gitmişti. Neden sonra geri döndü ve eliyle çıkmam için işaret etti. Yatakhaneye gidip eşyalarımı toplayacaktım. *"Kimseyi uyandırma,"* diye uyardı. Başımı sallayıp odanın sıcağından koridorun ayazına yürüdüm...

Beş gün sonra reviri öyle her şeyden uzakta yapmayı düşünene lanetler savuruyordum. Günlerdir pencerenin içine bir tablo gibi sıkışan görüntü hiç değişmedi. Çıplak bir dal, kar ve beyaz. Birinci sınıftaki o uyuz çocuk da çıktığından beri, tam üç gündür kimseyi görmedim, kimseyle konuşmadım. Mac. Intosh'un bu odayı özellikle seçtiğine, penceresi boşluğa bakan bir oda aradığına emindim. Zafer'e kızıyordum, beni görmeye gelebilirdi. Ama Mac. Intosh'un izin vermeyeceğini hatırladıkça bağışlıyordum onu. Yalnızca Hemşire, sabah, öğlen ve akşam üç kez kapıyı açıyordu. Benimle hiç konuşmamıştı. Sanki onunla ben yatmıştım ve ben sebep olmuştum rezalete. Her seferinde Japon suratına küfrediyordum. Benim hiç suçum yoktu, Mac. Intosh bile biliyordu bunu. Yoksa Hemşire'yi gözetlediğimi söylediğim halde revire kapatmazdı beni. Aslında midemi berbat bir fırtınadaymışım gibi bulandıran, Mac. Intosh'un erkekliğimi hiçe sayarak beni Hemşire'yle aynı çatı altına yollamasıydı. Oysa ben Zafer'den daha iyi tanıyordum kadınları. Neden Mac. Intosh'a Rezzan'ın teyzesini anlatmamıştım? Anlatamazdım da ondan. Sigaram bitmişti, o akşamüstü hiç geçmeyecek kadar uzun görünüyordu gözüme. Kirpiklerimi kısıp onca düzlüğün içinde bir karartı görmeye çalışıyordum, ama yararı olmuyordu. Camdaki buğunun ötesinde bembeyaz bir kar bulutu vardı. Sanki Mac. Intosh herkesi dershanelere hapsetmişti. Bağıra bağıra yatağa geri dönmüştüm. Yine de geçmemişti sıkıntım. Sessizlikten bıkmıştım. Gidip lavabodaki bütün muslukları açtım, sonra odaya geri dönüp kendimi yatağa fırlattım. Mac. Intosh'a lanetler yağdırıyor, bildiğim bütün sövgüleri sıralıyordum arka arkaya...

Gözlerimi açtığımda karanlık odayı doldurmuştu. Dışarıdaki kar simsiyahtı artık. Kalktım. Hemşire akşam yemeğini masaya bırakmıştı. İçimde tırtıllı bir öfke doğrulmuştu, yemeği yemeyecektim. Yeniden Mac. Intosh'a küfrettim. Ertesi gün o lanet revirden çıktığımda anasına avradına sövecektim, hem de Türkçe. Ertesi gün! Sevinçle titremiştim; evet, ertesi gün cezam bitiyordu. Ama sevincim çok sürmedi, buz gibi donup kaldı dudaklarımda. Ertesi günün cumartesi olduğunu, okulda ben-

den başka kimsenin bulunmayacağını unutmuştum. Cumartesi ve pazar izinsizdim. Komodinin üstündeki bardağı tekmelerken kapı açıldı. Gelen Hemşire'ydi, tepsiyi alacaktı. Pencereye doğru çevirdim yüzümü. *"Yememişsin,"* dedi arkamdan. Karşılık vermedim. Kararsızdı, bir süre sessizce bekleyip sonra yeniden konuştu: *"Musluklar açık."* Hızla geri döndüm, *"Açık,"* diye bağırdım, *"ve kapatmayacağım. Boşuna git kapat, deme."* Ses çıkarmadı, masadan tepsiyi almak için uzandı. Gidecekti, yine yalnız kalacaktım. *"Konuşalım,"* diye fısıldadım yavaşça. Durakladı, şaşıracağını biliyordum. *"Mac. Intosh,"* diyecek oldu. *"Mac. Intosh'un Allah belasını versin,"* diye bağırdım suratına. Hâlâ kararsızdı; elinde tepsi, kapının önünde bekliyordu. *"Eğer gidersen, kapıyı, camları kıracağım,"* dedim. Tepsiyi masaya bıraktı, gitmeyecek, benimle konuşacaktı. *"Önce muslukları kapat,"* diye başladı, o garip Japon İngilizcesiyle. Yerimden kımıldamadım. *"Öyleyse ben kapatırım,"* dedi. Kalkıp lavaboya gittim ve sesi susturdum. Geri döndüğümde yatağın kenarına ilişmişti. Birden dekorun saçmalığına gülmek geçti içimden. Ben İzmir'den kovulmuştum, burası bir Amerikan Koleji'ydi, bir İskoç bana ceza vermişti ve karşımda ne dediğini zor anladığım bir Japon kadını oturuyordu. Güldüm. Neden güldüğümü merak etmedi. Sonra ikimiz de sustuk. Dışarıda kar, odada karanlık vardı. Ama onca koyuluğun içinde bile Hemşire'nin beyaz yüzü sırıtıyordu. Sonunda benim başlamam gerektiğine karar verdim ve başladım: *"Zafer hiç gelmedi mi?"* Sessizce başını salladı. Yalan diye düşünmüştüm, buluşmadan yapamazlardı. *"Gelmedi,"* dedi sonra. *"Ya Mac. Intosh?"* Bu kez ne sessizce başını salladı, ne de karşılık verdi. *"Mac. Intosh'la yatıyorsun,"* dedim öfkeyle, *"Zafer'le yattığın gibi."* Gözlerine sessiz bir yalvarış çöktü. Bir Japon gözüne hiç o kadar yakından bakmamıştım. Bakışlarımı üzerinde gezdirdim. Kısa boyluydu, bedeni de dolgundu. Yaşı? Çıkaramamıştım. Çekiciliği yüzünde değil, gövdesinin tombul kıvrımlarında birikmişti; kımıldamadan bana bakıyordu. *"Yatıyorsun,"* diye tekrarladım; *"Onunla da yatıyorsun."* Ağlamaya başladı; hayır, belki de gülüyordu. Şaşırabilirdim, çünkü çekik gözlere alışkın değildim. *"Küçüksünüz,*

ama hainsiniz," dedi birden. Hain? Güldüm, hainliğimin ortaya çıkması için kahkaha bile atabilirdim. Kadın kaygan bir sesle konuşmasını sürdürmüştü. Sanki gözyaşları duraklaya duraklaya seçtiği sözcükleri ıslatıyordu. *"Mac. Intosh'u hastanede tanıdım. Japonya'da."* Mac. Intosh, Japonya ve hastane? Sözcükler arasındaki bağı bir türlü kuramıyordum. Japonya'da işi neydi Mac. Intosh'un? *"Kore'de yaralanmıştı,"* dedi kadın. *"Onunla yatmıyorum, Mac. Intosh bana gelip ağlar."* Ağlamak mı? Bu kadın deli diye düşünmüştüm. *"İkinci Dünya Savaşı'nda Burma'da çok Japon öldürmüş, sarhoş olunca gelip günah çıkartır. Ağlar bana."* Birden o garip ilişkiye, kadının sözcükleriyle örülen esrarlı olaya inandım. Hemşire hâlâ kendini savunuyor: *"Yatmıyoruz, Mac. Intosh iyi insandır."* Sonra duraklamış, *"Kâbil bile olsa..."* deyip cümlesini bitirmişti. *"Kâbil?"* Neden sonra karşılık geldi soruma: *"Mac. Intosh, her öldüren Kâbil, her öldürülen Hâbil'dir, der."* Hâlâ ağlamaya devam ediyordu. Şaşkındım. *"Ama siz Japonlar onun karısını öldürdünüz,"* diye atıldım, *"Burma'da."* *"Hayır, karısı sağ. Şimdi Londra'da."* Sözleri ağlamasına karışıp kaybolmuştu. *"Londra?"* diye mırıldandım. Kadın sustu ve bu kez tane tane karşılık verdi. *"Yes, London is a big city like Istanbul."*[1]

Titreyerek yataktan doğruluyorum. Sanki gerçekten on dört yıl öncesine gidip o revir odasına tutsak oldum. İnce bir ter sızıntısı derimi asit gibi yakarak sırtımdan süzülüyor. Mac. Intosh, o Japon Hemşire, Zafer... Hiçbiri yok artık. Mac. Intosh, Hemşire'yi de sürükleyerek karısının hayaleti ardından Londra'ya gitti, Zafer... Karanlık odadaki sızı yeniden boğazıma batıyor. 1971'in Temmuzu'ydu, evet bir Cuma akşamıydı. Daha tutuklanmamıştım. Geceyi çok iyi hatırlıyorum. Birbirimize sarıldık ve gitti. Sonra tutuklandım, ama Zafer'in nereye gittiğini öğrenemediler benden. Mac. Intosh'un kehaneti doğru çıkmadı. Bana, *"Kaderini onunkinden ayır,"* demişti, ama artık ne Zafer vardı ne de birleştirebileceğim kaderi. On bir yıl hiç ayrılmadan geçirdiğimiz o günler kaybolup gitti.

Yataktan kalkıp yine lavaboya gidiyorum. Yine su yok. Yi-

1 (İng.) Evet. Londra, İstanbul gibi büyük bir kenttir.

ne küfredip odama dönüyorum. Metin'in mektubu. Her şey yarım saat önceki gibi art arda sıralanıyor. Adımlarım yavaşlıyor, ama bu kez okuyacağımı biliyorum. Kâğıdı masadan alıp düzgün yazıyı izliyorum.

"Ayhan,
Cuma akşamı her zamanki yerde içeceğiz. Sen de gel, pek kalabalık olmayacağız..."

Kalabalıktan sıkıldığımı nereden biliyor? Belki de yalnızca bir tahmin. Gözlerim öteki satırları atlayarak kâğıtta geziniyor, en alttaki notu okuyorum.

"Halit de gelecek..."

Halit. Mektubu okumakla budalalık ettim. Hayır, asıl budalalık Ankara'ya dönmekti. Onca yılın dibine tortu gibi çökmüş kişileri, olayları, ilişkileri yeni baştan yaşamak zorundayım. Halit'i 1970 Kasımı'ndan beri görmediğimi hatırlayınca sırtımdaki ürperti azıyor. Büyük bir çarşının altındaki havuzlu kahvede oturmuştuk, kaçaktı ve ben ona Zafer'den habersiz para veriyordum. Kahvenin çevresinde arada bir dükkânlara girip çıkan gürültülü bir kalabalık vardı. Ortadaki havuzda ölü balıklar yüzmeye çalışırken, bakışlarımızı üç-beş masa ötede avcı gözlü orospulardan kurtarmaya çabalıyorduk. Ancak sigara içecek kadar vakit vardı ve sigarayı içip gitmişti. Sonra havuzun ortasındaki tekdüze sesli o fıskiyeye küfredip ben de çıkmıştım, o yere batmış gibi insanı ürküten çarşıdan.

Dört yıl sonra yeniden küfredip mektubu eski yerlerinden katlayarak zarfa yerleştiriyorum. Kapıcının oğlu ağlamasını bir türkü edasıyla sürdürüyor aşağıda. Kararımı verdim, bu gece dışarı çıkacağım. Cumaya kadar insanlara alışmalıyım. Kendimi yatağa bırakıp küçük el radyosunun sesini açıyorum. Uzaklardan kopup gelen bir kadın sesi odayı sokağın gürültülerinden temizliyor. Ses melodinin kıvrımlarında gelmeyen sona doğru tırmanırken her şeyi unutuyorum. Düşüncelerim garip

bir sessizliğin içinde kalıyor. Şimdi yalnızca sessizliğin o dayanılmaz çınlaması var odada. Hayır, diye bağıracağım, dudaklarım kilitlenmiş gibi, kıpırdamıyor. Denizin ortasına, 19 Temmuz 1974'ün ilk gece yarısına düşüyorum yavaş yavaş...

...dalgaların geminin düz karnına çarparken içeriye sıçrattığı ses bir yana, çıt çıkmıyor çevreden. Kulaklarımız saatlerdir motorun avaz avaz bağıran ve zaman zaman can çekişen vahşi bir hayvanın homurtusunu andıran boğuk gürültüsünü sessizlikten ayırt edemiyor. Yola çıktığımızda ay yoktu gökyüzünde. Şimdi tepemizde kalleş bir yuvarlak var, bizimle birlikte denizi geçiyor. Yine de önümüzdeki gemileri göremiyoruz. Bakışlarımı teknenin içinde dolaştırıyorum. Sağda solda kusanların dışında herkes oturmuş. Yalnızca çok uzun bir er, ayakta ve kadınlardan söz ediyor. "İhtiyarları sakallıdır, ama gençleri çok fıstıktır," diyerek gülüyor. İkide bir, gerekli gereksiz, cümlelerine sıkıştırmayı ihmal etmediği salakça bir neşesi var. Ama tedirgin, biliyorum. Sigarasını yakmak için kibrite eğildiğinde, alev, gözlerinde büyüyen şaşkınlığı aydınlatmıştı. Tedirgin, ama aksine, çok rahatmış gibi durmadan, dakikalardır konuşuyor. Cümleleri gecenin yalnızlığında titriyor, çevresini kuşatan öteki erlerin hiç susmamasını istediklerini anlamış gibi kadınlarla sürdürüyor gevezeliğini. Oysa Rifat'la ben saatlerdir garip bir duygunun pençesindeyiz ve susuyoruz. Er yeni ve tiz bir kahkahanın ardından açıklıyor. "Bu gemilerin motorları tank motoru, ondan bu kadar çok gürültü var." Gürültü mü? Kulaklarımı kabartıyorum, birden o sessizlik perdesi yırtılıyor ve cehennemî bir homurtu doluyor beynime. Öfkeyle ere dönüyorum. Rifat arkamdan bir fısıltıyla sesleniyor: "Neden hiç tank götürmüyoruz?" Tank? Hiç düşünmedim. "Karşı tarafta kaldı tanklar," diyorum aynı fısıltıyla. Arkamdaki karartı kıpırdıyor. "Karşı taraf..." Cümleyi birkaç kez tekrarlıyor. Birden o iki sözcüğün karşılık bekleyen bir soru olmadığını fark ediyorum. Bir sorudan çok, nasıl olup da her şeyin bu kadar çabuk değiştiğine akıl erdiremeyen bir şaşkınlık. Onu anlıyorum, dün geceye kadar karşı taraf bu sabah çıkacağımız adaydı. Şimdi? Şimdi geride bıraktığımız topraklar, dün gece bölüğün namaz kıldığı yamaç, karşı taraf. İlk kez her şeyden ko-

parak bilinmeyene doğru yol aldığımızı hissediyorum. Belki Rifat'ı da sinirlendiren aynı duygu. Sigara uzatıyor, parmaklarımdakini gösteriyorum. Kendisininkini yakıp cüzdanını çıkarıyor. Bir fotoğraf: "Nasıl?" Yüzüne bakıyorum şaşkınlıkla. Gökyüzünde o resimdeki kızı aydınlatacak ışık yok henüz. Cevap vermiyorum, o üsteliyor: "Beğendin mi?" Gözlerimdeki şaşkınlığı anlamamalı. "Güzel kız," diyorum avucuna bakmadan. Rifat sanki araya girecek kısa bir sessizliğe dayanamayacakmış gibi yeni bir cümleyle sürdürüyor konuşmasını. "Nişanlım. Güzel kızdır." Sesi dudaklarında boğuluyor. "Eğer..." deyip susuyor. Eğer! O sözcüğün ardına gizlenen tedirginliği, korkuyu, umudu ve insanı dehşete düşüren belirsizliği duyuyorum kanımda. Sürekli koşullar içeren o kalleş sözcükten iğrendiğimi söylemeliyim ona. Yüzüne bakıyorum, hâlâ susuyor. O sözcük boğazına sarılıp soluğunu kesmiş sanki. Hemen midem bulanıyor, ani bir kramp bu. Ölecek, diye düşünüyorum. Ölecek ve nişanlısına dönemeyecek. Ellerim titremeye başlıyor, sigaranın tadı yok artık, köpürmüş dalgalara atıyorum. Sonra midemdeki telaşı zorlukla bastırıp, "Dönünce evleneceksiniz," diyorum. Karşılık vermiyor, bu kez yapmacık bir neşeyle, "Beni çağırırsanız gelirim," diyorum. Yüzü aydınlanıyor, neredeyse boynuma atılacak. "Evet," diye fısıldıyor, "evleneceğiz, sen de geleceksin." Erlerin yeni bir kahkahası aramızda yankılanıyor. O uzun boylu, bağırıyor, "Çıkartma yapan birliklerin yüzde doksanı yengen olurmuş!" Birden onlara gıpta ediyorum. Basit insanlar, korkuyorlar, ama bizden daha çok hazırlıklılar ölüme. "Yanlış söyledi," diyor Rifat sinirli bir sesle, "paraşütçülerin oranı yüzde doksan. Bizimki yüzde seksen iki." Bütün umudunu aradaki yüzde sekize bağlamış gibi heyecanla bitiriyor cümlesini. Ölüm. Boş vermeliyim bu düşünceye. Rifat'a yaklaşıyorum. Ürkek, ama zeki Yahudi suratı bembeyaz. "Ya sen? Sen ne yapacaksın dönünce?" Dönmek? Benim için fark etmez, demek geçiyor içimden, ama susuyorum. Şimdi geçmişle geleceğin tam ortasındayız ve artık ne geride bıraktıklarımızın ne de gelecekte olanların bir önemi var. Hayat, içinde yüzdüğümüz kurşuni denizin ortasındaki şu âna sıkışıp kaldı. Birkaç saat ya da birkaç gün sonrası kocaman bir boşluk. "Neden sustun?" diye soruyor Rifat. Karşılık vermiyorum. Evrenin bütün sesleri ku-

laklarımda, o kramp yeniden karnıma saplanıyor. Ölecek, karaya çıkmadan ölecek. Kapak açılacak ve erlerin önünde suya ineceğiz, sonra vurulacak, gövdesi yüzde seksen ikinin içine yuvarlanacak. Çıldırıyorum galiba. Bağıracağım, ama dudaklarım kıpırdamıyor, mühürlenmiş gibi. Ürkek sesi yetişiyor imdadıma, "Korkuyor musun?" Korkuyorum, ama senin için. Hayır, sana haber vermeyeceğim o sinsi düşünceyi. "Korkuyor musun?" diye ikinci kez soruyor. "Bilmiyorum," diyorum gülerek. "Ben de," diyor, ama onun yüzünde benimki gibi bir gülümseme yok...

Kulağımın dibinde yükselen gong sesleriyle gözlerimi aralayıp o sabaha karşının dehşetinden kurtuluyorum. Yeni odamdayım ve artık ne deniz ne de Rifat var. Nişanlısına dönemedi, ama ben resmini gösterdiği o kara kızın düğününde bulundum. Mersin'den İstanbul'a geçtiğim gece, onu cebimde taşıdığım yazılı bir adres olmaktan kurtaracaktım. Evini buldum, o kara kız Rifat'ın kardeşiyle evleniyordu. Hayatta ilk kez bir başkasının yerinde olmak istememiştim o akşam... Radyodaki ses haberlere başlıyor:

"... Şimdi haberler..." Bugün 5 Ocak 1975, artık sokağa çıkmaktan korkmamalıyım... *"Hükümet bunalımının üçüncü ayına girilirken..."* Doktor'u, Papaz'ı, o çilli kadını geçmişe gömmeliyim... *"Dr. Kissinger..."* Bu gece sokağa çıkacağım ve kenti boydan boya yürüyeceğim. Yarın Cuma, Halit'le karşılaşacağım. Farabi Sokak'taki o aptal çocuğu da unutmamalıyım, ders vermek zorundayım. Acaba birikmiş derslerin parasını verecekler mi?.. *"Kıbrıs'ta peşin hiçbir taviz verilmemelidir..."* Murat'a da uğrayacağım. Can sıkıcı bir iş daha. Meraklı sorular. Sonra Metin ve Halit. Gitmek istemiyorum... Hayır, gitmeliyim... *"Ecevit yalnızca solcuları affetti..."* Uyumalıyım artık. Ama o hayaletler?.. *"Dr. Kissinger, detantın süreceğini söylerken, öte yandan Amerikan dolarındaki düşüş Frankfurt Borsası'ndan sonra Zürih Borsası'nda da rekor düzeye ulaştı..."* Canım birini istemeli. Doktor'un sözünü ettiği canlanmanın ardına düşmeliyim... *"Romanyalı kadın atlet..."* Evet, çıkacağım ve bu akşamı sokakta bitireceğim...

İkinci Bölüm

- 1 -

İşte akşam, soğuk, kirli ve kalabalık, bitiyor. Gürültülü bir caddenin kaldırımındayız, araba farları yüzümüzü delik deşik ediyor. Ersin kolumda sallanınca öteki elimle tutuyorum. İçimdeki korkuyla boy ölçüşmeye kalkışmamalıydım. Ne kenti boydan boya yürüyebildim; ne de o hayaletlerden kurtulabildim. Ersin hâlâ kusuyor. Ne zaman içmeye başladık, ne zaman sarhoş olduk unuttum bile. Ama Ersin kusmaya başlamadan önce içkiden ve kalabalıktan bıkmıştım. Gürültü, üstünde kırmızı ve mavi ampullerin yanıp söndüğü pikaptan odaya dağılırken Ersin yanımdaydı. Sonra? Onu yeniden gördüğümde o kızın kucağına kusuyordu. Bir an kızın o pikaptan yükselen patırtıyı bastıran kalın sesini hatırlıyorum. O denli ince birinden, bir kürdanı andıran bedenden, o kadar kalın bir ses nasıl çıktı?

"Nereye?" diye soruyor şoför.

Bilmiyorum. Araba tepeye doğru tırmanan ışıklı yoldan Çankaya'ya çıkıyor. Ersin'e sormalıyım. Başını omzumdan kaldırıp soruyorum:

"Evin nerede?"

Önce konuşmayacakmış gibi susuyor, sonra yavaş, kaygan bir sesle karşılık veriyor.

"Pakistan Elçiliği'nin..."

"Pakistan Elçiliği'ne."

Araba hızlanıyor. Aynanın altında, yüzünde aptalca bir sırıtış olan bir Zenci kız var, dudaklarına kapkara bir gülümseme çizilmiş. Araba sarsılıyor, kucağıma düşen yüze eğiliyorum. Hayır, onu nereden tanıdığımı çıkaramıyorum. Budalalık bu yaptığım, aptalca ve anlamsız bir rastlantıydı. Öyleyse neden onunla o eve gitmeyi kabul ettim? Belki Rezzan'ın arkadaşıyım dediği için. Doğrultup arkaya yaslıyorum onu. Pakistan Elçiliği'ne kadar hiçbir şey düşünmeyeceğim.

Araba duruyor. Demek geldik? Kapıyı açıyorum. Tedirgin ve yarı karanlık bir sokak var dışarıda. Ersin'e dönüyorum; hayır, yararı yok, hâlâ sarhoş. Şoför inip yardım ediyor, birlikte dışarıya çıkarıyoruz onu.

Yine o kıza sövüyor. Yüzüne bakıyorum, onu ilk kez görüyormuşum gibi; zayıf, uzun ve sapsarı. Birden boğazım yanıyor, hesapta olmayan bir gecenin derdini istemiyorum. Birkaç adım atıp duruyorum, sokak bomboş önümde. Onca yıldan sonra kalabalığa karıştığım bu ilk gecede her şeyin gülünç bir saçmalıkla sürdüğünü düşünüyorum. Evet, baştan aşağı kocaman bir saçmalık bu akşam. Sigarayı tükürüyorum, izmarit aldatıcı karanlığı yakarak yere düşüyor. Hiç olmazsa evini göstermeli.

Yerdeki zayıf ve sarhoş gövdeye dönüp, "Evin nerede?" diye soruyorum ikinci kez.

Başını doğrultuyor, karanlıkta bile seçilebilecek kadar kalın bir keder var gözlerinde. Ama yüzünün o acınacak hali çok kısa sürüyor. Elini kaldırınca sokağın başındaki o aptalca gülümseme gelip yerleşiyor gözlerine. İşaret ettiği yöne dönüyorum. Çok geniş olmayan bir bahçenin içinde, yanındaki apartmanların böğrüne enlemesine, simsiyah dayanmış bir köşk yavrusu. Kapıyı açıp geniş bahçeye giriyoruz. Arkamızdan köpek havlamaları yükseliyor. Parke taşlı dar bir yol, sonra birkaç basamaklı bir merdiven ve bir kapı daha. Zili çalıyorum, ağır kanat sanki bizi bekliyormuş gibi hemen açılıyor. Koyu bir başörtünün altında parıl parıl yanan bir çift araştırıcı gözle karşı kar-

şıyayım. Kadın konuşmama fırsat vermeden Ersin'e uzanıyor. Demek, gerçekten de burası evi...

- 2 -

Başı bağlı kadın, artık adının Hacer olduğunu biliyorum, Ersin'i avutarak soyuyor. Kirpiklerimi aşağıya çekmeye çalışan uykuyu itip kadının sabırlı hareketlerini izliyorum. Rahat bir koltuktayım, ayaklarım Ersin'in yattığı karyolaya kadar uzayan yumuşak halının içinde. Odadaki her şey çok pahalı olduğunu bağırıyor sanki. Karyolanın iki yanındaki komodinlerin üstünde garip biçimli spot lambaları var. Yerde darmadağın plaklar, düzgün kesilmiş siyah taş parçaları gibi halının o gösterişli rengine batıyor. Plaklar! Birden Violet'in ağlaya ağlaya kırdığı o plakları hatırlıyorum. Ne kadar zaman geçti? Çok uzun, kâbus göre göre tüketemediğim onca gecenin sığdığı kadar uzun bir zaman. Bakışlarımı yerden kaldırıp karyolanın tepesindeki, ölü renklerle boyanmış tabloya çeviriyorum. İç karartıcı bir görüntü. Gitar çalan kadını tercih ederim. Gözlerim bu kez de camekânlı büyük kitaplığa düşüyor. Kitapların arasına serpiştirilmiş, değişik yaşlarda Ersin. Pek değişmemiş; yine aynı sarı surat, ünlem işareti gibi uzun bir burun ve gülmeye kalkışmak üzere, ince alaycı dudaklar. Kadına dönüyorum. Ersin'i soymuş, yatırmak üzere. Gitmeliyim, doğrulmaya çalışıyorum, ama dizlerim titriyor, camekândaki resimler üzerime doğru düşüyor. İnce bir duman, ağır ağır salınarak bahçedeki geceye karışıyor açık pencereden. Yorgunluğun pusudan çıktığını, bedenimi avlamaya hazırlandığını hissediyorum. Sızıyorum, kirpiklerimin ucundaki siste Murat var, "İşte, evin burası," diyor, kapıyı açmış o hücreyi gösterirken...

"Kahve pişiriyorum evladım."

Gözkapaklarım zorlukla açılıyor. Kurşundan dökülmüşçesine ağır ikisi de. Hacer. Yaşlı yüzünün aksine, genç gözleri buruşuk yanaklarını çenesine doğru itmiş. Kımıldamaya çalışıyorum, ama bacaklarımdaki kaslar kopmuş, darmadağınık.

"Herhalde sade istersiniz," diyor Hacer.

Başımı sallarken gülümsemeye çalışıyorum. Ne kadar uyudum? Saate bakıyorum, üçe gelmek üzere. Ya Ersin? Yatakta, Hacer'in onu bıraktığı gibi, uzun bir sopaymışçasına kımıldamadan yatıyor. Ben de uyuyabilsem? Hacer düşüncemi okumuş gibi atılıyor:

"Ferda Hanım sizi büyük salonda bekliyor."

Ferda Hanım? Kim olduğunu sormaya hazırlanırken Hacer dışarıya çıkıyor, arkasından yürüyorum. Büyük salon dedi, demek birden fazla salon var bu evde? Merdivende yakalıyorum onu. Yaşından umulmayacak kadar çevik adımlarla iniyor geniş basamakları. Merdiveni bitirip önce tabanı mermerle kaplı geniş bir antreyi, arkasından iki duvarı tablolarla süslenmiş dar bir koridoru geçiyoruz. Dar koridor! Yeniden sorguya mı götürülüyorum? İçimdeki buz kımıldıyor, Ersin'i kapıda bırakmalıydım. Soğuk ve kaygan bir bulantı nefes boruma yapışıyor. Yutkunuyorum.

"İçeriye girin," diyor yaşlı kadın.

Büyük bir kapının yanında duruyor, sesinde ölçülü bir yakınlık gizli. İşaret ettiği pirinç kolu çevirirken gülümsemeye çalışıyorum. Tahta kapı göründüğünden de ağır, yavaşça açılıyor.

Büyük boşlukla karşılaşır karşılaşmaz şaşırıyorum. Kesinlikle adını hak eden bir salon bu. Bir değil, en az üç salon sığacak kadar geniş içerisi. Köşeler, uzun ve dar duvarların önleri, eşyalarla doldurulmuş. Solda, ayaklarında denizkızlarının yıkandığı ceviz bir masa, arkasındaki aynı renkte bir büfeyi gizliyor. Birkaç adım atıyorum, karşıda salonun tahta rengiyle uyum sağlayan kenarları ateş tuğlalarıyla örülmüş bir şömine var. Şöminenin iki yanındaki büyük pirinç mangalların üstünde havalanmaya hazırlanan kuşlar kanatlarını çırpıyorlar. Büfedeki aynadan kendimi izleyerek içeriye giriyorum. Tavandan dökülen ışık yüzlerce küçük kristalden yansıyıp üzerime çullanıyor. Çiçek motifli bej koltuğu gözüme kestirip ilerliyorum.

"Böyle buyurun," diyor bir kadın sesi.

Genç biri olmalı. Sesin geldiği yöne bakıyorum. Evet, Fer-

da Hanım bu kadın olmalı. Kapıya yaslanan duvarın sonunda, eliyle yakınında duran bir başka koltuğu işaret ediyor. Birden bir diken beynimi yırtıyor: Güzel bir kadın ve antika bir gramofonun yanında, ayakta, beni süzüyor.

"Buyurun," diye çağrıyı yeniliyor kadın.

Gözlerimdeki sis kayboluncaya, yüzünün bütün çizgileri netleşinceye kadar yaklaşıyorum ona. En az Ersin'in boyunda. Yanılmamışım, gözleri mavi. Bakışlarım, küstah kıvrımlı dudaklarına kaçıyor korkuyla. Çok güzel. Önleyemediğim bir titreme, sanki çoktan pusuda beklemiş bedenimi ele geçiriyor. Gözlerinin mavisi gözbebeklerimi delip beynimi dışarıya akıtacak kadar keskin.

"Oturun."

Sesi de dudaklarındaki küstahlığa bulaşmış gibi sivri ve soğuk. Düşünmeden isteğine uyuyor, sonra gözlerimi yere çivileyip garip bir büyünün içine bırakıyorum kendimi. Direnmeye çalışsam. Güzelliğine, mavi gözlerine hazırlıklı değildim, diye bir mırıltı fışkırıyor dudaklarımdan. Üzerime sinen büyüyü bozmaktan çekinerek gözucuyla ona bakıyorum. Saçları buğday kadar sarı, ortadan ikiye ayrılmış gözlerine doğru kavislenerek dökülüyor. İnsanın aklını başından alan bronz bir renk var çıplak omuzlarında. Bakışlarım yüzünün o bütün büyüsünü oluşturan, emir vermeye alışık, her şeye değecek kadar güçlü dudaklarına rastlayınca, eski korku birdenbire ve kumsaldaki gibi uç veriyor karnımda. Doktor sanki arkamda olanca gücüyle, avaz avaz bağırıyor: *"İşte, seni kurtaracak kadın."* Ellerimdeki titreme azarken kadını duyuyorum:

"Kahvenizi alın." Şaşkınlıkla yana dönüyorum. Hacer kahveyi getirmiş. Fincanı devirmemeye çalışarak alıyorum. Kadın, Hacer çıkıncaya kadar bekliyor. Kapı kapanınca, sıra yine onda: "Kardeşimi eve getirmeniz büyük bir incelik." Demek ablası! Zaten annesi olamazdı. Koltuğa tutunuyorum, kaburgalarıma yaslanan ağırlık yere düşürecek beni. Bir sigara bulmalıyım. Elimi cebime götürürken, kadın yine birdenbire, "Yanınızdaki kutuda sigara var, isterseniz içebilirsiniz," diyor.

Suçüstü yakalanmışım gibi telaşla elimi cebimden çekiyo-

rum. Evet, yanımda bir kutu var. İçeceğim. Sigarayı alıp yakıyorum, dumanı hiç bekletmeden ciğerlerime itiyorum. Sakin olmalıyım; bu kadın da ötekiler gibi sıradan birisi. Ama kafamdaki ses aynı fikirde değil, çığlık çığlığa bağırıyor. Boğazıma kadar yükselen panik duygusunu bastırıp o iblisi yatıştırmaya çalışıyorum. Yalnızca kötü bir şaka bu, gözleri bize Mersin'deki o mavili kadını hatırlattı, hepsi bu kadar. Birazdan, kahveyi içer içmez gideceğiz...

"Ersin'in eski arkadaşı mısınız?" diye araya giriyor kadın.

Bakışlarımı sigaranın ucundan kopartıp dudaklarına rastlamamaya çalışarak gözlerine kaldırıyorum. Mavi ve meraklı bir çift burgu parçalara ayırarak ölçüp biçiyor beni. Yakıştıramadığı bir ilginin ya da nedenini çıkartamadığı bir ilişkinin peşinde olmalı. O karşılık bekliyor, bense susuyor, konuşmasının anlamsızlığını düşünüyorum. Kafamdaki o ses, çocukluğundaki, ilk sivil günündeki, mavili kadın diye fısıldıyor. Sen de... Hayır, ben eski ben değilim. Sıkıntıyla konuşuyorum.

"Hayır." Biraz bekliyor, sonra, "Onu tanımıyorum," deyip susuyorum.

"Tanımıyor musunuz?" Şaşırdığını görmemiş gibi başımı sallıyorum, "Öyleyse nasıl oldu da..."

Elimi kaldırıp kadını susturuyorum. Şimdi çilli kadını hatırladıkça içimde kaynayan o öfke dağılıyor damarlarıma. Neden bu kadar çok soru soruyor?

"Sokakta yürüyordum, karşılaştık," diyorum sıkıntıyla, "beni tanıdığını söyleyince onunla gittim. Hepsi bu kadar."

"Demek bu kadar?.."

Cümleyi birkaç kez tekrarlıyor. Artık tiksintiye benzer bir kıvrılma var dudaklarında. Gözleri kısılıyor. Yeni bir soruya hazırlık bu, ama yine konuşmasına izin vermeyeceğim.

"Evet, bu kadar basit ve olağan. Bence sormak istediğinizi bir an önce sorarsanız vakit kaybetmeyiz..."

"Soruma karşılık değil bu."

Bu kez bağırdı. Sesi sivri bir tokadı suratıma savurdu sanki. Elim yanağıma gidiyor. Konuşmuyor, onu seyrediyorum. Gerçekten de yaman bir hırsız bu kadın. Tüm sarışınların güzelli-

ğini çalmış. Sağ bacağı sol bacağının üstünde, elbisesinin kıvrımları kalçalarını geriyor. Bedenini saran renklerin olağanüstü görüntüsünde, birbirinin içine sardığı uzun beyaz parmaklarında ince bir hesaplılık gizli. Sanki bir ressama poz veriyor. Kadın sabırsızlıkla kımıldıyor, cevap vermem mi gerekli? Oysa ben hâlâ o havuzun başındaki mavili kadını hatırlıyorum. Ona sizi tanıyorum desem? Önce İstanbul'da bir yalının havuzunda karşılaşmıştık, sonra Mersin'de bir otel odasında birlikte olmuştuk. Kadın bekliyor, neden bu kadar ısrarlı? Sormak istediği, ama soramadığı soru hangisi? Düşünceler saniyelerin ardına takılmış akıp gidiyor beynimde. Bu kadarına dayanabilir miyim, diye soruyorum Doktor'a. Doktor'u unut, diyor o ses. Peki, unutacağım. Ama uyku, o Allah'ın belası uyku her gece çektiği tuzağa itiyor beni. Az sonra kadının sesi uykumu parçalayıp kulaklarıma erişiyor:

"Cevap verin."

Neye cevap vereceğim? Konuşmanın başını hatırlamaya çalışıyorum. Evet, Ersin'in arkadaşı olup olmadığımı merak ediyordu. Değilim. Bu gece hücremden ilk kez çıktığımda karşılaştım onunla. Hücre? Bunu söyleyeceğim.

"Bu gece ilk kez hücremden çıkıp sokakta dolaştım..." Hemen yüzü kararıyor. "Sonra ona rastladım. Beni çağırdı. Siz benim yerimde olsaydınız böyle bir çağrıyı kabul etmez miydiniz?"

Artık arkama yaslanıp tokat yemiş gibi sarsılmasını keyifle seyredebilirim. Ama yorgun bir keyif olacak bu. Kadın bir süre konuşmuyor. Sinsice eğleniyorum. Dudakları şaşkınlıktan, belki de kızgınlıktan, ama hangisinden bilmiyorum, titriyor. Seninle yattım ben, diye fısıldamamak için zor tutuyorum kendimi. Parlak kumaşın altında ucu görünen yeşil ayakkabı havada hızlı, ama yumuşak bir kavis çizip yere konuyor. Şimdi ayakta, beklemeden salonun öteki köşesine yürüyüp aynanın önünde duruyor. Eşsiz bir görüntü; birbirinden güzel iki kadın büyük bir aynanın içinde şampanya renkli ışıkta yıkanıyor. Susuyoruz, neden sonra başını sert bir hareketle çeviriyor, saçları o sert darbeyi uzatıp yavaşça omuzlarına yayılıyor.

"Ersin sizden değişiktir."

Onca gösterişli ve alımlı jestler, sahneye koyduğu o küçük oyun, hepsi bu kadarcık kısa bir cümle için miydi? Hayal kırıklığına uğradım. Sesindeki küçümsemeye aldırmıyorum. Tek isteğim var, o da koltukta oturup onu seyretmek. Kızarmış yanaklarına bakıyorum; evet, kızgınlık da yakışıyor bu kadına. Birden onu istediğimi hissediyorum. İnanılmaz bir sürpriz bu. Şimdi o çilli kadını bulabilsem, *"Bir kadının vereceğini almadın benden,"* diye kulağıma üflediği o çığlığı bastırarak, *"Bu kadını istiyorum,"* diye bağırabilsem. Artık bir cevap verebilirim.

"Değişik değil," diyorum. "Onun da benim gibi iki eli, iki gözü, iki kulağı var." Yüzünü kızgın bir ateş dağlıyor. Bağıracak, ama sözlerimi sürdürüyorum. "Sarhoş olunca da benim gibi kusuyor."

Gözleri halka halka büyüyor. Konuşmanın başındaki üstünlüğünü nasıl olup da kaybettiğini düşünüyor olmalı. Dudaklarının büzüldüğünü, bir kamçı gibi inceldiğini fark ediyorum.

"Çok küstahsınız!" Durup yeni sözcükler arıyor. "Üstelik de sarhoşsunuz."

Gülerek başımı sallıyorum. Sözlerine aldırmadığımı bilmeli. Şaşırıyor. Öyleyse bir süre güvenlik içindeyim. Çünkü şaşkınlığı geçer geçmez beni kovacak. Dudakları yeniden o küçümsemeyi büzüyor, kirpikleri açılıp kapanıyor. Hayır, şu anda defolun demeyi göze alamaz; defolun dediği anda oyunu yenik bitireceğini biliyor. Birden avının canını alacak darbeyi sona saklayıp eğlenen yırtıcı bir hayvana benzetiyorum kendimi. Yine de gitmemi isteyecek cümlelere hazır olmalıyım. Göz göze geliyoruz, bağırmaktan ya da söyleyeceklerinden vazgeçiyor. Oysa o dudaklarla ne kolay, defolun demek. Ama susuyor. Kalkıp yanına gitsem. Saçmalıyorum, bu gece için bu kadarı yeter. O gidin demeden ben kalkmalıyım. Parmaklarımı koltuğun kenarından koparıyorum, ellerim titriyor. Saat? Üç. Evet, tam üçte ayaktayım.

"Artık gidiyorum," diyorum gülümsemeye çalışarak. "Hücreme dönüş saati geldi..."

Sonra arkama bakmadan kapıyı açıp çıkıyorum. Hacer hâlâ kapının yanında, dış kapıya kadar benimle geliyor. Yorgunum,

ama o nefis yaratığın, öfkesiyle baş başa kaldığını düşünmek garip bir zevk yayıyor damarlarıma.

Hoş sokak yine soğuk, yine kirli, ama kalabalık değil bu kez. Adımlarımı yokuştan aşağıya bırakıyorum. Az ötede elçiliğin önündeki polislerin yanında aydınlığa çıkıyorum. Cadde geniş, ışıklı bir pist gibi kentin göbeğine düşüyor önümde. Bu gece hangisi ziyaretime gelecek? Papaz? Doktor? Violet? Hayır, hiçbiri. Bu geceyi o mavili kadınla geçireceğim. Adımlarım beni birkaç hafta öncesine, gemiden Mersin'e indiğim o aralık gününün öğleden sonrasına götürüyor. Hava böylesine soğuk değildi, gökyüzünde hâlâ o gazeteci kadının elveda öpücüğü vardı, hatırladıkça dudaklarımı siliyorum...

...dar sokaklarda başıboş dolaşıyorum. Bu sabah Magosa'dan Mersin'e geldim. Aylarca ikinci bir deri gibi taşıdığım o üniformayı çıkardım, artık sivilim. Ama elbisemi, hafif ayakkabılarımı yadırgıyorum, yadırgadıkça da sinirleniyorum. Kalabalık kaldırımlar, küçük dükkânlar, kendi halindeki kaygısız insanlar, gürültülü arabalar, bir Güney kentinin ısısı ve canlılığı, kararsızlığımın üstüne çullanıyor. İstanbul'a gidip Rifat'ın annesini, nişanlısını görmem gerekli, ama korkuyorum. İstanbul'da da deniz var. Kentin dibine, ıssız kenar semtlerine yöneliyorum. Dakikalar akıp gidiyor çevremde. Sonra birden Neşe'yi görüyorum. Evet, o. Şimdi on yıl önce benim annesini tanıdığım yaşta, on beş, belki de on altı, genç bir çocukla el ele yürüyorlar. Kısa bir duraklamadan sonra peşlerine takılıyorum. Kalın bir sıvının aktığı bir hendeği hatırlatan sokakta yürüyoruz. Denize geri mi dönüyoruz? Evet, biraz önce geçtiğim caddeleri, sokakları bu kez ters yönden aşıyoruz. Az sonra perdeleri kapalı bir pastaneden içeri giriyorlar. Kısa bir kararsızlıktan sonra ben de giriyor, masalarına oturuyorum. İkisi de şaşırıyor. Oğlan atılıyor, ama ona aldırmıyorum, gözlerim Neşe'de. Sanki yıllarca önceki annesini seyrediyorum. Hayır, annesi kadar güzel değil. Ama gözleri, evet gözleri onunki gibi mavi. "Git, başka masaya otur," diyor oğlan. Yine aldırmıyorum. Kız niyetimi anlamaya çalışıyor. Bakışlarım anlatmıyor mu? Anlatıyor. Oğlana, "Sen git," diyor göz göze gelince. Az sonra yalnızız masada. "Asker mi-

siniz?" diye soruyor. Nereden anladı? "Saçlarınız kısa, kemeriniz de asker kemeri," diyor. Gülüyorum. O da gülüyor, birlikte gülüyoruz bir süre. Beyaz pantolonu, yeşil bir rüzgârlığı var. Ama saçları annesininki gibi sarı değil. Yine de annesi gibi taramış. Birden anneleri kadar güzel olmayan kadınların o hiç bitmeyen çaresizliğini hatırlıyorum. Hep annesine benzemeye çalışacak. "Yanımdaki," diyor, "deminki çocuk, akrabamdır." Yalan olduğunu bile bile inanmış gibi bakıyorum. "Yeni mi döndünüz?" Başımı sallıyorum. Mavi gözlerini gözbebeklerime daldırıyor. Bakışları yeni bir serüvenin başındaki her kız gibi fütursuz. "Çok kalacak mısınız?" Gözlerini kullanmasını öğrenmiş. Masaya doğru eğilip "Yarın gideceğim," diyorum. Garson geliyor, "Hafif bir şey olsun," diyor. İki meyve suyu ısmarlayınca, "Bu da çok hafif oldu," diye fısıldıyor. Garson meyve sularını getiriyor. Karacı olup olmadığımı merak ediyor bu kez. "Deniz piyadesi," diyorum. Tatlı sıvıyı içince artık konuşulacak bir şey kalmamış gibi susuyoruz. Az sonra dudaklar kımıldıyor. Sıkıldı. "Anlatmayacak mısınız?" Neyi anlatabilirim ona? "Savaşı, gördüğünüz yerleri, nasıl üç kere ölümden kurtulduğunuzu," sesi inceliyor, "ya da kadınları mesela." Artık ona gerçeği söylemenin zamanı geldi. Yalnızca annesini hatırlamak istemiştim. "Adım..." diyor. "Neşe," diye araya girip susturuyorum onu. Gözleri büyüyor, onu tanıdığımı öğrenince kırmızı bir utanç dalgası yayılıyor yüzüne. "Ama," diye kekeliyor, "siz beni..." Yeniden sözünü kesiyorum, "Evet, ben seni tanıyorum. Ayhan'ım ben..." "Ayhan?" Hatırlamasını beklemeden konuşuyorum, "Yeniköy'deki Sebahattin Enişte'nin yalısındaki, Zafer'in arkadaşı Ayhan." Bir süre susuyor, biliyorum. "Aman Tanrım," diyor sonra, "Ne kadar değişmişsiniz. Annem... Annem sizi görünce ne kadar şaşıracak." Başımı sallıyorum, annesi görmeyecek beni. "Ama neden?" diye soruyor. "Yarın gitmeyecek miydiniz? Bu gece burada olacaksınız." Bu gece buradayım, ama henüz hiçbir şeye hazırlıklı değilim. Aylar sonra benim ilk sivil günüm ve kimseye hazır değilim.

O gece otelde yeni aldığım kayışı pantolona geçirmeye çabalıyorum. Ama bir türlü beceremiyorum. Gidip biraz uzanmak en iyisi. Yatağa devriliyor ve on yıl önce Yeniköy'de geçirdiğim o yazı ha-

tırlıyorum. Ama hatırladıklarım hep Yeniköy'deki o cuma gününün görüntüleri...

...cuma günüydü, sabahtı, yalıyı ikiye bölen çizginin üstünde İstanbul'un, Japon Hemşire'nin dediği gibi, büyük bir kent olduğunu düşünüyorum. Aslında kentten, yalıdan, çevremde olup bitenlerden ve o mavili kadından serseme dönmüştüm. Yazdı, ama üşüyordum, ön tarafa yürürsem Zafer'in annesinin egemenliğindeki bölgeye geçmiş olacaktım. Eğer arka bahçeye gidersem, ön taraftaki alafrangalığa inat olsun diye son derece alaturka döşenmiş salondan, Zafer'in babası, Sebahattin Amca'nın bölgesine girecektim. Mavili kadını arıyordum. Ona, Zafer'le liseyi Ankara'da bitirmeye karar verdiğimizi söyleyecektim. Hayır, söyleyemeyecektim; yanına gider gitmez yanaklarım kızaracak, boğazım kuruyacaktı. Bundan sonra onunla aynı kentte yaşamak düşüncesi başımı döndürüyordu. Biz liseye başladığımızda kocası eşyalarını Paris'ten getirmiş olurdu. Belki de hafta sonlarında Zafer'le onlara giderdik. Tam o sırada duymuştum Neşe'nin sesini. Önümdeydiler. Mürebbiye, "İyi misiniz, küçük bey?" diye sorduğunda gözlerimi açıp gülümsemiştim. Neşe, olduğu yerde sıçrıyordu. "Hariciyeci babamdan mektup aldık." Bu kez mürebbiye de gülmüştü, sanki iki tane babası vardı. Annesinin nerede olduğunu sorunca, "Arka bahçede," demişti.

...evet, bahçedeydi, mavi mayonun içinde bronzdan dökülmüş bir heykel gibi şezlonga yatmış güneşleniyordu. Bedenim titriyordu, tam karşısına, havuzun başına kadar yürümüştüm. Yeşil bir su oynuyordu aramızda. Onu seyredecektim. Seyrettim. Gözlerim bedenini içti, tepemdeki güneş saat on ikideki yerini aldı, ama yerimden kıpırdamadım. Gözlerim doymak bilmiyordu. Dakikalar sonra kımıldamadan dikildiğim yerden ayrılıp havuzun çevresini süsleyen çimenlerin üstünden, yanına yürüdüm. Gözlerim hâlâ sarhoştu ve her saniyeyi değerlendiriyordu. Büyüleyiciydi. Dudaklarındaki, karnındaki, kasıklarındaki ter benekleri, bedenini geren ıslaklığa karışıyordu. Önünde durdum, kara gözlüklerini çıkartıp bakmadı bana. Ama halimden hoşnuttum, saatlerce onu seyredebilirdim. O sanki gelenin ben olduğunu biliyor ve güzelli-

ğini içime sindirmem için izin veriyordu. Ayaklarının dibine iliştim. Sırtımdan dökülen terler mermeri ıslatıyor, yüreğim çılgınca bir tempoya tırmanmış, at koşturuyordu göğüs kafesimde. Evden bölük pörçük sesler yükseldi, sonra bahçe duvarının ötesinden gürültülü bir araba geçti. O anda sesini duydum. "Sen misin?" Elimi göğsüme dayayıp yatışmaya çalışarak, "Benim," dedim. Doğrulup gözlüklerini çıkardı, "Sen miydin?" dedi. Gözbebeklerindeki mavi, şaşkındı. Beni değil, bir başkasını bekliyordu. O düşünce soluğumu kesti, sanki havuzun içindeydim ve biri başımı suyun dibine bastırıyordu. Dudaklarım kilitlendi, ama o gülümsüyordu, maviler içinde inanılmayacak kadar çekiciydi. "Kocanızdan haber almışsınız," diye sözü başlattım sonunda. "Evet..." Sessiz, yine aynı mırıltıyla duygularını saklamaya çalışan bir evetti. Ekim sonunda biz de Ankara'da olacağız, diyecektim ki mektubu gördüm yerde. Fransızca sözcükler kâğıtla birlikte ıslanmıştı. "Sen ne yapıyorsun?" Ben? Güldüm ve "Zafer'le liseyi Ankara'da bitireceğiz," dedim. Sevindi ya da sevinmiş gibi gülümsemek inceliğini gösterdi. "Sevgilin ne diyecek?" Biri ona Rezzan'dan söz etmiş olmalıydı. "Zafer anlattı," dedi. "Zafer abartır," diye karşılık verdim, "Onu üç yıldır görmedim." Rezzan'ın güzel olup olmadığını sordu. Hemen karşılık vermedim, önce uzun bir soluk aldım, onu meraklandırmak istiyordum. Ama meraklanmadı. O uzun sessizlik sona erdiğinde beni dinlemediğini biliyordum.

...sonra ayağa kalktık, benim kadar uzundu. Belime sarılıp kulağıma, "Benim küçük flörtüm," diye fısıldadı. Derim ateşle dağlanmış gibi irkildim. Bedeninin tazeliğini, sıcaklığını hissediyordum yanağımda. "Küçük sayılmam, on yedi yaşındayım," diye karşılık verdim. "Hayır, on altı," deyip yeniden güldü. Eli hâlâ belimdeydi ve etine dokunmak çıldırtıyordu beni. Deniz tarafındaki koltuklara varınca oturduk. Oturur oturmaz anlatmaya başladı. Konuşmanın nedenini bilmiyor, ama dinliyordum onu. Violette Leduc'ü, Romain Gary'yi; hayır, hiçbirini tanımıyordum. "Hayat," diyordu, "Paris'in çevresinde dönüyor. Dünyanın ekseni Paris'tir." Acaba üzgün müydü? Akşama kadar o soruyu sordum kendi kendime.

...o gece uyandığımda Zafer yatağında değildi. Birden midem bulandı. Garip bir önseziyle titremeye başladım. Yalı, kalın bir

uykunun altında sessizdi. Yataktan kalkıp alt kata indim. Işıklı bir şilep geceyi yırtarak bağırıyordu, çalışma odasının kapısına vardığımda. Kapı kilitliydi. İçeriyi dinledim, ölü bir sessizlik vardı sanki. Sonra? Sonra Zafer'in sesini işittim karanlıkta. İçerdeydi ve bir kadınla sevişiyordu. Şilep Boğaz'da aşağıya akıp giderken yukarıya çıktım. Ağlamak istiyordum. İlk ve son kez o anda nefret ettim Zafer'den.

...demek on yıl geçti, şimdi ikimiz de garip bir rastlantıyla Mersin'deyiz.

...gecenin ilk ışıkları cama düşer düşmez geliyor Suzan. Kapıdaki yumruklarını işitiyorum. Hâlâ yataktayım ve o yeni aldığım kayış var elimde. Kalkıp açıyorum. Onu görür görmez yanıldığımı anlıyorum. On yıl önceki mavilikle ilgisi yok karşımdaki kadının. Gözleri yine eskisi kadar mavi, eskisi kadar güzel, ama gelen o eski Suzan değil. Yıllar yüzünde hep iz bıraka bıraka geçmiş. "Merhaba," diyorum. Onun da ilk sözleri Neşe'ninkinin aynı: "Ne kadar değişmişsin." "Değiştim," diye karşılık veriyorum, "Ne değişmedi ki?" Konuşmadan yatağa yürüyüp oturuyor. Solgun ışıkta parlayan makyajı fark ediyorum. Gelmeden önce süslenmiş. Birden korku zilleri çalmaya başlıyor beynimde. Ya on yıl önceki isteğime şimdi evet derse? Onu uyarmalıyım, beynimdeki iblisten söz etmeliyim. Ama beni dinlemiyor, "Ne rastlantı değil mi?" Rastlantının ne olduğunu düşünürken, "Kocam Kıbrıs'ta," diyor birden. Tüylerim ayaklanıyor, "Siz adayı kurtardınız, kocam da portakalları kurtaracak." Anlamıyorum. Suzan, "Kocam narenciye ihraç eder," diyor. Gülüyorum. Birlikte gülüyoruz. "Bu kez hariciyeci değil, narenciyeci babası var Neşe'nin," diyor kahkahaların arasında. Katıla katıla gülüyoruz. Gülmekten yorulunca gidip viski şişesini çıkarıyorum bavuldan. "İçki?" Başını eğiyor. İçiyoruz. "Zafer," diye soruyor bardağın bir yerinde. Viski genzime kaçıyor, öksürüyorum. "Bilmiyorum," diyorum sonunda. "Çoktandır görmedim onu." "Ya Sebahattin Enişte?" Yine başımı sallıyorum, sormaktan vazgeçiyor. Bardağını ikinci kez doldurmaya kalktığımda elini kaldırıyor. "Ayık kalmalıyım," Bir süre susuyoruz, sokaktan telaşlı gürültüler yükseliyor. "Neşe..." Sözünü kesip gönlünü alıyorum, "Annesi kadar güzel

değil." Gözlerindeki mavilikte bir sevinç yanıp sönüyor. "Seviniyorum güzel olmamasına," diyor, "Belki benim gibi yanılmaz." "Yanılmak?" "Boşver," diyerek omuzlarını silkiyor. Şimdi bunlardan söz etmenin sırası değil. Odadaki tek sandalyeye oturuyorum. Ona Fransızca öğrenemediğimi, Romain Gary'yi okumadığımı, Violette Leduc'ü de beğenmediğimi söyleyeceğim, ama beni dinlemiyor. Gene de bardağı bırakırken, "Dünyanın ekseni artık Paris'ten geçmiyor," diyor birdenbire. Karşılıklı birbirimizi süzüyoruz, o maviliğe dayanamayacağım. Eski bir ezgiyi dinler gibi ikimiz de sessiziz. Gözlerimiz karşılaştığında ayağa kalkıyor. Yıllarca önceki sahneyi yeniden yaşayacağız. Ama onu beklemeyen benim bu kez, kafasında hayaller olan küçük çocuk değilim artık. "Havuzun başında seni öpmeliydim," diyor. Kafamdaki ses ayaklanıyor. Sanki kötü bir Hollywood filmi oynuyoruz karşılıklı. Yaklaşıyor, onu uyarmalıyım diye düşünüyorum. Ama çok geç artık. Arkasını dönüyor, çözülecek düğmeleri var sırtında. Elbisesini, yüreğimdeki o eski mavi umutla çıkarıyorum. Hayır, üzerindeki son parça da mavi değil. Geri çekiliyorum. Beni aldattı, gençliğini ödünç almak için geldi buraya. Suzan yatağa uzanırken eski bir düş parçalanıyor gözbebeklerimde, "Sen de soyunmalısın." Şaşırıyorum. Mavi bikiniyle karşılaşmak için düğmelerini çözdüğümü nasıl anlatacağım ona? "Soyun," diyor. Kıpırdamadan, yıpranmış yüzündeki genç gözlerine bakıyorum. İkimiz de şu anda on yaş ihtiyarladık. "Yoksa askerlik bu işin nasıl yapıldığını unutturdu mu sana?" Beynimdeki iblis dikiliyor. Hayır, ustası bile oldum sayılır. Soyunup bekliyorum. "Işığı kapat," diyor. Gözlerini de görmeyeceğim. Kapatıyorum. Yanına uzanınca, "İlk seferinde pek iyi değilimdir," diye fısıldıyor kulağıma. Kahkahalarla gülmek geliyor içimden. Oysa on yıl önce ne kadar iyi olabilirdi. Üzerine çıkıp suçlu ellerimi uzatıyorum, sanki altımda o gazeteci kadın var...

...sonraları ışığı açmaya kalkarken beni durduruyor. Karanlığın ortasında oturuyoruz. Yeni bir hayal kırıklığı bu onun için. Biliyorum. "Sen hâlâ savaşıyorsun," deyip gülmeye çalışıyor. Eli parçalanmış dudaklarında, sesi de neşeli değil artık. Soracaksam şimdi sormalıyım. "O gece çalışma odasında Zafer'in yanındaki

kadın sendin, değil mi?" Önce susuyor, sonra aceleyle, "Hayır," diyor. Ama öyle bir hayır ki, evetten farkı yok...

Mavili kadından kurtulduğumda yokuşun dibinde buluyorum kendimi. İşte, geceyi bitirdim. Sabahın güneşten önceki o koyu şarap aydınlığı, apartmanların tepesinde geziniyor. Mersin'deki o otel odasında çocukluğumun en gerçek ve en anlamlı anısını yitirdim. Adımlarımı açıp eve doğru yürüyorum. Çevremde soluk almamı güçleştiren soğuk bir nem var. Kar yağacak! O düşünce birden beynime çörekleniyor, kar yağacak ve ben hücremde mahkûm olduğum soğuğu bekleyeceğim...

Üçüncü Bölüm

- 1 -

Nasıl açıklanabilir bütün bu olup bitenler? Bilmiyorum. Ne zaman o günlere geri dönmeye kalkışsam korkutucu düşüncelerin, acımasız görüntülerin dışında bir tek duygu bile kımıldamıyor yüreğimde. Oysa kaderim, hâlâ birbirlerine benzemeyen o üç kişinin aylarca önce dudaklarından dökülen cümlelerle örülmüş yüksek duvarların içinde tutsak. Kumsala çıktığım sabahtan başlayıp Magosa'dan Mersin'e döndüğüm akşamda sona eren olaylar, eğer zorla yaşamak zorunda bırakıldığım bir serüvense, hiç suçum yok. Ama o günleri, geceleri kim bir serüven diye küçümseyebilir? O olayların arasında görünmeyen, hayatımın değişik anlarından kaynaklanan gizemli bir bağ yok muydu? O üç kişiden biri, kimdi hatırlamıyorum, *"Yaşanan her serüven insan hayatında eksik kalan bir resmin tamamlanmasıdır,"* demişti. Hangisiydi? Doktor mu, yoksa o uzun çilli yüzlü kadın mı? Belki de Papaz'dı: Papaz! Daha ilk cümlesinde beni nasıl bir geleceğin beklediğini sezmeliydim.

Yaz ağustosun içinde yanıyordu, köyden tarif ettikleri yamaca tırmanan tozlu keçiyolundan eski manastıra çıkıyordum. Kalıntıların arasında, ilk sütunda rastlamıştım ona. Karakol

komutanı olarak atandığımı söyleyecektim, elini uzatmış beni bekliyordu. *"Siz tozlu bir üniforma, bense kara bir cüppeyim, Asteğmen,"* demişti. Türkçe konuşuyordu ve Türkçesi köydeki Türk muhtardan daha iyiydi. Elini sıkmıştım, *"İkisi de gerçek,"* deyip susmuştu. Gözleri yerdeki birkaç yüzyıllık taşlardaydı ve yüzünde garip, anlaşılmayan bir gülümseme geziniyordu. *"Alışacağız,"* diye karşılık verdim, *"Siz üniformama, ben de cüppenize. Gerçekler bunlar şu anda."* Sonra uzun bir süre konuşmadan taşlara ilişip oturduk. İkimiz de beklediğimizden değişik kişilerle karşılaşmıştık; şaşkındık. Aşağıda Akdeniz yüzlerce kilometrelik uzunluğuyla yatıyordu, kıyıda kırılan dalgalar mavi bir örtünün beyaz püskülleri gibi karaya uzanmıştı. Dakikalarca hiç konuşmadık, sonra dar keçiyolundan yavaş adımlarla geri döndük. Papaz köye varmadan, yamacın düzlüğe kavuştuğu zeytinlikte durup, *"Gerçek, insanın dünyayı nasıl düşlediğidir,"* dedi birden, *"ama hiçbir şey zaman kadar gerçek değildir."* Yukarıda, o manastır yıkıntısı arasında söylediklerimi cevaplıyordu sanki. Sonraları, aylar birbiri ardından geçip giderken, ılık bir sonbahar gecesinde kilisenin geniş bahçesinde karşılıklı oturuyorduk. İlk kez, onun bir Rum ve bir papaz değil, bir insan olduğunu düşünüyordum. Yine sözlerini birden kesip yeniden o ilk konuşmaya, gerçeğin tanımına dönmüştü. *"Çözümler hep zamanın içinde saklıdır,"* cam şişeyi fokurdatan iri soluklarla emiyordu nargileyi, *"zaman korkulacak tek gerçektir. Çünkü insanların unutmak için çıldırdıkları iki büyük gerçeği bağlar birbirine."* Dudaklarından dökülecek sırrı duymak için doğrulmuştum. *"Doğum ve ölüm,"* diye fısıldadı, *"sanki Tanrı zamandır. İşte Asteğmen, insanlar o iki gerçeğin arasına gerilen incecik ipin üstündedirler ve bütün çırpınışları ipten düşmemek içindir..."* Sonra susmuş ve bahçeyi asma yapraklarında hışırdayan rüzgâra bırakıvermişti. Kilisedeki çocuk gelip nargilesinin ateşini tazeleyinceye kadar da konuşmamıştı. *"O ip durmadan kısalır, insanlar birbirlerini boğazlar. İki uç birleşinceye kadar sürer bu boğazlaşma."*

İşte yine ilk kez, o gün dudaklarından dökülen o yavaş cümlelerin yüreğime ucu kancalı sorular sapladığını hissetmiştim.

Şimdi? Şimdi neresindeyim o durmadan kısalan ipin? Yoksa her şey o gazeteci kadının söylediği gibi bitti mi? Hastaneden çıkar çıkmaz Girne'den Magosa'ya gitmeliydim. Ama gitmedim, dört uzun gün ve geceyi o kadınla yaşadım. Neden? Hâlâ bilmiyorum. Plakları kırdığı ikinci, belki de üçüncü geceydi, bağırıyordu: *"Kimseyi suçlama! Nereye varacaksa oraya vardı kaderin!"* Yüzü daha uzamış, çıplaklığı garip bir ilkelliğe bürünmüştü. Ya o güçlülük üzerine söylenenler, o yakıcı cümleler? Doktor! Onu çoğunlukla kirpiklerimin arasına yapışan sis perdesinin ardından seyrettim, yüzünü insana ait özelliklerıyle hatırlamıyorum. Hatırladığım iki sıradan göz ve gölgelerle kaplı çıkık bir alın. Ama o kahredici cümlelerinden birini bile unutmadım: *"Olabildiğince hazır olmaktır güçlülük."* Sonra durup, *"Her şeye,"* diye eklemişti. *"Sen hazır mıydın? Hayır. Her şey seni apansızın yakaladı. Kendini tanımak gibi bir dehşeti yaşadın. Kolay değildir. Yüreğindeki vahşet seni cesur biri yapmıştı."* Sigara diye yalvarmama aldırmadan sürdürmüştü konuşmasını: *"Daha korkuncu, seni senle bıraktılar. Karar ver, dediler. Tanrı yerine koydular seni. İğrenç, ama gerçek. Gerçek seni aldattı. Tuzağa düştün, o et yığınını, iblis dediğin beynini suçlamakla çözülmez bu kargaşa. At o soruları beyninden. Bu denli çok soru seni yakıyor. Tıpkı bir cam gibi donuk ve saydamsın, kulağından hiç eksilmediğini söylediğin o sesler yere düşerken kopardığın şangırtı belki de..."*

Evet, Doktor'du böylesine acımasızca konuşan. Hastanenin önünde, salıverildiğim sabah, kirpiklerimi aralamıştım onu görmek için. Ama güneş vardı, gözbebeklerim dağlanmıştı, suratı kalın çizgilerin çevirdiği kocaman bir boşluktu.

Yataktan doğruluyorum, yine öğlen. Dün geceki uzun yürüyüşten sonra kalkabilecek miydim? Birden titriyorum, o kadını hatırladım yine. Kendimi aldatmamalıyım, sarhoştum. Birazdan Farabi Sokak'ta o aptal çocuğa ders vermeye gideceğim, akşamüstü de Murat'a uğrayacağım. Akşam da Halit var sırada. Yarın? Yarın her şey bugünkü gibi olacak. Önümdeki ya da arkamdaki birkaç saatin içine sıkışıp günün ortasına savrulacağım.

- 2 -

Dolmuştan inerken binaya bakıyorum, koyu bir karanlığın içinde ve dışarıya insan fışkırtıyor sanki. Kapıya doğru ilerleyip içeriye giriyorum; antre geniş ve aydınlık. Asansör! Tam karşımda. Zayıf ve gözlüklü bir adamla Murat'ın katına iniyoruz. Bugün cuma, tatil öncesi, onu bulamazsam iki gün daha parasız kaldım sayılır. Boş koridorda ayak sesleri peşimden sürükleniyor. İşte yedi yüz altı. Beklemeden kapıyı vuruyorum.

"Buyurun," diyor tanıdık ses. Artık rahatlayabilirim. Kapıyı itip giriyorum. Ciddi yüzüyle karşı karşıyayım. "Merhaba, seni bekliyordum."

Masanın arkasında, iri ve uzun, ayakta duruyor. Üstünde her zamanki mavi gömleği, siyah ceketi var. Örme kravatı mavi ve siyah renklerle bölünmüş. Takmayı hiç unutmadığı rozeti arıyorum; evet, bir işaret gibi yakasında o küçük altın yuvarlak.

"Nasılsın?"

Bakışlarımı rozetten çekip alıyorum. Karşılık vermeden önce bütün soruların bitmesini bekleyeceğim. Nasılsa içki içip içmediğimi, biraz daha zayıflayıp zayıflamadığımı merak edecek. Gösterdiği koltuğa yürüyorum. Koyu gözleri hiçbir şeyi atlamadan üzerimde dolaşıyor. Birden kollarımın, bacaklarımın, gözlerimin bana ait olmadığı duygusu büyüyor içimde.

"Biraz zayıfladın mı?"

İşte sorular başladı. Gerçekten beni seviyor mu? Yoksa yasak savmak gibi bir ilgi mi bu? Önündeki kalın dosyayı kapatıyor. Bütün hayatımı onun yaptığı gibi dosyalara sıkıştırabilmek... Onun yerinde olup birkaç güne sığabilmeyi isterdim. Masanın arkasındaki kitaplığa yürüyor; dosyayı bırakacak. Dosyayı rafa koyup çekmeceyi açıyor.

"İçki içiyor musun?"

Sorular bitti, artık sıra bende. Hangisinden başlamalıyım? Önemli değil, nasılsa beni dinlemeyecek. Konuşmaya hazırlanıyorum...

"Ya dersler? Dersler ne âlemde?"

Yanılmışım, bugün hesaba katmadığım bir soru daha var.

Konuşmaya başlamadan önce bitirip bitirmediğini anlamak için susuyorum. Evet, bitirdi; öyleyse başlayabilirim.

"İyiyim," diye başlıyorum, "çok yemeye çalışıyorum, çoktandır içki içmedim, biraz önce de bulduğun o çocuğa ders verdim."

Tepkisini bekliyorum, tahmin ettiğim gibi dinlemedi beni. Eli hâlâ çekmecede. Yine de onu seviyorum; evet, seviyorum. Neden Doktor'a ondan hiç söz etmedim? Belki de ettim, ona mektup yazdıklarını söylemedi mi?

"İçer misin?"

Hayır demek için dudaklarımı aralıyorum, ama damağımdaki karıncalanma sözcükleri tutuyor. Elinde, alevi odanın koyuluğunda yanan bir şişe var. Kadehi doldurup uzatıyor. İlk yudumu kor yutacakmışım gibi ağzımda oyalıyorum. Tadı nefis. Buruk lezzeti damağımda ezip mideme yollayabilirim artık.

"Çeviri yapıyor musun?" diye soruyor birden.

"Arada bir," deyip boyunbağını düzeltmesini bekliyorum. İkinci yudumu içerken cümlemi bitiriyorum: "Uykusuzluğa dayanamıyorum artık."

Yalan bu. Son iki aydır hangi gece uyudum ki? Hayaletlerin duvarların arkasında olduğunu, kafama bir kurşun sıkacağımı bile bile nasıl uyuyabilirim? Uzun süreceği duygusunu uyandıran bir sessizlik çöküyor aramıza. Neden susuyor? Yatıştırmalıyım kendimi, sinirlerim akşama kadar dayanabilmeli.

"Sen nasılsın?" diye soruyorum gülerek.

O gülmüyor. Birden korkuyla ürperiyorum. Yüzünde söylemekte sıkıntı çektiği bir haberin telaşı var.

"Seninle konuşmak istiyorum."

Her zaman iyiyim deyip gülümserdi; iyiyim dese parmaklarımdan koluma tırmanan o iğrenç duyguyu kovacağım. Para vermekten vazgeçiyor olabilir mi? Hayır, içeriye girdiğimde, "Seni bekliyordum," dedi. Sızı şimdi de şakaklarımı oyuyor. Yoksa çalışmam gerektiğini mi hatırlatacak?

"Biraz önce annemle telefonla konuştum..."

Gerisini duymuyorum. Önce bir sessizlik, arkasından çocukluğuma ait o bahçedeki çığlık kaplıyor kulaklarımı. "Hayır," di-

ye bağırmak istiyorum, ama kaslarım beynime boyun eğmiyor. Sinirlerim kopacakmış gibi geriliyor yeniden.

"Ankara'ya gelecek, ama bu kez seni mutlaka görmek istiyor..." Yıllarca beynimin koyu derinliklerine gömdüğüm o görüntü gözlerime düşüyor. Havuzun başındayız, annesiyle oturuyoruz... Bağıracakken kendimi tutuyorum. Halam ölmüş olsa bile onu göremem. "Artık mantıklı davranacağını umarım..."

Kaç yıl geçti? Aslında unutmak isteyen için yeteri kadar uzun yıllar. Murat ve Rezzan daha çocuktular. İhtiyarlamış mıdır? Hayır, yine güzel ve gösterişlidir mutlaka. Ellerim titremeye başlıyor, bardaktan koparmaya çalışıyorum, şakaklarımdaki o inanılmaz basınca dayanamayacağım artık.

"...Ama asıl söylemek istediğim..." Gözlerimi onunkilerden kaçırıyorum. Ağzını kapatsam, duymak istemediğimi haykırsam, "Ben evleniyorum."

Büyük bir gürültüyle birlikte, anlatılmaz bir şaşkınlık ekleniyor korkuma. Odaya girdiğimde yüzünde yeşeren o aptalca gülümseme şimdi yeniden dudağına bulaşıyor. Her şey değişecek, iki kadeh viski, aybaşları, hepsine elveda. Daha korkutucu olan onu biriyle paylaşmak zorunda kalmam. Murat önüne bakarak konuşmasını sürdürüyor.

"Annemin geliş nedenlerinden biri de bu. Hem seni, hem de Ayşe'yi görecek."

Adı Ayşe. Ayşe'nin biri onu elimden alıyor. Nalan'ın Zafer'i aldığı gibi. Odanın havası bir tef gibi gergin artık, zorlukla soluk alıyorum. Boğazımdaki sözcükler öldü, dilimde ceset gibi yatıyor hepsi...

"Birdenbire oldu, sana haber veremedim." Sonra heyecanla devam ediyor: "Zaten onu tanıdığımda sen burada değildin."

Yalan da olsa sevindim demeliyim. Ama dudaklarımı açamayacağımı biliyorum. Benim kaderim bu. Bir insanoğlu, erkek ya da kadın, öfkesiyle, sevgisiyle bana ait olmayacak.

"Annemi göreceksin, değil mi?"

Rica değil, emir olduğunu fark ediyorum istediğinin. Kozlar onun elinde. Açık pencereden içeriye sızan karanlık odanınki-

ne ekleniyor simsiyah. Hücredeki duvarlara yeni bir konuk geliyor. Bundan sonraki gecelere annesi de katılacak. Murat çaresizliğimi anlamış gibi.

"İçki ister misin?" diye soruyor.

Konuşmanın sonu geldi, içkiye ne gerek var. Büyük yenilgilerden sonra çevreye çöken o sessizlik çoktan üzerime çullandı. Yüzüne bakıyorum, bıyığı eski anlamını kazanıyor yeniden.

"Bir gün evlenecektik nasıl olsa." Sessizliğimden yararlanıp konuşmasını sürdürüyor: "Artık büyüdük."

Birden o karlı kış gününe dönüyorum. Telgrafın her cümlesi yanlışlarla doluydu. Ama ölüm haberi kesindi. Mac. Intosh kâğıdı uzatırken, *"Üzgünüm,"* demişti. Kayseri'den İzmir'e kadar taşıdım o sözcüğü. Bahçe kapısından içeriye girerken Recep Efendi ağlıyordu. Boynuma dökülen gözyaşları asit gibi yakıyordu derimi. Evin girişinde halam bekliyordu ve yine dal gibi ince ve kavruktu. *"Baban öldü,"* dedi yüzüme bakmadan. İki sözcükten oluşan bir cümleydi, ama yüzlerce kilometrelik uzun bir yolculuğu noktalamaya yetecek kadar gerçekti. Recep Efendi ağlıyor, bir yandan da, *"Artık büyüdün,"* diye garip bir mırıltıyı fısıldıyordu kulağıma...

"Kalkalım mı?" Kirpiklerimi aralıyorum, o kalkmış bile. Karın boşluğumdaki fırtına dinmiş, yerini, alışık olduğum eski, büyük yorgunluğa bırakıyor. "Bak, seninle ne yapalım," diyor Murat yapmacık bir neşeyle.

Devam etmesine fırsat vermeden araya giriyorum.

"Akşam için verilmiş sözüm var." İçeceğim, demeden susuyorum.

Asansör, az önce insan sesleriyle çınlayan geniş antreye iniyor. Ama hiç kimse yok ortalıkta. Döner kapıdan öğütülmüş, parçalanmış bir ceset gibi çıkıyorum. Düşüncelerim daha şimdiden terk edilen caddenin nemli isine dağılıyor. Uzaklardan boğuk bir uğultu dökülüyor ayaklarımıza. Can çekişen bir kentin gürültüsü diye düşünüyorum.

"Ayrılıyoruz," diyor Murat. Onu unuttum, geri dönüyorum. "Söz ver, annem gelince onu göreceksin..."

Bu son uyarı. Boğazımı dolduran pası temizlemeye çalışıyo-

rum. Sarılıyoruz, bir an onun büyük olduğunu düşünüyorum. Eli cebime kayıyor. İşte para, aldım.

"Ağabey, unutma, hepimiz seviyoruz seni."

Ayrılırken son sözleri bunlar. Uzaklaşmasını bekliyorum. Gecenin tavanına saplanmış iri bir bıçak gibi karanlığı yararak yürüyor. Ben? Ben ne yapacağım? Birden Papaz'ın sözünü ettiği o ip geliyor aklıma. Hâlâ kısalıyor mu? Eğer kısalıyorsa, kaderim o kısa yolculuğun hangi durağında?

- 3 -

Geniş, ama kısa caddede iki saate sığdırılacak akşam başlamak üzere. Birazdan memur kadınlar sanki evlerinin yolunu şaşırmış gibi aceleci koşuşmalarla ortaya çıkacaklar, kocalar karılarına dönmeden önce midelerini iki kadehe teslim edecekler, gözlerinde ısırıcı kadın açlığı, taşralı öğrenciler tezgâhtar kızların davetkâr kalçalarının peşinde, boyalı kirpiklerinde bir işaret bulmak umuduyla aşağıya, sonra yukarıya yürüyecekler, dolmuş gürültülerini bastıran otobüsler duraklardan insan emerek şişecek ve oflayarak bulvara çıkacaklar; kısacası, bu büyük kentin bu küçük merkezi, gizli bir elin ucunda her günkü akşamı yaşayacak ve en geç saat onda bütün kalabalık ortadan çekilecek, caddeyi sarhoş naralarıyla yırtık kâğıtlara teslim edecek. Karanlıkla birlikte başıma tırmanan yorgunluk da artıyor. Piyango bileti satmak için direnen ihtiyar adamı iterek ilerliyorum. Binalara tespih taneleri gibi dizilmiş neonlardan dökülen beyaz ışıklar arada kesiliyor ve bir renk cümbüşünün içine ıssız bir karanlığı hapsediyor... Saat? Bileğimi çeviriyorum, altı buçuk. Daha otuz dakikam ya da bin sekiz yüz saniyem var. Bir an zamanı dilimlere ayırmaktan, küçümsemekten mutlu olduğumu düşünüyor, kitapçının "Açık" yazan kapısını itiyorum. Hepsi birbirinden uzun ve sarışın, kadınlı erkekli bir grup kartpostalları inceliyor girişte. Kasada yüzünden sıkıntı damlayan adamın önünden geçip rafların arasında ezilip kalmış gibi hareketsiz duran kalabalığa karışıyorum. Şimdi sıradan, göze bat-

mayan bir müşteriyim. *How to play bridge?*[2] Sayfalarını çeviriyorum, ...*This play took place in New York Annual State Championship.*[3] İki rua ve bir kızı bırakıp ilerliyorum... *Her, Him, Sexus, Nexus, Plexus.* Birinin arkasını çeviriyorum, *American Literature begins and ends with the meaning of what Miller has done, Lawrence Durrell.*[4] Birkaç adım daha atıyorum, kapıdaki o kalabalık kesiyor önümü. Köşedeki hoparlörden yükselen ezgiye kulak kabartıyorlar. Neşeli bir tıngırtının ardına takılmış bir Rum şarkısı. Tıpkı o köydeki evlerin pencerelerinden dışarıya taşan ve geceyi bir tutam çılgınlığa dönüştüren ses. *A novel from the Great Triology.*[5] Rastgele bir sayfa çeviriyorum, italiklerle bir yarım satır, *Sacco and Vanzetti must die...*[6] Sacco ile Vanzetti ölmeliler. Sözcükler sıkılmış bir yumruk gibi nefes borumdan göğsüme iniyor. Parmağıma bakıyorum, sanki beynimdeki iblisten öldürme buyruğu almış gibi avucumdaki görünmeyen silahın tetiğini arıyor. Buradan, bu kentten kaçmalıyım. Murat'ın annesini görmek istemiyorum. Evet, kaçmalı, kanımı, etimi ısıtacak, göğsümdeki buzu çözecek kadar sıcak bir yer bulmalıyım. Arkamdan biri itiyor, rafların arasındaki dar geçişi kapadığımı fark ediyorum. Biraz önceki ezgi bitmiş. Şimdi bir kadın sesi, bir Ortaçağ leydisinin sabrıyla bir gergef gibi işliyor müziği. O anda çelik sepetlerdeki Amerikan gazetelerine ilişiyor gözüm... *Ford said, Cyprus crisis can be solved by mutual understanding and goodwill...*[7] Şarapneller ıslık çalarak yüzlerce kilometre uzaktaki kumsaldan üstüme sıçrıyor, kirpiklerimde gemilerin o sabahki bombardımanı kırmızı bir gül gibi açıyor. Hava da kum da sırılsıklam. Başçavuşun biri denize giriyordu... Dehşetle silkiniyorum, her yanımda o günkü ter. Artık geçmişten kurtulmalıyım. Ama nasıl? *"Belki Ferda'yla,"* diyor yukarıdaki iblis. Saçmaladı... Saniyelerin ne kadarını tükettim? Yedi-

2 Briç oynamak.

3 Bu oyun New York Eyalet Şampiyonası'nda oynanmıştır.

4 Amerikan edebiyatı Miller'ın yaptıklarıyla başlar ve biter, Lawrence Durrell.

5 Büyük Üçlemeden bir roman.

6 Sacco ve Vanzetti ölmeli.

7 Ford, Kıbrıs sorununun karşılıklı anlayış ve iyi niyetle çözülebileceğini söyledi.

ye beş var... Haritada Göreme'nin yerini arayan turistlerin arasından dışarıya çıkıyorum. Kulaklarımda bomba sesleri, içimde Murat'ın annesinin korkusu, beynimde Ferda'nın hayali, dar sokaklardan lokantanın yolunu sürüyorum...

- 4 -

Dağ kelebeğine benzeyen kocaman bir R var garsonun yakasında. Ondan önce açıyorum kapıyı. Çocuk geç kalmakla suç işlemiş gibi özür dileyen bir tavırla gülümsüyor. Sonra kurulu bir kuklayı andıran çabuklukla, heyecansız, vurgusuz bir çağrıyı seslendiriyor:

"Lokantamıza hoşgeldiniz, efendim..."

Yüzlerce kez tekrarlanarak eskitilmiş cümle, dar antreye dağılırken paltomu çıkarıyorum. Çocuk numarayı uzatıyor. Geri dönebilirim, hâlâ vaktim var. Hayır. Buraya kadar geldikten sonra onu görmek zorundayım.

Her zamanki köşedeler, ama masada oturanlar düşündüğümden fazla. Oysa Metin kalabalık olmayacağız diye yazmıştı. Kaçmayı düşüne düşüne yaklaşıyordum. Halit! Yüzü daha da çirkinleşmiş, alnı kısa saçlarının altından dışarıya uzanmış bir çıkıntıyı andırıyor. Gözleri eskisi gibi, çivi başına benzeyen iki küçük nokta; iyice geriye çekilmiş. Çirkinliğinde yeni, alışık olmadığım bir şey var. Bir süre sessizce, yerimden kımıldamayı göze almadan masanın yanında bekliyorum. Sonra göz göze geliyorum. Yüreğimden o eski sıcaklık akıyor yeniden.

"Merhaba," diyorum.

Masada sürüp giden konuşmadan kopuyor. Gözlerinden, geldiğime inanmadığını okuyorum. Gelmeyeceğimi sanıyordu. Ayağa kalkıyor, "Merhaba dostum," diyor yavaşça.

Çirkin yanaklarını öpüyorum. Dost, eski dost. İşte, Doktor'un aradıklarından biri. Seni ona anlatmalıydım, demek geçiyor içimden, ama susuyorum.

"Merhaba patron."

Halit'i bırakıp öteki sese dönüyorum. Metin. Her zamanki gi-

bi sarışın, tombul. Onu ne zaman görsem yüreğimi ele geçiren o savunma duygusuna kapılıyorum bir an. Halit'in havadaki eli oturmam gerektiğini hatırlatıyor. Sandalyeye ilişiyorum.

"Hamza'yla Eren," diye tanıştırıyor Metin, ötekileri.

Gülümseyerek Halit'e dönüyorum. Ayna aldattı beni. Biraz önceki kalabalığın yarısı kayboldu. Halit telaşlı hareketlerle bir kadeh arıyor. Birden yeniden karşılaşmanın biraz sonra kaybolacak sıkıntısı içinde buluyorum kendimi. Yüzüne bakıyorum. Çirkinliğine eklenen yeniliği buldum. Kulakları uzamış gibi duruyor, nedeni de kısa saçları. İçkiyi uzatıyor, göz göze geliyoruz yeniden. Bakışları düşüncelerimi okumak ister gibi meraklı.

"Sağlığınıza," deyip kadehi kaldırıyorum, "hepinizin!"

Halit içki dilini yakıyormuş gibi ağzını büzüp karşılık veriyor.

"Zayıflamışsın."

Başlangıç bu kadar sıradan mı olacaktı? Suyu masaya bırakıp,

"Sen de," diyorum.

"Bana bakma sen, ben hep böyleydim." Gülmeye benzer bir sırıtış kepçe kulaklarının arasına yerleşiyor. "Ama sen bayağı incelmişsin."

Ötekileri unutup öne eğiliyor, çatal gürültülerinden başka bir şey duymadan Halit'i, geçmişi düşünüyorum. Zafer'le birlikte tanıdığımız, dünyanın sosyalist olması gerektiğini söyleyen ilk kişi oydu. Hiç yılmadı. İradesinin, çelimsiz gövdesine hiç uymayan o inanılmaz inadından kaynaklandığını biliyorum. Her zaman bir vicdan bir doğruyu söyledi. Ama artık Zafer'e de, Ali'ye de küçük burjuva ya da sol sapma diyemeyecek. Biri gitti, ötekinin ise nerede olduğunu bilmiyor. Küçük burjuva... Yanında kendimi hep küçük burjuva hissettiğimi hiç söylemedim ona. Belki de Zafer'e rağmen ona yardım etmemin gerçek nedeni de o duyguydu. Eski bir öğrenci önderi, sonra yollar ayrılınca hain ve pasifist diye horlanıp dışlanmış biri, ama her zaman bir komünist. Garson lokantanın tavanını saran dumandan kurtulmak için karşıdaki pencereyi soğuk geceye açıyor.

"Askerlikten ne haber? Metin savaştığını söyledi."

"Bitti," diye karşılık veriyorum, düşüncelerden kurtulmaya çalışarak, "Artık buradayım."

Sonra yeniden susuyoruz. Yanda Hamza, o hiç bitmeyecek hikâyelerden birini anlatıyor Metin'e. Mırıltılar arasında bekliyoruz. Birimiz başlamalı ve dört yılın hesabını sormalı. Ama ikimizde de başlayacak cesaret yok, kımıldamadan oturuyoruz. Bana baktığını, konuşmam için sabırsızlandığını fark ediyorum. Gözlerimi yere bırakıp susuyorum yine de.

İkinci küçük midemizi doldururken konuşmalar ikiye, üçe bölünmüş, sürüp gidiyor. Hâlâ geçmişle ilgili bir cümle etmedik ikimiz de. Gözlerimi kaldırınca konuşmayacaksak neden geldin der gibi sorularla dolu gözleriyle karşılaşıyorum. Kadehe uzanıyorum. Çok içmemeliyim. Buradan kurtulur kurtulmaz Rezzan'a uğrayacağım.

"Verdiğin para çok işime yaradı," diyor ansızın.

Şaşırıyorum. Demek o başladı. Yeraltındaki o çarşıyı hatırlıyorum. Sakallıydı ve sakalları yüzünü yakıyormuş gibi sinirliydi. Gazetelerin arasına koyduğum zarfı alırken gözlerindeki öfkeyi batırmak ister gibi, üstüme salmıştı. Benden yardım istemişti, para vermeyi önermiştim ona. Geri çeviremediği için kahrolduğunu bile bile önüne itmiştim zarfı.

"Öfkeliydin," diyorum, "Zafer'in, Ali'nin yerine bana kızıyordun."

Karşılık vermiyor. Şimdi geçmişte kalan ve artık ölülerle sürdürmek zorunda olduğu kavganın hiçbir önemi kalmadığını fark etmiş gibi iyice sakin.

"Yanlışlar yaptık..." Sesi eskisi gibi inandırıcı. Heyecansız ve kendinden emin, "ama hepimiz."

"Evet," diyorum yavaşça.

Yüzündeki çarpık gülümseme doğruluyor. Sanki yıllar sonra aynı düşüncede birleşmemizden hoşnut.

"Oysa doğruyu söyleyenler de vardı, değil mi?" Bu kez iyice pişman. Başımı öne eğiyorum. "ama doğruyu, yalnızca doğruyu söylemek hiçbir şeyi çözümlemiyor. Önemli olan doğruyu söyleyip, sonra da yaptırabilmekte. Biz mahkûm olduk, doğruyu söyleyenler de. Bize işkence yaptılar, doğruyu söyleyenleri de unutmadılar." Sarı dişleri ortaya çıkarken öne eğiliyor, "Tek başına doğrunun bir yanlıştan farkı ne?"

Üçüncü kadehi parmaklarımda çevirerek, bir çırpıda tamamladığı cümleyi düşünüyorum. Önemli olan başarabilmek. Başaramadın mı, sorumlu olmadığın sonuca da katlanmak zorundasın. Birden partili olmadığı için üzüldüğünü düşünüyorum. Onun gibi biri başından itibaren partili olmalıydı... İçkiye devam ediyoruz, lokanta yavaş yavaş boşalıyor. Yanda Metin sandalyesini Hamza'nınkine yanaştırıp bir mırıltıya dalmış. Kadınlar, evet, kadınlardan söz ettiklerinden eminim. Gözlerim Halit'in, Eren diye tanıştırdığı çocuğa takılıyor. Aynanın içinde bir şeyler arıyormuş gibi kirpiklerini bile kımıldatmadan oturduğunu fark ediyorum. Bütün akşam boyunca tek söz bile etmedi. Halit'in sesi dağılan dikkatimi geri çağırıyor.

"Aslında içerde hayat sanıldığı kadar çekilmez değildi. Dört duvar arasında olduğunu unut, istediğini yaparsın. Üstelik de hafiften bir kahramanlık, soylu bir de son tasarladın mı kendine, istediğin kadar dayanabilirsin. Buraya kadar tamam. Ama kendini koyvermeyeceksin. Ayağın bir kere sürçerse sonun yılgınlık olabilir..."

"Savaşta da öyle," diye mırıldanıyorum. Ayağın kayıncaya dek her şey olağan. Ama kan? Üzerine sıçradı mı kurumuyor hiç.

Sesi incelip bir fısıltıya dönüşüyor.

"Kendini, kurban edilmişlerin trajik rolüne hazırlayıp o rolü beceremezsen hapishane gerçeği o dakikadan sonra başlar ve çekilmez. Ben kendi hesabıma..." Artık konuşmak istemiyormuş gibi duruyor, ama sesi ondan habersiz, aynı mırıltıyı sürdürüyor: "Hoşnuttum. Hele mahkeme günleri. Bir şamatadır başlardı sabahın köründe. Ancak cemselere binildiğinde sanki keskin bir bıçak keser atardı o gürültüyü. Yol boyunca hep kadınlara bakardık. Benimki bankadaydı, kimseye söz etmedim ondan..." Yeniden duruyor, uzun bir soluğa ihtiyacı var. Sonra aceleyle başlıyor: "Biliyor musun, tül perdenin arkasından bir başka görünür kadınlar. Bence kızıl saçlıydı ve bankanın önünden her geçişimizde bizi seyrediyor gibi gelirdi. Çıktığım gün belediye otobüsüne binip o yoldan geçtim. Bu kez sarışınmış gibi geldi. Dayanamadım, içeriye girip baktım. Ne sarışın ne de kı-

zıl saçlıydı. Sıradan, her yerde rastlayabileceğin bir kadınla karşılaştım. Düşün, tam üç buçuk yıla yakın, saydım, kırk bir ay ya da bin iki yüz elli bir akşam ediyor, hepsi kadınsız geçti. Kötü ceza..." Gözleri kapanıyor, başının hafifçe sallandığını fark ediyorum. Evet, bir kuru kafa gibi sallanıyor. Hâlâ hapishaneden çıktığı o ilk günde, anlatıyor: "Sonra bir kadın buldum, ama beceremedim. Kadın neden ağladı, bilmiyorum!" Ben biliyormuşum gibi yüzüme bakıyor. Dili bundan böyle Doğulu şivesine kaçacak. Gözlerini kısınca, yüzü, kulaklarına biri asılmış gibi genişliyor: "Belki önce ben ağladım," diyor sonunda.

Susuyorum, oysa bir şeyler söylemem gerekir. Ama dudaklarım kıpırdamıyor. Şaşkınım, Halit gibi birinin bir zaafı olacağını hiç aklıma getirmemiştim.

"Hayatından koparılıp atılan üç buçuk yıl. Dile kolay. O gece o kadının yanında zamanın dehşetini yaşadım ben."

Ve söylenecek her şey bitmişçesine, bir daha konuşmayacakmış gibi yine susuyor. Ama devam edecek, hissediyorum. Başımı lokantanın gürültüsüne bırakıyorum, Halit'in kendi kendine lanetler savuran sesi yeniden başlıyor:

"Eskiden herkese göze aldığımız özverileri anlatırdık, hatırlıyor musun? İşte, ben o özverileri yaşadım." Anlamayacağımı bildiği halde soruyor. "Anlıyor musun? Çok korktuğum anlar oldu, ama cesaret, korkarak da sürdürmek değil mi?"

Bu soruya karşılık veremem. Devam etmeyi hiç düşünmedim. Yalnızca sonu olmayan bir korku, bir gezegende tek başıma kalmışım gibi bir yalnızlık var içimde. Halit elindeki çatalı yere düşürüyor. Öteki uçta Eren, bakışlarını aynanın görünmeyen bir noktasına saplamış, gözleri bir çift kan çanağı, hâlâ kımıldamadan oturuyor. Eğilip çatalı alıyorum. Her şeyi bu geceye mi sığdırmak istiyor? Boğazımızı içkiyle ıslatıyoruz. O sırada bir çocuk, aynanın içindeki dumanı aralayarak yanımızda beliriyor. Halit uzanıp çocuğun uzattığı kâğıda bakıyor.

"Halk türküleri. Kaça bu?"

Çocuk önündeki sessizliğe eğilip susuyor. Halit parayı uzatınca karşı koymadan parayı alıp yan masaya geçiyor. Aynı oyunu orada da oynayacak.

"Yurtların önünde yanan ateşleri hatırlıyor musun?"

Sesi değil, gözlerindeki ateş kulaklarıma ulaşan. O alevli anılar kirpiklerimi titretiyor, midemdeki acıyı boğazıma yükseltiyor. Geçmişe, Zafer'le Ali'nin yanına kadar gidebilirim bakışlarıyla.

...Ali, portakal ve yoğurt kasalarını kantincilerin ertesi gün söveceklerini bile bile, çimenlerin arasına sıkışmış o parke döşemede yanan ateşe atardı. Taşların üstünde ateşten bir gül gibi açan alevler binaların arasına sıkışan siyah geceyi delerdi; kızıl bir bıçak gibi. Gırtlaklarımızdan fırlayan sesler çevreyi kuşatan yurtların duvarlarında patlardı. Kızlı erkekli kümeler, bir çığlığı, çoğu zaman ilkel bir yakarışı andıran türküye katılırlardı pek yaklaşmadan. Kalın bıyıklarda, kız suratlarında, yeşil parkalarda, taşlardan sıçrayan alevler oynardı sanki. Zafer, Ali ve ben, hep yan yana olurduk ve kızıl alev dostça yüzümü dağlardı...

"Biliyor musun, çoktandır her gece uykumda o ateşin başında bir kızı bizim türküyü söylüyorken görüyorum," diyor Halit.

Türküyü de hatırlıyorum. Gözümün önüne şişman, bıyıkları terlemiş sevimli bir kız geliyor ve, *"Evlerinin önü mersin ağacı,"* diye bağırıyor. Ateşin çevresindekiler, *"Evlerinin önü mersin ağacı,"* diye katılıyorlar o iç ürperten sese.

"Ama ne söylüyor, çıkartamıyorum," diye araya giriyor Halit. "Çok garip? Neden o kız, neden o türkü, anlamıyorum?"

Oysa ben kulaklarımı titreten o sesi hâlâ unutamıyorum. Sinsi bir sevinç akıyor içime. Evet, kulaklarımda hâlâ karanlığı bir burgu gibi delen o büyüleyici ses var.

"Neyse." Saatine bakıyor, "Geç oldu." Karşılık vermiyorum. O türkü kulaklarımdan silinmemeli. "Ne yapalım, hapishane alışkanlığı," diyor. "Saat on buçuk oldu mu, yatak."

Sonra masadan çakmağını almaya çalışıyor, ama parmakları beceriksiz. Tok bir ses düşüyor ayağının dibine. Gözlerimi kapıyorum, alevli geceye. Zafer'in yanına gideceğim. Ama Halit geçmişte kalmama izin vermiyor.

"Sen kendinden hiç söz etmedin."

Neden birden bu soru? Soruların göğsümdeki çaresizliği büyüttüğünü bilmiyor mu? Bilmiyor, nereden bilecek. Sıradan sorular konusunda beni uyarıp hazır olmalısın, diyen Doktor'du, Halit değil.

"Mezun oldun, değil mi?"

Mezun oldum mu? O anda Halit'in biraz önce sözünü ettiği o yılların uzunluğunu hissediyorum.

"Evet," diye karşılık veriyorum, "ama neredeyse unuttum, dört yıla yakın bir süre geçti."

"Demek dört yıl?"

Artık sözcükleri de sarhoş. Yeni bir sessizlik büyüyor aramızda. Yana kulak kabartıyorum. Metin'le Hamza hâlâ o mırıltının içinde kadınlarla kucak kucağalar. Eren'se bütün akşam büründüğü o garip sessizliği sürdürmeye kararlı, hiçbir hayat izi göstermeyen yüzünü aynanın içinde arıyor. Yeniden Halit'e dönüyorum. Yenilmişliğine, şu andaki zayıflığına rağmen onu gözümde hâlâ önemli kılan nedir? İçindeki alevi söndürdükleri, onu hayata bağlayan her şeyi koparıp attıkları halde onu ayakta tutan nedir? Sıcaklığını kaybeden sesi, bölüyor düşüncelerimi:

"İlk sana söyleyeceğim. Biliyor musun, partiye girdim." Kısa bir şaşkınlık seriliyor aramıza. Şaşkın olan benim. Birden bu haberi vermek için bu akşam gelmemi istediğini düşünüyorum. "Aslında partiye girmeseydim işim bitikti. Pek düşünmedim. İnsan mutlaka bir şeyle birlikte olmalı." Ben de düşünmeden sonuncu diye bıraktığım kadehe bir tane daha ekliyorum. Anlatacak: "Bir ara çok korktum. Patırtılar sona erip kendi kendime kalınca, dünyayı değiştirme sancısının bütün bu olup bitenlere değip değmediğini düşündüm uzun süre. Neredeyse kendime, geçmişime kalleşlik etmek üzereydim. En zoru, uğruna onca acıyı itiraz etmeden kabullendikten sonra, birden inancını kaybettiğini düşünmek. Sonra o kadını fark ettim. Tüllerin arasındaki o kadın kurtardı beni. Çıkınca onu bulup anlatmaya karar verdim. Yapayalnızdım. Biliyor musun? İnsan, o doğru dediğimiz şeylerin ne anlama geldiğini ancak büyük yanlışlıklar yaptıktan sonra anlıyor."

Birden susuyor. Ne düşündüğünü bulmak, çirkinliğinden ayıklamak zor. Bütün bunlara değer mi? Hiçbir zaman sorulmaması gereken bir soruyu kendine sorup yine de sürdürmesi inanılacak bir cesaret değil. İşte, bu yanı büyülüyor beni. Oysa benim işim daha ilk sınavda bitti.

Sonunda her şeyi bitirip lokantadan çıkıyoruz. Dışarıda kışı haber veren ayaz kaybolmuş, sokaklar ılık bir karanlıkla kaplı. Vedalaşmayı kısa kesip dolmuşlara doğru yürüyorum. Halit'in anlattıkları iki gündür sinirlerimi tel tel koparan olaylara eklenecek. Ağaçların arasından yola bir toz tabakası gibi yayılan ışığı çiğneyerek yokuşu iniyorum. Ama az sonra, caddeye vardığımda Metin'i beni beklerken buluyorum. Hayır, akşamı onunla bitirme sıkıntısına katlanamam.

"Ama kesinlikle konuşmamız gerekiyor," deyip adımlarını hızlandırıyor.

"Bu gece olmaz," diye kestirip atıyorum. Ve onu geride bırakarak uzaklaşıyorum. Bütün hücrelerim darmadağınık, o türküyü de hatırlayamıyorum bir türlü.

Kar, durağa varırken başlıyor. Beyaz tanecikler gecenin ılıklığını gökyüzünden çözerek araba bekleyenlerin üzerine dökülüyor yavaş yavaş. Mevsimin ilk karı bu, isli sokakları küçük taneleriyle ıslatıyor. Birden üç yıl öncesinin ilk karını hatırlıyorum. Metin'le sokaktaydık ve Rezzan'a gidiyorduk...

...soğuk bir rüzgâr sokakları yalıyor, karı sağa sola savurarak kentin üzerindeki sıkılı bir yumruk gibi duran gri dumanı dağıtmaya çalışıyor. Apartmanların yüksek katlarında tek tük ışıklar, kimisi sönmüş sokak lambaları, bir ucu Çankaya'ya asılmış ışıklı caddeler, karanlığa saklanmayı beceremezler. Gecenin karanlığını delen, askerlerin her adım atışlarında ağız ve burunlarından yükselen solukları. Nereden geldiği belirsiz siren sesleri, ritmik zincir şıkırtıları dışında gece sessiz. Araçların farları, düdük seslerini izleyerek bazen birbirlerinden uzak, bazen de birbirlerine paralel çizgilerle kenti semt semt parçalıyorlar. Ankara bu ışıklarla çizgi çizgi aydınlanıyor, sonra gizli, sessiz bir buyrukla birden karanlığa sığınıyor. Bu, mevsimin ilk karı ve genel aramayla

birlikte bütün gece sürecek. Biz Metin'le Rezzan'a gidiyoruz. Bir çift far sanki peşimizdeymiş gibi dakikalardır arkamızda. Bir kapının karanlığına atıyoruz kendimizi. "Gördüler mi?" diye soruyor Metin. Omuzlarımı kaldırıyorum, "Bilmiyorum." "Biraz burada kalıp bekleyelim," diyor. Bekleyelim, benim için fark etmez: "Birkaç gün sonra yılbaşı," diyor Metin bu kez. Yılbaşı? Evet, yılbaşı, 1972'ye gireceğiz. Biraz önceki araç sokağın başında beliriyor, duvara yaslanıyoruz. "Kızı biliyor olabilirler mi?" diye fısıldıyor. "Hayır," diyorum. "Ankara'ya geleli iki ay oldu." Sonra içim bulanıyor. Rezzan beni bekliyor, oysa ben yeni salıverilmiş biriyim ve Metin gibi bir kaçağı ona götürüyorum. Kapıyı itip içeri giriyoruz. "Bir sigara içelim," diyorum Metin'e. "İkinci katın sahanlığına çıkalım, kibriti görmesinler." Merdivenleri çıkıyoruz. Oturmadan, "Zafer de o kızın evinde değil mi?" diyor birden. Duruyorum, o karanlıkta bile yüzünün sarılığını seçebiliyorum. Gereksiz bir merak bu. Karşılık vermiyorum, o da yeniden sormuyor. Neden onun sorumluluğunu yüklendim? Neden Rezzan'ı tehlikeye atıyorum? Metin kendisiyle ilgili sorulardan habersiz, sigarasını yakıyor. Her şey ne çabuk olup bitti. Altı ay önce Ali, Zafer ve ben birlikteydik. Şimdi Zafer gitti, kaybolalı yıllar geçmiş gibi. Ya Ali? Midem kasılıyor ansızın. Belki de kemiklerini kırıyorlar şu anda. Sigaraları bitiriyoruz. "Gidelim," diyorum. Aşağıya inip gecenin ve karanlığın içine bırakıyoruz kendimizi...

Bir dolmuş duruyor, önümdeki şişman kadının arkasından biniyorum. Rezzan? Beni beklemiyor, bugün ders vermeye gideceğimden haberi yok.

Araba sarsılarak kalkıyor.

- 5 -

Sigarayı sokağın beyazlığına atıyorum. Yerde boş konserve kutuları, benzinciden sızan mazot kokusu var. Adımlarımı hızlandırıp sokağı geçerek dar yeşilliğe ulaşıyorum. Apartmanın kara gölgesi çoktan karın üstüne serilmiş. Demir kapıyı itip ho-

le, merdivene bakıyorum. Yoruldum bu gece. Bir, iki ve üçüncü katın sahanlığında her zamanki gibi bir tutam kaçak piyano notası. Her gelişimde karşılaştığım o sesler, görüntüler yeniden başlıyor. Sıkıldım diye mırıldanıyorum boş merdivene. Her şeyin üstüne bu akşam yağan karı da hiç sevmedim. Daire on bir ve çatıya iliştirilen küçük kat. Kedinin ayaklarıma sürtünmesini bekliyorum. Hayır, bu gece dışarıdaki karı tercih etmiş olmalı. Zilin sivri sesi etime batıyor. Sağda duran ve hiçbir kışın solduramayacağı çiçeklerin yanına çekiliyorum.

Kapı hemen açılıyor. Ayaklarımın altına bomba bırakılsa, içeriden gözlerinde yeşil alevler oynaşan bir canavar fırlasa bu kadar şaşırmayacağım. Kollarım hayalî bir saldırıya karşı koymak için havaya kalkıyor. Hepsi bu geceyi mi buldu? Fazıl karşımdaki. Geçmişi yeni baştan, hem de unutmak istediklerimle yaşamak. *"Alışmalısın,"* dediği bu olmalı Doktor'un. Kirpiklerimi aralıyorum. Evet Fazıl, eşikte duran o ve neredeyse tavana değecek. Yine şık. Alev gibi bir öfkeyle hatırlıyorum, ne zaman şık, ne zaman yakışıklı değildi ki? Kuru dudaklarımı kımıldatmaya çalışıyorum. İşte insan, diye dürtüyor iblis şakağımdan; sağlıklı, canlı, sıcak bir insan. Gözlerim aynaya, karşımda duran mat cama kayıyor. Bu ben miyim? Aynanın içindeki sarılıkta, süzülmüş, anlamını yitirmiş, çeneye doğru daralan bir yüz, et parçası gibi sarkmış dudaklar ve üstünde sözde siyah bıyıklar titreşiyor. Gözlerim? Ortadan kırılan kaşların arasına sanki zorla sıkıştırılan, üzerine birkaç damla kan sıçramış bir çift madeni para. Ama yüreğimi daraltan, beni kendi yüzümden tedirgin eden favorilerimden başlayıp dudaklarımın yanında biten ve suratımı bir kuru kafaya çeviren o koyuluklar oluyor.

"Neyin var senin?"

Salonda ayaktayım. Zafer de ayaktaydı son gördüğümde. Kulaklarımda söylediği son sözler uğulduyor. *"Gidiyorum."* Onun odasındaydık, uykulu karanlıkta bir şeyler söylemek istiyordu, ama sözcüklerin gırtlağına yapıştığını biliyordum. *"Gitme,"* demek istiyordum. *"Eğer Nalan'ı istiyorsan geri getiririm."* Ama benim de boğazımdan tek söz çıkmıyordu. Sarıldık. Ölüye sarılmak gibi bir şeydi o kucaklaşma. Oysa kollarım omuzların-

da bütün geçmişimi kavrıyordu. Sondu, ikimiz de hissetmiştik. Pencerede biçimini yitirmiş zavallı bir ay vardı, soluk ışıkları bize erişmiyordu. *"Anneme bir şey söyleme,"* dedi kapıdan çıkarken. *"Merak etmesin."* Neden annesi? Onu sevmediğini biliyordum. Belki de bilinmeyenin tedirginliğiyle karşı karşıya kalınca küçük bir çocuk gibi annesini hatırlamıştı.

"İyi misin?"

Rezzan, omuzlarımı sarsan. Gözlerim Zafer'in odasından kopup karşı duvara yuvarlanıyor. Pencerede o ay yerine Çankaya var, ışıkları dışarıda yağan karı delmiş, odaya akıyor. Birden Fazıl'ı gördüğümü hatırlıyorum. Gözlerim onu arıyor, yok, gitmiş olacak.

"Ne olur, konuş."

Bakışlarımı pencereden koparıp Rezzan'a çeviriyorum. Gözleri telaşlanmış; elleri ellerimi arıyor. Fazıl'ı nereden tanıyor? Neden bu eve geldi? Öfkeyle geri çekiliyorum.

"Ne arıyordu burada?"

Şaşkınlığı daha da artıyor. Sarı pantolonunun üzerine çekilmiş bej çizgiler kalçalarını kavrayıp ayaklarına kadar uzanıyor. Ayakkabısı kazağı gibi yeşil. Saçları? Her zamanki kadar siyah. Ama yine de Halit'in çirkinliğinden sonra bu basit ve gösterişsiz güzelliğe kanmayacağım.

"Nereden buldun o herifi?" diye soruyorum.

Her zaman gülmesine yardım eden ağzı bu kez iyice afallıyor. Belki de Fazıl'ın nasıl bir namussuz olduğunu, Zafer'in sonundaki rolünü bilmiyor, diye düşünüyorum. Kendini savunuyor:

"Bak sen. Hoşuma gitmedi desem yalan olur. Neredeyse yıllar sonra kıskanmayı öğrendin diyeceğim." Ölçülü bir neşeyle gülüyor, "Meraklanma, karısı arkadaşımdır. Bu gece beni eve getirmek inceliğini gösterdi. Sen geldiğinde gidiyordu zaten. Anlaştık mı?"

"Alçağın biridir o!" diye bağırıyorum.

"Onu tanıyor musun?" Susuyorum, yeniden uzanıp karşı koymama aldırmadan bileğimi kavrıyor: "Hadi gel, bu konuyu kapatalım. Sormayı unuttum, aç mısın?"

Başımı sallıyorum. O alçağın burada ne işi olduğunu anlamadan kapanmayacak bu konu.

"Arabasıyla mı getirdi seni?" Kirpikleri kaygıyla açılıp kapanıyor. Demek arabasıyla getirdi. "Çok yakışıklı değil mi?" diyor, sonra bağırdığımı fark edip alçak bir sesle sürdürüyorum konuşmayı: "Zaten her zaman yakışıklıydı."

"Herhalde yakışıklı olduğu için kızmıyorsun ona?"

"Kızmak mı?" Sinirli bir kahkaha dudaklarımı parçalıyor, "Alçağın biridir o. Kızmaya değmeyecek kadar alçaktır."

Bağırmamak için kendini zor tuttuğunu fark ediyorum. Öfkelenme sırasının kendine geldiğini haber veren bir sesle konuşuyor:

"İçmişsin, sarhoşsun."

Alçak bir fısıltıyla karşılık veriyorum:

"İçtim, hem de çok. Kiminle diye sorsana? Ama istersen git, o alçağa sor. İyi tanır onları."

"Peki," diyor, sesi tartışmaktan vazgeçmiş gibi yumuşak, "istediğini söyle ona. Boşalıncaya kadar bağır. Bekleyeceğim."

Koltuğa yürüyüp oturuyorum. Dışarıda bulutlardan dökülmekte olan kar, içeride ise garip bir sessizlik var. Dakikalar sonra alt kattaki piyano bir ezginin dalgalarına bürünüp aramıza giriyor. Akşamdan iyice yoruldum. Küskün gözleri bir an üzerime çullanıyor, sonra kalkıp mutfağa yürüyor. Hayır, direneceğim. O bahçeye, onun küçük gözlerine, ağaçlarla kaybolmuş o köşeye, Recep Efendi'ye geri dönmeyeceğim. Ya teyzesi? Birden teyzesini sormak için dayanılmaz bir soru yükseliyor dudaklarıma. Ama hayır, unutmak istediğim kişilerden birisi de o Allah'ın belası kadın değil mi? Az sonra Rezzan geri dönüyor.

"Kahve."

Uzattığı fincanı alıp buruk tadı yudumlarken gözlerimi ondan kaçıyorum: Şöminede yanmış odunlar, küçük bir masa, üzerinde unutulmuş bir çanta, yeşil beresi ve anahtarlık. Üç duvar boyunca insanı terleten kauçuk, garip biçimli koltuklar. Cilası kararmış müzik dolabındaki zenci bibloları saymaya niyetlenirken konuşmaya başlıyor:

"Ne kadar zayıfladığını biliyor musun?"

Başımı kaldırıp bakmayacağım. Gözlerindeki bakışın anlamını biliyorum. Ama o bana ne olduğunu bilmiyor. Hiç bitmeyecek yorgunluğumu, çaresizliğimi nasıl anlatabilirim ona? Fincanı dudaklarımdan ayırırken, sesim dinlene dinlene boğazıma tırmanıyor:

"Yorgunum."

Uzatmadan susuyorum. Her şeyi ona anlatsam beni anlar mı? Hayır, onu karıştırmamalıyım. Sesi bu kez daha saldırgan, kararsızlığımın üstüne çullanıyor.

"Hiç aynaya bakmıyorsun galiba." Baktım, az önce. Dudakları kısa bir kararsızlığın içinde titriyor, sonra, "eriyorsun sanki," diye bitiriyor cümlesini.

Doktorun sözünü ettiği o dönemece mi varıyorum? Bir an hastanedeki o günleri hatırlıyorum, boğazım sıkılıyormuş gibi bir inilti kopuyor dudaklarımdan.

"Çok zor günler geçirdiğini biliyorum. Ama bitti artık. Kendini toplamaya çalışmalısın. Bir şeylere karar ver, yoksa..."

"Yoksa ne," diye kesiyorum sözünü.

Duraklıyor. Sonra merak ettiğim her şeyi öğreneceğimi haber veren ışık yanıp sönüyor gözlerinde.

"Bu kararsızlık seni yok edecek. Günlerdir bir şeyler olacak, değişecek diye bekliyorum, ama boşuna. Beklemek çözecekse beklemekten korkmuyorum. Ama boşu boşuna dört yıldır da beklediğimi unutamıyorum. Bana anlat, neyi istersen anlat. Dinlerim, ama seyretmek korkunç, seni böyle..." Söyleyecekleri onu da korkutmuş gibi bir an duraklıyor, sonra yeniden sürdürüyor sözlerini, "biterken seyretmemi isteme benden."

Bitmek! Hayır. Bir elektrik kıvılcımı kirpiklerimi dağlıyor. Gözlerim kapanıyor, o hastane odasına dönmek istemiyorum. Her şey bu lanet akşamı buldu. İçmemeliydim, Fazıl'a rastlamamalıydım. Sessiz çığlıklarımı Doktor'un kalın sesi bastırıyor. Hayal bu, Doktor geride kaldı. Gözlerimi sımsıkı kapatıyorum, ama ses hâlâ odanın içinde... *"Bitecek Asteğmen."* Benden öç almaya geldi. O cemsenin önünde yere düşüp hastaneye getirildiğimden başlayarak benden nefret etti. Ona hiçbir şey an-

latmamalıydım; ne kumsaldaki ilk geceyi ne de Papaz'ı. Umutsuzluğunu, çaresizliğini, insan olmanın korkusunu kusmak isteyecek suratıma. Elimi şakağıma kaldırıyorum. Aman Tanrım, parmakları orada sanki... *"Sonra Asteğmen, birden her şey bitecek, geri dönemeyeceğin o dönemece geleceksin. Ne zaman diye sorma, çünkü bilmiyorum. Elinde bir fırsat varken birisini bul. Beyninden vazgeç. Kendini teslim olmuş, yenilmiş hissetsen de, hayatının yanında bunun ne önemi var? Bırak o iblisi, dilediğini yapsın. O iblis için birini bulmalısın. Yoksa kurban sen olacaksın, o çoktan seni seçti... Mesela Rezzan; evet, neden Rezzan olmasın? Her şey bitmeden Rezzan'ı bul."*

Rezzan'ı seçmeyeceğim. Beni seçmiş olsa bile onu karıştırmayacağım bu işe. Seni o iblisin elinden kurtarmaya çalışıyorum, demek geçiyor içimden, ama susuyorum. Aşağıdaki piyano duruyor, sessizliğin o dayanılmaz çınlamasının aramıza yerleştiğini hissediyorum. İkimiz de parmaklarımızdaki sigaraları yeniliyoruz. Dışarıda o Allah'ın belası kar durmamacasına yağıyor. Neden sonra Rezzan konuşmayı yeniden başlatıyor:

"Bilmiyorum, belki de her şey, şu üzerine sinen sarhoşluktan."

Sesinden kararsızlığını anlıyorum. Kaşları sanki ortadan kırılmış yüzünü aşağıya itiyor. Acımak, evet acımak bu. Bana acımaya alıştırıyor kendini. Çene kemiğime korkunç bir acı damgalanıyor, dar, derin bir boşluğa doğru düşüyormuşum gibi irkiliyorum. Koltuğa tutunuyorum, hücreme dönmeliyim. Hayaletleri daha fazla bekletemem.

"Gidiyorum," diyorum Rezzan'a.

"Gidiyor musun?" Başımı sallıyorum. Oturduğu yerden kalkıp odada gezinmeye başlıyor. Yanakları kızgınlığının aleviyle kırmızıya boyanacak az sonra; duruyor, "Döndükten sonra kaç kez geldin buraya?" karşılık vermiyorum. "Dört kez. Birinde Murat'la geldin, ikincisinde ben seni zorla getirdim. Bu geceki dördüncü..." Biraz bekliyor, sonra karar vermiş gibi sesini yükseltiyor: "Peki, madem istiyorsun, git. Haydi durma git..."

Evet, gideceğim. Ama hücremden başka bir yer kalmadı. Kurtulmayı denesem: Hayır, kurtulmak için kaçarken düşmedim mi bu tuzağa? Ferda! Belki onunla denemeye değer. Rez-

zan'a dönüyorum, gözlerindeki ışık kararmış, göz göze gelince bağırıyor:

"Söylesene sana ne oldu?"

Her şey yanık bir film hızıyla gözlerimin önünden geçip beynimdeki makaraya sarılıyor. Çıkartma gemisi, Rifat, kumsal, dağın tepesindeki mağara, Papaz. Violet, Doktor ve yine o ağır çekilmiş sahne. *Yüzbaşının çadırından çıkıp cemseye doğru yürüyorum. Önümde dayanılmaz bir sıcak var, ama göğsümde buz gibi bir soğuğun büyüdüğünü hissediyorum. Elim belime gidiyor. Üniformam kirlenecek diye düşünüyorum...*

"Ne oldu?"

Çığlığı, düşüncelerimi, sıra tam o büyük gürültüye geldiğinde, bir bıçak gibi kesiyor. Gözlerindeki derin öfkeyi fark edince şaşkınlık yüreğimi daraltıyor.

"Bana bağırma!" diye kekeliyorum.

"Bağırıyorum işte." Yeniden bağırıyor, "Senin gibi bir yıkıntıdan mı korkacağım!"

Çıldırmış olmalı. Kendimi savunmalıyım. Sesim giderek yabancılaşıyor. Birden gece yarılarında boş duvarlara bakarak haykırdığım anlardaki gibi yalvardığımı hissediyorum. Parmaklarındaki sigara havada kırmızı bir hat çizip yere düşüyor. Boğazımdaki hıçkırığı fırlamaya hazırlanırken zorlukla tutuyorum.

"Sus."

Sesim Rezzan'ın çığlıklarının yanında cılız bir soluğu andırıyor, ama onu susturuyor. Susunca koşarak salondan çıkıyor.

Geri döndüğünde saçlarını saldığını fark ediyorum. Ama hâlâ sinirli, parmakları boşalamayan kızgınlığını avucunda ezdiği tokadan alıyor.

"İçki ister misin?"

Ben içeceğim demek istediğini hissediyorum. Zenci bibloların kuşattığı şişeyi dolabın üstünden alıp sehpaya taşıyor. Kadehi alıyorum. Karşılıklı içeceğiz.

Rezzan daha ilk yudumu bitirmeden, "Murat'ı gördüm dün," diyor.

Ve ellerimdeki titreme dizlerime düşüyor. Konuşmasını sürdürmesini bekliyorum, içkisinin keyfini çıkarıyor yudum yu-

dum. Dudaklarına bakıyorum, susacak. Saatler kadar uzun süren birkaç saniye daha tükeniyor. Hâlâ susuyor. Ayakları, ezgisi duyulmadan bir parçanın ritmini vuruyor yere. Heyecanlandığımı belli etmemeye çalışıyorum.

"Nerede?"

"Burada," diye karşılık veriyor hemen. Sonra yeniden içkisine dönerek o gürültüsüz işkenceyi susarak sürdürüyor. İçkiyi bitirip kadehi sehpaya bıraktıktan sonra kaldığı yerden sürdürüyor: "Yanında bir kız vardı. Bugün sana söylemeyi düşünüyordu, evleneceklermiş..."

Demek bugün Murat'a gideceğimi biliyordu. Midemde alkole karışan cılız bir öfke ayaklanıyor.

"Adı Ayşe. Tatlı bir kız. Doktormuş..." Tatlı. Ortalama, zararsız biri anlamına gelen o bayağı sıfat. "Seninle tanıştıracaktı." Yavaşça soruyor. "Gittin mi?"

Ayakları hâlâ halının üstünde, o bitmek tükenmek bilmeyen müziği izliyor.

"Neden ona gideceğimi de söyledi mi?" Cevap alamayınca sesimi yükseltiyorum. Dilim artık keskin bir bıçakla doğranıyor ağzımda: "Bundan böyle her ay başında ona gideceğimi, para alacağımı anlattı mı?" Soluk alıp bağırıyorum, "Hadi, konuşsana!"

"Saçmalama. Murat sana halandan kalan parayı vermeye çalışıyor. Senin hakkın o para. Daha almamakta ne kadar direnebilirsin?"

Halamın parası. Hayır, hiçbir zaman almayacağım. O kız kurusunun parasını istemiyorum.

"Murat'tan aldıklarımın hepsi borç," diye açıklamaya çalışıyorum, "Ona ödeyeceğim."

Neden sonra pencerenin önünde, yukarıdan düşen karları seyrederek avaz avaz bağırdığımı fark edince her şey anlamını yitiriyor. Dışarıda mağarada el bombasının ardından üzerime sinen o soğuk başlıyor yeniden. Vücudum acıyla bükülürken ürperti ayaklarıma kadar iniyor. Karın sonuna kadar dayanamam, diye bağırıyorum, ama sesim çıkmıyor. Rezzan'ı işitiyorum arkamda. Hâlâ beni inandırmaya çalışıyor.

"...söz etmedi hiç. Hayalî suçlamalardan vazgeç. Biliyorsun annesi de geliyor. Recep Efendi'nin dediği gibi, üvey annelik etmedi o sana."

Soğuk! Ona nasıl bir soğuğun içinde olduğumu anlatsam. İlk kez mağarada başladı. Çavuş ayaklarımın dibinde yatıyordu ve artık sıra bendeydi. El bombasıyla birlikte girdim mağaraya. Ateş ediyordum. Ama büyük bir sessizliğin içindeydim ve tavanda çatlayıp toz tanecikleriyle birlikte üzerime yağan gümbürtüyü duymuyordum. Gözlerimi açtığımda ikisi de yerdeydi. Önce halamın çığlığı, sonra sanki büyük bir ayna kırıldı arkamda. Şaşırdım. Savaştaydım ben, halamsa çok uzaklarda kalmıştı. İşte o anda, yerdeki barut kokusunun arasından ayaklarıma tırmanan o soğuğu gördüm...

Rezzan'ın sesi düşüncelerimin arasından doğruluyor:

"Bu kez seni görmeden buradan gitmeyecek. Kaçmak, sorunu çözmüyor. Nedenini söylemeden sürekli kaçıyorsun o kadından. Tam sana yakışacak bir gariplik bu..."

Demek anlattıklarımı dinlemedi. Ona doğru atılıyorum. Deminden beri boğazımda büyüyen o hıçkırık bir iniltiyle dudaklarımın arasından fırlarken soğuk bir kılıç gibi gövdemi ikiye biçiyor. Bütün hücrelerim kanıyor diye bağırıyorum, sonra bir kuru kafayı avuçlar gibi başımı ellerimin arasına alıp yere çöküyorum. Pantolonunun bej çizgileri gözlerimin arkasındaki buğuda kayboluyor. Ellerinin saçlarımı karıştırdığını hissediyorum. Sonra ince bir ses ayağa kaldırıyor beni.

"Gel."

Sesinde söz vermeye benzer bir şey yok. Gene de bir karşı koyuş iniltisi yükseliyor dudaklarımdan. Oturmamı söylediğinde yatak odasında olduğumuzu fark ediyorum. Hayır, diye bağıracağım, ama düşüncelerime ses verecek emir kımıldamıyor beynimde. İblis! Beynimde iblis var benim. Onu uyarmalıyım. Başımı kaldırıyorum. Dışarıdan yansıyan ışığın gölgeleri arasında soyunuyor. Beyaz çizgilerin arasında siyah çıplaklığını görmemek için gözlerimi kapıyorum. Birden teyzesiyle karşı karşıyaymış gibi ürperiyorum.

"Kalk."

Sesi duyabileceği bütün acımayı tek sözcükte toplamış sanki. Seni istemiyorum, diye haykırmaya çalışıyorum, istediğim sen değilsin... Koluma dokununca gözlerimi açıyorum. Göğüsleri, kasıkları önümde. Üzerime devrilirken, son kez hayır diye bağırıyorum. Sonra sesler kesiliyor, direnmekten vazgeçip susuyorum. Sanki kumsalda, Violet'in evindeyim. Acı bir çığlıkla birlikte içine giriyorum. İniltileri akşamın ilk ferahlatıcı fısıltısı gibi geliyor kulaklarıma. O alt dudağını dişlemiş, gözlerini sımsıkı kapatmış, bakışlarını uzaklara kaçırıyor. Yüzünü bir ara seçemiyorum. Eğiliyorum, inanılır gibi değil. Altımda yatan Ferda. Kasıklarımdaki yay boşalmak üzereyken o küstah dudaklarına eğiliyorum. Ama altımdaki yüz birden Murat'ın annesine, sonra yeniden Ferda'ya dönüşüyor. Saldırımı ikisini de bıçaklayarak sürdürüyorum...

Dördüncü Bölüm

- 1 -

Pencereden odaya dolan aydınlık, akşamın izlerini silmiş. Kalkmaya davranmadan önce çiçek desenli çarşafın içinde dönerek gözucuyla Rezzan'a bakıyorum, hâlâ uyuyor. Sessizce ayağa kalkıyorum. Adımlarım beni terasa açılan pencereye götürüyor. Camda buzdan güller, dışarıda henüz kirlenmeye vakit bulamamış bir beyazlık var. Ufuk kaybolmuş, yalnızca parlak cephe kaplamalarıyla birkaç apartman, uzakta mı yakında mı belirsiz, çevrenin tekdüzeliğinden kurtulabilmiş. Cılız bir ayaz göğsümde titriyor ansızın. Yine kendini hiç unutturmayan o soğuk. Geri dönüp yatağın dibinden elbiselerimi topluyorum. Rezzan, yüzünde gecenin bitkinliği, gözlerini olup bitenlere kapamış, kımıldamadan yatıyor... Uyanmadan kaçmalıyım. Ama kapıya varmadan sesini duyuyorum.

"Gidiyor musun?"

Uyandı. Hayır, belki de hiç uyumadı. Suçüstü yakalanmanın telaşıyla geri dönüp, "Evet," diyorum.

Doğruluyor.

"Dışarıda bekle, geliyorum," diyor sonra.

Kapıyı kapatıp çıkıyorum. Sokakta gezinen soğuk çoktan sa-

lona sızmış. Günün ilk sigarasını yakarken konuşulacak neyin kaldığını düşünüyorum. Duman, erken yıkılmanın öcünü almak ister gibi midemi bulandırırken, alkol, terle birlikte derimden fışkırıyor. Yutkunup bileğimi göğsüme siliyorum. Dün geceyi unutmam gerektiğini beynimin bütün hücrelerine yerleştirmeliyim. Karanlık bir sabah bu. Dışarıda yeşil gözlü kızla birlikte uyandığım sabaha benzeyen bir gün başlıyor. Midem tekrar yanıyor. Alçağın biriyim ben. O mektupları Zafer'in yazdığını, onu yeşil gözlü bir kızla aldattığımı söylemeliydim Rezzan'a. Pişmanlık! O sabahta da pişmanlığın tadını duyarak uyanmıştım. Kimdi yanımdaki kız? Bilmiyordum, hâlâ da bilmiyorum. Rezzan'ın arkadaşlarından biri olmalıydı, çünkü doğumgününde tanımıştım onu. Evet, doğumgünüydü, 1973 Martı'ydı. Zafer kaybolalı iki yıl olmuştu ve bu salondaki kalabalık dağılmaya başladığında Rezzan, *"Kal benimle,"* deyince korkup kaçtım, o kızın ardına takılıp evine gittim. *"Neden?"* diye sormuştu yeşil gözlü kız o sabah. Gece ellerimin arasına aldığım çıplaklığının o anda midemi bulandırdığını anlamış mıydı? Yeşil, yosunlu gözlerine bakıp, *"Pişmanım,"* demiştim. Aslında garip bir duyguyla boğuşuyordum. Onunla yattığım için pişmandım, ama Rezzan'ın yanında kalmadığımı hatırlayınca pişmanlığım uçup gidiyordu. Rezzan bir gece önce yirmi birini bitirmişti, yirmi ikisine benimle birlikte girmek istediğini söyleyince kaçtım. Onun Zafer'e ait olduğunu düşünüyordum, ama aslında onunla yatarsam teyzesinin göğsünde işlediğim o suçu hatırlamak korkusuydu beni durduran. O gece onunla kalıp dün geceyi iki yıl önce yaşasaydım her şey değişir miydi? Bilmiyorum, belki kollarına sığınır ve bu tuzağa düşmeyebilirdim. Giyinip kapıya doğru yürürken sormuştu yeşil gözlü kız: *"Yine gelecek misin?"* Uyuyup kaldığını düşünüyordum onun, *"Hayır,"* dedim aceleyle. Sonra günlerdir Rezzan'dan sakladığım haberi ona verdim: *"Askere gidiyorum."*

"Sigaran var mı?"

Silkinip gözlerimi açıyorum. Üzerinde beyaz bir gecelik, dün akşamdan daha yaşlı, yanımda duruyor. Utanıyorum, sigaraya uzanan bileğinde ince ince atan mavi damarlar gözlerime batı-

yor. Oturup dumanı üflüyor, ikimiz de sessizce bekliyoruz. Neden sonra, sigarayı dudaklarından koparıp, "Kısa da olsa konuşmamız gerekmiyor mu," diyor.

Evet, ama hangi cümlelerle? Ne söyleyebilirim ona. Ağladığım, sarhoş olduğum için üzgünüm, senin etinde bir başkasıyla sevişiğim için suçluyum, ama o tahta göğüslü kadını yalanladığım için sevinçliyim, diyebilir miyim?

"Saçmaladım," diyorum sonunda.

"Doğru, ama çoktan beri saçmalamıyor muydun?"

Sesi kuru ve acımasız, yargılamayı bitirip çoktan mahkûm etmiş beni.

"Kızgın mısın?" diye soruyorum.

"Kızgınlık mı?" Omuzlarını umursamaz bir gülümseme titretiyor, "Hayır, hem bir neden de yok. Ben istedim böyle olmasını." Aklı karışmış gibi duraklıyor. "aslında on dört yıl demek çok aptalca, ama tam on dört yıl süren bir bekleyişten sonra karar vermem gerekiyordu ve verdim. Başka türlü olamazdı." Kendini inandırmak için cümlesini tekrarlarken geceden kalan bir acı bedenini yoklamış gibi yüzü buruşuyor: "Beni çok korkuttun, dayanılmayacak kadar çirkindi her şey." Susup gözlerini kapıyor. "Neden böyle oldu? Sana neler olduğunu anlasaydım belki bu sorulara karşılık bulabilirdim. Ama inan, hiçbir şey anlamıyorum. Sekiz yıl seni görmeden sana ait olduğumu hissettim. Oysa Ankara'ya gelir gelmez, o iki yıl boyunca, senin bana göre olmadığını anlamalıydım. Belki de anlamak istemedim, askerliğin seni değiştireceğini ummuştum. Boşunaymış. Senin neyin eksik, biliyor musun?" Yine susuyor, konuşmaya başladığında iyice kararlı bir ses ulaşıyor kulaklarıma: "Kökün, senin kökün yok. Bütün hayatın boyunca da hiç kök salmayı düşünmedin. Savrulup gidiyorsun. Hep bir duman yığınını tutmak istedim sanki. Yanımdaydın, ama bir türlü ellerimin arasına girmedin."

Sigarasını artık ihtiyacı kalmamış gibi söndürüyor. Gözlerim sabahlığın altındaki çıplaklığa kayıyor. Ama o beni unutmuş, tek başına günah çıkartmaya devam ediyor:

"Eğer o mektupları yazmasaydın böyle olmayacaktı. O se-

kiz yıl, sen Kayseri'deyken, hep o kâğıt parçalarıyla geçti. Seni mektuplarındaki gibi bekledim; değildin..."

Şimdi gerçeği söylemenin tam sırası. Bu kez gerçek sevgilisinin Zafer olduğunu açıklamalıyım ona.

"...seni herkesten kıskanırdım. Murat'ın annesinden bile. Baban öldükten sonra onlara mektup yazmaktan vazgeçince bana gelenleri okuyup ona verirdim. Verirdim, ama yüreğim sıkışırdı..."

Artık susmalı. Yeniden o bahçeye gitmek istemiyorum. Hepsinden nefret ediyorum. Murat'ın annesinden, halamdan, teyzesinden. Rezzan'ın yeni sorusu sessiz cümlelerimi kesiyor.

"Ne kadar oldu? Bir ay mı? Murat haber verdiğinde trenden iner inmez bana geleceksin sanmıştım. Ne kadar aptalım, değil mi? Sana gelmeseydim beni hatırlamayacaktın bile. O gece yanından ayrıldığımda ölesiye korkuyordum. Çünkü seni tanımadığımı hissetmiştim. Yeni, yeni olduğu kadar da dehşet verici bir duyguydu bu. Ama yine de Murat'ın annesini görmeni istiyordum. Sana benimle evlenmeni öğütleyebilirdi. Ama artık olmayacağını biliyorum. Uzun süre aramızdaki engelin, benim katılmama izin vermediğin o hırsız-polis oyunu olduğunu sanmıştım. Yanılmışım, zaten seninle ilgili neyde yanılmadım ki? Sen bir şeylerden kaçıyordun ve o eylemlere tutundun, sonra o dal kırıldı ve düştün. Hâlâ da bir yere tutunmayı düşünmeden düşüyorsun. Hayatta hep başkalarının rollerine heveslendin. Sonuç? Sonuç, seni tanımıyorum, beni korkutacak kadar değişmişsin."

Susunca yüreğime o korku batıyor. Yine aynı soruyu soracak: Sana ne oldu? Karşılığını kendisinin bile vermekten korktuğu o soru... *"Hep aynı soru,"* demişti Papaz. *"Ne oldu? Ne oluyor? Ne olacak? Cevap vermek için Tanrı olmak gerek."* Sus, diyorum o sese. Aşağıdaki piyano birden sabah faslına başlıyor. Önce yavaş bir solfej, arkasından iç bayıltan bir ezgi. Araya müziğin girmesinden yararlanarak bakışlarımı Rezzan'a kaldırıyorum. Dudakları solmuş, şöminenin üstündeki mermer kadar beyaz artık. Notalar kesilince yeniden konuşmaya başlıyor:

"Seninle yatmak nasıl olur diye, yıllarca taşralı bir kız gibi aptalca hayaller kurdum. Dün gece boyumun ölçüsünü aldım. İğrençti. Sevişmedin, tecavüz ettin bana. Sanki öldürmek istiyordun. Aman Tanrım..."

"Sus," diyorum yalvarırcasına.

Daha fazlasına dayanamayacağım. Aynı suçlamaları bir başka kadından daha duymak istemiyorum. Gözlerim kapanıyor, karanlık bir boşluk ve Violet. Bağırmama kalmadan Rezzan sözlerini sürdürüyor.

"Garipsin. Kendini zehirleyen bir böcek gibi bitip tükeniyorsun, ama kurtulmayı denemiyorsun. Bana gelince, seninle ilgili bir sorunum kalmayacak yakında. Seni unutacağım, anlamam için yatmam gerekiyormuş. Boşu boşuna çok zaman harcadım, teyzem haklıymış..."

Yüreğimi gümbürtüler içinde bırakarak susuyor. Teyzesi ona anlatmış olamaz. Hayır, böyle bir alçaklığı yapmış olamaz. Kulaklarıma kadar kızarıyorum.

"Üç yıl önce İzmir'den Ankara'ya geleceğim akşam, teyzem odama geldi. O kararı senin için verdiğimi biliyordu. Ne dedi, biliyor musun?"

Gözlerimi kapıyorum, yeniden konuşmaya başlayıncaya kadar pimi çekilmiş bir el bombası yuvarlanıyor içimde.

"Gitme," dedi, "o çocuk kimseyi sevemez."

Durup karşı koymamı bekliyor. Bana verdiği son fırsat bu. Susuyorum. O söyleyeceklerini bitirmiş, salondan çıkıyor. Bacakları bedenini zorlukla taşıyormuş gibi titriyor. Kalkıp kapıya yürüyorum, sesi adımlarımı son kez durduruyor.

"Yemek yemek istersen ya da paran biterse gel. Ama unutma dün akşam olanlar bir daha olmayacak."

Yatak odasının kapısında, ayakta ve bu kez karşısındakini tanımadığını düşünen benim.

Geldiğimde beni karşılayan piyano sonatı şimdi adımlarımı uğurluyor merdivenlerde. Dışarıda güneş ayazda titriyor. Gözlerim kamaşıyor, yerde henüz kirlenmemiş, beyazlığıyla son beraberliğini yaşayan karın içinden, apartmanların sıkıştırdığı dar koridora dalıyorum. Rezzan'ın sözleri düşüncelerimi bir

neşter gibi kesip biçiyor beynimde. Yüreğimdeki o yoğun ve kızıl ateşle birlikte evin yolunu sürüyorum, yere bırakılmış geniş izlerin ardından.

- 2 -

Eşyasız oda üzerime gelip gövdemi yutuyor. Rezzan'dan taşıdığım görüntüler, eski somyayı, kirden kahverengiye dönmüş parkeyi, ayakta zorlukla duran masayı gözlerimden siliyor. Bitkinim, beynim dilim dilim bölündü, parçalandı. Odadaki tek sandalyeyi bulup oturuyorum. Sıra o bandoda. Gürültüyle birlikte başım masaya düşüyor. Murat, Rezzan, halam ve sonra birdenbire Ferda beliriyor kirpiklerimin hapsettiği karanlıkta. Resmi geçit bu. Rezzan'ın söylediği gibi düşüyorum. Albümdeki o eski fotoğraf! Başımı kaldırıyorum, sararmış kâğıtta gülen yüzlere yabancı olan yalnızca benimki. Rezzan daha o günden kararlı, koluma asılmış. Neden o bahçeyle ilgili görüntüler o resimdeki gibi umursamaz bir günü yansıtmıyor? Bando, köşede çıldırıyor, korkunç bir bateri patırtısı, arkasından kocaman bir ağız yırtınıyor kulağımın dibinde. Ama o gürültünün içinde bile Recep Efendi'nin sesini duyuyorum: *"Artık büyüdün evlâdım."* Gözlerimi yumuyorum. Evle birlikte Murat'ın annesini görüyorum. Elinde hâlâ bana çektikleri o buruşuk telgraf var. Sonra halam beliriyor, o esmer güzel kadının yanında. Babamın öldüğünü söyleyecek diye düşünüyorum... Gece o kuru sesi kulağıma ulaştırıyor: *"Neden ağlamadı?"* Murat'ın annesini duymuyorum, ama halamın sesi tiz: *"Zaten babasını sevmezdi."* Severdim, diye bağırmak geçiyor içimden, ama Murat'ın annesinin sesi çığlığımı bastırıyor: *"Abla artık dönmesine izin ver."* Halamın karşılığını duymak için kulak kabartıyorum: *"Hayır."* Çığlığı o geceki kadar korkutucu. Ertesi gün Recep Efendi'yle, istasyonda, trene binmeden önce soruyorum: *"Rezzan nerede?"* İhtiyar, ilk kez gülümseyip *"Bursa'da,"* diyor. Bütün dönüş yolu boyunca Rezzan'ı düşünüyorum. Okul kapısında kararımı veriyorum, ilk fırsatta mektup yazacağım. Okul gecelerinin anlatılacak kadın

hikâyelerine ihtiyacı olduğu izinsiz bir gün Zafer benim yerime yazıyor mektubu. Artık Rezzan sevgilim, bazı geceler ona sarılıyorum. Ama Zafer uyandırıyor, elim bıçak tutar gibi sıkılı, *"Bağırıyorsun aptal,"* diyor. Terden sırılsıklam, yeniden uyumaktan korkuyorum, çünkü Rezzan'a sarılır sarılmaz kucakladığım kadının Murat'ın annesi olduğunu fark edeceğim yeniden...

Sandalyeden kalkıp yatağa uzanıyorum. O deli bateristi görebilsem kafasını kopartacağım. Beynimde düşüncelerimi bulanıklaştıran bir kan gölü var sanki. Rezzan'ın söylediklerini koparıp atmalıyım kafamdan. Ama aksine büyüyerek bir çığlığa dönüşüyor o sözcükler: *"Düşüyorsun."* Kumsaldaki ilk geceden beri, diye mırıldanıyorum önümdeki boşluğa. Ayın altında o adamı karşımda gördüğümde başlayıp cemsenin önünde yere yığıldığım âna kadar süren uzun bir düşüş bu. Kurtulmak için bir kez daha denemeye değer mi? Kurtuluşu bir kadında olsa da aramalı mıyım? Gerçekten bir böcek gibi zehirliyor muyum kendimi? Halit'in dediği gibi korksam da, Doktor'un sözünü ettiği o iblisi serbest bırakıp bir kere daha denemeli miyim bu çukurdan çıkmayı? Belki de kurtuluş Papaz'ın durmadan tekrarladığı o inançta. Bir şeye inanmak? İnanç; içinde sonsuz tartışmalar, ansızın gelen acılar ve korkular barındıran o sözcük. Papaz, *"Nefret etsen de dünyanın bir şeylere inanan insanlarla var olduğunu kabul etmelisin,"* demişti. Gerçek bu mu, yoksa inanç insanların kendilerine eziyet etmek için buldukları bir tür ceza mı? Halit için hapishane, Zafer için belli olmayan bir son.

Düşüncelerden kurtulmak için yataktan kalkıp masaya yürüyorum. Bir sigara içeceğim. Parmaklarım yeniden, kirli tahtanın üstünde, geçmişimi sayfalarına kıstıran o albüme rastlıyor. Kartonları rastgele çeviriyorum. Rezzan son sayfada dün geceye çoktan hazır, yüzünde genç bir gülücükle yeşil mayosunun içinde objektife bakıyor. Elim ateşe değmiş gibi yanıyor birden.

Pencereye yaklaşıyorum, dışarıda, kesik lastik izleri kara uzanmış bir zebra çizmiş, siyah bir duman leş kargası gibi kafasına çöküyor. İçim altüst, bu kez de Violet'in sorusunu duyuyorum camın ötesinden: *"İnsanlar kolay yaşanacak bir hayat seçmekte neden bu kadar beceriksizler?"* Belki kararsızlık. Bir-

den Zafer'in beş yıl önceki bir akşamda Naci'ye hesap verir gibi söylediklerini hatırlıyorum: *"Eğer başarılı olmak, zayıflamadan dövüşmek gerekiyorsa, söyleneni tartışmadan yapmak görevdir."* Naci'nin karşı koymasına aldırmadan konuşmasını sürdürmüştü: *"Bir militanı kararsızlığa sürükleyecek; acaba doğru mu, böyle mi yapmalı gibi sorulara takılmak anlamsızdır. Kararsızlık yanlış karardan daha kötü bir illet bence. Kararlı düşünceyle perçinleşmeyen eylem ölü doğmuş bir eylemdir."* Naci artık dayanamayacaktı ve az sonra atılmıştı: *"Mücadelede her şeyi kalın çizgilerle bölmek, eylemleri sizin yaptığınız gibi birbirinden ayırmak, doğrunun sonu demektir: Ya ak ya da kara. Bu tür düşüncenin ilkel mantıktan farkı ne?"* Nalan söze karışmak istiyordu, ama Zafer bırakmamıştı. Naci'ye cevabı o verdi: *"Sen her şeyi zorlaştırmaktan mı yanasın? Ayrımların ortasında dolaşmak, farkında mısın ne kadar vakit kaybettirir insana?"* Naci iri gözlerini titreten sinirli bir kahkaha savurup Zafer'in sözlerini kesmişti: *"Vakit kaybı. Haklısın, eylemde geçireceğin zamanı düşünerek harcamak sizin için bağışlanmaz bir lükstür, değil mi? Hadi gel, itiraf et. Beklediğin sonu, devrim dediğin o sonu göremeyeceğini düşünseydin hiç girmezdin bu mücadeleye, değil mi? Sizce bu kavganın bütün çekiciliği devrim denilen o son..."* Gönlüm Zafer'den yanaydı, ama ilk kez Naci'nin haklı olabileceğini düşünüyordum. Evet, haklı olabilirdi. Ben kendi payıma o sonu göremeyeceğimi bilsem, kavgayı sürdürmezdim. Sonu yaşanmayacak bir uğraş, diye mırıldanacaktım. Naci cümlesinin sonunu getirecek sözcükleri çarpıyordu suratımıza; *"Dostum, sizlerin açmazınız yarınlardan yana olup da söz devrime gelince gözlerinizi elli yıl geriye çevirmeniz; sorumsuzluk bu."* Önce kimse cevap vermeyecek sandım, ama Zafer, *"Hayır, sorumluluk,"* deyip tartışmayı noktaladı. Şimdi o akşam birlikte eve dönerken Naci'ye cevap verir gibi nasıl kendi kendine konuştuğunu hatırlıyorum. Yine karlı ve berbat bir akşamdı, üçümüz de yan yana yürüyorduk, sözcükler sanki dudaklarından zorla koparılıyormuş gibi tutuktu. *"Sorumluluk. Bu işe girmemizin nedeni içimizde duyduğumuz sorumluluktur,"* derken üzerine bastığı o sözcük. Onu ve onun gibilerini acıdan acıya, ölümden ölüme savuran bir sorumluluk. Nasıl

bir duygu bu? *"İnsan, insan olmanın sorumluluğu,"* diye mırıldanıyordu o karanlık gecede. Nalan da ben de susuyorduk, ikimiz de kendinle hesaplaştığının farkındaydık, birden durup, *"İnsan olmak, içimden bir yerden, acıtıyor beni,"* deyip yeniden yürümeye koyulmuştu. Artık hepimiz sessizdik...

Gözkapaklarımın örttüğü karanlıkta birkaç ufak parıltı oynuyor. Cam sanki odanın karanlığıyla dışarıda can çekişen beyazlığın sınırında gerilen yeşil şeffaf bir örtü, alnımı dayar dayamaz düşmanca bir soğuk yayılıyor yüzüme. Yine masaya dönüyorum, Rezzan son sayfada mayosuna camın yeşili sıçramış gülümsüyor. Yatmalıyım. Sokağa bakıyorum, akşam birazdan çatılardaki son ışıkları da kovacak. Demek saatlerdir pencerenin önündeydim. Bu akşam sıra kimde? Uzanacağım, gözlerimi kapayıp bekleyeceğim. Kirpiklerimi yumuyorum, kumsaldaki o ev ve o çilli kadın... Girne'den geleli kaç saat oldu?..

"...neden arkanızı denize çevirdiniz?" Dudakları sözlerini bitirmemiş gibi yarı aralık. Bikininin içinde çıplak. Beyaz kumaş, kasıklarıyla uzun bacakları arasında kaybolup gitmiş sanki. "Biliyor musunuz, aslında çok komik?" Komik olan ne diye sormamı bekliyor, ama ben susuyorum. Dudakları yine kıpırdanıyor. "Sizinle iki ay önce o köyde karşılaşmıştık, bugün de dört saattir birlikteyiz, hâlâ adlarımızı bilmiyoruz." Cevap vermeden balkon kapısının camında kıpırdanan denize bakıyorum. Sonraları üsteleyince, "Ayhan," diyorum yavaşça. Kadın onaylamamı bekleyerek adımı garip vurgularla tekrarlıyor. Yine susuyorum, boynumda ince bir rüzgâr ürperiyor. Rüzgârdan çok, telaşlı, kumsala varır varmaz serinliğini kaybetmiş kuru bir dalgalanma bu. Yoruldum, dakikalarca önce beni Magosa'ya götürmesini istemeliydim ondan. "Siz sormayacak mısınız?" Sonra sormayacağımı anlamış gibi, "Adım Violet," diyor. Yüzündeki sıkıntı sesine sıçramış, bakışlarının bedenimde nemli ağlar ördüğünü hissediyorum. Suratında terle sulanıp büyümüş gibi iri çiller var. Bakışlarımdan cesaretleniyor, "Sizin yerinizde olsam buradaki son günlerimi daha neşeli geçirmeye bakardım." Neşeli? Bunca olay ve kâbustan sonra mı? Uykudan uyanır gibi silkiniyorum. Bir çağrı bu. Onunla yatmamı isterse ne yapaca-

ğım? Hem, "Son günler," dedi, demek beni buraya getirirken, akşama Magosa'ya gitmeyeceğimi düşündü. Saate bakıyorum, beş. Belki hızlı bir arabayla gemiye yetişebilirim. Hayır, yerimden kıpırdayacak gücüm yok. Gelmekle aptallık ettim. Onunla karşılaşalı birkaç saat oldu, ama yüreğimde yüzyıllık bir sıkıntı var. Yüzündeki çiller ölü tahtakuruları gibi derisine yapışmış. "İçkiniz elinizin altında," diye yeniden başlıyor kadın. Parmaklarımı bardağa uzatıyorum, elim daha soğuk. "Buraya geldiğinizden beri hep oraya bakıyorsunuz." İşaret ettiği yöne dönmeyeceğim, "Ne var orada?" "Kumsal," diye sessiz bir cevap savuruyorum. Evet, sağımda, ağaçlar almasa belki de karaya çıktığımız yeri bile görebileceğim. Birden o renkleri, kekik otunun arasındaki kelebeği, alevlerle kavrulan dağları hatırlıyorum. Bütün o görüntüler ve bu ev? Evin arkasındaki yükseltilere bakıyorum. Artık beş ay önce karaya çıktığımız kumsalın bu olduğuna eminim. Gözlerim kadını arıyor, eski yerinde. "Bu bölgenin yasak bölge olduğunu düşünüyordum. Burada kalmanıza nasıl izin veriyorlar?" Kadın hiç şaşırmıyor, aksine, sesi kendinden emin ve sakin: "Dostlarım var." Dostları. Başım garip bir vınlamayla uğulduyor ansızın, düşüncelerim tırtıllı bir düğüme sarılıyor sanki. "Köye de kolayca geldiniz, neden bir başkası değil de siz? Oysa daha önce kimseye izin vermemişler." Kadın, "Sakal bırakırsanız size yakışacak," diye araya giriyor. Ellerim bilinçsizce yüzüme gidiyor. O gülünce öfkeyle ellerimi aşağıya indiriyorum. "Sizinle ilgili her şey çok garip!" Gözlerinin içinde yoğun bir sis dolaşıyor şimdi. "Çok soru soruyorsunuz," deyip ayağa kalkıyor. Evet, belki kalçaları, onu biraz kadına benzeten. "Bu kez benimle yatmak ister misiniz," derken bikinisinin üstünü çözüyor. Çözmese de fark etmeyecek zaten. Göz göze geliyoruz, bakışlarında avını eline geçiren bir hayvanın acımasızlığı var...

...aydınlık dışarıda hüküm sürerken yatak gölgeler içinde, kadının uzattığı sigarayı bir çiviyi avuçlar gibi kavrıyorum. Gövdesinden çevreye karışan kahverengi, odayı daha da karartıyor sanki. Ama her kımıldanışında göğüslerindeki, kalçalarındaki beyazlık havayı şerit şerit bölüyor. Birden Rezzan'ın teyzesinin o esmerliğini hatırlıyorum. Hayır, o daha esmerdi. İçimdeki öfke yere serilmiş, bedenim garip bir yorgunluğa teslim olmuş, yatakta kımılda-

maya cesaret edemeden yatıyorum. Kadın, arada sırada, arsız parmaklarını göğsümde gezdiriyor. Doğrulup ellerinden kurtulamıyorum. Ter bir zamk gibi yatağa yapıştırıyor beni. "İçki ister misin?" Bir süre için de olsa yalnız kalmak için başımı sallıyorum. O, sanki yalnızca iki uzun bacak ve sert iki küçük kalça, karanlığı vücudunda taşıdığı o beyaz düğmelerle yarıp kayboluyor. Bir sigara daha yakıyorum, duman gümüşten tellere sarılıp tavana yükseliyor. Karanlık bir sessizliğin içindeki o yalnızlık pek uzun sürmüştür. Az sonra kadının adımları sessizliği aralayıp yaklaşıyor. Elindeki kadehi karnıma bıraktıktan sonra doğruluyor. Gözlerini görür görmez soracağını fark ediyorum. Dudakları kımıldamıyor, sanki içki bulmaya gittiğinde aklına gelen bir soru bu, kulağım bir ürpertiyle titriyor: "Ne kadardır böylesin?" Doğrulup bir bütün olarak gözlerimin içine almayı deniyorum onu, ama boyu çok uzun. Neyi öğrenmek istiyor? Kadın bakışlarımdaki soruyu duymuş gibi cevap veriyor: "Aldırdığım yok, ama merak ettim." Duruyor, dudakları yine sözü yarım kalmış gibi yarı aralık. Bu kez neyi merak ettiğini soracağım, ama yeniden başlıyor: "Kadınlardan hoşlanmıyorsun galiba?" Hoşlanmak? Uzun bir ahtapotun kollarına benzeyen ve her tarafıma dolanan bacaklarını hatırlamaya çalışıyorum. Geniş ve karanlık bir boşluktaydım, kulağımın dibinde bitmek tükenmek bilmeyen çığlıklar vardı ve her şey dakikalarca öyle sürüp gitti, ta... "Bir kadının vereceğini almadın benden," diyor ansızın. Eli karnımdan aşağıya bir iz tutturmuş gidiyor. Demek yeniden yanıma uzandı, "Almadın," diye tekrarlıyor o fısıltıyı. Hayır; aldım, çığlıklarını bastırmak için eğildiğimde kasıklarımda duyduğum o boşalma... "Aldım," diyorum sertçe. Elleri geri çekiliyor, "Hadi canım, bu işin kadınların canını acıtmak olduğunu söylemek istemiyorsun herhalde." Yüzünde sarkan, yere düşmek üzere olan bir merak var. Üzerime eğilmiş cevap bekliyor. Çilleri şimdi kocaman birer yara suratında. Gülümsüyor, canı yanmış olmasına rağmen bir çeşit öç aldığını düşünüyorum. Onunla bir kadınla erkeğin yuvarlandıkları çukura yuvarlandık, ama neden, "Bir kadının vereceğini almadın benden," diyor? Onu itip kalkıyorum, balkona çıkacağım.

...deniz, rüzgâr ve soğuk, her şey bıraktığımız gibi dışarıda. O üstü çıplak, altında boyunu daha da uzatan bir pantolonla karşım-

da beliriyor az sonra. "Denizde seni korkutan ne var?" Soru, soru, soru. Omuzlarındaki çürümüş renklere bakarak bağırıyorum: "Şimdi çok soru soran sen değil misin?" İçkiye eğilip, "Sustum," diyor kadın: Boynuna, gözlerinin altına garip kırışıklar asılmış. Bakışlarımı saçlarına kaldırıyorum, kısa kesilmiş. Yine göz göze geliyoruz, gözbebekleri sırlarla dolu, dipleri yosun tutmuş sanki. Yine gülümsüyor, sonra alnındaki terleri silerken, "Merak ettiğin nedir?" diye soruyor. Dudakları içki bardağının arkasında inanılmayacak kadar büyümüş, yavaşça kapanıyor. "Hiçbir şey," diye yalan söylüyorum. Dilinden kayan bir kahkaha dudaklarını aralıyor. "Yoksa yaşım mı?" Kahkahanın dinmesini bekleyip, "Evet," diyorum haince. "Hangisini?" Sorusunu anlamasam da bir an önce susması için hızlı cevaplar arıyorum. "Hangisi olursa olsun." Susacak diye umutlanıyorum, ama "Kırk. Gerçek mi yoksa kullandığım mı, sen bul," diyor kadın. Geriye yaslanıp gördüğüm filmlerden birine yerleştirmeye çalışıyorum onu. Birinci Dünya Savaşı? Hayır, kırk kullandığı yaşı olsa bile o kadar yaşlı değil. Acıklı melodramlardan biri? Belki, ama başoyuncu olamaz, çünkü güzel değil. Ona bakıyorum, hâlâ içki içiyor. Yüzünde insanı güldürecek kadar sivri bir gülümseme var, neredeyse kadehe batacak. "Anlatsana," diyorum yavaşça. Çilli suratı kısa bir duraklamadan sonra kendini topluyor, "Hayret, sonunda konuşmaya karar verdin demek." Ben de gülüyorum, artık nasıl olsa gemiye yetişemem. "Hayır," diyorum, "yalnızca dinleyeceğim." Sonra gözlerimi kapayıp denizden sırtıma tuz taşıyan o soğuk rüzgâra bırakıyorum kendimi. Kadın ayaklarını kaldırıp masaya, benimkilerin yanına yerleştiriyor. Kumsala bu kadar yakın olup da Rifat'ı düşünmemek. O kumsaldan kurtulup aptalca bir ölüme teslim oldu. Torbadaki eşyalarını almaya neden kimse gelmedi? Ayışığında resmini gösterdiği, dönünce evleneceği o kara kız! Buradan kurtulur kurtulmaz İstanbul'a gidip o kızı bulacağım, Rifat'ın onu nasıl sevdiğini anlatacağım. Her şey ne denli anlamsız, ölüm beni değil de Rifat'ı buldu. Kadının sesi kulaklarımı tırmalıyor. İrkiliyorum, ilk kez sesini yükseltiyor. "O gün iki mektup birden geldi. Bana verdikleri mektupta ağabeyim havanın çok sıcak olduğunu, mektubu yazarken ağaçlarda maymunların şarkı söylediklerini yazıyordu. Oysa Cardiff'te vakit sabahtı, havada

da soğuk bir nem vardı. Eğer Japonları atlatabilirse bana söz verdiği o konuşkan maymunlardan birini yakalayıp getirecekti. Öteki mektubu babam okudu, sonra anneme verdi. Ben gülerken annem ağlıyordu. Babamı madenden çıkardıkları için ağlıyor sandım. Babam Londra'daki o mitingten sonra ocağa inmemişti. Ruslara yardım edecekti sözde. Ablamla eniştem gece treniyle gelinceye kadar öyle sandım. Oysa ağabeyim ölmüştü, mektup Savunma Bakanlığı'ndan geliyordu. Eniştem İspanya'da uluslararası tugayda dövüşmüştü ya, annemi avutmaya çalışıyordu. Belki kaybolmuştur, diye tekrarlıyordu durmadan. Bense o maymunu hiç elde edemeyeceğimi düşünüyordum. Ona bir ad ve yatacak yer bile hazırlamıştım. Japonlardan o anda nefret ettim. Büyüyünce Burma'ya gidip..." Bir süre duraklıyor. İçkiyi yudumluyor diye düşünüyorum. Sonra yeniden başlıyor: "Burma'ya değil, ama Vietnam'a gittim. Orada pek maymun yoktu." Yine susuyor. "Uyuyor musun?" Kirpiklerimi bir an için açıp, sonra yeniden bir kepenk gibi kapatıyorum sıcağa. Kafamda Mac. Intosh var. O da Burma'daydı. Japon öldürüyordu. Kadının sesi düşüncelerimi bölerek yükseliyor: "Terry, gazetenin matbaasında çalışıyordu. Onu neden o kadar çok istedim bilmiyorum. Sıradan, küçücük bir adamdı. Belki öyle sıradan biri oluşundan, belki de Galli olup da yanında kendimi kaba hissetmediğim ender erkeklerden oluşundan. Her neyse..." Yarı uykuluyum, iç bayıltan rüzgârın altında yeniden sustuğunu hissediyorum, gözlerim açılıyor. Beni beklemiş gibi, "O da burada öldü," diyor çabucak. Sıçrayarak oturduğum yerden kalkıyorum. "Nerede?" Sesim boğuk bir fısıltıdan farksız. Kadının eli, gelişigüzel, eğik bir işaret savuruyor yola doğru. "Bu sabah geçtiğimiz o ağaçlı yolda, neredeyse yirmi yıl olacak." Elindeki kadeh kuru bir tınlama yükselterek yere düşüyor. "Nereye gidersem gideyim, döndüğüm yer hep burası oldu sonunda." "EOKA mı öldürdü?" diye fısıldıyorum. Cevap o uzun at suratını bir kere daha aşağı doğru sallıyor. "Onlardan nefret ediyorsun!" Kadın bana aldırmadan konuşmasını sürdürüyor: "Cardiff'teki soğuktan sonra Terry çok sıcaktı. Öylesine içten bir gülümsemesi vardı ki dayanamadım." Artık kafamda bir sürü soru var ve o kuşkuyu doğrulatmak için art arda sıralıyorum: "Burada bulunmanla Terry'nin ölümü arasında bir ilişki var, değil mi?"

Kadın yirmi yıl öncesinin cümlelerini bana bakmadan elindeki kadehe tekrarlıyor. "Oraya gidince bana mektup yazma Terry, lütfen nedenini sorma. Ama mektup yazmanı istemiyorum." Kadehi elinden alıyorum, gözleri gerekli bana. "Köye elini kolunu sallaya sallaya geldin, burada evin var ve hâlâ oturmana izin veriyorlar, biz o gece sahilde dövüşürken evdeydin, limana izin almadan serbestçe girebiliyorsun..." Elimi itip doğruluyor, "Patrick'e olanlar sana da olacak Terry, diyemezdim. Olacağını bile bile..." Duruyor, yosunlu bakışları gözlerimi buluyor, "Sonra yolunu kesen bir köylü ve makineli tüfek. İkiye biçtiler onu." Artık ağlayacak diye düşünüyorum, ama ağlamıyor. "Sana atılan bomba rastlantı değildi. Kimden yana olduğunu, ne yaptığını biliyorlardı," diye üsteliyorum. Kadın sanki üşümüş, kollarını iri iri çarpı yapıp göğsüne yapıştırıyor. "Neden üzülmeyeyim? Üzülmek hakkımdı, cansız hissettim kendimi, kurumuş, susuz..." "Hayat veremedin mi kadın olmanın ne önemi var?" Anlamsız, saçmasapan, sırlarla dolu bir monolog bu. "Beni neden çağırdın buraya?" Bir an cevap vereceğini düşünüyorum. "Benim kabahatimdi," diye o eski lanetini kusuyor kadın, "Doktor'la Terry sürekli cesaret vermeye çalıştılarsa da olmadı, onunla da, onsuz da." Ona doğru yürüyüp bağırıyorum; "Sarhoşsun, bana cevap ver!" Birden atılıp parmaklarımı kavrıyor. "Onca karmaşık yapıya rağmen," parmaklarımı karnına bastırıyor öfkeyle, "içinde küçük bir çocuğu taşıyamadı." Midem bulanıyor, gözlerinde inanılmaz bir keder var. "Para için yapmadın bunu," diyorum fısıltıyla. O söylediklerimin farkında değilmiş gibi ayağa kalkıyor, elimi karnından çekiyorum. "Serüven, her şeyde olduğu gibi iyi yaşanmış bir serüvenin de tadına doyum olmaz," diye cevap veriyor. "Serüven?" Sormama kalmadan devam ediyor: "Hayat." Bir cevap bu. Kısa, tek sözcüklü, ama kendinden emin. "Hayır!" diye bağırıyorum, "Hayat bir serüven değildir. Yalnızca serüven olsaydı her şey serüvencilere kalırdı." Bu kez o bağırıyor, balkonun ortasındayız ve iki düşman gibi birbirimizi süzüyoruz. "Ya ne, serüven değil de ne?" Sesi ayılmış gibi düzgün artık. "İnanç, sona erdirilmesini, gerektiği yere konulmasını bekleyen bir inanç," diye karşılık veriyorum. Sivri ve ısırgan bir gülüş kahkahasının arkasına ekleniyor. Yüzü iyice uzamış, bir tazıyı andırıyor artık. "O inanç dediğin ka-

yanın, yerine vardığını gördün mü sen hiç? Söylesenize, babam ve sen komünisttiniz, neyi değiştirebildiniz? İnanç dediğiniz kaya ezmedi mi sizi?" Baban diye soracağım, "Babam dünyanın tersyüz edilmesi gerektiğine inanırdı," diyor ansızın. Bir an babasından nefret ettiğini düşünüyorum. Ama benim... "Öyleyse?.. Beni tanıyorsun... Hakkımdaki her şeyi biliyorsun," diyorum yavaşça, "Papaz'ı bile." Başını sallıyor. Şimdi öç alan o eski gülümseme var yüzünde. Demek hiçbir şey rastlantı değildi. Hastaneden çıktığımı ve gideceğimi biliyordu. "Seni denediler," diyor kadın, "Adamın karakolda olduğunu biliyorlardı." Birden o kalabalığı, Mavros'u, Muhtar'ı hatırlıyorum. Kilisenin önündeyim, iki büklüm ve ağlıyorum. Tanrı ve ben Papaz'ın karşısındayız. Tanrı ölümse ben Tanrı'yım... Tokadı olanca gücümle kadına doğru savuruyorum...

Kalkıp ışığı yakıyorum. Elim, o tokadı biraz önce atmışım gibi sızlıyor. Bir kez daha yatağa dönüyorum. Birinin işi bitti, şimdi sıra kimde? Doktor? Yüzünü görmediğim o beyaz önlüklü adam. Oysa yanında dolaşan kambur hemşire gözbebeklerimden hiç kaybolmayacak. Gözlerimi yumup başımın ağrıdığı o günlere dönüyorum. Hastanedeyim, Yüzbaşının çadırı önünden, cemsenin tekerlekleri arasından alınıp getirildiğim günün haftası, Doktor yanımda...

"...demek öyle Asteğmen," diyor, "ancak çıldırmaktan neden bu kadar korkuyorsun? İnsanları Everest'in tepesine, tropikal ormanlara, kutuplara sürükleyen bu duygu değil mi? Kaygılanma, sandığın kadar korkutucu değildir çılgınlık." Neden gözlerin kapalı diye sormasını bekliyorum, sormuyor. Bir başka soru var dudaklarında: "Aklım başımda diyormuşsun, öyle mi?" Cılız, sessiz bir "Evet," kurtuluyor dudaklarımdan, "Ama beni onunla biraz daha bırakırsanız," yanda sürekli marş söyler gibi inleyen eri gösterip, "çıldıracağım," diyorum. Doktor sigara uzatırken sesli sesli gülerek, "Ayağının altında bomba patlasaydı sen de bağırırdın," diyor. Doktor odaya girmeden önce dışarıda o güneşli sıcak akşamüstlerinden biri vardı, oysa şimdi üşüyorum. "Neyse korkmak da gelişme sayılır, şimdi gözlerini aç ve bana Zafer'i, Nalan'ı, Zafer'in an-

nesini anlat." Kirpiklerimi daha çok birbirine geçirip düzeltiyorum, "Murat'ın annesi." Sonra birden ürperiyorum. Nereden öğrendi? Doktor kısa bir duraklamadan sonra aynı sesle: "Peki, Murat'ın annesi, anlat bakalım," diyor. Nereden öğrendiğini bilmeliyim. "Biliyorsunuz?" diye mırıldanıyorum. Önce cevap vermeyecekmiş gibi susuyor. İlk kez o an gözlerimi açmak için dayanılmaz bir istek yükseliyor içimden. Ama cevabı önlüyor kirpiklerimi. "Uyuşturucular sayıklatıyor seni." Sesi dışarıdaki cemse gürültülerine karışıp yeniden yükseliyor: "Yine susmak niyetindesin. Ama ben sabırlıyım, konuşmaya karar verinceye kadar beklerim." Kısa bir sessizlik giriyor aramıza. "İstersen Papaz'ı anlat," diye bitiriyor cümlesini. Yataktan fırlayıp kalkmaya çalışıyorum, ellerim Hemşire'nin kamburuna çarpıyor. "Papaz'a ne oldu?" diye bağırıyorum. Soruyu dışarıdan odaya sızan sesler örtüyor. Doktor'un yüzüklü parmağını yüzümde hissediyorum. "Papaz'a ne olduğunu biliyorsun. Şimdi sakin ol ve yat." Geriye bırakıyorum kendimi. Gittiğinden emin olmadan gözlerimi açmayacağım. Yandaki erin marşı yeniden başlıyor, sonra susuyor. Her şey sessiz şimdi. "Sen sorumlu değilsin," diyor bir ses. Hafifçe, ama güldüğümü ona hissettirerek sırıtıyorum. Tuzağa düşmedim. Sonra Doktor'un cevap beklediğini hatırlayıp, "Hepimiz sorumluyuz," deyip bekliyorum. Ama beklediğim cevap bir türlü gelmiyor. Gitti mi? Çok sonra, kapı açılırken, "Belki," diyor. Sesinde o güne kadar fark etmediğim bir titreme var. "Ama yine de bu senin bütün sorumluluğu alman için yeterli bir neden sayılmaz." Konuşmasını sürdürüyor, onu dinlemiyorum artık. Aklımda yalnızca buradan kurtulmak var. Buradan kurtulup o köyde neler olup bittiğini öğrenmeliyim. Bağırıyorum: "Beni bırakın!" Doktor'un artık Hemşire'ninkinden ayırt edebildiğim ayak sesleri yaklaşıyor. Yanıbaşımda şimdi. "Seni bırakacağız, Asteğmen," diyor, "ama zamanı gelince." Zamanı gelince! Sözcükler beynimde yankılanarak büyüyor. "Yüzbaşı seni görmek istiyor," diyor Doktor birdenbire. Neden odaya girer girmez vermedi bu haberi? "Hayır!" diye bağırıyorum önümdeki karanlık boşluğa. Doktor, daha fazla oyalanmadan öteki yatağa, ere dönüyor. Yüzbaşı! İnanmamıştı korktuğuma. Şimdi inanmak zorunda. Son kez karşılaştığımız o çadırı hatırlıyorum...

...çoğunlukla elinde görmeye alıştığım tabancası, yatağın üstünde duruyordu. İçeri girince beni görmemiş gibi önündeki yazıyla ilgilendi bir süre. Öbür bölükler yerleşecek bir ev bulmalarına rağmen bizim karargâh hâlâ çadırdaydı. Sonunda işini bitirip başını kaldırmıştı. Göz göze gelince o akşamı unutmuş gibi eliyle oturmamı işaret etti: "Bırak, şu komutanım deyip durmayı, baksana benden yaşlı gösteriyorsun." Belimdeki tabancayı öne çekip oturdum, şakaklarında daha önce fark etmediğim kırçıl saçlar vardı. "Bak," eliyle yandaki kâğıtlar arasından dilekçemi bulup çıkarmıştı. "Son on beş gündür senden aldığım ikinci başvuru bu. Neden? Oysa o köy son derece sakin şimdi." Onu dinlerken uzattığı sigarayı alıp postanın getirdiği çayı yudumluyordum. Çayı bitirmemi beklemeden ikinci kez tekrarlamıştı sorusunu: "Neden?" Onu şaşırtacağımı bile bile, "Korkuyorum," dedim. Sonra bağırmasını bekledim, ama sadece bir fısıltı çıktı dudaklarından. "Korkuyor musun?" Sorudan çok bir şaşkınlık belirtisiydi o söz. Başımı sallayıp kabaran saçlarına, irileşmiş gözlerine aldırmadan konuştum: "Biliyorum, anlamak da anlatmak da zor, ama korkuyorum." Sözcükler çevremdeki sıcakta kaybolurken gergin ve soğuk bir sessizlik çöktü aramıza. "Asteğmen," sinirlenmişti, araya rütbe koymasından anlıyordum sinirlendiğini. "Korkuyormuş. Sen delirdin mi? Kumsaldaki ilk gecede korkma, dağdaki o mağarada korkma, sonra gel, uyuz bir köyde korkuyorum diye tuttur." İnanmıyordu, o sözü tekrarlıyordu: "Sen delirdin mi?" Yapacak bir tek şey kalmıştı, yalvarmak. Sigarayı söndürüp yalvardım: "Dönemem Yüzbaşım, o köye dönemem. Ne olur beni alın o köyden." Yüzbaşının son sözleri sinirli mırıltılardı. Kalktı. İzin isteyip çadırdan çıktım. Dışarısı bedenime erişmeyen bir sıcağın altında yıkanıyordu. Karşıda cemsenin biri virajı dönüyordu yolu tozuta tozuta. Birazdan burada olacak diye düşünmüştüm. Ellerim gerçekten boğazımda mıydı o anda? Papaz'ı görmeyeli hep o düşünce vardı aklımda...

"...İyi misin?" Silkinerek yeniden hastaneye, yatağa dönüyorum. Başım ağrıyor ve Doktor hâlâ odada. Hemen gözlerimi yumuyorum. "Bana iki-üç şey söyle, seni bırakacağım," diyor. "Söz mü?" diye yokluyor ve yüreğimdeki gümbürtüyle bekliyorum.

"Evet," diyor Doktor. "Hadi gözlerini aç." Yalnızca iki-üç sözcük, neden olmasın, birkaç gereksiz ayrıntı. Ama gözlerimi açmayacağım. Yutkunup anlatmaya koyuluyorum. Önce çocukluğum:

...yatmadan önce, her akşam, tavandaki iki sıra çivileri saymaya çalışırdım. "Seni bekliyorum, Asteğmen," diyor Doktor. Peki, "yatmadan önce tavandaki çivileri sayacakken halam gelip ışığı söndürürdü. O zamanlarda başladı halama duyduğum nefret. Hep canını yakmak isterdim. Sonunda annesinden, yani benim babaannemden kalan ve onun için çok değerli olan avizeyi gizlice kırdım. Halam yas tutmak için evin kendisine ait olan kısmına çekildi, ben de bahçenin özgürlüğünü tattım o hafta boyunca. Ama özgürlüğüm çok uzun sürmedi. Halamın odasından yükselen bir ud sesi yasın sonunu haber verdi bir sabah. Anlayamadığım, hâlâ da anlamış değilim, o kadar çirkin birinin parmaklarında bu denli büyüleyici, insanın içine işleyen seslerin canlanmasıydı. Onu kızkurusu diye çağırıyor, çirkinliğinden gizli bir tat alıyordum. Kızkurusu, benim değil Recep Efendi'nin, dedemin zamanından beri bizim yanımızda kalan o ihtiyarın tanımıydı. Bir gün, sonu gelmeyen yasaklamalardan sonra kızkurusu, diye bağırdım suratına. Babam beni ilk kez tokatladı. Avizenin kırılmasından sonraki en önemli olaydı benim için. O günden sonra bir yılana bakar gibi baktı bana. İkimiz de birbirimizi hiç bağışlamadık. Üçüncü önemli olay, aslında önemini pek anlayamamıştım ilk önceleri. Nasıl anlayabilirdim ki? Ama sonraları..." Susuyorum, anlatmayacağım artık. "Bir sigara yak," diyor Doktor. Uzattığı sigaraya bir kurtarıcıya sarılır gibi atılıyorum. "Anlatsana!" Hayır, diyorum sessizce, ama verdiği söz aklıma gelince kaldığım yerden devam ediyorum. Evet, önceleri o kadının hayatımda oynayacağı rolü anlayamamıştım. Ancak Rezzan'ın teyzesinin kara göğsünde işlediğim o günahtan sonra, Murat'ın annesinin yüzü, yattığım her kadının bedenine yerleşince hayatımın en önemli olayı olduğunu anlayacaktım. "Sesli düşünmeye çalış, Asteğmen," diye araya giriyor Doktor. Ağzımdaki dumanı boşaltıp isteğine uyuyorum. "Recep Efendi'nin sakallarına dökülen gözyaşlarını hatırlıyorum. Durmadan, bıkmadan bir kadına lanet yağdırıyordu. O kadının kim olduğunu Murat'ın annesini görünce anladım. Lanetler savurduğu

kadın o olamazdı. Çünkü iyiydi o kadın. Her şey, babamın bir hafta ya da on günlük yokluğuyla başladı. Dayıma gittiğini sanmıştım. Her zaman öyle yapardı. O süre boyunca halam bana pek karışmadı. Kızkurusu diyeceğimden korkuyor sanıyordum. Ama bir sabah birden odamdan dışarıya çıkamayacağımı söyledi. Evde alışılmışın dışında bir telaş vardı. O öğlen merdivende gördüm onu. Babamın yanındaydı, esmer ve değişikti. Bizim ailede herkesin sarışın olduğunu düşünürseniz, önemli bir değişiklikti esmer olması. Gençti, annem olmaya geldiğini hiç düşünmedim. Zaten o kadına hiç annem demedim daha sonra. Ama o günden sonra ne zaman babamın odasına girsem onu hep yatakta gördüm. Recep Efendi açıkladı, babalarla, o da anneler demedi, karıları aynı yatakta yatarlarmış. Yeni annenin güzel olduğunu bir başkasından, Rezzanların taşınmasından önce yanımızdaki evde oturan Rıfkı'dan öğrendim. Ben ilkokula başlarken doğdu Murat. O güne kadar geçen günlerin hiçbir izi yok belleğimde, hep aynı şeyler sürüp gitti. Murat'ı hemen sevdim, çünkü bisikletle birlikte doğdu. Annesini öperken babam artık bastonluydu. İki şeyi hep birlikte hatırladım sonraları. Murat'ın doğuşuyla babamın bastonu. Birkaç gün sonra Rıfkı, iki bahçeyi ayıran duvarın üstünde yüzünde yılışık bir sırıtışla, "Kadın babanı eskitti yavrum," dedi. Büyüyünce dövecektim onu. Ama çok geçmeden taşındılar, yeni komşularımız Rezzanlardı. Rezzan, Murat ve ben ilkokulu bitirinceye kadar hep birlikte olduk bizim bahçede. Yıllar öyle geçti, arkasından nedenini bilmediğim bir sınav. Birkaç gün sonra babam bir kol saati, halam da öpülsün diye kurumuş elini uzatıyordu. Yatılı okulun sınavını kazandığıma hiç sevinmedim. Aksine üzüldüm. Hem bahçedeki oyunların sonu geliyordu, hem de artık o siyah saçlı kadının taranmasını izleyemeyecektim. Ama yine de halamdan kurtulacağım için seviniyordum. Rezzanlarda yazı geçirme düşüncesi bu yüzden kabul edilebilir geldi bana. Murat'ın gözyaşları arasında geniş arabaya oturduk ve yola çıktık. Arabayı şimdi yüzünü hatırlayamadığım kadın kullanıyordu. Rezzan'ın annesinden söz ediyorum. Deniz kıyısında, yamaca oturtulmuş büyük bir evdi akşama vardığımız yazlık. Ama her şey garipti bu evde. Çok geçmeden çözdüm garipliği. Rezzanlar zengindiler. İki arabaları, motorları,

hizmetçileri vardı..." Susup gülüyorum. "Ne dersiniz Doktor, susmamı ister misiniz?" diyorum. "Hayır, ama beni ayrıntılarla boğduğunun farkındayım." Peki, bakalım öğrendiklerin işine yarayacak mı?.. "Evet, her şey garipti. Ama en güç kabullendiğim aşçının erkek olmasıydı. Hoşuma giden değişiklikler de vardı. Sabahları kalkınca yatağımı yapmak zorunda değildim. Rezzan ilk günden sonra yatakları düzeltmenin hizmetçilere düşen bir görev olduğunu söyledi. Zenginlik denince, şimdi bile Rezzanların evi, babasının tüccar olduğu, gelir aklıma. Bütün bu şaşkınlık veren şeylere rağmen bunların hiçbirisi Rezzan'ın teyzesi kadar şaşırtmadı beni. Bir kere evdeki herkesle alay ederek konuşuyordu. Sonu mutlaka kahkahayla biten cümleler ve gece gündüz, elinde hep bir içki kadehi. Hemen aklımı başımdan aldı. Hele bana dönüp sevgilim demesi. Biliyor musun Doktor, bana yakışıklı olduğumu söyleyen ilk kadındır o. Başka söyleyen oldu mu unuttum, ama o günleri, onun bana sevgilim dediği anları hiç unutmadım. Kısacık şort giyerdi, üzerinde de sutyen gibi bir bez parçası olurdu. Bazı geceler eve gelmezdi. Kimsenin merak ettiği yoktu, ama ertesi sabah Rezzan'ın annesinin ilk işi arabayı gözden geçirmek olurdu. Beni bacaklarına bakarken gördüğünde bir göz kırpışı vardı ki belime kadar ter inerdi..." Durup düşünüyorum, gerisi onu ilgilendirir mi? Tatilin sonuna doğru olanlar, belki de her şeyin başlangıcını çizen o olay. "Bu kadarı yetmez mi, Doktor?" diye soruyorum. "İki-üç sözcük dediniz, iki-üç yüz sözcük anlattım size. Sözünüzde durun şimdi." O sırada Hemşire içeri gidiyor; her akşamüstü yaptığı gibi erin ateşine bakacak. Gözlerimin yorulduğunu hissediyorum, Doktor: "İyi gidiyor Asteğmen, bugünlük yeter diyelim," deyip karşı koymama kalmadan odadan çıkıyor. Aldattı beni, bağıracağım. Hemşire elindeki termometreyle başımda. Kafasından hasta olan birisinin ateşi neden ölçülür? Sormalıyım bunu...

...Hemşire çıkalı dakikalar geçti. Er de marş söylemekten usandı. Yazlıktaki o sıcak öğleden sonrasının görüntüleriyle dolu kafam. Hatırlamamakta ne kadar direnirsem direneyim kadının esmerliği gözlerimin önünden gitmiyor. Herkes denize gitmişti. Yalnızca teyzesi ve ben kalmıştık evde. Adımlarım beni renkli taş kaplamalarıyla bir cami köşesine benzeyen terasa sürüklüyordu.

Oradaydı ve üzerine dökülen kızgın güneşi çırılçıplak kucaklıyordu. "Şunu arkama sürsene sevgilim," deyinceye kadar seyrettim onu. Ne dekorun garipliği, ne de gizlice onu gözetlemem kadını şaşırtmıştı. Odanın loş gölgesinden dışarıdaki cehenneme çıktım. Elindeki içkide bedeninden karışan bir koyuluk, kalçalarının arasındaki o girintide gölgeler vardı. Belindeki çukurda ter birikmişti. Parmaklarımdaki yağı kadının vücudunda özgürce gezdirdim. Ellerimi göğüslerine, kalçalarına, omuzlarına dokundurmama izin veriyordu. Sert kalçalarını sıkarken yüreğim göğsümde delirmiş gibi atıyor, şakaklarımdan fışkıran ter taneleri gözlerimi yakıyordu. Sonra ses çıkarmadan dönüp bu kez sırtüstü uzandı. İçki kadehi hâlâ elindeydi, gözlerinde yüzünün büyük bir kısmını kaplayan kara gözlüklerle iki kolunu teslim olmuş gibi açtı. Beyazlığın girmediği o kızıl tüylü üçgen gözlerimin önündeydi. Gözlerim kararda, artık ne yapacağımı kestiremiyordum. "Haydi artık, sen de denize git," deyinceye kadar öylece, hareketsiz kaldım. Doğrulurken güldüğünü gördüm, gözlüklerinin altında beyaz dişleri ortaya çıkmıştı. Koşarak uzaklaştım. Ama plaja varmadan garip bir duyguyla durdum. Işıktan hem korkan, hem de çevresinden ayrılamayan o çaresiz pervaneler gibi hissediyordum kendimi. İçimde ağlama isteği, gözlerim yarı bulanık, eve geri döndüm. Ama kadın terasta yoktu. Onu bulmak için gölgeli odaları birer birer dolaştım. Yoktu. Alt kata iner inmez gördüm garajı. Onu orada bulacağımdan emin olarak ağır kapıyı araladım. Önce duvar gibi bir karanlık, arkasından o adamın mayosuz kalçaları. Evet, bir adamla birlikteydi. Önce o adamın onu öldürmeye çalıştığını sandım, ama kadının çığlıklarının acıdan fışkırmadığını anlayınca ilk kez öyle bir görüntüyü izlemeye koyuldum. Kasıklarımda yabancısı olduğum bir basınç vardı, eğer Rezzan beni çağırmasa taş gibi donup kalacaktım...

Yıllar öncesinden Rezzan'ın bağırmasını duyarak uyanıyorum. Her tarafım ter içinde. Ne Doktor, ne de teyzesi var ortalıkta. Yeniden uzanıyorum, tavan üzerime düşüyor.

Beşinci Bölüm

- 1 -

Sabah, belki de öğlen güneşi, gücünü tüketmiş çatılara serilip kalmış. Camda kırılan ışıklar duvara erişmeden gölgelerin içinde kaybolacak kadar soluk. Saate bakarken bir kuş gölgesi düşüyor odaya. Hafif, okşamaya benzer bir titreme, bir fahişeden artakalan akşamın pişmanlığını hatırlatarak ayaklarıma tırmanıyor. Gözlerim hâlâ dün gecenin hayaletleriyle dopdolu. Metin'e dönüp sıkıntıyla bakıyorum. Duvara bir yama gibi tutturulan pencerenin lime lime olmuş perdesine dikilmiş sanki. Konuşurken hırıltıya benzer sesler çıkarmasa, arada ellerini sallamasa, daha uzun bir süre gitar çalan kadınla baş başa kalacağım. Yüzüne dalıyorum bir an, gözlerinde paslanmış bir demir var sanki. Yanakları düşecekmiş gibi sarkık, iri kulakları tel tel kabarmış seyrek saçlarının arasına zorlukla gizlenmiş. Sorusuna cevap alamamış gibi havaya kalkık kaşlarına rastlayınca öfkem önüne geçemediğim bir kahkahaya dönüşüyor.

"Neden gülüyorsun," deyip duruyor, sonra vakit kaybetmiş gibi hızla sürdürüyor konuşmasını: "Sen benim dediklerimi ciddiye al, sonu boktan bitecek bu işin."

Hangi işin sonu boktan bitmedi ki? Senden bıktım diye mı-

rıldanıyorum sessizce. Sigarasına eğiliyor. Fırsattan yararlanıp konuyu değiştirmeye çalışıyorum.

"Neden benimle konuşmak istedin?"

"Bir dakika..."

Boşuna. Sonuna kadar dinlemek zorundayım onu. Sigarasını konuşmasına engel oluyormuş gibi yandaki kül tablasına bırakıyor.

"...aklım almıyor, bu kadar değişik çizgilerden bu kadar değişik adam aynı yerde, bir partide buluşuyor. İşte Halit ve Hamza. Eskiden birbirine zıt iki hareketin adamlarıydı, şimdi Hamza, Halit'in kıçının dibinden ayrılmıyor. Sonra Eren, herif düpedüz deli. O akşam gördün, gözlerini aynaya dikip saatlerce tek söz etmeden oturdu. İçerideyken tutturmuş, önüne gelene sövüp duruyormuş. Döve döve kaburgalarını kırmışlar, fayda etmemiş, sonunda dilini kesmeye kalkmışlar. Bizimkiler bakmışlar adamların niyeti ciddi, zor susturmuşlar. Halit'le birlik oluşu o zamanlardan kalma. Karar verildiği gün, beni neden asmadınız, diye bar bar bağırmış. Şimdi de arada heyheyleri tutunca, beni de asın, diye bağırıyor. O gece Halit'in yanında onu da görünce yine bağıracak diye ödüm koptu..."

Eren'in nasıl bir çaresizlik içinde kıvrandığını anlıyorum birden. Benim sorunum da aynı değil mi? Neden ölmedim?

"...şimdi gelelim seni neden görmek istediğime, Ali seni istiyor."

Daha cümlesini bitirmeden sızı göğsümü delip geçiyor. Ali'yi unutmuştum. Metin'in sevimsiz sarı suratına dönüyorum, haberi sona saklaması, o kadar laf kalabalığının arkasına gizlemesi ağır bir öfke kabartıyor midemde. Tam ona yakışan bir alçaklık bu.

"Geldiğimi biliyor mu?"

Boğazım kuru, dilim paramparça ağzımda.

"Ben söyledim," diyor Metin.

İşte hatırlamak zorunda olduğum biri daha. Bugün bu sarı illet, yarın bir başkası, durmadan geçmişi önüme uzatacaklar. İstesem de, istemesem de yeniden başa döneceğim.

"Hasta," diyor Metin. Sarı suratına katlanamayacağımı düşü-

nürken ekliyor; "Çok hasta. Benden sana öğüt: Sen de kendine dikkat et..."

Birden yıllarca öncesine dönüyor, bir ilkbahar sonunda tırmandığımız o dağı hatırlıyorum. Zirvenin yamacında küçük bir suyun başındaydık, Zafer'in ayakları parçalanmıştı, tabanlarını buzlu pınara daldırırken, bir yandan da Ali'ye laf yetiştiriyordu: *"Ayaklarımdaki ağrı geçmeden buradan bir yere kımıldamam. Burada kamp kuralım."* Ali'ye bakmıştık, bir dev gibi iriydi sırtındaki yüklerle. Kaya yaslanırken ilk kez yakınmıştı: *"Herkesin katırı olur, sizin Ali adında avanak bir arkadaşınız var, yükleyin yükleyebildiğinizi..."*

"Gidecek misin?"

Metin'in hırıltılı, paslı sesi, suyun o nefis ezgisini bastırıyor. Yüzüne bakmadan başımı sallıyorum. Başka ne yapabilirim, hem de beni çağırmışken.

"Ne zaman?"

"Defol!" diye bağırmamak için zor tutuyorum kendimi. Ama cevap almadan gitmeyecek, biliyorum.

"Hemen," deyip susuyorum.

Sonra gitmesi gerektiğini anlatacak sabırsız bir davranışla yerimden doğruluyorum. Metin saatlerdir yürüyormuş gibi son derece ağır ve yorgun adımlarla kapıya ilerliyor. Çıkmadan son kez gülümsüyor. Suratımda ise onun neşesinin aksine midemden yükselen bir bulantı var, görüp fark edeceği kadar uzun bir süre aynı ifadeyle yüzüne bakıyorum.

- 2 -

Tüylerim eve girdiğimden beri sonunun kokusunu almış bir hayvan gibi diken diken. Odanın bütün perdeleri çekilmiş, onu göremiyorum. Ama yine de bu serin ve gölgeli boşluğun bir yerinde can çekişiyor Ali. Gözlerimi kısıp yeniden bakarken arkamda Nalan konuşuyor:

"İçeriye girebilirsin."

Yarı aralık kapının eşiğindeyiz, içimde Nalan'ın beni odaya iteceği, bir tuzağa hapsedeceği korkusu var. Yana çekilip ona yol veriyorum. Nalan, köşeye ilerleyip duvarın dibindeki yatağın üstüne bir soru işareti gibi eğiliyor, ama bir türlü doğrulmuyor. İkisi sanki gizli, duyulmasını istemedikleri bir şeyi tartışıyorlar. Saniyeler tüylerimi ürperterek, Nalan'ın ikiye katlanmış görüntüsüyle geçiyor. Birden bir sevinç dolduruyor içimi. Belki de Ali uyuyor, kurtulacağım, onunla karşılaşmadan kaçabileceğim. Ama hayır, Nalan sonunda doğrulup hızlı adımlarla yanıma geliyor.

"Yanına gidebilirsin."

Sonra başka bir şey söylemeden odadan çıkıyor. Hâlâ kapının eşiğindeyim, yerimden ayrılmayı göze alamadan, köşedeki gövdenin dehşetini kemiklerimde hissederek kımıldamadan bekliyorum. Yıldızların toz gibi ışıldadıkları o yaz akşamlarında gece kuşlarının ötüşleri birdenbire nasıl kesilirse öyle bir sessizlik ve yalnızlık kaplıyor odayı. Yürüyüp yatağın başında duruyorum. Metin haklıymış, gerçekten çok hasta. Ama iki sözcüğün bu denli bir görüntüyü özetlediğini tahmin edemezdim. Gözkapakları büzülmüş, koyu bir çizgiye dönen ağzı yana kayıp suratını ikiye bölmüş sanki. Bu yüz benim tanıdığım Ali mi? Dudakları kıpırdıyor, ortasından çatlattığı sözcükler kulağıma ulaşıyor.

"Gel otur."

Ayaklarım isteğine uyarken sözcüklerin boğazına takılıp kırıldığını düşünüyorum. Gösterdiği sandalyeye yürüyüp durunca, "Nasılsın?" diyor.

"İyiyim," diyor, sonra yüzüne bakmadan, "sen kötü görünüyorsun," diye bitiriyorum.

"Sağol, anlamsız sözlerle beni avutmaya çalışacaksın diye korkuyordum." Ona doğru eğilmemi elinin bir işaretiyle durduruyor, "Dokunmasan iyi edersin, nedense bulaşırmış gibi bir korku var içimde."

Yarım ağızla gülümsemeye çalışıyor. Sözcüklerin sonu yok, sesleri yuvarlayıp söndürüyor.

"Sen de kötüsün," diyor otururken. Cevap vermemi bekle-

meden yeniden sözcüklerin dayanılmaz işkencesine geri dönüyor. "Zaten bu aralar kim kötü değil ki. Sen, ben, Nalan, bütün ötekiler. Oysa eskiden biz böyle miydik? Şu halimize bak." O korkutucu gülümseme biraz öncekinden daha da korkutucu, dudaklarını aralıyor. "Artık resimlere bakmaktan nefret ediyorum," sesi incelip kayboluyor, "vazgeçtim resimlerden..."

Öne eğiliyor ve sessizlikten ürkünceye kadar kımıldamadan bekliyorum. Sonunda başımı kaldırınca Ali'yi içinde garip ışıklar yanan bakışlarını üzerime çevrilmiş, beni ararken buluyorum. Gözlerinde kendine acımanın o anlatılmaz hüznü var. Boşalan su sesine benzeyen bir solukla bakışları tavana dikiliyor. İkimiz de yüreklerimizin gürültüsünü duyabileceğimiz kadar sessiz bir bekleyişi sürdürüyoruz. Yeniden konuşmaya başlarken ciğerlerinden başlayan buruşma hemen yüzüne tırmanıp yerini alıyor.

"Metin anlattı."

"Anlatmış," diyorum yavaşça.

"Zordu, değil mi?"

"Evet," diyorum.

"Bizim dövüşlere benzemiyordu?"

Ayaklarımdan başlayan ürpertiyi silkelemeye çalışarak, "Benzemiyordu," diyorum.

"Senin yerinde olmak isterdim. Ölüme kolayca rastlanabilecek bir yerde ben olmalıydım."

Ölüme kolayca rastlanabilecek yer! Belki de haklı. Yenilenen korkuyla ona bakıyorum, gözlerinde alevli fırtınalar esiyor. İçimden "Konuşma," demek geçiyor, ama hiç durmamacasına konuşacağını biliyorum.

"Şehitlik ya da kahramanlık, ölüme ve öldürmeye verilen en yüksek değer."

Eğer araya girmezsem tek başına sürdürdüğü bu konuşmayı uzatacak. Sözü ölümün çekiciliğinden kurtarmaya çalışıyorum.

"Ne zaman başladı?"

Sorumu duymamış gibi konuşmasını sürdürüyor:

"Etine kurşun değdi mi?"

Daha cümlesi bitmeden beynim uğuldayarak kulaklarıma

doğru akıyor. Gelmemeliydim, diye düşünüyorum. Doktor yine arkamda, herhangi bir sabahın ilk ziyaretinde gibi, *"Saçların biraz uzarsa hiçbir şey görünmez,"* diyor. Ali'nin sesi yine hırıltılarla yükselecekken, "Hayır," diye fısıldıyorum.

"Ama yanındakilere değdi, değil mi?" Sesi gerilip titriyor: "Kafalarına, göğüslerine, bağırsaklarına?.."

İçimdeki her şey yanıyor artık. Midemdeki kramp bedenimi sandalyenin üzerine kıvırırken başımda şiddetini gittikçe arttıran o vuruşlara dayanmaya çalışıyorum. Yere düşmemek için başımı dizlerime yaslıyorum. Papaz'a söylemiştim. Bir gün bir insanoğlu hesap soracak, diye ağlamıştım o yamaçta. Midemi delip geçen, kaburgalarıma bir balyoz gibi inen o çekici bulmak için elimi karnıma götürüyorum. Yine kumsala mı gideceğim? Ali'ye aldırmadan, "Hayır," diye bağırıyorum. O, sorularıyla başlattığı işkenceyi sürdürüyor. Ve sonunda o soru geliyor:

"Hiç öldürdün mü?"

Yine aynı sessizlik kavrıyor bedenimi. Acılar susuyor. Kapanan kirpiklerimin arkasında o sabaha karşının ışıklarını görüyorum birden. Doktor'a dönüyorum, arkamda yok... *"Hazırla kendini, soracaklar.."* Papaz'ın sesi bu. Başım yeniden öne düşüyor, gözlerim o güne doğru kayıyor. Direnmek boşuna...

...orospu bu gece, diye düşünüyorum yattığım yerde. Ayışığının sarıya boyadığı mızraklar düşüncelerimi doğrulamak istercesine dağların üstündeki o yeşil koyuluğu, yavaş yavaş, bir kadını soyarcasına, çıkarıyor. Yamaçlardaki karanlığın içinde sık sık yanıp sönen top namlularını gördükçe canım sigara istiyor. Ama her seferinde o parıltıların gürültüsü nikotin tadını söküp atıyor damağımdan. Kulaklarım, güneşin, kırmızıyla morun boğuştuğu o uzak ufuktan kaybolduğu andan beri tüfek çatırtıları, bomba infilakları, en korkuncu insan bedenlerinden yükselen çığlıklarla dopdolu. Önümüzde patlayan, geceyi bile beyaza boyayan tozun içinden ayağa kalkıyoruz. Cehennemden fışkıran sıcağın titreştirdiği alacakaranlıkta bölüğün bağırışı uzuyor şimdi: "Allah Allah, Allah Allah..." Bu tek sözcükten oluşan duada, karanlığın ötesinde, gözlerimizin erişemediği koyuluklarda, tüfek menzilinde, süngü ucun-

da, kısaca her yerde, sanki birazdan olacak her şeye şimdiden tevekkülle boyun eğişimiz gizli. Bölük her adımında bağırıp erlerin gırtlaklarından keskin bir süngüyü fırlatıp atıyor. Tüylerimin soğuğa çarpmışçasına ayaklanması bu savaş ilahisinden belki de... "İleri!... Durmak yok, ileri!.. Denize dönmek ölümdür!.." Ne kadar çok olurlarsa olsunlar geri dönülmeyecek, sabaha kadar dayanılacak. Bir kere sabah oldu mu her şey düzelecek. "İleri!.." Yüzbaşı'nın korkusuz sesi bu. Birkaç yüz metre ilerlemek için kalkıp koştuğumuzda silahların ucuna eklenen o madeni parıltı ayışığında yanıp sönüyor. Karşıdan dakikalardır gürültülere karışan bir ölüm serpiliyor üzerimize. Neden ölmüyorum? Oysa çevrede uçuşan kurşunlar havada değmedik nokta bırakmadı. Yere düşenlerin üzerinden atlarken ölümün çok kolay olduğunu düşünüyorum. Rifat? Rifat öldü mü? Saçma bir soru bu, kafamdan kovuyorum. Böbreklerimdeki basınç, acısını gittikçe arttırıyor. Bu kaçıncı çiş? Oysa tuzlu suyla dolu matara biteli çok oldu. Aynı anda bütün çatırtıları bastıran bir mermi sürüsü üzerimize geliyor. "Yere yatın!.." Demek ayaktayız, bağıranı bulmak için çevreme bakıyorum. Kurşunlar delice bir ıslık tutturmuş, kafamızın üstünde gerilerimize akıyor. Hedef arkamızdaki birlikler. Mermi kalabalığına bakıp, "Azız!" diye bağırmak geçiyor içimden. Nerede bunlar, o düşman denilen yaratıklardan birine bile rastlamayacak mıyız? Güneş battığından beri hiç görmedik. "Yaklaştık!" Nereye? Kumsala yeniden gürültülü, kırmızı çizgiler yağıyor. Başımı kaldırıp havaya bakıyorum. Gecenin bu karanlık yarısında bir bayram aydınlığı gökyüzüne yerleşiyor. Ah, bir sabah olsa. Uçaklar, sabahla birlikte uçaklar gelecek. Onlar da biliyor bunu, dayanmalıyız, ne pahasına olursa olsun dayanmalıyız. Kaç cana mal olursa olsun dayanmalıyız. Gerilemeyeceğiz, denize kaçmayacağız, deniz ölüm demek... Birden kendi kendime bağırdığımı fark ediyorum. Aptalca bir korkaklık bu. Bir kahkaha dudaklarımı parçalıyor, katıla katıla gülüyorum. Çavuş'un şaşkın yüzü yanı başımda, neden güldüğümü soracak, Yüzbaşı'nın sesi hepimizi ayağa kaldırıyor:

"Hücum!" Yüzbaşı, evet, Yüzbaşı en öndeki. Elinde ayışığında yanıp sönen küçücük bir tabanca, sanki bacaklarının üstünde yaylanarak bağırıyor. Garip bir ürperti önce bütün tüylerimi, sonra

saçlarımı ayağa kaldırıyor. Şimdi hepimiz ölümsüzüz ve mermilerin üzerine koşuyoruz. Boğazımı acıtırcasına bağırıyorum: "Allah Allah Allah!.." Daha önce böyle bağıracağıma inanmazdım. Sağımda solumda çığlıklar yere düşüyor, iki yüz, belki üç yüz metre, ölülerimizi metrelere tohum gibi serpip koşuyoruz. Yüzbaşı'nın yeni bir komutu bütün takımı yeniden yere yıkıyor: "Yat!" Yatıyoruz, bir an her şey kalın bir sessizliğe bürünüyor. Son başlıyor diye düşünüyorum, en azından bu gecelik. Birkaç saniyenin içinde dağların, denizin, kumsalın, gökyüzünün güzelliğini hatırlıyorum. Sonra Yüzbaşı'nın sesi duyuluyor, kaderimize doğru başlayacak bir koşuya, sona çağırıyor kısa komutu. Tekrar ayaktayız, bağırarak ilerliyoruz. Bir kurşun mataramı parçalıyor. Onca kargaşanın içinde durup mataramı seyrediyorum. Yüzbaşı'nın sesi şaşkınlığımı dağıtarak kulaklarıma erişiyor: "Hücum!" Ve düşman; görüyorum. Soyut bir kavram değilmiş. İşte, karşımızdalar. Hiç duraklamadan birbirimizin içine giriyoruz. Gece kolayca öldürüp kolayca öldürülecek kadar aydınlık. Ayışığı başımızdan aşağıya dökülüyor. Herkes kurbanını ya da celladını seçmiş bile. Bir an bu kargaşayla ilgim yokmuş gibi geriye dönüp uzaklaşmayı düşünüyorum. Ama hayır, bacaklarım taş gibi ağır. O anda Çavuş'un kaygı dolu çığlığını duyuyorum: "Asteğmenim, dikkat!.." Bir süngü, biraz önce kurşunun parçaladığı matarayı yeniden ikiye bölüyor. Gözlerimi açıyorum, mavi üniformasının içinde, kara bıyıklı bir adam var karşımda. Benimki bu, diye düşünüyorum. Kurbanım ya da celladım bu. Oysa bu düşmanı tanıyorum, çevremde görmeye alıştığım adamlardan biri. Adam süngüsünü geri çekip yeniden saldırıyor. Yana dönüyorum, omuz omuza geliyoruz. İki insan, aynı türden iki canlıyız biz. Yüreğimi müthiş bir pişmanlık dolduruyor. "Seni tanıyorum," diye bağırıyorum: "Sen insansın..." Adam ağzımı kapatmak ister gibi ellerini kaldırıyor. Şakağında yüzünü ikiye bölen gümüşten bir yara var. Bakışlarımız birbirine takılıyor, bir türlü gözlerimi ayıramıyorum. Beni öldürecek. Öldürmemeli. Düşünceler beynimde elektrikli titreşimler uzatarak yankılanıyor. Delirmiş gibi adamın kulağına bağırıyorum: "Seni öldürmek istemiyorum! Kaç buradan!" Adam geri çekilip süngüyü kurtarmaya çalışıyor. Hayır bırakmayacağım onu. Sarılıyorum, burunlarımız, yüz-

lerimiz, gövdelerimiz değiyor birbirine. Canlı, diye düşünüyorum, canlı ve sıcak. O anda bir sızı batıyor omuzuma. Isırıyor, hayır bırakmayacağım onu. Adamın dişleri omzumda, etimi kopartırken yanda Çavuş şaşkın bir suratla ikimizi seyrediyor. Adamın elinde bir bıçak belirince de, "Asteğmenim, vur onu!" diye bağırıyor. Elimi belime götürüyorum... Öteki gürültülerin yanında ufacık bir ses: "Pat..." Sanki bir şarap şişesi açıldı. Adamın gözbebekleri donuyor. Birbirimizden ayrılıyoruz; mavi üniformanın göğsünde kırmızı bir kan gülü açıyor. Suratıma sıçrayan kanı siliyorum. Adam ayaklarımın dibine yığılıyor, sanki bütün kemikleri kırıldı, artık biçimsiz bir et yığını. Yerdeki kan hemen kocaman bir göl oluyor. "Öldürdüm onu," diye mırıldanıyorum, "öldürdüm." Elimdeki tabancaya bakıyorum. Parmaklarım neden yanıyor, bir türlü anlayamıyorum. Bununla öldürdüm. Tabanca elimden düşüyor, öldürdüğüm insan kırda uyuyup kalmış biri gibi kımıldamadan önümde yatarken yanına çöküp kusuyorum. Artık sabah olmasın...

...güneş, solumuzdaki yeşilliklerden çıktığında uçaklar geliyor. Ardından çıkartma gemileri, kıyıya tank yumurtluyorlar. Ağır adımlarla yürüyorum. Geceki koşu sanki kilometrelerce yorgunluk yüklemiş bacaklarıma. Oysa ölümle oynadığımız oyun, elli, en çok yüz metrenin içine sığacak kadar dar bir alanda olup bitmiş. Her şey yatıştığında, ellerimde bir titreme, başımda ağır bir şarap yorgunluğu, akşamki kurbanımı arıyorum. Adamın kurşunu yediğinde gözlerine çakılan şaşkınlık. O görüntü beynimden hiç çıkmayacak. Bütün mavi ceketlilere eski bir tanıdığı bulmak umuduyla yaklaşıyorum; hayır, hiçbiri değil. Aklımda aptalca bir düşünce geziniyor, onu bulup gömmek ve adamın izini yeryüzünden yok etmek...

"Demek öldürdün?"

Ali'nin sesi o sıcak günü kovup yatağın önüne geri getiriyor beni. Her yanım ter içinde, başımı kaldırıyorum, gözlerinde meraklı bakışlar beni bekliyor.

"Evet," diyorum yavaş bir sesle, "öldürdüm."

Ali gözlerini indiriyor. Sanki ayışığıyla yıkanan geceyi o yaşamış gibi cevap veriyor. Oysa ortada cevap verecek bir soru yok.

"Evet, öldürdün, ne garip, senin öldürebileceğine inanmaz-

dım." İnanmazdım; tekrarlayıp susuyor. Eğer suratımdan fışkıran terleri görmese, belki de gerçekten inanmayacak. "Dağa çıktığımız haftayı hatırlıyor musun?"

"Zafer de vardı," diyorum fısıltıyla.

Birden irkiliyor. Sonra ikimizin de bildiği haberi bir kez daha tekrarlayacağını hissediyorum.

"Zafer de öldü!"

Başımı sallıyorum. Susuyoruz. sessizlik uzayınca yeniden o dağı hatırlıyor.

"Nasıl bağırıyordu ben o tavuğu keserken?" Hiç duraksamadan konuşmasını sürdürüyor: "Biliyor musun, hayatta canını aldığım tek canlı o tavuktu. Onu bile becerebildim sayılmaz. Şimdi o kanlar her gece boynumdan fışkırıyor."

Doktor, *"Yalan söyle, inkâr et, unut,"* diyor gözbebeklerime dolan tozlu görüntüde. Elim midemi yoklayan krampla birlikte havaya kalkıyor. Kanın, o adamın kanının sıçradığı, aylarca derimi yüzecekmiş gibi sildiğim o yer...

"Haksızlık bu." Sormama vakit bırakmadan, sürdürüyor: "Oysa senden çok bana... Neyse, kim bilebilirdi böyle olacağını?"

Onu dinlememek için öteki seslere kulak veriyorum. Ama odaya hiç ses sızmıyor. İncecik bir vızıltı bile duymuyorum. Bu adam da ölecek, diye bağırıyor kafamdaki ses. Kaburgalarımın altında korku başını kaldırıyor. Her şey bu kadar zor mu olacak? Geçmişten kaçmaya çalışırken koşar adım geri dönüyor mu olacağım? Ali sanki düşüncelerimi okumuş gibi soruyor:

"Anlatmayacaksın, değil mi?" Cevap vermiyorum, "Zafer'den de konuşmak istemiyorsun."

"Hayır," diye kestirip atıyorum.

"Olanlarda hepimizin suçu var." Sonra artık konuşmayacağımı anlamış gibi tek başına sürdürüyor konuşmayı: "Seni şaşırttım. Ama başka çarem kalmadı. Eskilerden, ölümden söz etmek," durup düzeltiyor; "daha çok konuşmak, kendi kendime konuşmak ferahlatıyor beni. Eskiyle ölümün arasında pek fark yok çünkü... Sigara?"

Ölümden böylesine söz etmesine alışamayacağım. Uzattığı sigarayı alıp yakmak için eğiliyorum.

"Bir dakika," diyor, "şimdi ışıkta yüzümü göreceksin. Korkma demiyorum, ama iğrenmeni de istemem."

Kibrit alevini, dinamit çubuğunu ateşliyormuşum gibi, yüreğim ağzımda, dudaklarına yaklaştırıyorum. Yüzünde şimdiden ölümün maskesi var. Ölümü özlemekte haklı.

"Tavuk çalıp kestiğimizde doksan kiloya yakındım. Şimdi? Ancak kırk sekiz; o da geçen haftadan beri zayıflamadıysam." İşaret ettiği yana bakıyorum. "Oradaki mezurayı versene."

Aralanan perdeden kurtulan bir avuç ışık yatağa düşüyor. Deminden beri dudaklarımdan fırlamaya hazırlanan çığlığı tutuyorum. Başı inanılmayacak kadar küçülmüş. Yüzündeki beyazlık saçlarını da ihtiyarlatmış sanki. Ya gözleri? İki büyük delik, geriye çekilmiş saldırgan ışıklar saçan iki paslı maden parçasının genişlettiği iki oyuk. Mezurayı kemik yığınını andıran soğuk avuca bırakıyorum.

"Şimdi sıra geldi her günkü ölçmemize. Şeridi bileğimin çevresine saracağım..." Sarıyor. "Evet, üç haftada iki santim küçülmüş. Ondan önceki ayda da bir santim, etti üç." Öteki eliyle ölçtüğü bileğini tutuyor. "Sürekli inceliyor, hani elimi burada tutsam fark edeceğim." Yüzüne yaklaştırıyor bileğini, "Vakit geliyor. Ölüyorum..."

Sesi bilinen haberi verirken hiç titremiyor. Ama yine de sözlerinde gerçeğin o engin kucağına teslim olurken duyulan kahır var. Midem karın boşluğumda bir cambaz gibi takla üstüne takla atıyor. Neden böyle acımasız? Birden ölümden korkmadığını kanıtlama telaşına düştüğünü fark ediyorum. Eski Ali'nin davranışı bu. Ölümden korkmamak, ölümün üstüne gitmek...

"Evet, hedefi büyük seçtik; gel gör ki altında ezilmekten de kurtulamadık. Şimdi çok gülünç geliyor. Kahraman olacaktık, tıpkı Ortaçağ şövalyeleri gibi. Olduk mu? Tavuk boğazlayamayan bir kahraman. Galiba biz sonu gelmiş kavramlara sığındık bu kavgada. Dünyayı değiştirecektik, ama değiştirmeye çalıştığımız dünyanın ne denli değiştiğini kavrayamadık. Artık kimsenin kahramanlara aldırdığı yok. Kahramanların sonu geldi, soyları tükendi. Belkemiğine bir sopa ve işin bitik... Yoksa biz kavganın soylu bir kavga olduğunu düşünürken mi yanlış

yaptık? Öyle ya, eğer kahramanlar yoksa, bir savaş soylu sayılır mı? Sen hiç kahramanı olmayan dövüş hatırlıyor musun?"

Sözcükler boğazındaki fısıltının içinde sönüp kayboluyor. Konuşacaklarımız bitti, söylenecekler söylendi; onu görmemi istedi, işte gördüm, artık gitmeme izin vermeli. Sigaralardan yükselen dumanlar odanın loş köşelerine çekiliyor. Dekor tamam: Ölümü çağrıştıran soluk bir sisin içinde, kurban yatıyor. Ali doğrulmaya çalışıyor. Söyleyeceği son cümle bu, biliyorum.

"Seni daha fazla tutmayacağım. Metin'e seni bulup getirmesini söyledim, çünkü paraya ihtiyacım var. Benim için değil, öldüğümde Nalan'ın elinde biraz parası olsun. Biliyor musun, bazen keşke benimle olacağına Zafer'le olsaydı diye düşünüyorum. Düşün, can çekişen bir koca..."

Ayaklarımı birbirine dolaştıran telaşı kontrol etmeye çalışarak doğruluyorum. İstediğini yapacağım. Para bulacağım ona. Nasıl? Bilmiyorum, ama neye mal olursa olsun bulacağım. Başımı sallıyorum.

"Git artık," diyor, "yaklaşmadan git."

Loş koridorda Nalan beni bekliyor. Sanki bütün konuşmayı dinlemiş gibi iri taneli gözyaşları var yanaklarında. İçeriden sızan korkunun gölgesinde birbirimize bakıyoruz. Adımlarım beni ona götürürken, orospu, diye düşünüyorum, ne yaparsa yapsın orospunun biri bu kadın.

"Seninle konuşmak istiyorum," diyor.

Hayır desem, çıldıracağım diyecek. Zafer'le kavga ettikleri o gece bağırdığı gibi. Elimden tutup öteki odaya çekmesine karşı koymuyorum. Etek ve kazak her zamanki gibi dar gelmişçesine gergin üzerinde. Saçları yüzünün allığını kıpkızıl sarıp daha da orospuya benzetmiş onu. *"Güzel değildir..."* Doktor'a hastanede cevap verişimi hatırlıyorum, *"ama eti kadın eti,"* demiştim. Odaya giriyoruz, Ali'nin nefret ettiği yazı makinesi masanın üzerindeki kâğıt tomarlarının arasına sıkışmış duruyor. Pencereden cılız bir ışık içeriye giriyor, ama odanın koyuluğunda kaybolup gidiyor. Yatağın kenarındaki komodinin üstünde rengi solmuş o fotoğraf, evlendikleri günün sah-

te neşesini taşıyor. Nalan, Ali ve artık şimdikiyle ilgisi kalmamış eski suratım.

"Artık o günlerin sonu geldi," diyor Nalan, ansızın.

Bakışlarımı fotoğraftan çekip ona çeviriyorum. Yüzündeki allığını karartan ağlama hâlâ sürüyor.

"Benden nefret ediyor," diye hıçkırıyor bu kez.

Kuşkulanmakta haklıydım, kararsız birkaç saniyeden sonra soruyorum:

"Kapıyı mı dinledin?"

"Evet." Düşünmek zorundaymış gibi bir süre duraklıyor. "Bazen bu Allah'ın cezası ev bir mezarlık gibi sessizleşince odasına giriyorum." Yine susuyor. "Öldü mü diye meraklanmamak elimde değil. Beni fark ediyor, ama susuyor. Beni çıldırtıncaya kadar susuyor."

Ağız dolusu bir hıçkırık, sesini boğuyor. Dilimde garip bir tuz tadı, bu evden hemen kurtulmayı düşünerek karşılık veriyorum:

"Zor durumda."

"Zor durumda." Başını kaldırarak yüzüme çeviriyor bakışlarını. "Ya ben, ben zor durumda değil miyim?"

Sonra bir tokat yemiş gibi yatağa devriliyor. Yine aynı duygu. Orospunun biriyle odada yalnızız ve birazdan yatacağız. Telaşla geri çekiliyorum. O ağlıyor, bense yerimden kımıldamayı göze alamadan sigara içiyorum. Çok sonra renklerin birbirine karıştığı yüzünü kaldırarak yatışmış bir sesle yeniden konuşmaya başlıyor:

"Benimle olmak istiyor." Elleri çaresizlikle iki yana açılıyor, "Dokunmak, yaşayan birine dokunmak istiyor. Anlıyorum onu, önünde soyunuyorum; bilemezsin o korkuyu. Sanki kemikli bir hayvanla yatağa girmek üzereyim..."

Kulaklarımı kapamak istiyorum, kustum demesini duymamak için. Olmayacak. Doktor'un, kurtuluş için vaat ettiği hiçbir şey gerçekleşmeyecek. Eteğinin altından sıyrılan bacakları Ferda'yı hatırlatıyor. Ferda? Belki onunla...

"Erkeklerden bıktım. Sanki hepsi kocasız olduğumu bilerek bakıyorlar bana. Bakışlarıyla ırzıma geçiyorlar."

Doktor'a bağırarak söylediğim her şey gerçek. Orospu. Sözcük yankılanarak kulaklarımda büyüyor. Ama ona söyleyemem bunu.

"Kendine eziyet etme," diyorum.

"Eziyet etme, söylemesi çok kolay iki sözcükten başka bir şey değil. Kocan yan odada ölmeye çalışsın, kızın birinin son derece salakça tezini yaz, para bitsin ve sen kendine eziyet etme. Sen bunlara dayanacak kadınsın... Sen bunlara müstahaksın demenin kibarcası. Ya da Naci'nin dediği gibi, soylucası. Oysa biliyorsun soyluluğumuzu tükettik biz, nasıl birçok şeyi, mücadelemizi, geçmişimizi tükettikse..." Sözlerindeki acı, gerilmiş sinirlerimi daha da geriyor. "Ne kaldı geriye? Tabii belâdan başka. Zafer öldü. Ali ölüyor, sen..." Sözlerine kısa bir ara veriyor, "sen yine en şanslıları sayılırsın..."

Öyle sözler ki bunlar, beni alıp o kadının iri çilleri karşısına geri götürüyor... *"Babam da sen de komünisttiniz, ne fark etti..."* Nalan gri bir sisin arkasında artık bağırarak sürdürüyor konuşmasını:

"Doğrusunu söylemek gerekirse biz sosyalizmi hayat kurarken engel diye aldık hep. Kadınlık, kahramanlık, yalnızlık, korkaklık uğruna her şeyi feda ettik." Eli havaya kalkıyor. Yarım kalan cümlesinin arasında işaret ettiği yöne bakıyorum. "O günlerden sağlam, bozulmamış olarak bana kalan tek şey şu daktilo. Yazarken nefret etsem de tek gerçek onunla yazabilmem. Yoksa elimden hiçbir şey gelmiyor olacaktı." Soluk almak için susuyor, sonra yüreğimi gümbür gümbür sarsan cümlelerini kısık bir fısıltıyla sürdürüyor: "İçimde, kafamda cevabını vermekten korktuğum bir soru var. Acaba hayatımızı boşuna mı harcadık biz? Hem sosyalizme inanıp hem de daha belasız sürdüremez miydik hayatımızı? Bize kahramanlar, canını verecek havariler mi gerekliydi? Sosyalist, komünist olmak acıya mahkûm olmak mıdır?"

Kafamın içindeki keskin uçlu matkap yeniden vızıldamaya başlıyor. Odadaki karanlık, garip bir maviye dönüşürken, komodinin üstündeki üç anlamsız surata dalıyorum. Daha o günden umutsuz, şimdi kopmuş olan ince bir iple birbirine bağlı,

üç yüz. Nalan hıçkırıyor, acılarını hafifletecek birkaç söz arıyorum.

"Belki kaderimizdi."

"Hayır!" Bağırıyor. "Değildi. Sanki bile bile yaptık her şeyi. O denli kararlı, o denli bizleri nelerin beklediğini bilerek. Ali..." Yüzü, dudakları darmadağınık, artık çekici de denemez ona. "Hâlâ kahramanlık taslıyor. Gelenlere, ayrılırken ne diyor biliyor musun? "Ölümü seyretmekten korkmazsan arada bana uğra dostum." Evet böyle diyor. Ne yaptık biz? Zafer ve Ali birer ölü, sen, ben, bizlerse geç kalmış ölüler..."

Sokak kapısını kapatırken yazı makinesinin tuşları Ali'yi kahreden vuruşlara başlıyor. Zafer'den söz etmek istediğinde, "Zafer için beni hâlâ bağışlamadın mı," diye sorduğunda, ona cevap vermemekle iyilik ettim. Son sözlerini dışarıya kadar taşıyorum. "Ne yaptık biz?" O cemsenin önünde yaptığımı, diye mırıldanıyorum. Ama hiçbir zaman veremeyeceğim bir cevap bu. Düşüncelerim bir çekicin vuruşuyla sarsılıyor. Nasıl para bulacağım? Murat'a gidip halamdan bana kalan parayı alsam? Hayır, o kadının parasına el süremem. Dirisine karşı koyduktan sonra ölüsüne teslim olmak demek olur bu. Öyleyse parayı nereden bulacağım? Kaldırımdan sokağa iniyorum. Geç kalmış bir ölüyüm ben. Nalan haklı. Gövdemi bir ceset gibi taşıyarak evin yolunu tutuyorum.

Altıncı Bölüm

- 1 -

Ter içinde, yattığım yerden doğruluyorum. Dışarıda aydınlık mı, karanlık mı belirsiz, garip bir gökyüzü bütün pencereyi kaplamış. Saati arıyorum, üç buçuk. Alilerden döneli tam üç gün oldu, ama hâlâ parayı nasıl bulacağımı bilmiyorum. Arayıp bulduğum bütün çözüm yolları boş çıkınca her seferinde Murat'a gidip halamın parasını istemeye karar veriyorum, ama o korkunç çığlık, havuzun başında yıllar önce kulaklarımda yırtılan o çığlık beni durduruyor. Metin'in eve gelmesine izin vermemeliydim, Ali'ye gitmemeliydim. Hele paranın Nalan için istendiği aklıma geldikçe söver gibi savuruyorum o sözcüğü. *"Orospu!"* Evet Doktor'a anlattığım gibi, Nalan bir orospudur. Bugün de geçerse, Ali'nin benden para beklediği dördüncü güne gireceğiz. Bulmalıyım, evet bulmalıyız. Yeniden sövüp yatağa uzanıyorum. Gözlerimi kapıyorum, hastanenin, o taş yapının üçüncü katındayım. Doktor kapıyı kapatıp yatağa doğru ilerliyor. Gözlerimi kapamalıyım...

"...demek sence Nalan orospunun biri?" Kirpiklerimi aralamaya korkarak, "O değildi söylemek istediğim," diye cevap veriyorum.

"Peki, bir orospu gibi girdi hayatımıza, ne demek oluyor?" Ardı ardına gelen sorulardan bıktım, kendimi savunuyorum: "Üç sözcük demiştiniz, oysa günlerdir anlatıyorum, bırakın beni..." Yoksa delireceğim diyeceğim, ama Doktor sözümü kesiyor: "Bırakacağım, ama önce Nalan'a orospu demenin nedenini anlat bana." Beni bırakacaksa en küçük bir fırsatı bile kaçırmamalıyım. "Birisiyle başlayıp ötekiyle bitirdiği için," diyorum çabucak. "Evet, şimdi anlaşılıyor orospuluğunun nedeni." Vakit kazanmaya çalışıyor. Soru değil bu. Keşke o erin odasından buraya çıkarmasalardı beni. Orada bu kadar çok soru soramazdı. Doktor hâlâ düşünüyor, bense bir sigara yakıp vermesini bekliyorum. Dumanı ciğerlerime çekip art arda gelecek sorulara karşılık vermeden önce düşünebileceğim birkaç dakikaya ihtiyacım var. "Zafer'i seçmesine, arkasından o arkadaşına..." Hatırlıyor, "Ali'ye gitmesine kızıyorsun belki de." Sürdürmesini bekliyorum. "Peki, seni seçmeyi hiç aklına getirmediği için ona kızmış olamaz mısın?" İğrenç bir yalan bu. "Hayır," diyorum, ama inanmıyor. "Hadi Asteğmen, gerçeği anlat bana. Asıl neden bu, ondan kızıyorsun Nalan'a. İkisine de gitti, ama sana gelmedi. Orospu olması için yeterli bir neden mi bu?" Bu kez bağırıyorum. "Hayır!" Birden Zafer, Nalan ve benim aynı evde yaşadığımız o altı ay gözlerimin önüne geliyor. Kendimi fazlalık hissettiğim o tartışmalı akşamları hatırlıyorum. Kapı kapanırdı, en son giden ya Metin ya da Naci olurdu. Fazıl her zaman ilk ayrılandı. Üçümüz onca dumanın içinde salonun ortasında kalırdık. Çok geçmeden Nalan'ın yüzünde o çağrı belirirdi. Gözlerimi kapatsam birbirlerine sarılacaklar diye düşünürdüm... "Sesler," diyorum Doktor'a. "Sesler mi? Ne sesleri?" Şaşırdı, kambur Hemşire'ye dönüp omuzlarını kaldırdığına eminim. "Ancak bir orospu bağırırdı, evet, bir orospu o kadar bağırırdı sevişirken." Doktor'un adımları yatağa yaklaşıyor, "Sakin ol." Bağırmamdan ürkmüş gibi ellerimi tutuyor. "Ama açıkça söylemenin tam sırası şimdi. Zafer'in yerinde olmak istemez miydin? Belki de sen sevişmek isterdin?" Çığlığım bu kez daha sessiz: "Hayır." Karanlıkta kaybolan bir sis gibi. Doktor duraklaya duraklaya, ağır ağır, sözcüklerin altında ezile ezile soruyor: "Peki, o yatakta kimin yerinde olmak isterdin?" Yalnızca o an, çok kısa bir süre için kirpiklerimi aralıyorum. Sorusundaki merak gül-

dürüyor beni. "Düşündüğünüz gibi değil," diyerek kalkmaya çalışıyorum, sesim çıkmıyor, sanki ciğerlerimdeyken kayboldu. Elleri beni geri yatırıyor. "Hayatı gerektiğinden çok ciddiye alıyorsun." Deminki sorusunu unutmuş gibi rahat. "Hayat nedir, Doktor?" Önce cevap vermek için soluk alıyor, ama sonra gözünü yıldırmış gibi düşünüyor uzun uzun. Neden sonra ölçülü bir sesle cevap veriyor: "Savaş, barış, acı ya da sevinç. Şu sesini duyduğun uçak, Hemşire'nin kamburu, cinayet... Kısacası içinde bulunduğun şu an, Asteğmen." Cinayet! Kendimi çarşafın içinde küçülmüş kara bir leke gibi hissediyorum. Ama yine de cevabını beğenmediğimi söyleyeceğim ona. "Hayır, Doktor," diyorum, "hayat, insanlığın içine düştüğü kuyudan kurtulma çabasıdır. İnsanlara verilen küçücük bir fırsat, bir eylem fırsatı." Elleri ensemden çekiliyor. Kirpiklerimi aralasam şaşırdığını göreceğim mutlaka. "Asteğmen, Tanrı'ya inanır mısın?" Sorusu hayal kırıklığımı daha da arttırıyor. "Hayır," diye karşılık veriyorum, "ateşle dumanın üstüne yazı yazmam ben." "Demek öyle, Asteğmen, peki ellerimin hissettiği, başını kavradığımda parmaklarımın dokunduğu korku, şu içinde büyüyen şey nedir?" Birden boğuluyormuşum gibi soluksuz kalıyorum. Onu hafife almakla, küçümsemekle yanıldım. Doktor sorusunu tekrarlıyor. "Gece uykularını kaçıran, gözlerini yumduran şey nedir?" Nedir? Ne oldu bana? "Doktor!" diye bağırıyorum, cevap gelmiyor. Gitti mi? Yeniden bağırıyorum. Cılız bir, "Evet?" yükseliyor kapının yanından. "Doktor işkence yapmayın bana. Korktum, yalnızca olağan bir korku bu. Ödleğin, yüreksizin biriyim ben. Adam öldürdüm ve bu yükü taşıyamadım. Yüzbaşı'nın dediği gibi, sivillerin tutulduğu bir hastalık bu. Yoksa hiçbir şey büyümüyor içimde. Hastalığım olağan savaş hastalığı, buradan çıkar çıkmaz bitecek bu kâbus." Çığlıklarım tavana çarpıp Doktor'un odanın üstüne serdiği sessizlikte parçalanıyor. "Doktor cevap verin, gerçek yalnızca bu değil mi?" Sessizlik sürüp gidiyor. "Ne olur, cevap verin..." Ayak sesleri kapıdan yanıma ilerliyor. Birden Doktor'un sorulardan bunaldığını, neredeyse ayaklarını sürüyerek yatağa yürüdüğünü hissediyorum. Demek o kadar korkutucu durumum. Sesler susunca konuşmaya başlıyor: "Herkesin gerçeği ayrıdır, Asteğmen." Bir kibrit yanıyor. "Benimki hangisi? Bana ne olduğunu söyleyin." Bir kib-

rit daha yanıyor, sonra duyuyorum sesini: "Hâlâ korkaklığını sürdürüyorsun ama boşuna. Artık kendini aldatamazsın. Zaten beynin de aldanmıyor. Asteğmen, senin gibi hayattaki bütün hesaplaşmalarını sürekli erteleyenler için olağan bir sonuç bu. Şimdi beynin, isteğin dışında seninle hesaplaşıyor. Bu nedenle bitirmek ne benim ne de senin elinde. Bundan böyle öyle bir savaşın göbeğinde yaşayacaksın ki, içinden çıkıp geldiğin dövüşler pek önemsiz kalacak. Unutma, tetiği son kez çekip kurtulmak istedin, ama başaramadın, dolayısıyla katlanmak zorundasın. Zaten sürekli kaçmakla, ertelemekle bitmeyecekti ve bitmedi. Namlunun açtığı delikten çıkanlar beynindeki kargaşa oldu. Anlayacağın, Pandora'nın kutusunu açtın. Bazen içinde büyüyen o şeyin ölüm korkusu değil de, ölüm özlemi olduğunu düşünüyorum." Yaralı olan, ense köküne kurşunu yiyen oymuş gibi sesi acıyla titriyor. "Seni anlamak için düşüncelerimi zorluyorum Asteğmen, ama..." Cümlesinin sonu umutsuzluğa sürüklenecekken susuyor. Sigarasını derin derin emdiğini hissediyorum... "Düşüncelerini, korkularını, eğer şu halin bir bunalımsa, bunalımlarını anlamaktan, beynime sığdırmaktan acizim. Benden o kadar uzaktasın ki. Biliyor musun, ilk geceler hep sayıkladın. Hep aynı cümleyi tekrarlıyordun: Bu gezegenin üstünde yapayalnızım. Evet, bu gezegenin üstünde yapayalnızım, diyordun." Yine susuyor, birden artık soru sorup cevabı beklemekten vazgeçtiğini, aksine içini dökmek ihtiyacıyla yanıp tutuştuğunu fark ediyorum. "Geceleri kiminle konuşuyorsun?" İrkildiğimi hissedince meraktan çok korku dolu bir sesle üsteliyor: "Kim o?" Gözkapaklarımın arkasındaki karanlıkta parlak bir ışık yanıp sönüyor. İçinde beyaz sakalıyla Papaz oturuyor. Bağırmak için soluk alıyorum...

Bağırarak kalkıyorum. Sigara parmaklarımın arasında ölü bir kül yığınına dönmüş. Kalkıp yürümeliyim, ama kaslarım soğumuş, emirlere boyun eğmiyor. Gözlerimi siliyorum, sanki Doktor'u ezeceğim. Dışarıya bakıyorum, hava pencerenin ötesinde siyah bir duvar gibi uzanıyor. Saat? Sekiz. Evde bulmak istiyorsam kalkmalıyım. Ali'ye söz verdiğim için kendime lanetler savurarak yatakta doğruluyorum. Giyinmek için ayağa kalkmak zorundayım...

- 2 -

Merdivenlerde müziğe rastlamadan çıkıp kapının önünde geldiğimde kafamdaki sorularla bir an hareketsiz kalıyorum. Ağır bir bulantı midemde dolaşıyor. Ona ne diyeceğim? Rezzan o erken sabahta her şeyi bitirmedi mi? Sinsi bir kararsızlık ayaklarıma sarılırken, önce yavaş, sonra duyulmayacağından korkarak daha hızlı vuruyorum kapıyı. Az sonra kilidin içinde madeni bir tıkırtı, dönerek boyunu daha da uzun gösteren renkler içinde Rezzan'ı karşıma dikiyor. Çıkmaya hazır. Yüzündeki şaşkınlığı fark etmemiş gibi bakışlarımı ayaklarına çeviriyorum.

"Ben geldim," diyorum, yavaş, özür dileyen bir sesle.

İçeriye girmem için yana çekiliyor.

"Birkaç dakikalığına uğradım," diyorum bu kez.

Cevap vermiyor, şaşkınlığını kibarca saklamaya çalıştığını fark ediyorum. Gözlerinde biriken kuşku dolu soruların önünden çekilip koltuğa doğru yürüyorum. Şimdi ellerinde sıkıntılı bir tik var parmaklarıyla kazımaya çalışıyor.

"Çıkıyordun galiba?"

Ellerini kaldırıyor. Nereden başlayacağım? Her şey birden anlamsızlaşıp önemini yitiriyor. Uzatmadan hemen girmeliyim söze.

"Bana çeviri bulur musun?"

Yüzüne belirgin bir gevşeme yayılıyor. Aklından geçirdiklerinin belki de en sonuncusu, bu istediğim. Birazdan parmaklarına hiç yakışmayan o tik de kaybolacak.

"Çeviri mi?" diye soruyor.

Başımı sallıyorum. Bir an ona Ali'yi anlatmak geçiyor içimden. Hayır, hiç bilmemeli.

"İstersen para..."

"Borç istemiyorum, çeviri bul yeter," diye sözünü kesiyorum.

"Ne oldu?" diye soruyor birden.

Sesi titrek ve meraklı. Şaşkınlığının sürdüğünü görünce sinirlenip çabuklaştırıyor konuşmasını.

"Önemli bir şey yok, değil mi?"

O ve Murat! Kaygı dolu cümleler, her an koruyucu şefkat-

leri. Yeniden başımı sallıyorum. Yaklaşıp paltomu alıyor. İşaret ettiği koltuğa otururken o, şömineye gidip içkiyi getiriyor.

"Anlatsana. Hem, lütfen şu suçlu tavrından vazgeç. Şaşırtıyorsun beni."

Şimdi karşımda, hafifçe öne eğilmiş, kadehi bacaklarının arasında tutuyor. Birden çıplakmış da, bardağın arkasındaki gölgelere saklanmış bacaklarına, tadını bildiğim o gizli kıvrımlara bakıyormuşum gibi suçüstü yakalıyorum gözlerimi.

"Evet?"

İşte seni dinliyor, anlat ona, diye mırıldanıyorum kendi kendime. Ama aramızda Ali var ve boynundan kan akıyor.

"Birisi için paraya ihtiyacım var; hepsi bu," deyip sorularından vazgeçmesini isteyen bir tonla cevap veriyorum.

Susuyor, içkilerimizi yudumluyoruz. Eğer kapı yıkılacakmış gibi çalınmasa, güzel olduğunu söyleyeceğim. Kalkıp kapıya yürüyor, ben de doğruluyorum. Kimi bekliyorsa geldi işte. Paltoma uzanıyorum, ama elim havada kalıyor. Birden yüzlerce kişilik bir gürültü, adeta saldırarak odaya doluyor. Bir kız, bir oğlan, saçı uzun, kadın mı erkek mi belirsiz şişman, zayıf vücutlar, hepsi sanki arkalarından kovalıyorlarmış gibi koşarak giriyorlar salona. Ezilmemek için kenara çekiliyorum. Başım kahkahalardan, haykırışlardan serseme dönüyor.

"...Merhaba... *Bonne nuit*,[8] geç kalıyoruz... daha hazırlanmadın mı?"

Paltomu şişman, sarışın bir ihtiyarın altından kurtarıyorum. Adam eteklerinde beyaz dantelaların köpürdüğü esmer bir kıza sarılıyor. Rezzan'ı arıyorum; eşikte, tek ayağının üstünde çizmesini giymeye çalışıyor, bir yandan da içeriye girenleri öpüyor. Biri omzuma dokunuyor, dönüyorum, yüzü sivilceli rüküş bir kadın. İyice gerileyip şöminenin yanındaki dar köşeye sığınıyorum. Kadın, Rezzan'ın yarım bıraktığı kadehi şerefime kaldırıyor. Ayaktayım, çevremdeki çılgınlık oradan oraya savuruyor beni. Ne zaman gidecekler? Birden Rezzan'ın da onlarla çıkmak üzere hazırlandığını hatırlıyorum. İçkiyi bitiren kadının haykırışı kesiyor düşüncelerimi.

8 (Fr.) İyi akşamlar.

"Vallahi geç kalıyoruz çocuklar. Haydi gidelim..."

Kalabalık, sanki onun işaretini bekliyormuş gibi bir an önce merdivenlere ulaşmak için kapıya doğru savruluyor. Rezzan'a bakıyorum, gözlerinde ateşli parıltılar, elinden tuttuğu genç bir çocukla o da dışarıya koşanlar arasında.

"Son çıkan kapıyı kapatsın," diyor biri.

Aynaya bakmadan ışığı söndürüp kapıyı çekiyorum. Gürültü, merdivenlerden aşağıya doğru bir çığ gibi yuvarlanarak büyüyor. Bir sigara çıkarıp yakıyorum. Para bulmak için son şansım da gidiyor. Sahanlıktan merdivene yürüyorum. Kedinin miyavlaması önümü kesiyor. Demek bu gece merdivenleri seçti. Eğilip sırtını okşuyorum. Yine gebe. Bıyıklarına inen fiskelerden hoşnut, bakıp hırıldıyor. Doğruluyorum, Rezzan karşımda. Gözlerindeki özrü görmemiş, hiçbir şey olmamış gibi aceleyle soruyorum:

"Çeviri bulacak mısın?"

"Bağışla," gerçekten üzülmüşe benziyor. "Sen de bizimle gelsene."

İndiği basamakları birkaç adımda çıkarak yanıma geliyor. Ellerimi avuçlarına alıyor. Kilisenin yanındaki karanlıktan beri, o kızın ellerimi tutmasından bu yana ilk insanca dokunuş bu. O kızın ellerimi kırmızı elbisesinin üstünden göğsüne doğru çekmesi gözlerimin önüne geliyor. Rezzan'ın yerine o olsaydı şimdi. Yüreğim denizin ortasındaymış gibi ürperiyor. Dudaklarım ilk kez ısınıyor. Rezzan'ın peşinden sürükleniyorum. Oysa ben hâlâ o gecenin ertesinde doğan parlak, sıcak gündeyim... *"İşte gitti,"* diyor Papaz, *"senin ve onun için en iyisi buydu. Belki de haklı olan Muhtar; sen bir kadın, o da ayrıcalık peşindeydi..."* Işık, büyüyen gürültüyle birlikte ansızın sönüyor. Öyle miydi, diye soruyorum, cevap vermiyor. Karanlık, tıpkı o gece gibi. Biri aşağıdan düğmeye basıyor. Onu görmek için yana dönüyorum, ama kolumdaki Rezzan.

"Bizi çağırıyorlar, çabuk," diyor.

Öteki, *"Gitmeyeceğim,"* demişti bozuk bir şiveyle. Sanki yalnızca o sözcüğü öğrenmiş ve Türkçe olarak kulağıma fısıldamıştı.

"Koş!"

Şaşırmama fırsat kalmadan, atlaya atlaya, koşar adım, arkamızda merakla açılıp öfkeyle kapanan kapıları bırakarak merdivenleri iniyoruz. Işık tekrar söndüğünde, lekeli karın örttüğü sokaktayız.

"Eh vous deux par ici!"[9]

Çamurlu kaldırımın kenarına sıralanan arabaların sonuncusuna yürüyoruz. Küçük bir kız kaldırım süpürüyor. Arka kapıdan uzanan bir el beni içeriye çekiyor. Farlar motor gürültüsüyle birlikte, bahçe duvarının önünde bir korkuluğa benzeyen kızın üstüne parlıyor. Gecenin koyuluğunda mekanik motor gürültüsünü dinlerken kucağıma yumuşak bir kalça oturuyor. Sonra bir erkek sesi kalkışı haber veriyor.

"Sıkı tutunun, gidiyoruz!"

Herkesin gırtlağından aynı nakarat yükseliyor: "Hop..."

Işık, gerçeküstü bir tabloyu andıran kızı ikiye biçip hızlı bir dönüş yapıyor. Araba bir taş parçası gibi iniyor yokuşu. Kucağımdaki kızın saçlarını aralayıp Rezzan'ı arıyorum. Önde olmalı. Sonra vazgeçip rahatımı bozmadan, gürültülerden uzak, kızın yumuşak kalçalarıyla baş başa kalıyorum...

- 3 -

Saklı bir köşede piyano mu çalıyor, yoksa gizlenmiş bir hoparlörden mi geliyor o ses? İri yapraklı bir devetabanının altında, kalabalıktan uzak, dakikalardır ince ve oynak perdelerde çınlayan notaları dinliyorum. İkinci konyağın sonu gelirken Rezzan'ı yine görüyorum. Dipteki büyük aynanın önünde, saçı en az kendininki kadar uzun bir erkeğe sarılmış, dans ediyor. Erkeğin elleri belinden kalçalarına inmeye hazırlanıyormuş gibi kımıldıyor. Rezzan'ın yüzünü seçmeye çalışıyorum. Az sonra bana doğru dönüyor, dudaklarında neşeli bir kıvrım var. Kalabalığın üstüne çöken buğu onu benden kaçırıp neşeli insan bedenlerinin arkasına saklıyor. İnsanlar... Sıcakkanlı, kaygısız, dans

9 (Fr.) "Hey, siz ikiniz buraya."

eden çiftler. Gözlerim, yapılmış kadın başlarına, kır saçlara, gerdanlıklarla süslenmiş boyunlara dalıp gidiyor. Sağdaki duvarın içine zorlukla sığdırılmış gibi iğreti duran o iri kapı yeniden açılıyor ve ortada dans eden kalabalığı daha da büyütüyor. Buraya gelmek? Birkaç dakika süren bir içtenliğe değer miydi? Birden gürültü yaklaşıyor, gözlerimi kaldırıyorum, Rum kızlarının bağbozumlarında sergi yerlerini titreten danslarını andıran bir tepinme, karşıdaki büyük kristal aynanın içinde dalgalanıyor. Ama ben onca gürültüye rağmen o neşeden uzak, yakama sarılan yalnızlıkla baş başayım. Önümden geçen garsonun uzattığı konyağı alıyorum. Kadehi dudaklarıma götürürken Rezzan'ın salonunda paltomun üstüne oturan o sarışın, ihtiyar adamı görüyorum. Adam yine avaz avaz ortalığa tükürüyor. Alçak, ama sinirli bir ses gözlerimi adamdan kurtarıyor. Yana dönüyorum; diri, ama yaşı şakaklarındaki kırlardan okunan iyi giyimli bir erkek, şişman bir kadınla bir tartışmayı sürdürüyor. Bir an dinlemeyi düşünüyorum, ama vazgeçiyorum hemen. Müziği dinleyeceğim. Az önceki notalar piyanodan kurtulmuş, belki de bir zenci dudağında şimdi. Saksofondan dökülen düz pürüzsüz sese dalıyorum. Yandan hıçkırığa benzeyen bir ses yükseliyor. Yine o kadın. Midesini içkiyle doldurmaya karar vermiş gibi kadehi boğazından aşağıya deviriyor. Yanındaki adamla tartışmaktan bıkıp gitmiş olmalı. Bakışlarımız karşılaşınca başımı yere eğiyorum. Islak gözleri alaycı ve şişman yüzüne yakışmayacak kadar sevimli. Yeniden kalabalığa dönüyorum: Kısa bir eteğin altında bembeyaz bir çift bacak... Birden Ferda'yı hatırlıyorum. O küçük umut kıvılcımı titriyor yüreğimde. Belki de onunla başarabilirim... Büyük kapı, duvarın yıkıldığı duygusunu uyandırarak açılıyor. Çıplak, bronzdan dökülmüş bir kadın boynu giriyor içeriye. Nefis bir görüntü bu, kadını panayır kalabalığını andıran kargaşaya girip kayboluncaya kadar izliyorum. Sonra her şey yeniden gürültünün içine dalıyor. Yoruldum. İki ihtiyarın modası geçmiş bir tangoyu döşemeye işlemesini kulaklarımdaki çınlamalar artarken izliyorum. Garson imdadıma yetişiyor. Bir konyak daha... Kadehin ortasında deminki kır saçlı adamı görüyorum. Sarı etekli genç bir kızla dans ediyor. Kadına dönü-

yorum, yüzünü daha da küçülten bir gülümseme var dudaklarında. Gözleri sanki birer tespih tanesi. Tavandaki kristal kürelerden dökülen ışık, ter ya da gözyaşını etli yanaklarına ince bir cam gibi batırıyor. Göz göze geliyoruz, bakışlarında çirkinliğini başkalarının gözlerinde okumaya alışık bir ifade geziniyor. Boşver der gibi elini kaldırıyor havaya. Bakışlarımı merdivene çeviriyorum. Bir çift, el ele, gövdelerini şehvetle birbirine yaslamış, karanlık basamakları tırmanıyor.

"Ne kalabalık azizim."

İçimden savurduğum küfürle kulağımın dibindeki sese dönüyorum. Biçimsiz, eğri büğrü gövdenin üstüne oturtulmuş çıplak terli bir baş. Adam toparlanmama fırsat vermeden yeniden başlıyor:

"Hep böyle kalabalık olur. Tabii neşe de eksik olmaz."

Yüzündeki ter, ikinci bir tabaka gibi bütün derisini kaplamış, çalı yığınını andıran kaşlarından, dudaklarıyla ağzının arasından çenesindeki çukura doğru sızıyor. Elindeki uzun puroyu tokat atacakmış gibi sallayınca geri çekiliyorum. Adam, yüzünde parlayıp sönen o yağlı gülümsemeyle geldiği gibi birden kayboluyor. Yavaşça şişman kadına dönüyorum, hâlâ içiyor. Sanki sarhoş olup yarım kalan o tartışmayı bardakta bitirecek. Göz göze geliyoruz. Bu kez bakışlarımı kaçırmayacağım ondan. Kocası, bacaklarının aksine yüzü çirkin kızla dansı bitirip yanına dönünceye kadar düşmanca bakışıyoruz. Hayır, düşmanca değil, merakla. Kocası konuşmaya başlarken istifini bozmadan içmeyi sürdürüyor. İçki. Bir kadeh de ben bulmalıyım. Gözlerim garsonu arıyor. Hepsi sözleşmişler gibi uzakta ve kalabalığın içindeler. Hayır, o kargaşa ve gürültünün içine girmeye cesaret edemem. Birden Rezzan'ı bulursam gidebileceğimi düşünüyorum. Ama görünürlerde yok. Belki de o uzun saçlı çocukla karanlık odalardan birine gitti. O sızı yeniden mideme saplanıyor. Bir garson ve bir içki bulmalıyım...

"Un visage pareil, on n'en voit que dans la peinture surrealiste..."[10]

Önce sesin bana yöneltildiğini anlamıyorum. Ama cümlenin sonuna eklenen sessizlik, o şişman kadının arkamdaki bir ye-

10 (Fr.) Böyle bir yüz ancak sürrealist resimlerde görülür.

re çevrilen bakışları, yeni birinin varlığını haber veriyor. Geriye dönüyorum. Bir kadın! Orta boylu, gözlerinde duman rengi gözlük, saçlarını arkaya toplamış, uzun bir ağızlığa iliştirdiği sigaradan emdiği dumanı suratıma üflüyor.

"Un visage pareil, on n'en voit que dans la peinture surrealiste," diye tekrarlıyor kadın.

Anlamadığımı söyleyeceğim, gözlerim boynundaki yeşil benekli papyona ilişiyor. Garip, şakacı bir görünüşü var kıyafetinin. Kadın bir adım atıp yaklaşıyor. Dudaklarından sızan ince gülümseyişe baka baka, "Sizi anlamıyorum," diyorum yavaşça.

Kaşları havaya kalkıyor, ağızlığı hızlı bir hareketle dudaklarından çekip sanki Fransızcayı anlamamama kızmış gibi, bu kez İngilizce olarak tekrarlıyor cümlesini:

"A face like this could only be seen in surrealist paintings."

Karşılık vermiyor, yine anlamamış gibi önüme bakıyorum. O şişman kadının meraklı gözleriyle karşılaşmayacağımı bilsem arkamı döneceğim. Kadın İngilizcede karar kılıp konuşmasını sürdürüyor:

"Uzun süredir sizi seyrediyorum. Kalabalıktan kaçıyorsunuz. Yüzünüzde de korkmuş, sıkılmış, ama dehşetli ilginç bir ifade var."

Dehşetli ilginç? Tanımlamaları da kendisi gibi garip. Birden başım dönüyor. O şişman kadına gidip elindeki kadehi zorla almayı düşünüyorum. Artık iyice pişmanım geldiğime. Kadın, Fransız aksanıyla İngilizcesini sürdürüyor.

"Yüzünüzün fotoğrafını çekmek isterdim."

Bir an bağıra bağıra gülmeyi düşünüyorum, ama o şişman kadının arkamda olduğunu ve beni seyrettiğini hatırlayınca vazgeçiyorum. Önümden bir garson geçiyor. Yeşil kadehe doğru atılıyorum, içki bıçak gibi boğazıma saplanıyor hemen. Deli olmalı bu kadın.

"Adınız?" diye soruyor bu kez.

Adım? Adım yok benim. Belki ödlek, belki korkak denebilir, ama artık o eski Ayhan değilim. Ona cevap vermeyeceğim. Arkamı dönüp merdivenlere yürüyorum. Kadın peşimden gelecekmiş gibi birkaç adım atıyor, sonra vazgeçiyor. Gürültüler

sessizliğin içinde sönerken, ayak seslerim peşimde, merdivenleri tırmanıyorum. Sahanlığa varınca soluk almak için duruyorum kısa bir süre. Sonra kapılardan birini rastgele açıp giriyorum. İnce bir ışık, kapıdan süzülüp duvardaki fotoğrafların üstüne dağılıyor. Pencerenin önündeki koltuğa çöküyorum. Yine sessizlik, o her şeyin yalnızca bir dizi görüntüye dönüşmesinden önce kulaklarımı kaplayan türden bir sessizlik. Başım öne düşüyor. Elimin sarktığı sehpada esmer, neşeli bir göz, sırıtkan bir ağız bana bakıyor. Alışık olmadığım kadar esmer bir yüz bu. Plağın üstünü okuyorum, *"Salamad Ali, Famous Singer of Pakistan..."*[11] Gülümsemesinde insanı şaşırtan bir içtenlik var. Rifat'a mı benziyor? Rifat ya da Rafael, arkadaş olduğum, sevdiğim ilk Yahudi'ydi o. Birden Violet'i, uzun at suratını hatırlıyorum... *"Bundan böyle her gördüğünü buradaki birine, burada yaşadığın her olayı yaşayacağın öteki olaylara, her ölüyü köydeki o cesede benzeteceksin."* Şimdi haklı olduğunu biliyorum. Ali ölürken kime benzeyecek? Çavuş?.. Boğazımı yakan öfke, dilime yükseliyor. Bu akşam olup biten her şeyden Rezzan sorumlu. Gözlerim buğulanıyor. Doktor ağlamayı dene demişti... *"Hiç olmazsa kriz geçinceye kadar..."* O kriz hiç geçmedi ki. Yine de denemeye değer diye düşünüyorum. Birkaç damla bıyıklarıma düşerken gözlerimin içinde Doktor, Violet ve Papaz beliriyor. Düşünmeye mahkûmum ben. Hayatı, ölümü, Tanrı'yı, yıllarca beni ayakta tutan inancı düşündükçe, karşıma onlardan birisi çıkacak hep. Nefret ediyorum onlardan.

"Hepinizin canı cehenneme!" diye bağırıyorum.

"Are you all right?"[12]

Başımı çevirince hemen yanı başımda duran adamı görüyorum. Kapı açılmış, ışık genişlemiş, adam aydınlığın ortasında dikiliyor. İçeriye girdiğini nasıl oldu da fark etmedim? Adamın dudakları kımıldıyor, "İyi misiniz?" diye bozuk bir Türkçeyle sorusunu tekrarlıyor.

Karşılık vermeden önce uzattığı sigarayı alıyorum. Alev, ada-

11 (İng.) Salamad Ali, Pakistan'ın ünlü şarkıcısı.

12 (İng.) İyi misiniz?

mın yüzünü aydınlatıyor. Ne genç, ne de yaşlı, ama gözleri her an dışarıya akabilirmiş gibi kıpır kıpır. Adam ölçülü bir adım atıp yaklaşıyor. Konuşmam gerektiğini düşünüyorum. Boğazımda kalan hıçkırığı dumanla ezip karşılık veriyorum:

"İyiyim." Sonra ekliyorum, *"I am all right."*[13]

Adam ince bıyığını titreterek gülümsüyor. Cevap verdiğime mi, yoksa anladığı bir dilde konuştuğuma mı seviniyor, çıkaramıyorum.

"Çok yüksek sesle bağırıyordunuz," diyor.

Hâlâ gülümsüyor. Oysa, dilime akan tuz tadı, gözbebeklerimi yakan duman, her şey canımı yakıyor benim. Hemen gitmeliyim...

"Nedir sizi böyle üzen?" diye soruyor adam.

Onu başımdan savmaya hazırlanıyorum, ama adamın gözlerindeki içten bakış dudaklarımı alıkoyuyor. Durup, garip dekorun ilginç kıldığı adamın merakını ölçüyorum. Evet, içten. Ama yine de anlatmam gerekmez. Düşüncelerime aldırmadan cevap veriyorum.

"Ali... Ölüyor. Ölüme mahkûm..."

Sonra susuyorum. Sorusuna karşılık olarak verilen, bir cevaptan çok, anlamsız, yarım kalmış bir cümle bu. Ama Ali yatağa serilmişken sözcüklerin ne önemi var?

"Ölüyor mu?"

Bir an durakladığını hissediyorum. Ali'nin kim olduğunu soracak. Hayır, adamın aralanmış dudakları kapanıyor, başını sallamakla yetinecek. Sigaram bitinceye kadar konuşmuyoruz. İzmariti kül tablasına bastırırken adam soruyor:

"Kahve ister misiniz?"

Yanlış anladı beni. Sarhoş değilim, diyeceğim; adam öfkemi sezmiş gibi elini kaldırıyor. Peki, nasıl açıklayacağım bu salakça ağlamayı? Adamın meraksız gözlerine bakarak başımı sallıyorum. Belki de haklı, sarhoşum.

Adam telaşsız adımlarla kapıya yürüyor. Işık daraldığında Salamad Ali'yle kalıyoruz odada. Hücrelerime sinen o korkuyu duya duya yok olmayı, bir böcek gibi direnmeden teslim ol-

13 (İng.) İyiyim.

mayı düşünüyorum. Böylesine rezil bir zavallılığı yaşamanın ne anlamı var? Doktor, *"Kaderine teslim olacağına beynindeki iblise teslim ol,"* demişti hastaneden çıkarken. Kaderim ya da o iblis? Hangisini seçmeliyim? Kaderim, savunulabilecek soylu bir yenilgiye, ölüme götürecekti beni. Ya o iblis? İblise teslim olmak uzun sürecek bir rezilliği kabullenmek, savunduğum, inandığım her şeyden vazgeçmek, ama belki de kurtuluş demek. Hangisi?.. Cevapsız soru beynimde yankılanırken ince ışığı gözkapaklarımın arkasındaki karanlığa bırakmadan, beni gerçeklerden ayıran o saydam zarın altında hareketsiz oturup kalıyorum. Rezzan'ın sözleriyle, kendi kendini zehirleyen, kurumuş bir böcek gibi yok olmak! Hayat ya da ölüm... Seçmek benim elimde. Hangisi peşinden sürükleyecek beni?..

"Şunu için."

Kirpiklerimi aralıyorum, birden binlerce cam kırığı doluyor gözbebeklerime. Birisi tavana gömülü ışığı kafesinden salmış olmalı. Başımı kaldırıyorum, o adam yeniden karşımda. Uzattığı fincanı alırken o soruyu soruyor:

"Zor mu oluyor?" Sonra düşünmeme fırsat vermeden tamamlıyor, "Ölümü?"

"Zor," diye kısa bir cevap savurup fincana eğiliyorum.

"Ne oldu?"

Cevap verip vermemekte kararsız, adama bakakalıyorum. Ne olmadı ki? Birden o dar odada Ali'nin sorgulamasını en küçük ayrıntılarına kadar anlatmak için dayanılmaz bir istek yükseliyor içimde. Ama susuyorum; beynimdeki iblis umutla ayaklanmış, dirilmek üzereyken göze alamam bunu. Aslında verilecek tek sözcükten oluşan bir karşılık, kısacık bir benzetme var...

"Çürüyor," diyorum midem bulanarak.

Gözleri büyüyor adamın. Anladı ne demek istediğimi, neyi anlatmaktan kaçındığımı anladı. Hem de bütün ayrıntılarıyla.

"Yakınınız mı?"

"Arkadaşımdı."

Ali ölmeden ölmüş gibi davrandığımı hissederek susuyorum. Adam sigara çıkarırken bana da veriyor. Alıp yakıyorum, adam geriye çekiliyor. Sonra birden anlaşılmaz sesler yükseli-

yor dudaklarından. Fransızcayı anlamadığımı unuttu. Telaşla onu uyarıyorum:

"Sizi anlamıyorum."

Adam duruyor. Şaşkın, belki de sinirli, söylediklerini İngilizce tekrarlıyor:

"Çoktandır birisini bir başkası için ağlarken görmemiştim."

Birden bir burgu, soluk borumu parçalayarak mideme iniyor. Papaz; evet, sanki Papaz karşımda konuşan. Aynı bakışlar, aynı sızıltılı yalvaran ses. Yüreğimde kabaran korku için bundan sonrası çok kolay olacak. Adam pencerenin önünden ayrılıp o geniş duvara doğru ilerliyor. "Hazırlan," diye bir çığlık kopuyor beynimde. Daha fazla seyretmeden gözlerimi kapasam? Bu kez ötekiyle, Papaz'la karşılaşacağımı biliyorum. Kaçmalıyım... Ayaklarımı yokluyorum, gücünü çoktan yitirmiş ikisi de. Rezzan'ın tuzağına düştüm. Bağıracağımdan korka korka adamı arıyorum. Duvarın önünde, derin bir sessizliğe bürünmüş o fotoğrafları seyrediyor. Konuşmalı. Böyle susmamalı. Elimi uzatıyorum, farkında olmadan ayağa kalkmışım, odanın ortasındayım. Kim bu adam? Yoksa artık yatağa uzanmadan da mı kâbus görüyorum? Her yanım yanıyor, elektrik şokuna benzeyen bir ürperti derimi kavuruyor. Duvara bakıyorum, o fotoğraflar. Odaya girdiğimde gördüğüm o fotoğraflar. Ne var onlarda, adam neden dehşete düştü? Sarhoş; evet, o da sarhoş olmalı. Yaklaşıyorum, alçak tepelerin kırıldığı bir çanağı gösteren soluk bir resim. Adamı bırakıp ötekilere göz atıyorum. Hepsi aynı görüntüyü sergiliyor. Issız, terk edilmiş bir madeni andıran korkutucu bir yalnızlığın içindeki bir çukur. İçim altüst, tüylerim ilkel bir hayvanın içgüdüsüyle ürpermiş, beynimde art arda yanıp sönen tehlike sinyalleriyle adama yaklaşıyorum. Beni fark etmiyor; gözleri dışarıya uğramış, yüzünden kanı çekilip yerini uçuk bir beyaza bırakmış. Önünde put kesildiği, Tanrı'nın huzurundaymışçasına irkildiği şey aynı görüntü. Soluk almadan, ayakta, resmin karşısında duruyor. Duvarın yarılıp birisinin çıkacağına inanmış gibi. Papaz, diye fısıldıyorum kendi kendime, Papaz'ın ta kendisi. Kilisenin duvarına dönmüş, Tanrı'ya dua ediyor. İnsan sesine benzemeyen bir hırıltı dudaklarımı aralayıp aramıza dökülüyor.

"Nedir bunlar?"

Adam susuyor, tapınırcasına sürdürdüğü o sessizliğin içinde kalıyor. Tekrar fısıldıyorum:

"Neresi bu?"

"Her şeye neden olan başlangıç," diyor madeni bir sesle.

Sonra bana doğru dönüyor, gözbebeklerinde çatlayan iri alevleri görüyorum. Kahve isteyip istemediğimi soran adamla ilgisi olmayan biri bu. Korkuyla geri çekiliyorum, o son sözünü söylüyor:

"İlk insan, ilk belâ, ilk acı, ilk cinayet ve ilk ölüm burada doğdu."

Adamın bakışları beni delip geçiyor. Elleri başına kalkıyor. Dua mı, yoksa lanet mi ediyor, anlayamıyorum. Ama gözlerinde o ilk insandan beri gelip geçen bütün insanoğullarının sorumluluğu var.

Neden sonra adam geri dönüyor. Taş gibi hareketsizim arkasında.

"Evinize gitseniz iyi olacak," diyor.

Eve gitmek? Bir başka işkenceye hazır olmak. Nasıl bir korkunun mahkûmu olduğumu biliyor mu? Adamı duvarın önünde hesap verirken, belki de sorarken bırakıp odadan çıkıyorum. Keskin bir ağrı damarlarımı izleyerek kollarımdan omuzlarıma tırmanıyor. Ürperiyorum, kanım kuruyor sanki.

Aşağıda kimse tepinmekten yorulmuşa benzemiyor, ortadaki kalabalık hâlâ dans ediyor. Adam o duvarın önünde, aylarca önce Papaz'ın kendisini çarmıha gerdiği o kayalığa benzeyen resmin önünde ne yapıyor? Düşünmekten vazgeçip kalabalığa karışmadan vestiyere yürüyorum. Uşak, eli kirlenmiş gibi buruşmuş bir yüzle paltomu uzatıyor. Eve, hücreme dönüş vakti. Paltomu giyerken o uzun ağızlıklı, fotoğrafımı çekmek isteyen kadın geliyor yanıma. Konuşmasına fırsat vermeden kapıya yürüyor ve o sırada görüyorum o enfes boynu. Gözlerim kürkünü giymesine yardım eden erkeğe kayıyor. Fazıl. Aman Tanrım! Göz göze geliyoruz. Ellerini karısının boynundan çekiyor. Benimle konuşacak.

"Ayhan!"

Hayır, o bir alçak. Onu dinleyecek vaktim yok. Karısının boynu nefis bir görüntüyü sergilese de onunla konuşmayacağım.

"Bir dakika seninle..."

"Hayır!" diye bağırmak geçiyor içimden. Sıkıntıyla gülümseyen yakışıklı yüzüyle üzerime doğru ilerliyor Fazıl. Karısına bakıyorum; arkada, şaşkınlıkla açılan gözlerle kocasının telaşlı adımlarını izliyor.

"Alçak!"

Fazıl duruyor, karısının boynuna ateş gibi bir renk yayılıyor. Öteki garip kadının da afalladığını seziyorum. Gözlerim bulanıyor.

"Alçak!" diye tekrarlıyorum o laneti.

Sonra meraklı bakışlar üzerime çevrilmeden kapıdan dışarıya, sivrilmiş soğuğa fırlatıyorum kendimi.

Yüreğim buz gibi soğuk, ayaklarıma sular giriyor. Gözlerimde hırstan buharlaşıp yükselen yaşlarla caddeye çıkıyorum. Evim nerede? Hangi yöne yürümem gerekiyor?..

Yedinci Bölüm

- 1 -

Bir hafta mı, yoksa her biri hafta kadar uzun birkaç gün mü geçti, o soğuk teri sırtımda taşıyıp eve getirdiğimden beri? Dışarıda durmadan kar yağdı, yoğun ve hükmedici bir yorgunluğun koynundaydım; hep ahtapot kollarına benzeyen o düğümlü saatlerin boğazımdan çözülmesini bekledim. Garip bir dalgınlığın içinde; günün kirli tonlarına boyanan camın yalancı yeşiliyle, bazen eski evin bahçesine, bazen o lanetli köye, bazen de Rezzanların yazlık evlerinin sıcak balkonuna gidip geldim.

Başımı kaldırıp sigara aranıyorum. Bütün paketleri bitirmişim, üstelik izmaritler de tükenmiş. Günlerim hep insansız geçti, gürültüsüz bir uykunun kucağında saklandım. Bütün gün ortalıkta görünmeyen güneş, batmaya yüz tuttuğunda çatılardaki kızıllık camdaki yorgun yeşili kovuyor. Çoktandır karşıdaki kapıcının karısı, oğlunu dövmedi. Önceleri hafif bir sızı gibi başlayan, ama artık gözlerimi, alnımı delip beynime ulaşmaya çalışan bir ağrı var başımda. Her şeyin böyle sürüp gitmesini isterdim. Tek başına, vahşi bir hayvan gibi yapayalnız. Yarısını uykuda geçireceğim bir hayatım olsaydı. Dertlerin, belâların, acıların yarısını ortadan kaldırabilseydim. Hayatı kolaylaştırmak? Denedim.

Ama ne belâ bir işe kalkıştığımı anlamak çok zamanımı almadı. İnsanlar nasıl beceriyorlar? Çözemediğim, hiçbir zaman da çözemeyeceğim bir sır bu... Hayatı ikiye ayırıp bölmek? Zafer'inki gibi: Ölmek ya da başarmak, ya da Rezzan gibi: Gülmek, gülemezsen ağlamayı denemek. Fazıl? O geçmişini bırakarak, alçaklığı seçip zengin olarak yaşamaya karar verdi. Halit'se kavgayı seçti, korka korka cesur olmayı başaracak. Ya ben? Ben neyi seçtim?.. *"Sen seçimini yapmadın, Asteğmen. Hâlâ ince ve keskin bir bıçağın sırtında her an bozulabilecek bir dengeyi sürdürmeye çalışıyorsun. Bir gün mutlaka düşeceksin. Düştüğün yer de sonundan başka bir yer olmayacak."* Sonum? Doktor'un o günkü sözcükleri kulaklarımı dolduruyor. Demek artık sona geldim. Bütün sorun insan olmak mı? O karanlık odadaki adamı, fotoğrafları hatırlıyorum. O da bir insan, yanında her şeyin önemini yitirdiği, her şeyin evrensel bir trajediye dönüştüğü bir insan... Titreyerek doğrulmaya çalışıyorum. Her yanımı ateş kaplamış. Ateş? Sıcaklık demek bu. Aylarca sonra ilk kez bedenim ısınıyor. Yorgana sarılıyorum, Tanrım, mezardayım, diri diri gömüldüm. Eğri ve uzun bir solucan yüzüme doğru yaklaşıyor. Kirpiklerimi aralamaya çalışıyorum. Sokaktaki karanlık boy atmış, pencereden odaya sızıyor. Başım. Başımın ağrısına dayanamayacağım.

- 2 -

"Biraz daha... Bitiyor işte..."

Direnmeden bardağın dibinde kalan buruk, şekersiz sıvıyı içiyorum. Ihlamur; evet, ıhlamur bu.

"Oldu, şimdi arkana yaslan."

Gözlerimi açmaya çalışıyorum, ama başaramıyorum. Kim bana seslenen? Nasıl içeriye girdi? Yoksa kapı mı açıktı? Ağrı, keskin bir bıçak gibi düşünceleri budayıp atıyor beynimden. Gözlerim sızlıyor. Birisi gözlerimdeki çivileri çıkarmalı. Gözbebeklerim iğneyle delinmiş gibi akıyor. Elimi gözlerime götürmeye çalışıyorum, başaramıyorum. Ayak sesleri yeniden yaklaşıyor.

"Doktora görünmelisin."

Sıcaktan eriyen sözcükleri zorlukla dilimin ucuna getiriyorum.

"Gerek yok," deyip yutkunuyorum, "iyiyim."

Hayır, iyi değilim. Boğazım kurumuş, sözcükler batıyor. Gözkapaklarımı yavaş yavaş, sanki taştanmışlar gibi aralıyorum. Rezzan bu. Üzerime eğilmiş, çoğunlukla gülmeye hazır gözlerinde iri damlalar var.

"Akılsızlık etme," derken gözlerinden bir damla yaş yüzüme düşüyor, "Kötüsün."

Kötüsün... Doktor'a, *"Evet,"* deyişimi hatırlıyorum... *"Kumsala ayak bastığımdan beri kötüyüm." "Bırak bunları, Asteğmen. Kötü falan değilsin. Kafandaki yara bir yana, bir şeyin yok senin. Fena olmak hoşuna gidiyor. Bütün sorun da bu ya. Şövalyelikten vazgeç. Bu gezegendeki tek insan, sorumluluğun hepsini yüklenecek tek kişi sen değilsin. Birazını bizim gibi zavallılara bırak..."*

"Sayıklıyorsun."

"Sorumluluktan vazgeçmem, Doktor. Bazı geceler şu pencereden gökyüzüne bakıyor ve yıldızların çokluğundan dehşete düşüyorum. İnsan olmak bütün evrenin sorumluluğunu içinde duymak demektir. Sorumluluğu duyan tek insan olsan da, tek başına kalsan da vazgeçmemelisin. Neden dünyayı değiştirmeye kalkıştın, diye sormuştunuz. Belki bu sorumluluk. Biliyor musunuz, Zafer'i bu sorumluluk öldürdü. Keşke onunla birlikte duyaydım o sorumluluğu. Ama olmadı, birkaç insanın hayatı öğretti bana..."

"Ne olur bana bir şeyler söyle."

Elleri çok soğuk. Gözkapaklarımı aralıyorum. Doktor gitmiş, Rezzan var karşımda. Ağlarsa paniğe kapılacağım. Ağlamamalı. Ağlama demeye hazırlanırken birden Nalan'ı hatırlıyorum. Nalan? Ali benden para istemişti. Para bulmalıyım.

"Kalkıp para bulmalıyım."

"Ne olur kımıldama. İstediğin parayı buluruz biz. Murat birazdan gelecek."

Gerisini duyamıyorum. Kulaklarım havaya dağılan sesleri toplayamıyor artık. Ali'ye para bulmalıyım, diye bağıracakken güçlü bir el koparıp sessizliğe karıştırıyor düşüncelerimi.

- 3 -

Gözlerimdeki sis dağılır dağılmaz o kızıl noktayı görüyorum. Titreme, çığlığa dönüşüp uçuyor dudaklarımdan. Adam, yanan purosunun ateşini göğsüme sokmak üzere. "Karımı atlatıp sekreterimi yukarıya çıkardım," diyor. Ellerindeki, yüzündeki ter ve şişmanlığı tıpkı o geceki gibi. Acımasız parmağı gözlerime yaklaşıyor. Bir kadın? Aldırmadan avaz avaz bağırmayı sürdürüyorum. Ellerimi mi tutuyor yoksa kucaklıyor mu beni? Ferda... Ferda bu. Sarılmak için kollarımı uzatıyorum. Hayır, Ferda değil. Kadına da benzemiyor. Murat! Ne işi var Ferda'nın yanında? Gözlerimi kapatacağım, artık dayanamayacağım, sanki asitle dağladı biri gözbebeklerimi. Bir çift el bedenime uzanıyor. İtmeye çalışıyorum. Bu kez sıcak bir avuç alnıma konuyor. O kadın. Evet, Rezzan'ın teyzesi. Soyuyor beni. Ama yıllar geçti o gecenin üstünden. Onu görmek için kirpiklerimi aralıyorum. Hayır, o adam başımdaki. Nemli bir maden, göğsüme yapışıyor. Yüzük? O parlak çok köşeli yüzüğü hatırlıyorum...

...Rezzan'ın teyzesi bu, diye düşünüyorum. Delirmiş olmalıyım... Kadın, düşüncelerimden habersiz elindeki yüzükten bedenimi ikinci bir zar gibi saran ateşe soğuk damlalar düşürüyor. Kaçmalıyım. Kadın bana ve korkuma aldırmadan, yavaş yavaş, utancımın zevkini çıkara çıkara soyuyor beni. Hayır, pantolonumu bırakmalı. Kadın gülüyor, sabırlı. Anlayışlı bile sayılır. Ellerindeki o küstah cüret karşı koymama aldırmadan göğsümde geziniyor. "Görmeyeli büyümüşsün sevgilim." Yine aynı sözcükler. Sonra kulağıma eğilip sanki odada başkası varmış, duyulmasını istemiyormuş gibi fısıldıyor: "Hatırlıyor musun, balkonda beni görmüştün? Sıra bende şimdi." Üç ya da dört yaz önceydi, bacakları havaya saydam bir iple asılmıştı ve bir adam vardı arasında. Hayır, garajda onları seyrettiğimi bilmiyor. Kadının elleri kasığıma uzanıyor. Kulaklarımı kabartıyorum, içimde Rezzan'ın o günkü gibi beni çağıracağı korkusu var. Ama Rezzan yok. Bursa'ya gitmişler. "Öyleyse neden geldin?" Yüzüne bakıyorum, cevap vermeme gerek yok, neden geldiğimi biliyor. "Sen de beni soy." Ellerimi kendine doğru çeki-

yor. Onu soymak! Soyulacak hiçbir şey yok üzerinde, zaten çıplak. "Hadi sevgilim." Sesi inandırıcı ve koruyucu. Yalnızca korkutucu, beni erkekliğime ulaştıracak yoldaki son engel, siyah bir bez parçası var kasıklarında: "Ver elini." Parmaklarımı o yaz dokunmama izin vermediği noktalara çekiyor. "Gel yanıma." Dudaklarını ısırır gibi ağzıma sokuyor. Nikotinin o paslı tadı dilinden dilime bulaşıyor. Kadın sabırlı, karşı koymayacağımı, sonuna kadar gideceğimi biliyor. Bacakları belimde düğümlenirken ona ait olduğumu hissediyorum. Kara derisi inanılmayacak kadar sıcak ve kaygan. Bedenim hızla kasılıyor, kaslarımı kopartacak bir gerilme tırmanıyor bacaklarıma. "Hayır, daha değil." Sesi titrek ve yalvarıyor. Birden onun ufak tefek biri olduğunu fark ediyorum. Ondan daha güçlüyüm. O garip duygu kasıklarımdaki krampı birkaç saniye daha geciktiriyor, ama sonra kaslarımı gevşeten sonuncu titreme gövdemi sallıyor. Kadın hâlâ belimi kıracak gibi sıkıyor. Birden her şeyin çok kolay olduğunu düşünüyorum. Üzerine düşüp karanlığın içinde belli olan arsızlığıyla yüz yüze geliyorum. "Acele etmemesini öğrenmelisin. Merak etme, öğreteceğim sana." Sözlerini dudaklarıma konan bir nem noktalıyor. Yana devrilip kalkmasını bekliyorum. "Yarın daha iyi olacak." Yarın? Yarın pazartesi, okulda olmam gerekli. "Gelemem, okulda olacağım," diyorum. Ayağa kalkıyor; gövdesi, odanın loş mavisinde daha da esmerleşmiş sanki. Parlak, kırmızı bir ateşi sigarasının ucuna asmış, kübik koyuluğu ikiye üçe bölüyor yavaş adımlarla. Sonra sigarayı saplar gibi söndürüyor sehpanın üstünde. "Öyleyse bu gece..." Giyinirken geceyi ve onu düşünüyorum. Çıplaklığının farkında değilmiş gibi, kasıklarının örtüsüzlüğünü yatağa sere serpe serilmiş, kapıya yürümeye davrandığımda, "Beni öpmeyecek misin," diyor arkamdan...

"Hızlı soluk al!"

Bu ses? Hayır, onun sesi değil. Gözlerimi aralıyorum, yüzü yağlı adam, üzerime eğilmiş şakaklarıma çivi çakıyor. Bedenim kasılıyor, kusacakmışım gibi öğürüyorum. Birisi ellerimden tutup beni doğrultmaya çalışıyor. Kim? Teyzesi değil. Rezzan! Ama Rezzan Bursa'da değil miydi?

"Ateşi çok yüksek," diyor tepemde bir ses.

Gözlerimi aralıyorum: Rezzan, o günlerdeki neşesinin aksine ağlıyor. Elimi kaldırıp, gözbebeklerinde ıslanan o damlalara erişebilsem. Gözlerinde yıldızlar var sanki. Evet, yıldız gibi titrek ve küçük damlalar. Yıldız? Çevrem o köyün tepesine örtülen gökyüzü gibi yıldızlarla dolu.

"Ne yapıp yapıp düşürmeliyiz ateşi."

Ateş? Hayır, ben köydeyim ve o küçük Rum kızıyla buluşmaya gidiyorum. Akşamüstü kırmızı basmalı elbisesiyle gülümsedi bana....

...karakolun önündeyim ve hâlâ kararsızım. Belki gelmez diye düşünüyorum. Devriye, yolun alt ucundan köye giriyor. Yıldızlı gökyüzünde garip bir sessizlik var. Demek sınırdan sızmaya çalışmayacaklar bu akşam. Bir sigara yakıyorum, alev karanlığı deliyor. Gideceğim, ama önce tabancamı almalıyım. İçeriye girerken devriye arkadan sesleniyor: "Vukuat yok, komutanım."

...asma çardağın altında bekliyorum. Gelecek mi, gelmeyecek mi? Birden onun çok genç olduğunu düşünüyorum. Adı ne? Garip. İnce ve saydam bir gecenin içinde sıcağı soluyarak adını bilmediğim bir kızı bekliyorum. Sigara içsem. Hayır, biraz daha sabretmeliyim. Ateşi gören olabilir. Hele Muhtar, gecenin bu saatinde burda beni görse her şeyi kolayca tahmin edebilir. Canı cehenneme, diye sövüyorum. Onu elime geçirirsem canına okuyacağım. Dün sabah kahvede ne demek istedi? Belki de uyarıyordu beni: "Papaz ve o küçük kız tekin değildir, komutan efendi!" Ondan çekineceğimi sanıyorsa aldanıyor. Elinden geleni ardına koymamasını söyleyeceğim yarın. En iyisi mandalina ağaçlarının altına girmek. Kilise oradan da görülüyor. Gecede gündüz gibi kokan yapraklara doğru birkaç adım atıyorum. Sigara da yakacağım. Gelmeyecek. Oysa bakışları geleceğim, diyordu. Belki bu gece değildi kastettiği. Sigara yere düşüyor, almaya çalışmadan ayağımın ucuyla eziyorum. Uzaklarda tek tük ışıklar ara sıra yanıp sönüyor. Birkaç adım daha atıyorum. Deniz yönündeki yarların yamaçları cemselerin farlarıyla kesiliyor dilim dilim. Gelmeyecek; evet, gelmeyecek. Konvoy geçip gidiyor, ağaçların dibindeki samanlara uzanıyorum. Çöpler burnuma batıp kaşındırıyor. Gelmeyecek. En iyisi Rumca bilen birini bulup

ona göndermek. Hayır, Muhtar haber alabilir. Neden bu kızın peşindeyim? Bilmiyorum. Belki de bu köyde bir insana bakar gibi bakan tek kişi olmasından. Papaz'a anlatacağım, bana bir insanmışım gibi bakıyor o kız. Ötekilerin gözünde ölüm ya da korkuyum ben. Uzaklardan gelmiş bir cellat...

...tepelerin üstünden bir gürültü kopup geliyor. Doğruluyorum, uyumuşum. Karanlıkta gözümün seçebildiği geniş bir toprak parçasında hayat gizleniyor birkaç dakikalığına. Her şeyin sustuğunu duyuyorum. Ötekiler gibi bir patlama bu. Birileri sınırı geçmeye çalıştı. Acaba bu yana sızabildiler mi? Artık kalkıp geri dönmeliyim. Samanlardan doğruluyorum. Nöbetçi burada bulmamalı beni. Üstümü silkeliyorum. Kilisenin gökyüzüne sivrilen görüntüsü yavaş yavaş aydınlanıyor. Yarın diye düşünüyorum, yarın o kızın gözleriyle yeniden yaşayacağım o serüveni. İnce gülüşler, kaçamak bakışlar. Sabah olur olmaz Rum mahallesinde gezineceğim. Muhtar kuduracak...

"Birini mi bekliyor?"

Bu ses Rezzan'ınki. Evet, onun sesi. Dudaklarımı kıpırdatmaya çalışıyorum. Bu kez yabancı bir ses giriyor araya.

"Sayıklıyor, ateşten."

"Evet, ateşi hâlâ düşmedi Doktor Bey."

Doktor! Yoksa yeniden o hastane odasına mı döndüm? Keskin bir acı gözlerimi bıçaklıyor.

"Önemli olan tansiyonu. Bakın, ne kadar düşük."

Yine o ses. Karşımda sisler içinde bir çift göz var, ağlıyor. Buradayım, diye bağırmaya çalışıyorum, ama dudaklarım birbirine yapıştırılmış.

"Serum vermeyi deneyeceğim."

Bana dokunma, diye bağıracağım, ama o adam kolumdan yakalayıp susturuyor beni.

"Yardım edin."

"Peki, Murat, başını tut."

Bu az önceki yeni ses. Ama Murat burada. Gözkapaklarımı aralıyorum, ortalık kapkaranlık...

...bahçe çok sakin, ama çok da karanlık, yalnızca ağaçların sık dallarından kurtulmayı başarmış birkaç titrek yıldız havuza düşmüş, ince ince parlıyor. Yan bahçede Rezzanların evi de kapkara. Asmaya, ara kapıya doğru yürüyorum. Ama garip bir ses durduruyor adımlarımı. Sanki birisi bağırdı. Oysa ışıklar ve sesler söneli çok oldu. Çevreye bakıyorum, masanın üstünde bir karaltı var. Kedi, halamın uyuz kedisi. Kapıya uzanıyorum. Yüreğim göğsümde deli gibi atıyor. Ya Murat uyanıp da yanında beni göremezse. Felakete uğramış bir ihtiyar gibi kuruyor dudaklarım. Durup halamın o uğursuz sesini bekliyorum. Hayır, saçmalıyorum. Herkes uyuyor. Öteki bahçeye giriyorum, Rezzan'ın teyzesi beni bekliyor...

"...geç kaldın." İçimde gözlerimden yaş getirecek kadar ağır bir pişmanlık var. Neden Rezzan'ın odasını seçti? Burada olmaz, demeliyim, ona Rezzan'ın bizi bulabileceğini anlatmalıyım. Ama tek söz çıkmıyor dudaklarımdan. Parmağındaki yüzüğü aydınlatan bir ateş var elinde. "Sigaramı bitirinceye kadar yanımda yat." Yanına uzanıyorum; o sigara içerken elini kasıklarımda, göğsümde dolaştırıyor. Sonra üstüme devriliyor. Hayır, ben çıkacağım üstüne. Ondan daha uzunum. Ellerimi bedeninin dilediğim noktasına uzatabiliyorum. "Demek senin istediğin gibi olacak, pekâlâ, işte buradayım, istediğini yap bana." İstediğimi yapmak... Eli belime iniyor, sonra gecenin ortasında çıngıraklı bir kahkaha salıveriyor. Hâlâ korkuyorum, duvardaki çiğ sarı ışıktan saçlarına düşen gölgeler onu kapkara bir kadın yapmış. Sanki zenci. Eğiliyorum, gözlerindeki utanmazlık pırıl pırıl yanıyor. Anlamsız bir merak, başımı uzaklaştırıyor ondan. Acaba güzel sayılır mı? Son derece esmer, göğüsleri küçük, ama bedeni bir yılandan farksız. Boynuma asılıp doğruluyor. Birden ters döndüğümüzü fark ediyorum. Dili sanki bedeninden kopan bir başka yılan ve bütün sinir uçlarımı ayaklandırarak karnımdan aşağıya iniyor. Dayanamayacağım. Kasıklarım o içgüdüsel harekete başladığında ağzını geri çekiyor. "Biraz daha sabret." Sabretmek. Edemem, diyeceğim, elleri omzumdan tutup arkaya itiyor beni. Az sonra dizlerinin basıncını hissediyorum karnımda. Görünmeyen bir elin yardımıyla gövdesi kasıklarımın üstüne oturup kalkıyor. Duvardan yansıyan ışık bedeninin her hareketinde beline, belinden omzuna sıçrıyor. Bir-

den dönüyoruz. Şimdi bacakları garajda gördüğüm gibi havada ve arasında ben varım. Tıpkı bir zenci. Sırtüstü yatmış, belime sarılmış, dili, ağzı, dudakları, gözleri bağırıyor. Bir an onu bıçakladığımı sanıyorum. Sonunda kaygan bir zevk dalgası bedenimi kadının üstüne katlıyor. "Bu kez iyiydi," diyor.

...artık eve dönmeliyim. Dakikalardır kımıldamadan öylece yatıyoruz. Kimse yokluğumu fark etmeden odama varmalıyım. "Hayır!" Telaşlı çığlığı durduruyor beni. "Ne olur, biraz daha üstümde kal!" Şaşkınlıkla bakakalıyorum. Bana yalvarıyor. Beyaz çarşafın içinde kara bir leke gibi, elleri başıma yükseliyor, dudaklarımı göğsüne eğiyor, "Öp." Sıkıntıyla isteğine uyuyorum. Tırnakları sırtıma batıyor. "Annenim senin..." Dilimi hınçla geri çekiyorum. "Annem yok benim." Kollarını geren sarılmayı hiç gevşetmeden yine konuyor: "Murat'ın annesi olsam ister miydin?" Sonra gözlerini gözlerime dikiyor. Gözbebeklerinin grisindeki önerinin rezilliği kanımı kurutuyor. Ne cevap vereceğim? Kadınla göz göze yiz ve kararsızlığın dehşetini yaşıyorum. "İstiyorsun. Murat'ın annesine bir diyeceğin yok..." Başım göğsüne düşüyor, göğüslerindeki tada gözlerimden dökülen yaşın tuzu karışıyor. Ağlıyorum diye düşünüyorum. "Senin gibi bir çocuğum var artık benim," diyor...

"Ağlıyor," diyor bir ses yukarda.

"Anneni çağırıyor."

Sisler arasında Rezzan'ı seçiyorum hayal meyal. Bir hücumbot, denize saplanan tebeşirli yamaçları yalayarak geçiyor. Baştaki ışıldak kısa ve uzun aralıklarla mesaj veriyor kıyıya. Köye girerken kıyıdan verilen cevabı seyrediyorum...

"Yat artık, iyileşeceksin."

Demek Rezzan Bursa'dan döndü. Gözlerime sarımtırak bir ışık saldırıyor. Aydınlık... Evet, aydınlık bu. Bağırıyorum.

"Camlar aydınlandı." Son gücümle bağırıyorum: "Gelmedi!"

Gözlerim kapanırken sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Papaz kiliseden çıkıyor...

Sekizinci Bölüm

- 1 -

Rezzan'ın getirdiği tepsiye bakıyorum. Hepsini yiyeceğimi sanıyorsa deli bu kız. İnce kesilmiş ekmeğe uzanıyorum. Kızartmayı ihmal etmemiş. Her şey ne kadar çabucak gelişti. Daha iki saat önce karşımda Murat vardı, gözlerimi açınca bir ölünün dirilmesini seyrediyormuş gibi dehşete kapılmıştı. Dirilen ölü. Evet, Murat'ın anlattıklarına bakılırsa gerçekten dirilmekten pek farkı yok bu uyanışın. Dokuz gün süren bir hastalık. Olup bitenleri yeniden anlatacak olsam; Rezzan'la gittiğim o partiden döner dönmez hastalandım, Rezzan bir-iki gün sonra tesadüfen eve uğradığında beni hasta buldu, Murat'a haber verdi, Doktor'la Ayşe geldiler ve düşen tansiyonumu serum vererek normale çıkarttılar, derdim. Ekmeği ısırıp yutkunuyorum. En çok canımı sıkan Murat'ın nişanlısı denilen ve henüz yüzünü görmediğim o kızın dokuz gün boyunca her akşamüstü başımda beklemesi. Geceleri ben, sabahları Rezzan, akşamüstleri Ayşe, demişti Murat. Gözlerimi açtığımda koluma serum iğnesi bağlıydı, elimi suratıma götürdüğümde sakallarımı fark etmiştim, Murat pencerenin önünde uzun boyuyla çakılmış gibi duruyordu. Kızmıştı, kendimi öldürmeye çalıştığımı sanıyordu, Rezzan

gelince beklemeden gitti. Sonra Rezzan başucumda ağladı; günlerce süren açlığımı bastıracak bir şeyler hazırlamak için mutfağa gitti, kucağımda duran tepsiyi tepeleme doldurarak geri geldi. Önümde duran yiyeceklerden birkaç lokma alıp tepsiyi yana bırakıyorum. Rezzan birazdan gelip yemem için üsteleyecek, ama o zamana kadar bir sigara için vaktim var. Murat'ın bıraktığı pakete uzanıyorum. Kulaklarımda Yüzbaşı'nın ilk gecede fısıldayarak söyledikleri geziniyor: *"Gece sigara içmeye kalkışanın canına okurum."* O değil, ama gece okudu çoğumuzun canına. *"Bize söyledi,"* demişti Çavuş. Belki de haklıydı. O gecenin açlığını duyarak sigarayı yakıyorum. İlk nefes dudaklarıma doğru yürütüyor o kızıl ateşi. Duman beynime, ciğerlerime, kanımın en uzak köşelerine kadar ulaşıyor. Gece bitip sabah olduğunda zeytin ağaçlarının altındaki bir taşa oturduğum anda sigara uzatıyordu Çavuş. Sanki geceden kalmış bir borcu ödüyordu... Birden sigaranın tadı kaçıyor. Çavuşun sonunu hatırlıyorum. Söndüreceğim. Rezzan'ın sesi düşüncelerimi kesiyor:

"Hepsini yememişsin."

"Yiyemeyeceğim kadar çoktu."

Suratını asıp tepsiyi kucağımdan alıyor. Mutfaktan yükselen sesleri dinliyorum bir süre. Neden bana karşı bu kadar sabırlı? Onun yerinde ben olsaydım her şeyi o sabahta bitirirdim. Sesler susuyor mutfakta, az sonra ellerini kurulayarak odaya giriyor.

"Yanında oturmamı ister misin?"

Neden olmasın. Belki düşünmemi önler. Gülümsemeye çalışarak başımı eğiyorum.

"Yakında ayağa kalkarsın."

Sıradan, iş olsun diye söylenen bir cümle bu. Karşılık vermeden gözucuyla ona bakıyorum. Yüzü çoktan kızarmış. Ona yardım etmeliyim, yoksa söylemek istediklerine bir türlü başlayamayacak.

"Artık benimle ilgilenmeyeceğini sanıyordum," diyorum. O geceden sonra, diyeceğim, vazgeçiyorum. "Öyle demiştin."

"Birisi sana yardım etmeli."

"Yoksa kendimi zehirleyeceğim, değil mi?" diye sözünü kesiyorum.

"...Bak, sana bir iş bulabiliriz. Murat, ben, hatta..."

Daha devam edecek, ama yüzümdeki ifadeyi görünce hemen duruyor. Yenilmiş gibi iki yana düşüyor elleri. Gözlerinde umutsuz bir çabanın öfkesi yanıp sönüyor.

"Evet, yine aynı noktaya döndük. Gözlerindeki o bakış beni delirtecek. Nasıl olur da bu kadar umursamazca davranabiliyorsun? Neden yeniden başlamayı düşünmüyorsun hiç?"

Sonra sokaktan yükselen fren sesi düşüncelerini dağıtmış gibi birden susuyor. Yeniden başlamak için mantıklı bir neden bulmalı. Az sonra konuşmaya karar verdiğinde sesi yalvarıyor sanki. Mantığı değil, duygusallığı seçti. Onun benden üstün olduğu bir alan bu.

"Her şey, seni o dağ başına kovar gibi göndermelerinden oldu. Geçen sabah sen gittikten sonra oturdum senin yerinde ben olsaydım ne yapardım diye düşündüm. Evet, belki de senin suçun yok; sanki kovdular seni. Ama bil ki Murat'ın annesinin de bir suçu yok. Halan istedi..."

Halamın suçu... Çığlığı yılların üstünden aşıp kulağıma geliyor yeniden. O iğrenç suçlamayla dolu bağırışa kadar bir tek yaprak bile kıpırdamamıştı bahçede. Verandada o bakışların altında Murat'ın annesinin nasıl titrediğini şimdi de hatırlıyorum. Rezzan sürdürüyor:

"Oraya gönderilmeseydin, bizimle kalsaydın, o günlerden böylesine kaçmayacaktın... Ankara'ya gelirken umutluydum, ama bir kabukla karşılaştım. Yıllar boyu kalınlaştırdığın, güçlendirdiğin bir zırh. Korkularını kendinle birlikte hapsettiğin bir zırh. Tanrım..." Ansızın bağırıyor: "İnsan böyle bir tutsaklığa nasıl dayanır!"

"...nasıl dayanırsın evladım..." Recep Efendi öyle demişti istasyonda. Kayseri'ye kovulmuştum, beni ondan başka geçiren yoktu. Ağlıyordu, tren kalkar kalkmaz ben de ağlamıştım. Recep Efendi...

"Recep Efendi ölmüş," diye fısıldıyorum ortalığa.

Garip bir ürperti üzerime siniyor. Sanki Papaz'ın öldüğünü söylemişim gibi titriyorum. Rezzan'ın yüzü dağılıyor, elleri kucağına düşüyor. Gözlerinde kocaman bir şaşkınlık var.

"Recep Efendi'yi nereden hatırladın şimdi?"

"Nasıl öldü?"

Gözleri iyice büyüyor. Belki de korktu. Dudakları kıpırdamadan soruyorum:

"Ona verilmesini istediğim parayı aldı mı?"

"Ne olur, beni dinle."

Hayır, dinlemeyeceğim. İstemiyorum, özellikle geçmişten söz edilince. Rezzan bana aldırmadan konuşmasını sürdürüyor:

"Önemli saydığın bir şeyler olmazsa nasıl yaşarsın? Geçmişte vardı. Şimdi de olmalı."

Papaz, Doktor beni buna inandırmayı başaramazdı, diye mırıldanıyorum. İnançtan bıktım. İnançsızlığa varmama neden olan o kavram değil mi?

"Ne olursa olsun... İş, çeviri, yolculuk," duraklıyor, "ya da bir kadın."

Gülerek başımı kaldırıyorum. Rezzan birden susuyor, bütün kasları donuyor yüzünde. Önce gülümsememi boğacakmış gibi hınçla bakıyor, gözbebekleri kızgın demirle dağlanmış gibi kararıyor, sonra giderek çığlığa dönüşen bir sesle bağırıyor:

"Alçaksın!.. Kendimi kastetmediğimi biliyorsun!.. Aman Tanrım, nasıl bu kadar..."

"Hayır," diye araya girmeye çalışıyorum, "Sen benim için bir..."

Bu kez o cümlemi bitirmeme o fırsat vermiyor. Arkadan sivri bir bıçak yemiş gibi şaşkın ve acıyla dolu gözleri. Ona Ferda'yı düşündüğümü nasıl anlatacağım?..

"Sakın söyleme. Kardeşsin, arkadaşsın gibi sözleri duymaya katlanamam." Sesi perde perde yükseliyor: "Sen hiç kardeşiyle, arkadaşıyla yatan erkek gördün mü? İşine geldiği zaman kardeş ya da arkadaş, işine geldiği zaman kadın. Hem de rastgele bir kadın, ısırabileceğin, canını acıtabileceğin, koynunda istediğini yapabileceğin bir kadın..." Gözlerinden küçük saydam damlacıklar düşüyor yanaklarına. "O gece iğrençtin. Ama daha iğrenç olan neydi biliyor musun? Durmadan 'Ferda,' dedin bana. Kullandın beni; evet, kullandın. Bedenimi benden koparıp aldın ve bir başkasının ırzına geçtin..."

Bütün sırtım buz gibi terliyor birden. Hiçbir şeyin onu böylesine kıramayacağını düşünüyorum. Rezzan'a "Ferda," dedim. Onu öldürmekle eş bir şey bu. Titrek bir ağlama, hıçkırıklar içinde suratıma çarpıyor.

"... Bencilsin. Görünen zavallılığının altında vurmaya hazır bir hançer var. İnsanlarla kurduğun ilişkiler hep senin istediğin biçimde olmalı. Öyle bir çaresizliğin var ki insan sana yardım etmekten başka bir şey düşünemiyor, ama garip olan, sen, en çok ihtiyacın olduğu zaman bile bir bağış gibi kabul edersin o yardımı. Anlaşılmaz ve korkunç olan da, içtenliğin, karşındakini tuzağa düşüren içtenliğin. Kabul edilmesi çok zor olan şeyleri o kadar olağanmış gibi istersin ki karşındaki kabul etmemeyi düşündüğü için utanır." Sesini yükselterek sürdürüyor: "Rezzan... Rezzan benim için her şeyi yapar. Borç verir, çeviri bulur, yatarım karşı koymaz, adam sakla derim saklar..." Aklına gelmiş gibi birden sözü Metin'e getiriyor: "Neydi o herifin adı? Sakladığım, sarışın, şişman suratlı?.."

"Metin," diyorum çabucak.

"Evet, Metin. Sen gidip bir daha uğramayınca ne dedi öğrenmek ister misin? Onunla yatarsam senin aldırmayacağını söyledi bana. Az daha kapı dışarı ediyordum. Ama haksız mıydı? Aldırır mıydın?" Cevabı kendisi veriyor: "Haklıydı. Onunla yattığımı duysan kılın bile kıpırdamazdı. O salak hiç olmazsa dürüst davranır, bir başkasını sayıklamazdı yanımda." Hıçkırıkları çoğalarak sesini boğuyor. Yine de son cümlesini suratıma haykıracak kadar soluğu var: "Tahmin edemeyeceğin kadar çok zarar verdin bana. Bütün garipliğine rağmen seninle olmaya alışmıştım. Ama sen beni bir yol ayrımına itip yapayalnız bıraktın. Her şey için yeniden karar vermeye zorladın beni."

Susup sessizce sürdürüyor ağlamasını. Onun içindeki her şey büyük çatırtılarla yıkılırken, benim içimde yalnızca ince bir sızı var. Onun için yapabileceğim hiçbir şey kalmadı. Ya kendim için? Kendim için ne yapabilirim? Ferda! Yüzünü yarım saat gördüğüm o kadın. Yine saçma sapan bir hayalin peşine mi takılacağım?

"Bana lütfen anlat. Senin için neyim ben? Hangi yolu seçeceğimi söyle bana."

Göz göze geliyoruz, gözyaşlarında yardım çığlıkları parıldıyor. Söyleyecek hiçbir şeyim yok. Birden bütün olup bitenlere, bütün kızgınlık ve öfkeye rağmen yine de uzlaşmaya razı olduğunu hissediyorum. Hayır, artık ikimiz de dönülmeyecek noktaya geldik. Geriye dönmek eskimiş bir hikâyeyi yeniden yaşamak olur. Ona hayır deyip uyuyacağım.

"Beni çok önemseme."

Yüzü yeniden acıyla kasılıyor. Sanki ikinci kez arkadan bıçaklandı. Gözlerindeki şaşkınlığı görmemek için yatağa uzanıyorum. Ayağa kalkıyor. Yanaklarında ince çizgiler bırakan damlaları silerken umutsuz bir sesle son kez haykırıyor:

"İlk kez senden yardım istedim ve verdiğin şu cevaba bak! Haydi, gözlerini kapa ve kabuğuna geri dön... Bunu hiç unutmayacağım..."

Odadan sallanarak çıkıyor. Birden, davranışlarını kumsala çıktığımız sabah otların arasına sıkışan o kelebeğe benzetiyorum. Dış kapı hızla kapanıyor. Gözlerimi yumuyorum, o sıcak sabahın içindeyim sanki...

...radyodaki marş susuyor, spikerin titrek sesi yükseliyor: "Bugün sabaha karşı Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'ı barış ve özgürlüğe kavuşturmak..." Bugün 20 Temmuz 1974, diye mırıldanıyorum. Ali'yle Nalan'ın evliliklerinin üçüncü yıldönümü. Şu anda ne yapıyorlar? Ali hâlâ tutukluydu askere gittiğimde. Askere gitmek... Geçen yılın Nisanı'ndan beri askerdeyim, demek on beş ay geçti. Kelebek yeniden havalanmaya çabalıyor. Kollarım iki yana açılmış, toprağa sarılır gibi yatıyorum saatlerdir. Evet, saatlerdir yatıyorum ve o renklerin hemen burnumun ucunda can çekişmesini seyrediyorum. Sarının üstüne damlamış birkaç damla eflatun, kelebeğin kanatları dehşetle titredikçe, yanıp sönüyor. Doğadaki bütün güzelliklerin bu kadar küçük iki kanada sığması akıl alır gibi değil. Havanın basıncı, kurşun gibi, küçük yarattığın üzerine çöküyor. Kelebek kulakları parçalayan gürültülerin boşluğunda uçmaya çalışıyor, ama bodur otun yaprakları arasında bile onu

bulan titreşimlere yeniliyor her seferinde. Basınç onu öldürecek diye düşünürken, yakına düşen bir havan mermisinin ardından kanatlarını şaşırtıcı bir büyüklüğe dönüştüren bir çırpınmayla ölüyor. Ve o renk uyumu, gözlerden uzak, toprağın kahverengisine düşüyor. Kumsalda karşılaştığım ilk ölüm bu. İkinci bir merminin kaldırdığı toz, bir kefen gibi üzerine seriliyor az sonra. Yüzbaşı hemen bağırıyor: "Vay canına!" Bir an kelebeği gördüğünü düşünüyorum. Hayır, yamaçtaki toplara sövüyor. Bu kez arkamızdan bir mermi uçup yamaca düşüyor. Sabahtan beri sürüp giden gürültü daha da artıyor. Yüzbaşı, "Gece gemiler geri dönecek," diyor. Evet, hem gemiler hem de uçaklar gidecek. Başımı kaldırıyorum, bir küme uçak adanın içerilerine doğru süzülürken bir başka filo karşı yönde uçuyor. "Uçaklar da gidecek," diye mırıldanıyorum yeniden...

...birazdan gece olacak. Güneş, sağımızda, kıyıyla denizin birbirine karıştığı alçak çizginin ortasından yarısı karada, yarısı suda, batıyor. Yüzbaşı yeniden sövüyor: "...Çocukları vuracaklar!.." Önümüzde birkaç tank, uzaktan bakıldığında insanı güldürecek kadar beceriksiz kıpırtılarla kumsaldan kurtulmaya çalışıyor. En arkadaki tankın sağında solunda toz gülleri açıyor. "Çabuk ol, evlâdım!.." Bağırırsa sanki madeni bir böcek kadar yavaş yürüyen tanka sesini duyuracak. Ateş şiddetlenirken, tank, boğaza kapağı atan ötekileri yakalamak için hızlanıyor, ama hedefini bulan bir mermi her şeyi yakarak yarışı bitiriyor. Yüzbaşı çıldırmış, başının üstünden geçip giden yılan dilli mermilere aldırmadan dağların kim bilir hangi yamacına gizlenmiş o katil topa sövüyor. Ondan hoşlanıyorum. Bana güven veriyor. Yumruğunu dağlara atacağı bir el bombası gibi avucunda sıkmış, gözlerinde uykusuz geçen gecenin kanlı kırmızılığı bar bar bağırıyor. Bir gören olsa, merminin tankı değil, onun göğsünü yaktığını sanır. Çavuş dürtüyor; arkamızdaki gemilerden bazıları geri döndüler bile. Ötekiler de az sonra kumsaldakilerin kaderleriyle ilgilenmeden dumanlarını savura savura karşı tarafa dönecekler. Uçaklardan da hayır yok artık. Yalnız bırakılacağımızı bilmek, ağır bir taş gibi içimi eziyor birden. Tek başımıza kalacağız. O anda bir uçak, düşündüğümü duymuş gibi, kudurmuş bir hızla dağın zeytuniye bakan göl-

gesine dalıp gözden kayboluyor, sonra dağı ve düzlüğü inleten bir gürültüyü parça parça önümüze bırakıp havaya fırlayarak kayboluyor. O inanılmaz ses kulaklarımı delerken kelebeklerin öldüğünü düşünüyorum. Çavuş çok rahat; gören, doğduğundan beri savaşıyor sanır, bir sigara yakmış, bir tane de bana uzatıyor. Dumanı şurasına burasına tek tük zeytinlerin iliştirildiği düzlüğe doğru üflüyoruz. Korkudan çok meraka benzeyen bir duyguyla akşamı düşünüyorum. O düzlükte ölümle randevumuz var. Bir ara düzlüğün tepesinde saatlerdir asılı duran toz dağılıyor. Ağaçlar ve soluk bir yeşillik. Girne dedikleri, o ağaçların arkasında olmalı. Acaba oraya sağ olarak girebilecek miyim? Gözlerim kapanıyor... Beyaz badanalı evleri, dar sokakları, küçük bahçeli alanları olmalı. Belki kimse göremeyecek o kenti. Bir uçak filosu sessizliğe savrulmuş bir çığlık gibi tiz ve çabuk bir sesle üstümüzden arkaya akıyor. "Hepsi tamam," diyor Çavuş. Bir an saydığını düşünüyorum. "Herifl erin uçaksavarları yok herhalde," diye bitiriyor cümlesini. Aramızdaki rütbe farkı çoktan kalktı, iki kader ortağıyız artık. "Nerelisin, Asteğmenim?" Söyleyip merakını gideriyorum. Çevreye aldırmadan bir sigara daha yakıyoruz, askerlikten önceki patronunu anlatıyor. Konuşmanın saçmalığına gülmek geliyor içimden. Ama Çavuş çok ciddi. Patronun karısını anlatıyor. Sık sık, "İşçiyim ben," diyor. '69 seçimlerinde oy verebilseymiş İşçi Partisi'ne oy verecekmiş. "Şimdi?" Şimdi bilmiyormuş, ama solcuların neden olduğuna inanıyormuş her şeyin kötü gidişine. Acıyan dirseklerimizi dinlendirmek için ters dönüp yatmayı da düşünen o. Sıra, benim sivilken ne yaptığıma geliyor. Birden ona ne olduğumu söylemek geçiyor içimden. Dudaklarım kıpırdanıyor, ama telsizin vızıltısı ikimizi de susturuyor. Doğrulduğumda Yüzbaşı telsizin başında... "Kartal, Kama'yı arıyor... Kartal, Kama'yı arıyor... Tamam..." Yüzbaşı karşılık veriyor. Yana dönüyorum, Rifat. Yüzünde korkudan çıldırmış bir ifade var. Birden kendi suratımı merak ediyorum. Ben de korkuyor muyum? Yüzbaşı sürünerek eski yerine geliyor, yine küfür var dudaklarında... "Lanet olsun, birlikler bu kadar dar yerde mevzilenir mi!" Sonra küfürlerine bir süre ara verip açıklıyor: "Dağa doğru ilerleyeceğiz, gece olunca..." Gece olunca karanlığın içine yürüyüş var. Telsizi de açmayacağız... "Pilleri idareli kulla-

nacağız da ondan," diye açıklıyor Yüzbaşı. Hava kararır kararmaz dağa doğru... Sözcükler yoğun bir sevinci titretiyor göğsümde. Sonunda kımıldayabileceğiz, bütün kemiklerimi sızlatan toprağa sarılma bitecek... Yeniden yana dönüyorum, Rifat uzattığım sigaranın farkında değil. Ölecek... Sabah ölmedi, ama akşama ölecek. Esmer, yakışıklı profiline dalıyorum. Birden kolundan tutup nişanlısını sormayı tasarlıyorum. Hayır, konuşmak istemiyor. Elimi geriye çekiyorum. O kelebek hâlâ kekik otunun arasında yatıyor, onu gömmeliyim... Artık havanın kararmasını, güneşin ardında kalan cılız aydınlığın sönmesini bekleyeceğiz. O sırada uzaklardan, belki de tankların girdiği boğazdan korkunç tarakalar yükseliyor, sonra alacakaranlıkla birlikte, dağı, denizi, kumsalı, önümüzdeki düzlüğü ürkek ve aldatıcı bir sessizlik kaplıyor. Her şey hazır. Eksik olan, düzlükte ayağa kalkmış insanlar. Kulağımı saate dayıyorum, bütün evreni akreple yelkovanın gürültüsü kaplıyor birden: "Tik... Tak... Tik... Tak..." Akşama belki öleceğim, belki de öldüreceğim... Ama önce kelebeği gömmeliyim. Olup bitecekleri görmemeli...

Gözlerimi açıyorum, hâlâ gündüz. Terlemişim. Alnımdaki damlaları siliyorum. Tek başımayım ve sakallarım var artık. Yeniden gözlerimi kapayıp kendimi karanlığın kucağına bırakıyorum...

- 2 -

"Artık kalkmalısınız."

Kirpiklerimi açmadan sesin kuruluğunu hissediyorum. Duygusuz, emretmeye alışkın, tartışmadan hoşlanmayan bir ses bu. Gözlerimi aralıyorum, bir ışık gözbebeklerime dalıyor. Demek hâlâ gündüz. Yanımda değil. Bakışlarım odada geziniyor. Masada. Telaşlı bir uyarı sinirlerimi dolaşıyor hemen. Ayşe. O olmalı. Ne alımlı ne de güzel. Yüzündeki ifade de ne düşündüğünü ele vermeyecek kadar kuru. Tam tahmin ettiğim gibi, onu sokakta görsem Ayşe olduğunu çıkartabilirdim.

"Bu sabah nasılsınız?"

Doğrulmaya çalışırken sıkıntıyla cevap veriyorum:

"Ayşe'siniz siz?"

"Evet," diyor hiç beklemeden.

Günlük vizitesini tamamlayan bir doktor gibi ilgisiz ve baştan savma sözcüklerle konuşacak demek. Rahatlığı sinirlerimi koparacak...

"Uyumuşum," diyorum, sıkıntıyla.

"Uyudunuz."

Tek sözcüklük cevap ve sorularla sürdürülen konuşma süresince yüzünde bir tek kas bile kıpırdamadı. Bakışları üzerimde gezinirken içimdeki telaşı bastırmaya çalışarak devam ediyorum:

"Garip koşullar altında tanıştık..."

Aptalca, son derece basmakalıp bir cümle bu. Ama söyleyecek başka bir şey gelmiyor aklıma. O karşılık vermeden yerinden doğruluyor. Düşündüğümden de uzun boyluymuş. Yaklaşıp, izin istemeden bileğimi tutuyor.

"Sizin suçunuz. Benimle karşılaşmak istemediniz. Hastalanmasaydınız da tanışacağımız yoktu." Hiç önemsemiyor beni, diye mırıldanıyorum sessizce. "Öteki kolunuzu uzatır mısınız?"

Alışık davranışlarla damarı arayıp aleti dirseğimin çeperine yerleştiriyor. Şaşkınım ve neredeyse bağıracağım, o öteki eliyle aletin ucuna bağlanan balona benzer lastiği sıkıyor.

"Tanışmak istemediğimi nereden çıkardınız?" diye mırıldanır gibi soruyorum

Gözlerini kısa bir an için aletten ayırıyor. Islak bakışlarıyla, kalın ve geçirimsiz bir tabakanın arkasındaki soluk gözbebekleriyle karşılaşıyorum.

"İsterseniz bu konuyu kapatalım. Ama size hak verdiğimi bilin. Yerinizde olsaydım aynı biçimde davranırdım."

Midemde başlayan o yanma, göğsüme doğru tırmanıyor. Bir an onu itip doğrulmayı, beni rahat bırakmasını söylemeyi düşünüyorum. Ama Ayşe bana aldırmadan doktorluğunu sürdürüyor:

"İbreyi görüyor musunuz?" Dirseğimin içindeki aletin kırmızı bir çizgiyi andıran ibresine bakıyorum. "Dikkat edin şimdi."

Sesi hâlâ kuru ve duygusuz. İbre tutuk sıçrayışlarla sağdan sola doğru düşerken rakamların birisi üzerinde bir an durakl ıyor.

"Tansiyonunuz normal." Elinde tuttuğu balonun düğmesini açarak havayı serbest bırakıyor. "Yaşamınız evvelsi gece uzun bir süre bu ibrenin ucunda sallandı durdu. Her yarım saatte bir ölçtük. İbre sıçramasını geciktirseydi ölecektiniz."

Murat da aynı şeyi söylemişti. Ama benim için yeni bir tehdit değil bu. Son altı aydır hep ölümle koyun koyuna yaşadığımı bilseler... Birden kadının köşeli suratına doğru haykırıp, "İşine gelirdi," demek geçiyor içimden. Hayır, onu sevindirmek istemiyorum, bağırmayacağım.

"İnsanlar kolay ölmüyorlar," deyip kolumu çekiyorum.

"Önceki gün başınızı kaldırırken kulağınızın arkasındaki yarayı gördüm. Çok ilginçti. Sanki çok yakından ateş edilmiş..."

Birden konuşmanın nasıl olup da böyle bir konuya saptığını merak ediyorum, Ayşe ise kuru sesiyle konuşuyor:

"Anlayacağınız, kafanıza kurşun yemenizle tansiyonunuzun belli bir düzeyin altına düşmesi aynı şeylerdir. Tıp açısından tabii. Kalbiniz duracaktı, beyninize oksijen gitmeyecekti, yani ölecektiniz..."

Kurşun yemek... Her şeyi bildiğini hissettirmek için söyledi o cümleyi. Gözlerim kapanıyor... Yine aynı görüntü: *Yavaş adımlarla cemseye doğru ilerliyorum, kafamda Papaz'ın hayaleti var, ortalık dayanılmayacak kadar gürültülü, Yüzbaşı çadırın içinde kaldı...*

"Sarardınız," diyor Ayşe, "Bir şey mi oldu?"

Gözlerimi açıyorum, masaya gidip oturmuş. Tahmin ettiğimden de zeki ve tehlikeli. Sıkıntılı bir çaresizlik bütün bedenimi kavrıyor. Toparlanmam için vakit gerekli bana...

"Yemek," diyerek kazanmaya çalışıyorum o vakti.

"Mutfakta, Rezzan giderken hazırladı."

Getirmeyecek demek. Kahverengi gözleri üzerime çevriliyor. Boğazımda iğneli, damağımı parçalayan bir öfke var artık. Kararsızlığım sürerken, Ayşe, gözleri hâlâ üstümde, "İyisiniz, mutfağa gidebilirsiniz," diyor.

Rezzan! Dilimi tutup onu kızdırmamalıydım. Bu kadınla karşılaştığımda yanımda olmalıydı. Şimdi Murat gelinceye kadar onunla tek başıma kalmak zorundayım.

"Ben geldiğimde Rezzan kapının dışında bekliyordu," cevap vermiyorum, "ağlıyordu," yine susuyorum, "onu ağlatmayı nasıl başarıyorsunuz?"

Cümlesine ara verince başımı kaldırıyorum, o da fırsatı kaçırmıyor:

"Bu halinizle demek istedim."

Benimle eğleniyor. Ama o alayı karşılıksız kalmayacak.

"Halim sizi aldatmasın," diyorum, "Elimde her zaman vurmaya hazır bir hançer var benim."

"Bakın hele!" Gülümsemek için ara veriyor. "Desenize görünmeyen, gizli becerileriniz de var."

Karşılaştığımızdan beri yüzünde beliren ilk duygu bu. Küçümseme, hem de saklamaya bile çalışmadığı belirgin, açık bir küçümseme. Bedenimdeki bütün kan beynime yükseliyor. Kulaklarım uğuldarken, "Hazırlıksız yakaladın beni," diye mırıldanıyorum... "Duygularını bu kadar çabuk ortaya sereceğini bilemezdim." Ayşe yeteri kadar vakit kaybetmiş gibi masaya dönüyor. Kitapları önüne açışını izliyorum. Kaba bir profil; kalın ve kemikli bilekler; çıkık, saçlarla örtülmemiş, kadından çok erkeği andıran alın... Onu nasıl pişman edebilirim? Evet, nasıl canını yakabilirim? Gücüm yok. Gücüm olmasa da o küçümsemeyi boğazına tıkmalıyım. Belki oyunu düşünebildiğinden de açık oynamalıyım. Önceliği ele geçirmeliyim.

"Benden hoşlanmıyorsunuz değil mi?"

İşte ilk saldırı. Savunma sırası bu kez onun.

"Ya siz?"

Şaşırmadı. Aksine sanki uzun bir süredir bu konunun açılmasını bekliyormuş gibi hemen karşılık verdi:

"İlk soran benim," diyorum.

"Peki." Sandalyeyi bana doğru çeviriyor. "Sorun, hoşlanmak ya da hoşlanmamak değil, siz de biliyorsunuz. Ben Murat'ı istiyorum, sizse karşı koyuyor, engel olmaya çalışıyorsunuz." Bir an için duruyor. "İsteyerek ya da istemeyerek, fark etmez..."

"İstemek mi, sevmek mi?" Konuşmasına fırsat vermeden soruyorum: "Hangisi?"

Karşılık vermeden duraklıyor bu kez. Birden sözcüklerini seçerken eskisi kadar rahat olmadığını hissediyorum.

"Anlamsız bir soru bu! İstemek ya da sevmek, ikisi de aynı şey. Burada Murat'ı ne kadar sevdiğimi anlatmamı beklemiyorsunuz, değil mi? Önemli olan benim değil, sizin tutumunuz."

"Benim tutumum?"

"Evet, sizin tutumunuz. Murat evlenmemiz konusunda annesinin onayını aldı. Sıra tanışmaya geldi. Annesiyle karşılaşmaktan çekinmiyorum, buraya gelir gelmez her şey kararlaştırılıp planlanacak. Ama önce gelmesi gerek. Oysa siz müstakbel kayınvalidemin gelmesini engelliyorsunuz. Nedenini bilmiyorum, inanın hiç de merak ettiğim yok, ama onu görmek istememeniz her şeyi geciktiriyor."

Engelliyorsunuz... Sözcük yankılanıp kulaklarımda kayboluyor. Yalnızca geciktirebilirim, engel olamayacağım. İkimiz de biliyoruz bunu. Birden küstahlığının kaynağını keşfediyorum. Güven, kendine olan güveni. Murat'ı istiyor ve evlenecek. Başaracak, diye düşünüyorum. İri, ıslak gözleri, sessizliğimden kuşkulanıp konuşmayı kaldığı yerden sürdürüyor:

"Bence bu evliliği istememeniz için hiçbir neden yok."

Neden, diye sorarsam öncelik yine ona geçecek. Güçsüzlüğünü, zayıf yerini bulmadan bitecek bu konuşma.

"Evlendiğimizde, Murat'ın şimdi size yaptığı yardım devam edecektir, merak etmeyin."

"Bir güvence mi bu?"

"Öyle düşünmek istiyorsanız, evet. Hem halanızdan kalan, almamakta direndiğiniz o parayı da hatırlarsanız bir sıkıntınız olmayacak."

Önüme bir kemik gibi attığı rüşvetin pervasızlığı kulaklarımı kızartıyor. Utanmazlığın bu kadarına pes. Canını acıtmak için delice bir istek yükseliyor içimden.

"O parayı ister alın ister almayın, bence Murat'ın size karşı tutumu değişmeyecektir."

Avaz avaz bağırsam, çirkin suratını görmeye dayanamadığı-

mı, sabrımın kalmadığını haykırsam: Çirkin!.. Köşeli suratına bakarken, sözcük kulaklarımda büyüyerek yükseliyor. Çirkin!.. Evet, çirkin, hem de Murat'a yakışmayacak kadar çirkin. İnce bir sızı titremeye başlıyor beynimde.

"Çok yüreklisiniz," diyorum sevinçle.

Cümlesi havada kalıyor. İlk kez şaşırdığını seyretmek. Tadına doyum olmaz bir zevk bu.

"Anlamadım," diye toparlanmaya çalışıyor, ama konuşmasına fırsat vermiyorum:

"Murat'ı seçecek kadar yüreklisiniz..."

"Sanırım yine tansiyonunuz düştü. Üstelik ben Murat'ı seçmedim, Murat beni seçti."

Tuzağa düşmemeye çabalasa da artık fark etmeyecek. Hazır ol, diyorum sessizce, bıçağın ucunu yüreğinde duymaya hazır ol. Şimdi bıraktığım yerden sürdürüp bitireceğim bu işi.

"Evet, cesursunuz, o korkuyu bütün hayatınız boyunca taşımaya boyun eğip Murat'ı istediniz."

"Ne korkusu?" diye soruyor.

Ne korkusu olduğunu biliyor. Gözlerindeki küçülme ele veriyor telaşını. Yataktan doğruluyorum, iki-üç cümleyle bu konuşmayı bitirip mutfağa gideceğim:

"Sizi birlikte görecek herkes yakışıklı bir erkek ve sıradan bir kadın diye düşünecek. Doğru bir yargı. İnce dokuyup sık eleyerek seçtiğiniz erkek çok yakışıklı. Ya siz? Güzel değilsiniz, sevimli bile sayılmazsınız. Murat'ın çevresindeki kadınlarla kıyaslayın kendinizi. Onlarınki gibi yumuşak teniniz, parlak gözleriniz yok." Susup bakıyorum, yüzü dağılıyor. Bıçağın ucu yerine saplandı bu kez. "Eminim ki kendinizi aynanın önünde hiç beğenmediniz. İşte, hayatınız boyunca taşıyacağınız korku bu: Öteki kadınlar. Güzel, alımlı, kocanızı baştan çıkarabilecek kadınlar." Yataktan kalkıp mutfağa yürürken ekliyorum: "Çirkin olmak dayanılır şey değildir, aynaya baktığım için, bilirim."

Ona dönüyorum, yüzü sarkmış, daha da kaba çizgiler oluşmuş yanaklarında. Kulağına zorla soktuğum kuşku onu büsbütün çirkinleştirecek. Artık ödeştik, mutfağa gidip yemeği iç huzuruyla yiyebilirim.

Dokuzuncu Bölüm

- 1 -

Günler sonra ilk kez sokaktayım. Unuttuğum soğuk inatçı, bir yere gitmemiş, beni bekliyor. Caddeye çıkmadan durup gözlerimin çevredeki beyaza alışmasını bekliyorum. Sivri ve sinsi bir rüzgâr yüzümü parçalamak istercesine saldırıyor. Yürümeliyim, gücüm tükenmeden bitmeli bu iş. Adımlarımı açıyorum. Başarabilirsem, Ali'nin istediği parayı bulacağım... İki yanda antik çağdan kalma heykelleri andıran arabalar, kirli ve devrilmiş çöp bidonları var... Aslında ona, Ali'ye para bulmaktan çok, kendim için gidiyorum... Önümden kuyruğu yaralı, çenesinde ısırgan bir hırıltı asılı bir kedi geçiyor. İkimizin durumu da kötü, diye mırıldanıyorum, ikimiz de yaralıyız, ikimiz de soğuktan bıktık... Beni nasıl karşılayacak? Çılgın olduğumu düşünmezse şaşırırım. Birden bacaklarım titriyor. Hayır, ayakta durmayı becereceğim... *"Ayakta durmak, toprağa basmak hayatta olduğunu hissettirmektir."* Papaz'ın beyaz sakalları geliyor gözümün önüne. Canlı olduğunun bilincine varmak, diye karşılık veriyorum kafamdaki mırıltıya. Sonra yavaş adımlarla, ayaklarımın altındaki çamurlu toprağın dünya olduğunu hissederek, yaşamakla ölümün farkını içimde duya duya, ıssız bir sessizli-

ğin içindeki tepeye, yokuşun ucundaki gri yapılara doğru tırmanmaya koyuluyorum. Ama ayaklarımın altındaki buz, kalleş ve aldatıcı; her adım atışımda kayıyor. Hep böyle oldu, halamın çığlığından beri her şey kayıp gitti ayaklarımın altından...

Paltomun yakasını kaldırıyorum. Soğuk iyice ısırgan artık. Oysa göğsümde yanan çılgınlık ancak yaz akşamlarına yakışan bir delilik, biliyorum. Ona gidiyor olmak düşüncesi, tıpkı günlerce önce aynanın önünde hissettiğim o duygu gibi midemi delip geçiyor. Kafamda o soru, günlerdir kendi kendime binlerce kez sorduğum o soru var. Neden gidiyorum?.. Birini bulmaya mı? Doktorun sözünü ettiği o kurtuluşu aramaya mı? Dudakları sanki ensemdeydi, *"İçinde sönen o yangından yeniden bir alev büyütebilecek, seni ısıtacak, hayat ateşini yakabilecek biri... Yoksa..."* Yoksa? Cevabı Violet vermişti denize bakan o balkonda: *"Yoksa biraz önce boğazıma sarıldığın gibi saldıracaksın herkese... Başka çaren kalmayacak..."* Ya Rezzan? O cümleler ağzından dökülürken Violet'in suratıma bağırarak aynı sözleri savurduğunu biliyor muydu? Rezzan'ın sözcükleri... *"Tutunacak bir dal bulmalısın kendine. Örneğin bir kadın..."* Evet, neden bir kadın olmasın? Tutunup yanında kök salabileceğim bir kadını neden aramayayım?... Ama sevmeyi hiç başaramadım ben. *"Peki, ya o kız? Kilisenin arkasında sabaha kadar beklediğin o kız?"* diye sormuştu Papaz. Gerçekten onu sevmiş miydim? Bilmiyorum. Violet, *"Savaştaki her askerin başına gelir,"* demişti. Belki de haklıydı...

Birden büyük bir boşlukta buluyorum kendimi. Meydan... Evet, meydan burası, ama neden yokuştan daha ıssız? Bir araba bulmalıyım. Rüzgâr sakallarıma buz tanecikleri yapıştırırken yürümeyi sürdürüyorum. Soğuğa, buza ve içimdeki yeni umuda alışmam gerekiyor. Denemeliyim. Öğütleyen Doktor da olsa denemeliyim. Başarıp başaramayacağımı düşünmeden, sonunun nereye varacağını kestiremeden onunla denemeliyim. Arabaya işaret ederken Doktor'un sözleri kulaklarımda yankılanıyor: *"Herkes kurtulmayı ister ve dener. İnsanca bir davranıştır bu..."*

- 2 -

Alçak demir kapıya yürürken evin o akşamki kadar büyük görünmediğini düşünüyorum. İçeriye girip karlı tretuarda yürüyorum. Bahçe eskiden bakımlıymış. Şimdi? Şimdi olduğu gibi bırakılmış çiçek tarhları, bakımsız lükstürümlerle kaplı boş bir arsayı andırıyor. Temizlenmiş parke taşlarını izleyerek varıyorum eve. Zile basıp bekliyorum. Kapıyı Hacer'in yerine, uzun açık alınlı bir adam açıyor, yüzüne bakmadan, onu görmek istediğimi söylüyorum. Uşak yana çekilip içeriye girmem için kapıyı aralıyor.

Gümüşler, tahta oymalı masalar, pirinç mangallar, çiçek desenli koltuklar... Yine o büyük salondayım. Ellerimdeki telaşı bastırmaya çalışarak arkamda kapanan kapının az ötesinde kımıldamadan duruyorum. Salon o gece yarısından pek farklı değil. Perdeler iki yana toplanmış ve bahçedeki ışığın içeriye girmesine izin verilmiş. Tek değişiklik, o geceye özgü iç sıkıntısının dağılmış olması. Birazdan Ferda Hanım gelince dekor tamamlanmış olacak. Acaba benimle konuşmayı kabul edecek mi? Belki hatırlamayacak. Adımı bile bilmiyor. Kapı, düşüncelerimi keserek gürültüyle açılıyor. Yine o uzun yüzlü uşak.

"Hanımefendi birazdan gelecekler, beklemenizi rica ettiler."

Sözleri sanki bana değil, içerideki hayalî kalabalığa yöneltildi. Uşak cümlesini büyük bir resmiyet içinde tamamlayıp geldiği gibi gürültüyle salondan çıkıyor. Yeniden büyük salonun ortasında tek başımayım. Eşya kalabalığının ortasından şömineye doğru yürüyorum. İri pirinç mangalın yanındaki sehpada kapağı süslü bir albüm var. Albüm! Eskiye dönmekten nefret etsem de, Ferda'yla ilgili her şeye karşı dayanılmaz bir merak var içimde. Albümün sayfalarını çeviriyorum. Eski ve büyük bir konak kapısı, önünde iki küçük kız. Birisi Ferda olmalı. Ama hangisi? Kızların ikisi de sarışın, ikisi de birbirlerine benziyor. Kardeş diye düşünüyorum, iki kız kardeş. Karşı sayfada, yeşil bir bahçede bu kez üç kişi. İki kız ve Ersin. Fotoğrafa daha dikkatle bakınca çerçevenin kenarına sıkışan tanıdık bir yüze rastlıyorum. Hacer; evet, Hacer bu kadın. Parmaklarım sayfayı

çevirmek için kımıldarken kapı yeniden açılıyor. Ferda. Başımı hızla çeviriyorum. Hayır, kısa boylu, beyaz saçlı bir adam. Şaşkınlığım geçmeden adam telaşlı hareketlerle kapıyı kapatıyor. Birilerinden saklanıyor olmalı. Boyunbağında göz alıcı renkler yanıp tutuşuyor. Bir davete gidiyormuşçasına şık. Onun Ferda'nın kocası olabileceği düşüncesi beynimde uğultular kabartarak yükseliyor. Budalanın biriyim ben. Ferda'ya nasıl bakacağımı, neler söyleyeceğimi en küçük ayrıntılarına kadar düşündüm, ama bir kocası olabileceğini aklıma hiç getirmedim. Adam kapıyı kapattığı gibi sessizce yaklaşıyor. Yakından, uzaktaki kadar genç değil. Başı çıplak, bıyıkları ise saçlarının aksine siyah. Karısını neden aradığımı nasıl anlatacağım ona? Göğsüm sıkışıyor. Adam kımıldamama fırsat vermeden konuşuyor:

"Sigara."

Güçlükle yutkunuyorum. Beklemediğim bir başlangıç bu. Adamın gözleri neşeyle parıldıyor.

Kuru bir sesle, "Hayır, teşekkür ederim," diyorum.

"Yanlış anladınız," diyor adam, "İkram edemem, çünkü bende yok." Sonra sesini yükselterek sinirlenmiş gibi: "Bakın, yalnızca bir sigara istedim sizden; ne az, ne çok," diyor.

Yüreğimdeki paniğin yerini şaşkınlık alıyor. Yüzümün mutlaka budalaca bir görünümü olmalı. Elim cebime gidiyor. Paketi adamın dilenir gibi uzattığı avucuna bırakıyorum aceleyle.

"Demek paketi veriyorsunuz. İyiliğinizin altında kalmayacağım." Yüzüklü eliyle paketi sımsıkı tutarken öteki elini hızla cebine daldırıyor. "Bir kâğıt parçası var mı yanınızda?"

Parmaklarında pahalı olduğu anlaşılan bir dolmakalem beliriyor. Başımı arkaya doğru kaldırıyorum, adam çalınmasından korkuyormuş gibi aynı hızla kalemi cebine sokuyor.

"Çok üzgünüm, öyle anlaşılıyor ki size olan borcumu çekle ödeyemeyeceğim. Yanımda para da yok. Ama gelecek sefere, öteki paketin üstüne ekleriz borcumu." Susup yaklaşıyor: "Kaçtan satıyorsunuz?"

Gözleriyle karşılaşınca başım dönüyor. Gözbebekleri insanı yakacak kadar aydınlık. Gözlerimi yere eğiyorum ve her şey birden açıklığa kavuşuyor. Ayaklarında birbirine benzemeyen

iki ayrı kadın terliği var adamın. Şaşkınlığım haince bir sevince dönüşüyor hemen. Kocası değil, bir deli bu...

"Buyurun birlikte içelim," diyor adam.

İşaret ettiği koltuğa oturuyorum, adam sigaraları yakıyor. Yaklaşınca yüzünün şaşılacak kadar Ersin'e benzediğini fark ediyorum. Adam:

"Ne işle iştigal ediyorsunuz?" diye soruyor.

Hiç düşünmeden karşılık veriyorum:

"İşsizim."

"İşsizsiniz." Kadın sesine benzeyen bir kahkaha salıveriyor, "Siz de diplomatsınız desenize. Hemşirem, Allah rahmet eylesin, sizlere ömür, derdi ki: Diplomatlık aslında işsizliktir!"

Gülerek başımı sallıyorum. Kocası olsan bile fark etmez. O konuşmasını sürdürüyor:

"Malta'da üçüncü kâtiplik yaptınız mı?"

Sigarayı bir mücevhermiş gibi son derece dikkatle tutuyor parmaklarında. Külü yere silkerken bileğindeki küçük morlukları fark ediyorum. Adam sorusunu tekrarlayacakken cevap veriyorum:

"Hayır, efendim, diplomatlıkla hiç ilgim olmadı."

"Yaa. Çok garip." Hiç duymadığım bir ülkenin adını söylüyor. "Elçinin o melez karısıyla yakalanan sarışın gence benzettim sizi. Zenciydi, ama çok güzel kadındı, değil mi?" Yine başımı sallıyorum. "Eğer özel hayatınızı merak ettiğim kanısına varmayacaksanız bir soru sormak isterim." Duruyor, ama sonra heyecanla bağırıyor: "Hep merak etmişimdir, yıllardır aklımı kurcalar durur," sesini inceltip öne eğiliyor, "yatakta kokuyor muydu?" Karşılık vermeyince üsteliyor: "Dostlar söylerdi, zenci kadınların orası kokarmış, ben pek fırsatını bulamadım, anlarsınız..."

"Kokmuyordu," diyerek merakını gideriyorum.

"Tüh! Keşke elime geçen fırsatlardan yararlansaymışım. Bizim konsolosluktaki sekreter zenciydi."

Sigarayı kül tablasına atıp hemen ikincisini yakıyor. İlk dumandan sonra aynı aceleci tavırla konuşmaya başlıyor:

"Siz de bilirsiniz ya, diplomatlık çifte ustalık isteyen nadir iş-

lerdendir. Katiyen hafife almayın, her meslek diplomatlığa benzemez. Bizim işte incelik esastır. Tıpkı bir kuyumcu gibi dikkatli olmak zorundasınız. Diplomasi mücevher gibidir, hata kabul etmez. Diyelim, Dışişleri'nden zehir gibi bir küfür yolladılar size. Ne yaparsınız?" Cevap vermemi beklemeden sürdürüyor: "Küfürü alır, allayıp pullar, bir şiir haline getirir, karşınızdaki meslektaşınıza sunarsınız. Meslektaşınız sizin bin bir zorlukla yarattığınız o şaheseri alır ve aynı zorluklardan bata çıka geçer ve eski haline çevirip onunkilere yollar. Yani anlayacağınız, eğer meslektaşınız becerikliyse, küfür nasıl edildiyse öyle gider ötekine. Sakın, öyleyse diplomatlara ne gerek var diye bir soru gelmesin aklınıza. Önemli bir hata yaparsınız. Bizim görevimiz, ki kimse küçümseyemez, gerektiğinde küfrü cilalamak, günlük pisliklerden temizlemektir. Dikkat edin, biraz önce, eğer meslektaşınız becerikliyse dedim. İşte meselenin inceliğine geldik. İncelik," yüzüne ciddi bir ifade takınıyor, "cilanın tonunu iyi ayarlamaktır. Az gelirse kabalık olur ki pek ayıp karşılanır, ya da dozunu kaçırırsanız karşınızdaki küfrü gerçekten bir şiir sanır. Böyle durumlarda bir de aptalına rastladınız mı işiniz iştir. Mesela, bir türlü savaş ilan edemezsiniz. Ültimatom verirsiniz, karşınızdaki dostluk antlaşması önerdiğinizi sanır. Anlayacağınız, diplomatlık mesleği küfür edenlerin küfrü kendilerine yakıştıramadıklarından ortaya çıkmıştır. Gerçek bir ihtiyaçtan, gördüğünüz gibi. Ama doğrusu, bence tabii, şimdi söyleyeceklerim resmî görüşü yansıtmıyor; savaş ilanları generallere bırakılmalı. Onların uzmanlığına girer bu iş." Elini hırsla sehpaya vuruyor, "Haksız mıyım?"

Sesime ölçülü bir saygı katarak, başımı onunla aynı görüşte olduğumu belli edercesine hızla sallayıp, "Haklısınız," diyorum.

"Zavallı Tarek el Bedavi. Afrika'dayken," yine garip bir ülkenin adını tekrarlıyor, "elçisiydi. Savaş ilan etmek zorundaydı, ama bir türlü beceremedi. Ne yapsın, içinden gelmiyordu, üstelik bakan yakın arkadaşıydı. Acıdık adama, sonunda Amerikalı alıp götürdü notayı. Allah'tan savaş çıkmadı." Doğrulup ayaklarındaki terlikleri çıkarıyor. "Amerikalıları sever misiniz?" So-

ruyu kendisi cevaplıyor: "Ben çok severim. Evet, çoğu meslekten değildir, biz Avrupalılara benzemezler, biraz taşralı ve aptaldırlar. Ama aramızda aptallar da olmalı..."

Cümlesi biter bitmez çok vakit kaybetmiş gibi yeniden sigarasına dönüyor. Bitirinceye kadar konuşmayacak. Birden Ferda'nın geç kaldığını fark ediyorum. Neden gelmiyor? Ama durumumdan yakınmam için bir neden yok. Nasılsa karşımdaki adamın onun kocası olamayacak kadar deli olduğunu biliyorum. Evet, bu kocası değil, ama ya bir başkası varsa? Düşünce midemi yakarak damarlarıma dağılıyor.

"Doktor musunuz?"

Adamın sesiyle irkiliyorum. Bu konuşma anlamsız bir monoloğa dönüştü, yine de insanı afallatacak kadar garip bir soru bu. İhtiyar, cevabı gözlerimden okumuş gibi, bu kez yakınan bir tonla yeniden konuşmaya başlıyor:

"Doktorlardan bıktım." İkimiz de doktorlar konusunda aynı görüşteyiz, diye düşünüyorum; adam devam ediyor: "Neredeyse her gün gelecekler. Kuzum, doktor dediğin, insanı muayene etmez mi? Hayır efendim, bize gelenler saatlerce karşımda oturup garip sorular soruyorlar. Ferda'ya kaç kere söyledim, bunlar sahtekâr diye. Hem doktor gelince insan soyunmaz mı? Ben ne zaman soyunmaya kalksam Ferda kızıyor." Yüzünü daha da ihtiyarlaştıran bir buruşmayla duruyor. Yeni bir soru diye düşünmeme kalmadan o kalın sesiyle soruyor: "Yoksa avukat mısınız?"

"Hayır," diyorum aceleyle.

"Bravo delikanlı, sizi çok sevdim."

"Ben de seni," diye sessizce mırıldanıyorum. Ben doktor ve avukat değilim; o da kocası. Gülümsemesine karşılık verirken adam üçüncü, belki de dördüncü sigarayı yakıyor.

"Biraz çok," elimle paketi işaret ediyorum, "içmiyor musunuz?"

"Günde beş tane içebilirmişim. Doktor söyledi." Kaşlarını çatarak kafasında birbirine karışıp dolaşan düşünceleri ayıklamak için bir an duraklıyor. Başaramayınca ince sesiyle yardım istiyor: "Lütfen, beşle on yediyi çarpar mısınız! En son Ersin dört tane vermişti."

"Seksen beş," diyorum.

"Demek seksen beş. Dört tane çıkarın, kaç paket etti?"

"Dört."

"Öyleyse henüz içmediğim üç paket var daha." Yüzü yeniden buruşuyor. Sanki onun olmayan paketler canını sıktı. "Ah Rıza olsaydı!"

Rıza! Birden bir felaket önsezisiyle ürperiyor yüreğim. Rıza kim? Bu ihtiyar deli, babaları olabilir, ama ya Rıza? Meraklı dudaklarım adı tekrarlıyor:

"Rıza?"

Adam beni duymamış gibi sigarasından duman emiyor, sonra arkasına yaslanıyor. Yüzü tam bir çılgının yüzü artık.

"Rıza'yı tanımıyor musunuz?"

"Hayır," diyorum sessizce.

"Çok garip, sizi onun arkadaşısınız sanmıştım." Sonra dakikalardır beklediğim o kötü haberi veriyor: "Ferda'nın kocası."

Gerisini dinlemiyorum. Canı çıkasıca bir umutla hâlâ gizli gizli tutuşan o rezil bekleyiş bıçaklanıp ölüyor içimde. Zamansız bir umuda kapılmak... Anlamsız bir cesaretten kuvvet alıp buraya gelmek. Şimdi ne söyleyeceğim ona?

"Kardeş çocuklarıydı ikisi. Biri Nazmi'nin, öteki Hafize'nin. Biliyor musun delikanlı, bizim babamız, rahmetli," birden insanı yerinden sıçratacak kadar yüksek ve kalın bir sesle bağırıyor, "Paşaydı. Hem de halis Osmanlı Paşası. Ah, sen bizim küçüklüğümüzü görmeliydin. Ben pek hatırlamıyorum, ama Hafize, Rıza'nın annesi, hepimizin en büyüğüydü, anlatırdı. Konaklarımız, cariyelerimiz varmış. Anlarsın ya, mutlaka zenci cariye de vardır o kadar kadının içinde. Ama ben yetişemedim." Yine bir sigara yakıyor. "Hacer'i tanır mısın? Bizim Hacer'i. Demek tanıyorsun. İşte, o Meryem kalfanın torunuymuş. Babam Hacer'i evlendirmek istemiş, ama Hacer evlenmemiş. Yaveri talipmiş. Babam Prens Sabahattin taraftarıymış, Meşrutiyet'te İttihatçı olmuş. Önce Enver Paşa'ya, sonra da Kemal Paşa'ya askerlik etmiş. İstanbul'daki evleri Enver Paşa, buradakileri Mustafa Kemal vermiş. Biz ailece Atatürkçüyüzdür." Gizli bir olayı açıklamak ister gibi yerinden kalkıp kulağıma doğru eğiliyor. Fısıl-

dadığı sırrı dinliyorum: "Babam Mason'du." Geri çekilip tepkimi bekliyor. "Ben de Mason'um. Ne kötülüğü var? Nazmi, Ferda'nın babası Mason olmadığı için kaybetti her şeyini. Aslında hak etmişti. Ailemizin yüz karasıydı. 1954'ten beri Demokrat Partiliydi, sonunda iflas etti ve öldü. Değer miydi?"

İçim altüst, dilimde Rıza'yla ilgili yüzlerce soru:

"Değmez," diye karşılık veriyorum.

İhtiyar, yerinden kalkıp dipteki büfeye doğru yürüyor. Demek bu adam Ferda'nın amcası. Rıza, Ferda'nın kocası ve halasının oğlu. Peki, şimdi nerede? Neden "Olsaydı," dedi ihtiyar? Belki de uzaklarda... Adamın sesi düşüncelerimi kesiyor:

"Buraya gelir misin, delikanlı."

Kalkıp yanına gidiyorum. Çekmecenin içinden çıkardığı kutuyu sehpanın üstüne bırakıyor. Tahta oymalı antika bir kutu bu.

"Bak, içinde Enver Paşa'nın babama hediye ettiği tabanca var. Üstünde de mührü kazılı, kabzasında yani." Kapağı açmaya çalışıyor, ama başaramıyor. "Kilitli. Anahtarı da Ferda'da. Kıracağım, ama kıyamıyorum, kutu da baba yadigârı. Ah..." Duruyor. Bağıracak diye düşünüyorum, ama son derece yavaş bir sesle yandaki koltuğa yığılıyor. "Ah Rıza olsaydı."

Yine o yardım çığlığı. Cümle beynimde yankılanarak büyüyor. Rıza olsaydı. Rıza olsaydı. Belki, belki de... Yüreğim çarparak soruyorum.

"Rıza burada değil mi?"

"Bilmiyor musunuz?" Başımı sallıyorum. "Arkadaşı değil miydiniz? Sizi hep arkadaşı diye düşünüyordum."

Yüreğim deliriyor, artık sağa sola çarpıyor göğsümde. Başını kaldırmaya çalışan umudu bastırıp sabırsızca soruyorum:

"Rıza nerede? Ne oldu ona?"

Adam, sorumu duymamış gibi susuyor. Karşılık vermeyecek, saçmasapan, dinlemek zorunda olmadığım yeni bir hikâyeye başlayacak. Bir kramp giriyor kaslarıma. Saatler kadar uzun saniyeler tükeniyor sessizlikte. Öğrenemeyeceğim. Dudaklarımdan bir inilti kopuyor. Elveda kurtuluş şansı. Doktor'a lanet olsun, onun sözleri sürükledi buraya beni. Şimdi ben de sigara

içebilirim. Elim cebime gidiyor. Allah kahretsin, paketi adama verdim. Başımı kaldırıyorum, ihtiyar ayağa kalkmış, sapsarı bir yüzle beni bekliyor.

"Cenazesinde ne kadar çok yağmur yağmıştı, değil mi? Evet, şimdi hatırladım, sizi oradan tanıyorum. Zavallı yavru..."

Bütün kaslarım gevşiyor. Günlerdir duyduğum en güzel haber bu. Rıza'nın ölüm haberiyle kurtuluşum doğuyor. Kendimi arkaya bırakıyorum. Artık gelebilir Ferda Hanım.

Ve geliyor. Arkamdaki kapının açıldığını duyuyorum. Ama bakmama gerek yok, gelenin o olduğunu biliyorum. Kaderim o benim. Kurtuluşum. Karşımdaki ihtiyarın yüzünde gerçek bir korku büyüyor hemen. Demek görünüşü korkutucu. Gözlerinde şimşekler geziniyor olmalı. Sesi düşüncelerimi dağıtıyor.

"Amca, lütfen elinizdeki paketi verip hemen odanıza çıkın!"

Dudaklarından, sanki canını isterlermiş gibi, ağlamaklı bir inilti kopuyor adamın. Yerinden yavaşça doğrulup önümden geçerek kapıya yürüyor. Sessiz birkaç saniyeden sonra yeniden Ferda'nın sesi yükseliyor:

"Bırakın dedim size! Hemen!"

Konuşmanın ne kadarını dinledi acaba? Kalkıp ona dönüyorum. Ne kadarını dinlediğinin ne önemi var. Önemli olan bu kadar güzel olduğunu unutmuş olmam. Arkaya topladığı saçları sarmaşık çiçeklerine benzeyen kulaklarını ortaya çıkartmış, boynunu gözler önüne seriyor. Yana döndüğünde göğüslerinin kabarıklığını, dizlerinin yuvarlaklığını fark ediyorum. Salonun ortasına, o akşamki koltuklara doğru ilerliyoruz. Dudaklarının kıvrımları yine kızgın, yine çok küstah. Oturmadan ona dönüyorum, bakışlarındaki mavi sis yüzüne derinlik vermiş, gözleri belirsiz bir buğunun içinde yüzüyor.

"Evet?"

Sesinin soğukluğunu da unutmuşum. Gözlerim onu mavili kadınla karşılaştırırken dudaklarım cevap veriyor:

"Beni hatırladınız mı?"

Devam etmeden susuyorum. Kulağıma ulaşan alçak, kendine güvenmeyen ürkek bir ses. Oysa söze böyle başlamayacaktım. Bir an bocalıyorum. Yoksa böyle bir kadınla denemekle yanılı-

yor muyum? Daha olağan birini mi bulmalıydım? Doktor sanki arkamda, yeniden uyarıyor beni: *"Denemelisin."* Evet, denemeliyim, buraya kadar getirdikten sonra oyunu bitirmeliyim.

"Evet, son görüşmemizden sonra sakal bırakmışsınız, ama sizi hatırlıyorum."

Sesi şimdi daha sert ve çabuk. Dışarıdan gelen birine ısırgan rüzgârı hatırlatacak kadar saldırgan. Vazgeçmeyeceğim diye kendi kendimi yüreklendiriyorum. Öyleyse başlamalıyım... Evet, ama ayakta değil...

"Oturabilir miyim?" diye soruyorum.

Beyaz parmaklarını büken sinirli hareket duruyor. Hoşlanmadı.

"Kusura bakmayın," diyor çabucak, "Size ayırabileceğim zaman çok kısıtlı."

Yılmamalıyım. Midemdeki bulantıyı eziyorum. Ona karşı koymalıyım. Onun silahlarıyla direnmeliyim. Silah? Onun silahı ne? Küstahlık, diye mırıldanıyorum hemen. Evet, küstahlık. Neden olmasın?

"Vaktiniz çok olmasa da oturacağım," diyorum, "çünkü söyleyeceklerim çok zamanınızı almayacak."

Sonra cevabını beklemeden oturuyorum. Kırmızının belirginleştirdiği öfke, dudaklarının kıvrımlarını daha da abartarak yüzüne yayılıyor. Yeni edindiğim küstahlığa karşı yapacağı bir şeyi kalmadığını fark edince parmaklarını birbirinden ayırıp karşımdaki koltuğa yürüyor.

"Peki, ancak birini bekliyordum," koltuğa oturuyor. "Gelinceye kadar vaktiniz var."

"Öyleyse iyi kullanmalıyım bu vakti." Koltuğa yerleşmesini bekliyorum, "Sigaramı geri alabilir miyim?"

Bakışları avucuna düşüyor. Bir an şaşırıyor, sonra suçüstü yakalanmış gibi hemen paketi uzatıyor.

"Sigara içebilir miyim?"

Cevap vermesini beklemeden, kibriti elden geldiğince geç ve uzun yakarak onu bekletiyorum. Elindeki titrek ve sinirli tik artık koltuğa batıyor. Bir süre konuşmadan bekliyoruz. Sabrının gittikçe azaldığını hissediyorum. Onu, uçmaktan yorulup

sonunda bir dala yığılan kelebeği yakalayacak avcı gibi izleyeceğim. Avuçlarımın arasına düşünceye kadar bırakmayacağım peşini. Göz göze geliyoruz, hemen kaçırıyor bakışlarını.

"Yine kızdınız," diye yeniden söze başlıyorum, "tıpkı geçen akşamki gibi."

Sabırsız ve sinirli bir hareketle bacaklarını değiştiriyor. Dizleri göz alacak kadar beyaz.

"Bırakın bunları," diyor. "Ne istediğinizi söyleyin, lütfen."

Ne mi istiyorum? Birden metrelerce suyun altında, karanlıkta yaşadığımı anlatmak geçiyor içimden. Beni o karanlık ıssızlıktan, gövdemi saran buzdan kurtarmasını, çevremde akıp giden gündelik hayata karıştırmasını, insanlara alıştırmasını istiyorum. Ama önce şu küstahlığını parçalamalıyım. Öylesine kızmalı ki, gözlerinden dökülen ateş yüzünü yakmalı, o biçimli dudaklarındaki küstahlığı eritmeli.

"Evet, ne istiyorsunuz?"

"İlle bir şey mi istemem gerekiyor?"

"Hayır. Ama gelişinizin bir nedeni olmalı."

"Bir neden..." Sesimi alçaltarak sözcükleri tekrarlıyorum. "Mantıklı ya da mantıksız, ama ille de bir neden... İnsanların her davranışlarının bir nedene ihtiyacı olduğunu unuttum." Susup geliş nedenimi düşünüyorum. Söylesem korkudan çıldırır. "Peki, işte size gelişimi açıklayabilecek, merakınızı giderecek bir neden... Ersin nasıl?"

"Bakın, daha açıkça söyleyemez misiniz ne istediğinizi? Size vaktim yok demiştim."

Elindeki sabırsızlığın koltuğa batmasını izleyip bir süre susuyorum. Oluyor, yavaş yavaş kızgınlığın o dayanılmaz seline kapılıyor. Birazdan, yanmak üzere olduğundan habersiz bir pervane gibi, hiç ummadığı bir sona yol aldığını anlayacak.

"Ersin'i en son ne zaman gördünüz?"

Ersin'den söz edilince dayanamayıp soracağını biliyordum diye mırıldanıyorum. Cevap vermeden önce düşünüyormuş gibi duraklıyorum:

"En son... En son... Evet, hatırladım. Ersin'i son kez burada sizinle karşılaştığım akşam gördüm. On beş ya da..."

Gözlerindeki mavilik kısılırken tiz bir sesle cümlemi bitirmemi önlüyor.

"Doğruyu söylediğinizden emin misiniz?"

"Evet," diyorum, "ama siz bana inanmadınız."

Bir an doğrulacak gibi kımıldanıyor. Sonra vazgeçiyor. Beklediği ziyaretçiden önce söyleyeceklerimin hepsini bitirmeliyim. Sesi, bu kez aceleci olmaktan çok alaycı, düşüncelerimin arasına giriyor:

"Size inanmamak kabalık olur."

Yüzüne bakmadan, onu çileden çıkartacağını bile bile:

"İnanmadınız," diye üsteliyorum. Artık konuşmayı istediğim gibi sürükleyebilirim. "Kardeşinizi çok seviyor olmalısınız?"

Daha soru bitmeden yanakları kızarıyor. Birden fotoğraftaki uzun boylu kıza benzediğini fark ediyorum. Ellerini iki yana açıp konuşmaya hazırlanırken çabucak ekliyorum:

"Tıpkı amcanızı sevdiğiniz gibi."

Tokat yemiş gibi irkiliyor. Küstahlığın yalnızca kendisine bağışlanmış bir hak olmadığını öğrenmeli. Bakışlarımı gözlerinden kaçırıp yere eğiyorum. Ayağa kalkacak. Kalkıyor.

"Bana bakın. Neyin peşindesiniz siz? Ya ne istediğinizi doğru dürüst söyleyin ya da çıkıp gidin evimden." Soluk almak için duraklıyor. Başımı kaldırıyorum. "Bu tür saçmalıklara katlanmak zorunda değilim."

Oluyor. Hem de düşündüğümden de çabuk. Hırsla titreyen ellerine bakıyorum, demek iyice sinirlendi. Aslında acıyorum ona, çünkü bütün faturaları o ödeyecek. Yıllardır bitiremediğim hesaplaşmayı onunla bitireceğim. Kadınların beynime saldığı korkuların, kuşkuların, acıların hesabını vermek zorunda. Zavallı, diye mırıldanmaktan kendimi alamıyorum. Hayır, hemen yumuşamamalıyım, önce kulağına üfleyeceğim zehri dinlemeli.

"Bağırmak haksızlığın, çaresizliğin işaretidir."

Fısıltıyı andıran sesim öfkesine çarpınca, ayakta, garip hareketlerle bağırmakta olduğunu fark ediyor. Bir an göz göze geliyoruz, bakışlarında bir şaşkınlık var. Düşünmeden oturuyor. Aynı tonla sürdürüyorum:

"Daha söyleyeceklerimin hiçbirini duymadınız." Merakın uçuştuğu yüzüne bakmadan sözlerimi bitiriyorum: "İyi dinleyin. Bana ödemek zorunda olduğunuz bir borcunuz var."

"Borç mu?" Mırıldanarak tekrarlıyor. "Borç mu? Neden söz ediyorsunuz siz?"

"Evet, borç. Buraya geldiğim akşamı hatırlayın. Bu salona girişimde başlayıp gidinceye kadar süren bir suçlama vardı gözlerinizde. Tam şöminenin önündeydiniz ve öyle bir suçlamaydı ki gözlerinizdeki, karşınızdakini bakışlarınızla kirletiyordunuz. Değersiz bir eşyaya bakar gibi küçümseyerek baktınız bana. Fırsatçı, kardeşinize yapışmış bir parazit sandınız beni..."

"Bakın..."

Susmazsam ayağa kalkıp yeniden bağırmaya başlayacağını hissedip konuşmamı kesiyorum. Şimdi sıra onda.

"Ne tür bir hayal gücünüz olduğunu anlamak zor, ama bana inanın, sadece ya çok kötümsersiniz ya da kendinize kızıyor olmalısınız."

"Hayır," diyorum yavaşça, "sadece kendimi savunuyorum. Sizden nazik olmanızı istediğim de yok. Söylediklerimin doğru olduğunu biliyorsunuz."

Kızgın bir el işareti yine konuşmamı kesiyor.

"Peki, uzatmayalım; bakışlarımın sözünü ettiğiniz kabalığı yaptığını kabul ediyorum. Yanılmışım, özür dilerim. Bu beni bağışlamanız için yeterli sanırım."

"Hayır," diye üsteliyorum, "bir zorunluluk karşısında söylenmiş birkaç soğuk söz, borcunuzu ödemek için çok yetersiz bir ücret. Anlatacaklarımı dinlemek zorundasınız."

"Gidin," kalkmaya davranıyor, "dinlemek istemiyorum."

Üzerine atılacakmışım gibi geriliyor bedenim. Neden öyle budalaca davrandım. Kadın kalkmaktan vazgeçiyor, elleri kendini korumak ister gibi göğsünde! Birden davranışlarımın onu korkuttuğunu fark ediyorum. Evet, korkuyor.

"Korktunuz," diyorum yavaşça.

Dudakları hırsla gerilerek titriyor. Acele etmezsem bağıracak.

"Hayır, korkmak pek uygun bir sözcük değil. İsterseniz çekiniyorsunuz diyelim. Belki mideniz bulandı." Sesimi alçalta-

rak, tıpkı bir işkenceci gibi önce yumuşak ve sakin, sonra sert bir tonla devam ediyorum: "Eğer alınacağım korkusuysa boşverin. Görünüşümün karşımdakilerin midesini bulandırmasına alışkınım ben. Gözlerinizi yumun, bulantının geçmesi için en iyi çare budur."

Susuyorum, bir an bütün sesler kayboluyor. Onunlayım ve konuşmanın efendisi benim, diye düşünüyorum. Evet, benim. O artık soluğu kesilmiş bir kelebek.

"Korktuğumu nereden çıkardınız?"

Başımı kaldırıyorum, yüzü solmuş bir gül yaprağı gibi renksiz. Şakaklarında ince, şeffaf ter tanecikleri belirmiş. Ayağa kalkıp geniş adımlarla arkasına geçiyorum. Yılan ıslığına benzeyen sözcükleri şimdi kulağına üfleyebilirim.

"Açıkça, sizi korkutan şeyi söyleyin," diye üsteliyorum.

Kadın geriye dönmeden, tutmaya çalıştığı boğuk sesiyle karşılık vermeye çabalıyor:

"Beni korkutmuyorsunuz."

"Demek korkmuyorsunuz. Ama davranışlarınız tam aksini kanıtlıyor. Ellerinize bakın." Bakması için vakit bırakıyorum. "Gördünüz mü, koltuğu nasıl sıkıyor. Kapıya koşmamak için kendinizi zor tuttuğunuza da bahse girebilirim. Haydi, açık yüreklilikle sizi tedirgin eden şeyi açıklayın."

Titrek bir fısıltı fırlıyor dudaklarından: "Gözleriniz."

"Pek güzel değildirler," diyorum gülerek.

Beni dinlemeden, soluk soluğa, tamamlıyor cümlesini:

"Sanki çıldırmışlar."

Sanki çıldırmışlar... Sözcükler dakikalardır hissettiğim üstünlük duygusunu dağıtarak beynimde çınlıyor. Kambur hemşirenin, uyuduğumu sandığı o sabah da Doktor'a fısıldayarak söylediklerini hatırlıyorum birden: *"Deli bu adam, uyanıkken gözlerini görmelisiniz."* Uykuda yürür gibi koltuğun önüne ilerliyorum. Dudaklarını, gözlerini görmek istiyorum. Ama eskiye ait görüntüler, sesler birbiri ardından beynime akıyor. Doktor'u duyuyorum: *"Papaz intihar mı etti? Hadi canım sen de, çıldırmış mıydı bu ihtiyar?"* O köy. Mezarın başındayız, Papaz: *"Hepimiz çıldırdık,"* diye ağlıyor, *"Biz insanız ve çıldırdık."* Elim

Papaz'ın gözyaşlarını silmek için kalkıyor. Hayır, Papaz yok bu salonda. Sigarayı kül tablasına bırakıyorum. *"Vazgeçme,"* diyen iblisin sesi yankılanıyor beynimde. Her şey gözlerimden okunurken yeni bir denemeye kalkışmak? Budalalık olur bu. Dönüş, bu noktadan geri dönüş o korkulara teslim olmak, yenilmek demek olsa bile vazgeçmeliyim. Gözlerimi kaldırıyorum: Karşımda küstah dudakları, uzak mavi gözleri.

"Gözlerimin tanık olduklarını sizinkiler görselerdi, onlar da çıldırırdı," diyor ve bıkkın bir sesle soruyorum: "Hâlâ gitmemi istiyor musunuz?"

Ferda doğruluyor. Dudaklarında öç alan, ama ihtiyatlı bir gülümseme var. Gözlerindeki buğu yerini kesin bir aydınlığa bırakmış.

"Gidin dersem sözünüzde durup gidecek misiniz?"

Yeniden o ses yükseliyor beynimde: Kumar oynama. Unutma, mahkûm edildiğin o korkulara bir kez daha mahkûm edemezsin kendini. Ya o çilli kadın? Onu doğrulamış olmayacak mısın? Sesin yalvarmasına aldırmadan cevap veriyorum:

"Evet."

Bu kez sesi değil, çığlığı yankılanıyor: Nelere mal olacağını biliyorsun. Papaz, Doktor, Violet, Çavuş, Rifat, mağaradaki çocuklar ve Mavros... Beynimdeki sesleri ezmek için parmaklarımı şakaklarıma bastırıyorum. Ferda'nın dudaklarında her şey. Gidin derse günlerce üst üste yığdığım, üstüne çıkıp kurtulacağım onca umut büyük bir gürültüyle yıkılacak. Gözlerimi öne eğiyorum.

"Gidin," diyor o anda.

İşte umutları ve beni geçmişe yuvarlayacak tokat, sonunda yüzümde şakladı. İğrenç bir titreme bedenime tırmanıyor. Yeniden o karanlığa döneceğim. Gecelerin bütün koyuluğu üstüme çökecek.

"Durumunuz pek kötü," dediğini duyuyorum. "Hasta olmalısınız."

Hasta? Hiç iyileşmedim ki, diye sessiz, soluksuz sözcüklerle karşılık veriyorum. Hep hastaydım. Doktor sanki yine kulağımın dibinde ve fısıldıyor: *"Ölüm korkusu, hastalığının nedeni*

mi dersin? Bilmiyorum. İnsanlar ölümden kaçmak için ölüme sığınırlar mı? Bu soruya da cevap bulamadım. Tanrı'ya inançsızlığın bile buram buram Tanrı korkusu kokuyor. Öyleyse?.. Bilmiyorum, Asteğmen, inan ki bilmiyorum. Gözlerini açıp beni görseydin çaresizliğimi fark edebilirdin!" Elimi kulaklarıma bastırıyorum.

"Biraz dinlenin."

Doktor'u görmek korkusuyla kirpiklerimi aralıyorum. Hayır, Doktor değil, Ferda karşımdaki. Beynimin kıvrımlarında doğrulan o iblis durmuyor, zehrini döküyor: Bak, ona iyice bak. Ne kadar sıcak, peşinde olduğun ısı fazlasıyla bulabileceğin kadar canlı. Gözlerinde çatırtılı yangınlar kavruluyor. Buzlarını eritebilecek, seni karanlığın ormanından çekip alabilecek mavi bir kadın o. Yuvarlandığın yamaçta tutunabileceğin son düzlük. Kökü olan bir insanoğlu. Tam pençeni geçirecekken vazgeçmek niye? Ne denli güçlü olduğunu ölümle sınamış birisin sen. Başarmalısın. Başarmalısın...

"Başaramadım," diye bir fısıltı fışkırıyor dudaklarımdan.

Kararsız adımlar yaklaşıyor. Gözlerimi kaldırıyorum, şimdi çok yakınımda. İblis haklı, ısı yayıyor; ateşini hissediyorum kanımda.

"Başaramadığınız nedir?" diye soruyor.

Dolgurikiy olmayı, tasarladığım oyunu bitirmeyi başaramadım. Her şey rastlantıyla dudaklarından dökülen o iki sözcükle darmadağın oldu. Ferda sorusunu tekrarlıyor:

"Nedir?"

"Dolgurikiy olmak."

"Dolga..?"

"Dolgurikiy, benim rolümdü," diyorum fısıldayarak. "Siz de Katerina İvanovna olacaktınız. Bu ikinci karşılaşmamızdı, gözlerinizle beni azarlayacaktınız, ama cüretimi gizlediğiniz, belli etmemeye çalıştığınız bir izinle hoş görecektiniz." Konuşmasına fırsat vermeden atılıyorum, "Elinizi tutup yüzüme sürmeme, başımı dizlerinize yaslayarak içinde kemikleşen buzları kırıp eritmeme razı olacaktınız." Elimi uzatıp parmaklarını kavrıyorum. "Dışarıda kar yağarken birlikte votka içecektik..."

Beynimdeki iblis sarhoş olmuş avaz avaz bağırıyor: Sarıl öp onu... Onu susturup konuşmamı sürdürüyorum:

"Sonra gecenin bir vaktinde, artık geç oldu diyecektiniz. Sesiniz bir davete benzeyecekti. Yokluğunu bir yumruk acısı gibi karın boşluğumda hissettiğim o sıcaklık..."

"Herhalde parmağımı kırmayacaktınız," diye kesiyor sözümü. Sonra kahkahayı andıran bir sesle, "Delisiniz siz," diyor.

Elini bırakıyorum. Oyun sona erdi, büyü bitti. Yüzüne bakmayacağım; gülmesine, alay etmesine dayanamam.

"Söyleyecekleriniz," ama hâlâ gülüyor, "bu kadarsa, hepsini dinledim. Bravo, doğrusu çok duygulu oynadınız. Ama anlamadığım şey, bunun için neden beni seçtiğiniz. Size dostça bir uyarı," parmağı başımı işaret ediyor, "hayal gücünüze bu kadar yüklenmeyin. Doğrusunu söylemek gerekirse, garip ve etkileyicisiniz. Ama benim liseli bir kıza benzemediğimi hesaba katmalıydınız. Ne siz Dolgurikiy'siniz, ne de ben Katerina İvanovna'yım. Lütfen, verdiğiniz sözü tutup gidin."

Sesi ne soğuk, ne içten, ne de küstah. Olsa olsa kötü bir oyuncuyu seyretmekten sıkılmış bir seyirci gibi aceleci. Birden kararsızlığını attığını, deli olduğumu düşündüğünü hissediyorum. Yanıldım, o iblise bırakmalıydım her şeyi. Yine güldüğünü görünce sıçrayarak kapıya giden yolu kesiyorum. Sıra şimdi o ibliste.

"Size hak veriyorum. Birinci perde gerçekten tam bir fiyaskoydu. Beğenmediniz. Ama ikinciyi de seyretmek sabrını gösterin. Dolgurikiy, kötü, yapmacık oyunlara katılmaktan hiç usanmayan korkak yüreğimin seçtiği roldü." Yumruğumu başıma götürüp fısıldıyorum: "Ama asıl bunun içindekileri, gerçek oyuncuyu, çıldırmışlar dediğiniz o gözlerin efendisini izleyin." Birkaç adım atıp ona yaklaşıyorum. "Kulaklarınızı açıp dinleyin, beynim sizi istiyor." Parmağımı uzatıp bedenini işaret ediyorum, sözcükler artık tümüyle iblisin, dökülüp gidiyor dudaklarımdan: "Gövdenizde saklı bütün sıcaklığı gerekirse parçalayıp emmek istiyor o. Boynunuza sarılıp güzelliğinizi buruşturarak, dudaklarınızı kanatıp size acı verecek her şeyi etinizle denemeye can atan bir iblis var içimde. Bir insandan çıkarılabi-

lecek zevklerin hepsinin peşinde, damarlarınızdaki hayatı isteyen bir iblis. Ne dersiniz?"

"Ne istiyorsunuz benden?"

Elleri, boynuna sarılan pençeyi açmak ister gibi boğazında. Boğulurken bağırmaya çalışan bir felaketzede gibi sessiz çığlıklar dökülüyor dudaklarından. Gözlerini kapatırken dilimin ucunda gezinen çağrıyı yüzüne savuruyorum:

"Ne mi istiyorum? Hâlâ anlamadınız demek. Sizi! Ya da gerektiğinde kendinizi ortaya koyabileceğiniz bir serüveni. Size öyle bir fırsatın kapısını açıyorum ki böylesi bir daha elinize geçmez. Düşünün, her ânı zevk ve ölüme yakın gerçek bir hayat parçası. Hiç tanımadığınız, tanıyamayacağınız o korkuları, beynimdeki iblisin yarısını öneriyorum size."

"Delisiniz!" Tıkanıyor, koltuktaki büyük güllerin üstüne yığılıyor, "Tanrım! Gerçekten delisiniz..."

Sonra kolları iblisin sözleriyle örülen ağı parçalamak ister gibi iki yana savruluyor. İşte, kelebek yoruldu, birazdan ölecek. Birden göğüs kafesimde o soğuğu hissediyorum. Kumsaldaki kelebek de böyle çırpınıyordu. Papaz'a anlattığım gibi ölmüştü. *"Çırpındı ve öldü Papaz Efendi. Onu biz öldürdük, beyinlerimiz öldürdü. Bırak onu,"* diyordu Papaz. *"Beynin sana düşman olamaz."* Parmağımı tetiğe basmıştım. Birkaç martı çığlık atarak denizin beyaz köpüklerine karışıyordu. Papaz'ın eli tabancayı tutan elimi yere eğmişti. Her şeye neden olan o iblis, beynimin efendisi o ölüm peşimdeydi. Papaz yeniden Tanrı'dan söz ettiğinde tetiğe bastım. Kurşunlar namludan kurtulup rüzgâr sesine karışarak ayaklarımızın dibindeki toprağı delik deşik etmişti. *"Neden korkuyorsun?"* diye sormuştu Papaz. *"Kendimden,"* dedim ve kumsaldaki kelebeği hatırladım...

Bir çığlık beni geçmişten koparıyor.

"Delisiniz!"

Onu ilk kez görüyormuşum gibi şaşırıyorum. Hâlâ sayıklar gibi aynı şeyi tekrarlıyor. Hak etti diye düşünüyorum, o çığlık bir kez daha fırlıyor dudaklarından:

"Delisiniz!"

"Ya da deli rolünü iyi oynuyorum. Gördünüz mü bu perde, beğenmeseniz bile, sizi etkiledi."

"Ama böyle sürmeyecek bu," diyerek yığıldığı koltuktan doğruluyor. "Bütün bunların sizi küçümsememden doğabileceğini kabul etmiyorum. Siz dengenizi yitirmişsiniz. Evimden hemen çıkıp gidin. Delinin birisi..."

Ona doğru iki küçük adım atıyorum. Ellerindeki ısıyı yeniden tatmak düşüncesi başımı döndürüyor.

"Yaklaşmayın! Yoksa!.." Perdenin yanındaki zile yürüyor. "Durun dedim!"

Duruyorum, zile basmamalı. Yavaş, sakin bir sesle soruyorum:

"Ne o, beni evinizden uşaklarınızla attırmayı düşünmüyorsunuz herhalde?"

"Gerekirse, evet."

Kendisine gelmesine, sesindeki o kamçıyı yeniden bulmasına izin vermemeliydim. Ama faydasız, kanatlarından biri kopuk, artık kaçamaz. Sıra oyunun son perdesinde. Öfkesine aldırmadan yaklaşıp omuzlarından tutuyorum onu. Göz göze geliyoruz; gördüklerine inanamayan iri bir şaşkınlık çakılmış gözbebeklerine. Bağırmasına kalmadan hızla anlatıyorum:

"Buraya geliş nedenimi merak etmiştiniz. İşte gerçek neden: Para istiyorum. Anladınız değil mi, para istiyorum." Bembeyaz kesilen yüzünün içinde kaybolmaktan korkarak sözlerimi tamamlıyorum: "Biraz para. Verin gideceğim."

Sonra ellerimi çekip kendine gelmesini bekliyorum. Kolay kolay sindiremeyeceği bir darbe bu. Bir sigara yakıncaya kadar vakti var.

"Para mı?"

Şaşkınlık öğütüp, yok etmiş, sesi bir fısıltı kadar ince. Geri geri uzaklaşırken elleri göğsünde büyük bir çarpı çizip biraz önce sıcaklığını kavradığım omuzlarına yükseliyor.

"Demek para istiyordunuz?" Sesi duyduklarına inanamıyormuş gibi cansız. "Demek istediğiniz paraydı." Susup bir süre düşünüyor. "Öyle ya, bütün bu şarlatanlığın bir nedeni olmalıydı. Kusura bakmayın, kötü bir seyirciyim ben. Oysa siz çok iyi oynadınız. Hem kalbinizi hem de beyninizdeki o ibli-

si." Yaklaşıncaya kadar susuyor. "Neyse, ne fark eder. Oyunun sonu ve sıra para istemeye geldi." Hızlı adımlarla önüme geliyor. "Alın."

Tokadın büyüleyici sıcaklığı iblisi çıldırtarak yüzüme yayılıyor. Bir insan elinin teması bu. Düzensiz çığlıkları sarhoşluğuma karışıp kayboluyor.

"Alçak!" Bir daha vurmasını bekliyorum. "Evime gelip bu biçimde davranmak cesaretini nereden buluyorsun!" Tam karşımda, yüzü darmadağınık, benimki ise mutluluktan deliriyor. "Adi!.. Sahtekâr!"

Üçüncü tokadı havadaki elinde yakalıyorum. Göğüs boşluğumda, beynimde bir şey yavaş yavaş yatışıyor. Ferda bileğini kurtarmak için bir an çırpınıyor. Ama çıldırdığını bildiği gözlerime rastlayınca duruyor. İşte oldu, kelebeği yakaladım. Şimdi kıpırdamadan beni dinlemek zorunda.

"Şu kalorifer dumanlarının örttüğü o çukurdaki evlerden birinde bir arkadaşım yatıyor. Eskiden bir devdi." Çıplak omuzlarının dudaklarımın önünde titremesine aldırmadan, Ali'yi anlatıyorum ona, "Şimdi birkaç ince kemikten oluşan biçimsiz bir adam. Ölüyor. Üç yıl önce bir mahzende sorgularken beline bir sopa vurup dağladılar etini! O sopa şimdi onu öldürüyor." Kurtulmayı deneyince bileğini büküp belinin arkasına yapıştırıyorum. Üzerime yaslanan vücudunu hissetmek beynimdeki iblisi delirtiyor. "Durun bitmedi. Arkadaşımın bir karısı var. Hayır, sizin kadar güzel değil." Bağıracak. Belindeki cendereyi daha da sıkıştırıyorum: "Erkeklerden aldığınız zevkleri hatırlayın. İkisi aylardır yatmadılar. Artık işkenceden kurtulmalılar. Paraları olursa arkadaşım direnmekten vazgeçecek. Anladınız mı, ölüme razı... Son engel para. Ölmesi için para gerekli. O adam, hayattayken borcumu ödeyebileceğim son kişi. Ötekiler..." Bileğini bırakıp iblise aldırmadan vücudunu itiyorum, "ötekiler teker teker kaybolup gittiler."

Sigara parmaklarımın arasında, ezilmiş; sehpaya doğru yürüyüp söndürüyorum. Yoruldum. Cebimdeki kâğıdı çıkarıp önüne atıyorum.

"Alın. Adresim. Vermeye niyetlenirseniz gelirsiniz. Az önce

iki perdelik kötü bir oyun seyrettiniz. Aldanmayın. İkisi de gerçek onların. Eğer gelirseniz, ya kalbim ya da beynimdeki o iblis, ikisinden biri sizi bekliyor olacak."

Geriye dönüp gösterişinden bıktığım o salondan çıkıyorum.

Soğuk, bahçede pusuda bekliyor. Uzun boylu, zayıf, aşırı boyalı bir kadınla karşılaşıyorum kapıda. Bir an Ersin'in üzerine kustuğu o kıza benzediğini düşünüyorum, yorgunluk aldatıyor olmalı beni. Ferda'nın beklediği ziyaretçi olduğundan hiç kuşkum yok. Soğuğa alışa alışa sokağı adımlıyorum. Omuzlarımda her adımımda büyüyen bir ağırlık var. Nasıl oldu da sonuna kadar dayanabildim?

Onuncu Bölüm

- 1 -

İşte saniyelerin, dakikaların, saatlerin geçmediği ve pencerenin önünde Ferda'yı bekleyerek bitireceğim günlerden biri daha. Tam dört gün geçti, hâlâ yok. Gelmedi. Gelmiyor. Gelmeyecek. Karanlık suların dibine doğru batıyorum. Gelmiyor, o yamaçtan aşağıya daha hızlı düşüyorum. Gelmiyor; evrenin ortasında, boşlukta tek başımayım ve çığlıklarım hiç kimseye ulaşmıyor. Artık kalın ve sert bir buz tabakasının altındayım. Gelmeyecek. Oysa bu sabah güneş, kâbuslarla dolu gecelerin üstüne bir umut gibi doğmuştu; beynimdeki ses, gelecek, diyordu, büyünün tadını aldı, gelmek zorunda. Ama gelmedi. Öyle yorgunum ki gözlerimi kapasam uyuyacağım. Ama o kâbus, yakama yapışan o kâbus? Büyük, tahta bir geminin içindeydim; gökyüzünde tek bulut yokken korkunç bir fırtınanın içinde savruluyordum. Tuzlu sular yüzümü yakıyordu. Saatler sonra fırtına dindiğinde geniş bir denizin ortasındaydım. Günlerce hiçbir şey kıpırdamadı çevremde. Sonunda soğuk bir kuzey rüzgârı, kayaların, denizin ortasında kara yokken, birdenbire ortaya çıkan bir kayalığın içine attı beni. Denize inip köpüklü sularda batmadan kıyıya çıktım. Çavuş karşıladı beni. Yüzünde acı bir

gülümseme vardı: *"Savaşta hep çavuşlar ölür,"* diyordu. Yanına gidip beni bağışlaması için yalvarmak istedim, ama hemen kayboldu. Çalılıklara doğru yürüdüm. Martılar havalanırken, çığlıklarına karışan bir kadın sesi beni yanına çağırdı. Yürüdüm, sanki Ferda'nın sesiydi. Oysa Violet'ti, çırılçıplaktı, yüzünde iri çiller terlemiş, bağırarak bana geliyordu. Kaçmak için geri döndüm, ama bacaklarım hareket etmiyordu. Karşı karşıya gelince gözlerimi kapattım. Bağırıyordu: *"Hangisi senin erkekliğin?"* Ellerini kasıklarıma uzatıyor. *"Bu mu, yoksa boğazıma yapışan ellerin mi? Çıldırmış gözlerinle mi ırzına geçersin sen kadınların?"* Avazım çıktığı kadar bağırdım. Doktor belirdi yanımda. Beyaz önlüğüyle sanki o hastane odasındaymış gibi rahattı. Burada ne aradığını soracaktım, hemen konuşmaya başladı: *"Asteğmen, seni tanıdığımdan beri çok yol aldın. Ama hep içine doğru yürüdün. Adımların seni benden alıp kaçırdı."* İçime doğru? Evet, insanın gideceği, varacağı bir yer kalmamışken içine dönmesi kadar doğal ne olabilir. Düşüncelerim kurtaracak beni. *"Çıldırmışsın sen!"* diye bir ses yükseldi. Gözlerimi açtım; Papaz. Onun dudaklarından mı dökülmüştü o sözler? Kaçmalıyım, geriye döndüm, gemi yok olmuştu. *"Korkuyor musun?"* dedi Papaz. *"Hayır, artık korkmuyorum. Çünkü herkes benim gibi çılgın. Ama farkına yalnızca ben vardım. Belki de kaderim bu benim. Ne zaman insan olduğumu düşünsem o kaderi önümde pusuya yatmış buluyorum. Eğer bize gelen her şey Tanrı'dansa pek yaman bir ceza biçmiş. Ama artık O'nun da çıldırdığını biliyorum..."*

...geceyi bölen acı bir çığlığa benzeyen zil sesi kulaklarıma saplanıyor. Silkinerek doğruluyorum. Ferda? Göğsümde titreyen sızıyla kapıya koşuyorum. Ses düşüncelerimi parçalayarak tekrarlanıyor. Kilidi çeviriyorum.

Kızıl, kıvırcık saçlı, iri gözlüğün örttüğü yüzünü abartarak boyamış bir kadın. Bir yanlışlık. Kadın benden önce konuşuyor.

"Aman Tanrım, sakal bırakmışsınız."

Sakallarım. Ellerim yüzüme kalkıyor. Sakallarımla ne ilgisi var bu kadının?

"Neyse, merhaba," diyor kadın bağışlamış gibi. "Beni tanımadınız mı?"

Bu kez daha dikkatli bakıyorum kadına. Altında dar bir pantolon, üzerindeyse mavi bir rüzgârlık var. Yüzü? Hayır, tanımıyorum. Başımı kaldırıp sallıyorum.

"Ama ben sizi hemen tanıdım. Sakallarınız sizi değiştirmiş olsa bile."

İyice şaşırıyorum. Sakallarımla ne alıp veremediği var bu kadının? Ne olursa olsun, can sıkıcı bir konuşmanın içindeyim ve eğer kısa kesmezsem sürüp gidecek. Bir an önce ondan kurtulmalıyım.

"Belki yanlış geldiniz," diyorum. "Bekâr delikanlılar alt katta oturuyorlar."

"Siz evli misiniz?"

Çok aptalca, ama yerinde bir soru bu. Göz göze geliyoruz, gözlüklerinin altında büyüyen şakacı bir gülümseme var. Yeniden başımı sallıyorum.

"Tahmin etmiştim, ama yine de bekâr olduğunuzu sizden duymak rahatlattı beni." Karşılık vermeme kalmadan neşeli sözcüklerle açıklıyor: "Bir yanlışlık falan yok. Sizi tanıyorum, adınız Ayhan ve buraya taşınalı çok olmadı, evden de pek sık çıkmıyorsunuz."

Sonra kafamda biriken onca sorudan birini bile sormama fırsat vermeden içeriye girip odaya yürüyor. Kapıda, arkasından garip bir şaşkınlıkla bakakalıyorum. O içeriden sesleniyor:

"Eğer kapıda beklerseniz bağıra bağıra konuşmak zorunda kalacağız."

Kapıyı itip odaya yürüyorum. Kim bu kadın? Birden anlamsız bir korku yükleniyor boğazıma. Ya Ferda şu anda gelir ve beni bu garip kadınla bulursa? Hemen savmalıyım onu. Adımlarımı açıyorum, onu odayı incelerken buluyorum.

"Tam düşündüğüm gibi. Buradan, böyle bir odadan başkası olamazdı. Enfes bir sefalet bu." Pencereye yürüyüp perdeyi aralıyor. "Işık biraz az, ama idare ederiz."

Artık sabrım taştı. Masadaki nüfus cüzdanını incelemeye niyetlendiğini görünce öfkeyle gidip elinden alıyorum.

"Tamam, beni tanıdığınıza inandım," diye başlıyorum. "Ama artık kim olduğunuzu söyleyin, yoksa..."

Eliyle işaret edip sözlerimi tamamlamamı önlüyor. Birkaç adım gerileyip beni süzüyor.

"Evet, en iyi ışık buradan. Hem biliyor musunuz, ben sizi daha yaşlı sanıyordum. Oysa nüfus cüzda..."

Delirtecek bu kadın beni. Hızlı adımlarla ona doğru yürüyorum. Kolundan tutup o aldırmaz gülümsemesine bakmadan dışarıya atacağım onu. Kadın kendini savunmak ister gibi ellerini kaldırıyor. Duruyorum, neşeli dudakları yeniden hareketleniyor.

"Yine aynı düşüncedeyim. Böyle bir yüz, sakallı da olsa, ancak sürrealist resimlerde bulunur."

Sürrealist resim? Birden onun Rezzan'la gittiğimiz o büyük davette benimle konuşan garip kıyafetli kadın olduğunu fark ediyorum. Ama o akşam Türkçe konuşmuyordu. Sözü dudaklarımdan alıp soruya cevap veriyor.

"Sarhoş olduğum zaman yabancı dille konuşuyorum."

Yapmamalıyım, ama deminden beri dilimde biriken öfke, önleyemediğim bir kahkahayla savruluyor. Az sonra o da katılıyor; uzun bir süre, sanki günlerdir sinirlerimi geren acıyı kusmak için fırsat bulmuşum gibi, gülüyorum. Gözlüklerini çıkarınca, güzel olmaktan çok sevimli bir yüz çıkıyor ortaya. Gözlerimden akan yaşlar yanaklarımdan aşağıya düşüyor.

"Çok sinirlenmiş gibi bir haliniz var? Sizi üzen nedir?"

Beni üzen şey... Bu soruya cevap vermeyeceğim. Sesimi kontrol etmeye çalışarak soruyorum:

"Beni nasıl buldunuz?"

Sözlerimi duymamış gibi doğrulup rüzgârlığını çıkarıyor, ama otururken yaktığı sigarasından bir soluk çekip karşılık veriyor:

"Belki inanmayacaksınız, ama sizi izledim o gece." Eliyle sokağı gösteriyor. "Kapıya kadar. Bir ara neredeyse umudumu yitirecektim, o kadar uzun yürüdünüz ki. Ertesi gün yine gelip burayı gözledim, pencereden sokağı seyrediyordunuz. Gerisini kapıcıdan öğrendim, bugün de gelmeye karar verdim."

Masaya yürüyüp bir sigara da ben yakıyorum. Artık kendime hâkim olmalıyım, o aptalca gülme nöbetini susturuyo-

rum. Hikâye buraya kadar garip de olsa anlaşılır gibi. Ama neden geldi?

"Peki, şimdi gelişinizin nedenini açıklayın."

"Basit." Duraksamadan gülüyor. "Hâlâ yüzünüzün fotoğrafını istiyorum." Yerinden kalkıp sıçrar gibi bir yürüyüşle pencereye gidiyor. "Işığı yakalamalıyım." Gözlerinde yaramaz bir sevimlilik uçuşuyor, "Güneş ne zaman yatık olarak içeriye giriyor?"

Deli, evet, ona deli demekten başka ne yapabilirim. Belki sözü değiştirmeyi deneyebilirim.

"Adın ne senin?"

Kadının yüzü aydınlanıyor birden. Kollarını havaya kaldırıyor. Sarılacak. Dudaklarındaki neşeli çığlıkla koşarak üstüme geliyor.

"Ne güzel, bana sen dedin."

Ellerimi kaldırıp bedenini uzaklaştırıyorum. Tam bir çılgın bu kadın. Yüksek sesle soruma cevap veriyor:

"Adım?" Yeniden gülüyor, "İstersen bir fotoğraf delisi diyebilirsin. Çıktığım oğlanlardan biri diplomat sosyetesinin yosması demişti. Hiç kızmadım." Aynı hızla devam ediyor: "Son sevgilim, Lerzan diyor bana. Ama şimdi adım yok, istediğin ya da beğendiğin bir adla çağırabilirsin beni."

Art arda gelen sözcükler başımı serseme çeviriyor. Bu garip sürprize gülmem mi yoksa kızmam mı gerek, çıkaramıyorum. Ama gitmesi gerek. Pencereye yürüyorum, sokağı her günkü karanlık basıyor. Artık Ferda'yı unutmalıyım... Hiç olmazsa bu gecelik. Neden bu kadınla denemeyeyim? Hayır, diyor beynimdeki iblis, gelecek. Arkamdaki ayak sesleri kımıldıyor, dönüyorum, bir fotoğraf makinesiyle burun burunayım.

"Hayır!" diye bağırıyorum. "Çek onu önümden!"

Dudaklarının uçlarındaki gülümseme kırılıyor hemen. Gerileyerek yatağa oturuyor. Karşılaştığımızdan beri ilk kez yüzüne bir maske gibi astığı o neşenin dağıldığını fark ediyorum. Fotoğraf makinesi elinden kayıp yere düşüyor.

"Fotoğraf çekmek bu kadar önemli mi?" diyorum özür dileyen bir sesle.

"Önemli mi?" Sözleri sanki dünyanın kaderi bir anlık durak-

lamasına bağlıymış gibi soluk almadan sürüyor: "Neyin önemli neyin önemsiz olduğunu bilmek olanaksızdır. Gerçekte her duygu, her düşünce, her olay aynıdır, önemini insanlar biçer onların." Sesini yükseltiyor: "Senin için önemli hiçbir şey yok mu?"

Ferda! diye bağırıyor kafamdaki ses hemen. O ya da kurtuluş. Önemli olan bu ikisi. İncindiğini karşısındakine hissettiren bir yüzü var. Garip bir yakınlıkla ona yürüyorum. Bana kızmamasını söyleyeceğim. Başını kaldırıyor. Gözlerinde o deli, başıbozuk havaya uymayan içten bir bakış var. İlk kez onun çekici bir kadın olduğu düşüncesi kımıldıyor beynimde. Bir yangına giriyormuş gibi duruyorum. Beynimdeki iblis göründüğünden değişik, durmadan değişen bu kadını fark etmemeli...

"Haklısın," diyorum yavaş bir sesle.

Gözlerine o eski çılgınlık gelip yerleşirken umutla soruyor:

"Öyleyse?.."

"Hayır, fotoğraf çekmene izin veremem." Sonra gitmek zorunda olduğunu anlatmak istercesine ellerimi kaldırıyorum. "Bir arkadaşa söz verdim."

O beni duymamış gibi sürdürüyor sözlerini:

"Yüzün beni büyülüyor. Soluğumu kesen şeyin ne olduğunu henüz bilmiyorum, ama bulacağım."

Sıkıntımın içine doğan bir güneş olabilirdi bu kadın. Gülüyorum, gözlüklerini takıyor.

Birlikte sokağa iniyoruz. Arabasıyla bulvara bırakacak beni. Buz tutmuş yolları geçip caddeye çıkıyoruz.

Ayrılacakken dudaklarını uzatıyor.

"Öpücüklerim bedavadır."

Korka korka, iblise fark ettirmeden yanağına değdiriyorum dudaklarımı...

"Yine görüşeceğiz," diyor. "Bundan eminim."

- 2 -

Yüzlerce tabelanın arasında duruyor aradığım. Küf kokusunun sindiği antrede merdivenlerden inen işçilere yol veriyorum.

Üst katta bir başka topluluğa rastlıyorum, ama bunlar işçi değil, genç çocuklar. Aralık kapıyı itip içeriye giriyorum. Afişlerle karşı karşıyayım. Sağımda solumda, sıvaları yer yer dökülmüş duvarlardan fırlayan sıkılı yumruklar, görünmeyen düşmana doğru uzanıyor. Karşıdaki beyaz badanaya sıçramış bir kan lekesi gibi duran kırmızı afişte, başı sarılı bir işçi, bileklerindeki zincirleri parçalıyor. Afişlerin, sloganların çevrelediği sessizlikte bir süre bekliyorum.

Halit burada olmalı. Kaynayan su sesinin yükseldiği kapıya yürüyüp itiyorum. Çaydanlıktaki buhara dalıp gitmiş bir kızdan başkası yok. Hafifçe öksürüyorum, kız geri çekiliyor, Halit'in odasını soruyorum.

"Merhaba! Ooo, sakal bırakmışsın."

Sonra devam etmeden oturmam için eliyle işaret ediyor. Gösterdiği sandalyeye ilişirken geldiğime sevinmediğini düşünüyorum. Halit önüne dönüp meşin ceketli bir işçinin kanayan kafasını beceriksiz hareketlerle sarıyor. İşini bitirmesini bekliyorum, az sonra adamın kalkmasına yardım edip avutucu birkaç sözle uğurluyor.

"Taşlamışlar. Bu hafta dördüncü. Ya gecekondudakiler bize alışacaklar ya da ben usta bir hastabakıcı olup çıkacağım." Elimi sıkmadan oturuyor: "Neyse ki şimdilik yalnızca taş atıyorlar."

Saçları uzamış, kulakları örtülmüş, ama yine de çirkinliği yüzünde olduğu gibi duruyor. Silinmeyecek, öyle kalacak diye düşünüyorum. Bakışlarım gözlerine ilişiyor, sanki şakacı biri kazımış onları. Evet, saçıyla bıyığıyla eski bildik Halit karşımdaki.

"Çay içelim."

Karşılık vermemi beklemeden o kıza bağırıyor. İnce bir cevabın arkasından çayı bekliyoruz. Halit o sessizlikle hapishaneden hatırladığım yürüyüşüne başlıyor. Önce sıkıntılı adımlarla düz bir çizgi üzerinde ilerleyecek, bir engele rastladığında temposunu değiştirmeden odanın boşluğuna yönelecek. Adımları hemen hücreye dönüştürüyor odayı. O günlerden eksik olanlar ötekiler. Birden banka soyabileceğine inanmadığım o zayıf Laz'ın, *"Bitleri yarıştıralım,"* diye bağırmasını bekliyorum. Ama

kapı açılıyor, giren o kız. Halit'in voltasını, benimse düşlerimi kesip atıyor varlığı. Halit çayı avuçluyor.

"Anlat bakalım görmeyeli neler oldu?" diye soruyor eski sandalyeye otururken.

"*...Anlat bakalım dışarıda ne var ne yok?...*" Sesi, koğuş sorumlusu olduğu hapishane günlerine ait sanki. Aynı soru, aynı merak. Cevaplar eski cevaplar gibi kötü olacak diye mırıldanıyorum. Belki üzülmeyecek, ama öğrenmesi gerek. Sıradan, olağan bir habermiş gibi cümlenin sözcüklerini değiştirmeden haber veriyorum.

"Ali ölüyor."

Ses çıkarmıyor. Bir an beni duymadığını düşünüyorum. Ama geçmişin, birlikte olduğumuz o günlerin ayrıntılarını bulup çıkartması için vakte ihtiyacı var. Ali'yi, Zafer'i, ötekileri, eski olayları hatırlamak için belleğini zorlayacak. Neden sonra yüreğindeki duygular vurmuş gibi yüzü kararıyor, titreme başını öne savuruyor. Ali'nin ölümüne aldırmadı, ama hâlâ o kış gününün öfkesi içinde yanıyor, biliyorum.

"Sonunda başardı desene," diye mırıldanıyor.

Evet, o lanet cuma akşamını, ilk kavgayı düşünüyor; Ali'yi hatırlıyorum, yanımdaydı ve Halit'in yakasına yapışmıştı. Zafer ve ötekiler de Ali'nin pençeye benzeyen ellerine yardım etmek istercesine Halit'in, tanıdığımız ilk komünistin dışarıya atılması için bağırıyorlardı.

"Sana yaptıklarından dolayı hâlâ ona kızgınsın," diyorum, o görüntü eski bir resim gibi solarken.

Yine cevap vermiyor. Bacaklarını değiştirince kesik iniltiler yükseliyor sandalyeden. Birden o garip kadınla kalmadığıma pişman oluyorum. Boşuna, bana yardım etmeyecek. Ona Ali'yi gördüğümü, korktuğumu, ama hiç üzülmediğimi, çürümüş gövdesinin bir kahır gibi mideme çöktüğünü, Nalan'a orospu diye bağıramadığımı anlatamayacağım.

"Hayır, değilim." İrkilerek doğruluyorum. "Ali yalnızca bir aletti, sorumluluk Zafer'indi, unutmadım."

Göz göze geliyoruz, yüzü elinde tuttuğu çayın rengini almış, gözlerinde hıncın kirlettiği beyazı görünce titriyorum. Toplan-

tıyı terk ederken de şimdi baktığı gibi bakıyordu Zafer'e: Hiçbir zaman almaya kalkışmayacağı bir öcün habercisi olan bakışlar. O akşam geniş kampüsün karanlık bir köşesinde karşılaştığımızda öyle demişti: *"Hiçbir zaman ardına düşmeyeceğim bir öfke var içimde."* Ona neden Zaferlerden yana olduğumu açıklayacaktım, eliyle nedenini biliyormuş gibi sözümü kesip uzaklaşmıştı.

Sandalyenin gıcırtısı düşüncelerimi kesiyor. Başımı kaldırıyorum. Halit yine uzun yürüyüşe hazırlanıyor. Bir tespihi eksik elinde. Kirpiklerimi kapayıp sert, inandırıcı sesine kulak veriyorum.

"O olayları çoktan unuttum. Tüylerimi ürperten, o Allah'ın cezası boğuşmalar değil. Aklımın almadığı, Ali'nin kendi sonuna kadar bile sürdürmekten vazgeçmediği o bireyciliği. Gözaltındayken yaptıklarını hatırla. Üç gün boyunca adamlarla sidik yarıştırdı; evet, tam üç gün üç gece. Hem de öğrenecekleri hiçbir şey kalmamışken, bırak tek söz etmeyi, adını bile söylememekte direnmek. O sorgulamayı..."

Susuyor. Gözlerimi açıyorum, ikimiz de titriyoruz. Karanlığı, dar koridorları yakından tanıyan, birdenbire parçalanan sessizliklerle süren işkencelerden korkan iki insanın kaderi bu. Ne zaman o mahzenlerden söz açılsa, içine damlayan ateşin acısıyla kavrulmak. Halit kendini toplayıp konuşmasını sürdürüyor. Ama sesi eskisi kadar acımasız değil artık.

"Şu ya da bu çizgide birinin ne kadar zorlukla harekete kazanıldığını bilmiyor musun? İşte, beni delirten, böyle birinin kendi kendini kılı kıpırdamadan harcaması. Sorumsuzluğun bu kadarına dayanmak çok zor. Sırf kendini bir kez daha sınamak için onca işkenceyi göze almak. Öyle bir bireycilik ki, her an, her durumda ölümle boy ölçüşmeye can atıyor. Oysa bir militandan beklenilen amaçsız kahramanlık değil. Bir türlü öğrenemedi. Hayatını meydanlarda birkaç dakikalığına ortaya koymak, her durumu ya kazanacağı ya da kaybedeceği bir sınav olarak almak, hareketi kişiselleştirmek; kimsenin hakkı yok buna. Hangi politik kavga bu kadar çok sürülür kumar masasına? Ölü kahramanlara değil, korksa da sağ

kalmayı becerebilen kişilere ihtiyacı vardır devrim kavgasının. Bence insan, ölümü, ölmeye değecek bir âna bırakmalı... Beni anlı..."

Cümlesini bitirmeden yarım kalan çayını özlemiş gibi masaya dönüyor. Ne kadar kızarsa kızsın, ne denli mantıklı açıklamalarla öfkesini haklı çıkarmaya çalışırsa, Ali'ye hayran olmaktan kendini alamadığını, onun gibi direnemediği için kendini yenik hissettiğini biliyorum. Ali, amacı tartışılsa da, gerçek bir kahramandı. Sürekli işkence yapıldığı üç gün boyunca suratına Ali diye bağıranlara adını bile söylememiş, hepsini sessizliğiyle ezmişti. Kimsenin anlayamayacağı biriydi o.

"Biliyor musun, sonunda işkenceyi yapan dayanamamış ve ağlamış," diyor Halit eski sesiyle. "Bazen, sorgulayanın Ali olduğunu düşünürüm. Evet, gerçek sorgucu, her anında duruma hâkim olan oydu."

Kuru, ama mantıklı cümlelerini düşünüyorum. Belki de haklı. Ama şimdi? Halit şimdi görmeli onu. Evet, görmeli; Ali'ye gitmeli, oraya yalnız gitmeyi göze alamayan bir korkağa yardım etmeli. Buraya geçmişten kalan yükü taşıyamadığım için gelmedim mi? Dudaklarımın ucundaki cümleleri geriden gelen sesler bölüyor. Vuran, izin beklemeden açıyor kapıyı. O kız, arkasından üç genç içeriye giriyorlar.

"Basımevine gidecek yazıları almaya gelmişler," diye açıklıyor kız. Sonra karşılık beklemeden getirdiği bardakları almak için masaya yürüyor.

Konuşmanın arasına sıkışan kısa sessizlikten yararlanan uzun boylusu öne çıkıyor. Dudakları sanki kalın bıyıklarının altında ezilmiş gibi, konuşmaya başladığında garip bir ağız kımıldıyor çenesinde.

"Metin arkadaş gönderdi bizi," diyor bana. Elimle Halit'i işaret edince ara vermeden ona dönüp devam ediyor: "Biz götüreceğiz."

"Masanın üstünde," diyor Halit.

Yerinden kalkıp kâğıtları veriyor.

Geri döndüğünde elinde bir sigara, dudaklarında kaygıyla yokladığı bir tik var. Kızgın bir sesle söylemeye koyuluyor:

"Bak gör bizimkileri, hepsi birbirinden yakışıklı, ama tutuklamalar bir başlasın, ortalıkta kimin kalacağını göreceğiz."

"Yakışıklılara güvenilmez," diyorum çirkinliğine bakarak.

"Sen olsan neyi seçerdin?"

Fazıl'ı kastettiğimi anladı. Bakışlarımı yüzüne çeviriyorum; boşver der gibi omuzlarını silkiyor. "Onun seçtiğini değil," diye mırıldanıyorum. Tuzlu bir öfke dudaklarımı yakarken yüreğim bir mengeneye sıkışmış gibi daralıyor. Buraya gelmemeliydim. Ali'ye ve Ferda'ya lanet olsun... Bakışlarımı Halit'in gözlerinden çekiyorum. Ferda'nın düşüncesi birden göğsümü dağlıyor.

"Metin kim dersin?"

"Biraz önce gelenleri gönderen mi?" Halit başını sallıyor. "Hayır," dememe aldırmadan sözlerimi kesiyor.

"Evet, bizim Metin. Üç günlük yeni üyemiz, ünlü sarı Metin." Şaşırdığımı görünce, alaycı sesiyle anlatmaya koyuluyor. Neredeyse keyifli artık. "Ne dersin, yoksa bizim merkez yürütmenin dediği gibi güçlenip geniş kitlelere mi mal oluyoruz? Seninki geldi ve uzun uzun düşündükten sonra kitlelerin arasına katılmaktan başka çaresi kalmadığını söyledi. Az kalsın gülmekten geberecektim. Buraya kitlelerin arasına katılmaya gelmiş." Gözlerinden yaş gelinceye kadar gülüyor. Sinirleri benimki gibi bozuk. "Burada işçiye benzer tek kişi kim biliyor musun? İşte ben. Ama sakın şaşırma. Babası manav, anası köylü, kendisi öğrenci eskisi bendeniz. Halit kulunuz."

Yine gülmeye başlıyor. Sustuğunda yüzünü yakan titrek bir öfke var.

"Oysa o işçi sınıfı yok mu?" Başını iki yana sallıyor. "Bana benzese, ne istersen ısmarla, yarın yapayım. Ama öyle ağır anlıyor, öyle kanı donmuş bir kitle ki, yerinden kımıldatmak için altındaki toprağı havaya uçurmak gerekli sanki. Herhalde Ali'yi, Zafer'i, onlar gibilerini, silaha bir kurtarıcı gibi sarılmaya iten, bu vurdumduymazlıktı. Onların günün birinde yerinden kalkmaya davranacağından umudu kesmiş olmalılar..."

Birden yaptığı seçimin dehşetini hissediyorum. Didişmek, korkmak, anlatmaya çalışmak, yine anlatmak, ama sürdürmek. Kendini mahkûm ettiği hayata isyan etmeyi düşünmeden mü-

cadeleyi sürdürmek. Bir süre konuşmadan sokaktan odaya sızan sesleri dinliyoruz. Halit sıkıntıyla kıpırdanıp sağ elinde sıktığı yumruğu öteki avucunda söndürüyor. Benim kadar çaresiz, benim kadar zavallı belki de. Uzun, hiç kıvrılmadan çizilmiş bir yolu bitirmek zorunda. Odanın kırık çizgilerini izleyerek yeniden voltaya başlıyor. Gözlerimi yumuyorum. Neden sonra geliyor sesi:

"Biliyorum, buraya kapanıp kalmak kahredecek beni. Yeni bir hücreye girmek için çıktık sanki. Hani, geri dönmeye razı mısın, diye soracak olsalar, neredeyse razıyım diyeceğim. Burada ne düşünürsen düşün, duvarlardan başka dinleyenin yok, içerde hiç olmazsa tartışacak birileri olurdu her zaman."

"İçelim mi?" diye soruyorum.

İşte, ikimizi de bu akşamlık da olsa kurtaracak bir öneri. "Sen düşünmekten, ben de beklemekten kurtulurum," diye mırıldanıyorum sessizce. Cevap vermiyor. Gözlerini arıyorum, gözbebeklerindeki madeni yansıma iyice geriye çekilmiş, beyaza dağılan küf, kirpiklerine yayılıyor.

"Bu akşam olmaz," deyip özür dileyen bir sesle ekliyor: "Yalnız başıma yürüyeceğim. Akşam da işim var."

Merdivenlerden ayaklarımı sürüyerek iniyorum. Sokakta gölgeler küçük su birikintileri içinde ıslanmış; yaşamak, katlanmak zorunda olduğum bir gece daha başlamak üzere. Birazdan kumsaldaki o geceden beri karanlığında kaybolduğum kuyunun dibine çökeceğim; tıpkı ağır bir taş gibi. Oysa birkaç saatliğine her şeyi unutabilirdik. Unutmak! Unutmaya çalışmak: *"Rifat öldü, unutmaya çalışıyoruz,"* demişti o tezgâhtar suratlı adam. İstanbul'a geleli tam yetmiş iki saat olmuştu ve karşımdaki adamın yüzünde Rifat'ın o biçimli dudaklarının, parlak gözlerinin, aydınlık bakışlarının izlerini arıyordum. Boğazdan geçen şilebin düdüğü avizede yankılanıncaya kadar kımıldamadan kalabalığın ortasında durdum. *"Unutmaya çalışıyorum,"* diye tekrarlamıştı aynı adam. İhtiyar bir kadın, yanımda hıçkıran koyu elbiseli genç bir kadını omuzlarından kavramış, avutmaya çalışıyordu. Babasının yüzünde arayıp rastlamadığım benzerliği yaşlı kadının yüzünde bulmuştum. Annesiydi; çalılarla kaplı dağda vu-

rulduğunda Yahudi Fransızcasıyla ağlayıp yardım dilendiği annesi. "*Yemeğe kalmaz mısınız?*" Cevap vermeden salondan çıkıp kalabalıktan uzaklaştım. Kapıya varmak üzereyken bahçede yakalamıştı o koyu elbiseli genç kadın. "*Hemen gitmeyin.*" Gece, esmer yüzünü daha da karartmıştı. Yan yana yürüdüğümüz dar patikada, "*Nişanlısıyım,*" derken midem bulanıyordu. Dönünce evleneceği nişanlısı, ilk gecenin yarısında gökyüzünde ışık yokken resmini gösterdiği nişanlısı. O gece, Rifat'ın elinde gülümsüyordu. Oysa bahçede kaşları alnının ortasında birleşmişti. "*Bu gece kardeşiyle evleniyorum.*" Yüzümdeki acıyı, gözlerimdeki ifadeyi fark edince adım adım geri çekilerek bağırmıştı: "*Aylar geçti, onu unutmak zorundaydık hepimiz. Beni anlayın. Eğer kardeşiyle evlenmezsem annesi beni her görüşünde Rifat'ı hatırlayacaktı.*" Dinlemeden uzaklaştım. O hâlâ arkamdan bağırıyordu: "*Büyük bir...*" Kapıya varınca sıra bana geldi. Onu karanlığın içinde seçemedim, ama beni duyduğundan emindim: "*Beni düğününüze davet etmişti, işte geldim.*" Sonra Bebek'in o dar yoluna çıkıp saatlerce yürüdüm. Yeniköy'de, Zafer'le, Suzan'la, Zafer'in babasıyla annesiyle yaz günlerini yaşadığımız o yalı karanlıklar içindeydi. Duvara başımı dayayıp ağladım ve ertesi gün Ankara'ya dönmeye karar verdim.

"Şunu okur musun hemşerim?"

Gözlerimi açıyorum; hâlâ o sokaktayım, karşımda bir çöpçü, elinde buruşturduğu kâğıdı bana uzatıyor. Akşam olmuş.

"Almanya'daki oğlumdan geldi. Sevaptır."

Adamın avucuma iliştirdiği mektubu boş gözlerle, kendi sesimi duymadan okuyup geri veriyorum. Sonra kısa bir yürüyüş beni caddeye çıkarıyor. Varsın Halit içmesin, tek başına da bir şişenin hakkından gelebilirdim. Karanlığın içine dalıyorum.

- 3 -

Cephesi öteki apartmanların arkasına sıkışıp daha da daralmış gibi duran yapıya yürüyüp kapıyı itiyorum. Paslı bir gıcırtı sallanıyor havada. Ses uzayıp giderken kirden siyahlaşmış merdiven-

lere yöneliyorum. Tırmanacak dört kat var önümde. Yükseldikçe basamaklardaki yoksulluk yoğunlaşacak. Son sahanlık; boyası dökülmüş eski bir kapıyla karşılaşmaya hazır olmalıyım. Votka şişesini elimden koltuk altına geçirirken ışık sönüyor. Körlemesine yürüyüp otomat düğmesini bularak basıyorum. Cılız bir ışık yayılıyor sahanlığa, aynı anda beynimdeki ses bağırmaya başlıyor. Mideme bir kılıç saplanmış gibi kasılıyorum, koltuğumun altındaki şişe düşüp şangırtılar koparark merdivenlerden aşağıya yuvarlanıyor. Geldi. Geldi... Ulumayı andıran bir gürültü kopuyor beynimde. Evet, orada, kapının önünde... Düşmemek için tırabzana dayanıyorum. Karnımdaki acı gözlerime tırmanarak şakaklarıma abanıyor. Konuş!.. Konuş!.. diye bağırıyor kafamdaki ses. Kıpırdatmaya çalışıyorum, ama ağır, sanki kurşundan dökülmüş bir levhaya dönmüş dilim.

"Bu kez korkutma sırası bende," diyor Ferda.

Üstündeki kürkten süzülüp, bulunduğu yeri zavallılaştıran çarpıcılığıyla karşı karşıyayım. Vücudundan yayılan ısıya yaklaşmak için bir adım atıyorum, göz göze geliyoruz. Bakışları eskisi gibi küstah, ama hâlâ masmavi.

"Acaba kapıyı açmayı hatırlayacak mısınız?"

Sesindeki alayı anlamamış gibi davranmaya çalışarak cebimi karıştırıyorum. Şu Allah'ın belası anahtar nerede? Sonunda kapıyı açmayı başarıyorum.

"Demek geldiniz."

"Çok iyi," diye alayını sürdürüyor, "konuşmayı da unutmamışsınız."

Kenara çekilip girmesini bekliyorum. O odaya yürürken, "Kümesime hoşgeldiniz," diyorum, arkasından.

Gözlerini kısa bir süre odanın çıplak duvarlarında gezindirdikten sonra incelemenin yeterli olduğuna karar vermiş gibi masaya doğru ilerliyor. Gözlerim kürkünün yakasında boğazlanan tilkide, peşinden odaya giriyorum.

"Tam size yakışan bir yer," diyor gülerek. "Mağara sanki."

Birden korku kıvılcımları saçılıyor beynimde. Neden bu kadar rahat? Oysa çok değil, birkaç gün önce o büyük salondan çıkarken onu neyin beklediğini söylemiştim bu mağarada. Du-

daklarının, gözlerinin küstahlığını dirilten şey nedir? Saçmalıyorum. Geldi, önemli olan gelmesi. Tedirginliğin daha da dal budak salmasını önlemeliyim. Ama o, korkumu doğrulamak ister gibi küstahlığını sürdürüyor:

"Nasıl yaşıyorsunuz burada?"

Çantasını masaya bırakmasını bekleyip yaklaşıyorum. Boyu daha da uzamış sanki. Soruyu duymamış gibi cevap vermiyorum. Aldırmayacağım.

"İçerisi düşündüğünüz kadar soğuk değil," diyorum, "Üstünüzdekini verin."

Kesin bir el işareti, beyaz bir avuç, durmamı ihtar ediyor hemen.

"Hayır. Çok kalacak değilim."

"Ziyaretçi beklemiyordum," diye karşılık veriyorum, sesinin o alaycı tınısını taklit etmeye çalışarak.

Bakışlarını gözlerimden kaçırıp masaya dönüyor. Çantasını alıp mavi bir kâğıt parçasını bularak çıkarıyor parmakları. Yüzüne göz atıyorum, kazanacağından emin ve rahat. Hatta pervasız.

"Çok kalmayacağıma göre hemen bitirsek iyi olur," diye başlıyor. "Ama önce beni iyi dinleyin. Buraya gelip gelmemeye karar verirken çok zorluk çektim. Çünkü size..." Durup, telaşımı iyice arttıran rahat bir gülümseme uçuruyor dudaklarından, "Daha doğrusu hayal gücünüze güvenmek korkuttu beni. Her neyse, geldim. Bakın, peşinen söylüyorum; herhangi bir umuda kapılmanız için en ufak bir neden yok. Geçen seferki garipliğinizi, hastalığınıza veriyorum. Herhalde şimdi aklınız başınızdadır. Gelmeyip..." Elinde tuttuğu kâğıdı işaret ediyor, "bunu bir başkasıyla göndermeyi düşünmedim değil. Ancak sizden bir söz almam gerekiyor. Şimdi gelişimin gerçek nedenini anladınız sanırım. Tekrarlıyorum, aklınızdan geçenler ya da geçmiş olanlar beni hiç ilgilendirmiyor..."

Daha sürdürecek; sabırsız bir sesle araya giriyorum:

"Anladım, istediğiniz nedir?"

Ferda, parmakları arasında buruşan o mavi kâğıdı kaldırıyor.

"Bakın." Bakıp gördüğüme karar verinceye kadar öyle havada tutuyor elini. "Burada düşündüğünüzden de çok para var. Öy-

le sanıyorum ki arkadaşınıza bol bol yetecektir. Ama dikkat etmeniz sanırım," sesini alçaltarak, kabul edeceğimden emin, öneriyor, "şu biçimiyle boş bir kâğıt parçasından başka bir değeri yok. Sizden istediğim sözü alıncaya kadar imzalamayacağım."

Ve yine soru sormamı beklemek için susuyor.

"Nedir?"

"Meraklanmayın, karşılığında istediğim şeyi kolaylıkla yerine getirebilirsiniz. Eksik imzaya karşılık, beni aklınıza estikçe rahatsız etmeyeceksiniz."

Bu kez şaşırmıyorum, hazırlıklıyım. Durup gözlerindeki sise bakıyorum. Nasıl bir tuzağın ya da oyunun işareti bu istek?

"Demek yalnızca bu kadar," diye mırıldanıyorum. "Rahatsız edilmemenizin bedelini çok yüksek bir ücretle ödüyorsunuz."

"Kiminle ve ne zaman birlikte olacağıma karar vermek benim bileceğim şey. Sizi görmek istersem haber veririm."

Sesinde davete benzeyen o ton kanımı donduruyor. Hem böylesine garip kışkırtıcı bir cümle, hem de çeki imzalar imzalamaz gitmek. Hayır, bir gariplik var bütün bu olup bitenlerde.

"Benden etkilenmediğinizi, bana aldırmadığınızı söyleyiniz," diye başlıyorum. "Ama davranışınız yine de anlaşılır gibi gelmiyor bana. Geçen sefer uşaklarınıza kovdurtacaktınız beni, şimdi evimdesiniz, üstelik de para veriyorsunuz. Önce düşünmeliyim..."

"Ne düşünürseniz düşünün," diye atılıyor. "Size, sandığınız gibi aldırdığım falan yok. Üstelik tehditlerinizi gerçekleştirebileceğinize de inanmıyorum."

Sonra çeki masanın üstüne bırakıp bir kalem çıkarıyor çantasından. Damarlarımda donan kanın kızgın bir lava dönüştüğünü hissediyorum. Ateşi şimdiden içimdeki buzu eritiyor. Ne kadar güzel olduğunu düşündüğüm o sayısız geceler geçiyor gözlerimin önünden. Karşısındakinin, güzelliğinden başka bir şey görmesine izin vermeyecek kadar bencil bir kadın. Kalemle oynayan eli hareketlenince, "İmzalamasına engel ol," diye bağırıyor şakağımdan o ses.

"Çok korktunuz, evet, parayı verişinizin gerçek nedeni bu."

"Bakın, neden anlamak istemiyorsunuz." Sesi bu kez heye-

canlı, yükseliyor: "Sorun korkmam ya da korkmamam değil. O garip ziyaretlerinize, garip isteklerinize katlanamam ikide bir. Sizin için zor, ama bir kez de mantıklı düşünmeyi deneyip, kendinizi benim yerime koyun. Birisi, hiç tanımadığınız biri evinize çıkıp geliyor ve akla gelmeyecek bir biçimde, bağışlayın, ama tıpkı bir hayvan ister gibi, sizi istediğini haykırıyor yüzünüze. Normal bir davranış mı, katlanılacak bir olay mı bu?"

"Yanılıyorsunuz." Kalemle uğraşmasını fırsat bilip ekliyorum: "Sizi istemiyorum, istemedim de."

Sözler bitip oda sessizleşince inanmadığını belirten bir şaşkınlık büyüyor yüzünde. Üzülmüş gibi gözbebekleri küçülüyor. Kısa bir aradan sonra gülerek karşılık veriyor:

"İstemiyorsunuz. Desenize bir yanlış anlama. O halde..." duruyor, "O halde hiçbir sorun kalmadı."

Kalemi çekin üzerine indiriyor. Tam imzalayacakken bağırıyorum.

"Sizi değil, teninizdeki, bedeninizdeki kurtuluşu istiyorum ben!"

Eli kâğıdın üstüne düşüyor. Bana doğru dönmesini bekliyorum. Dudakları öfkeye benzeyen bir kasılmayla aralık şimdi.

"Lütfen, yeniden başlamayın. Benimle eğleniyorsunuz." Sesi iyice bıkkın. "Üstelik benden bu biçimde söz etmeyin, sinirlerim bozuluyor. Neredeyse sırf et sanacağım kendimi."

O konuşurken ışığı yakmadığımı fark ediyorum. Pencerenin yanında, kurşuni bir karanlığın içinde enfes bir siluet çizen bir kadınla yapayalnızım. Göğsümde cılız bir umut kımıldıyor. Yürüyüp masaya yaklaşıyorum. Sıfırlar işlek bir yazıyla yan yana sıkıştırılmış çekin üstünde.

"Doğrusu tahmin ettiğimden de cömertsiniz," diyorum. Gerçekten de düşündüğümden çok çekteki para. "Neyse, siz yine de hemen imzalayın. Henüz istediğiniz sözü vermedim. Diyelim ki o acayip ziyaretleri tekrarlamayacağıma söz verip çeki aldım, ya sonra tam beni unuttuğunuz bir anda yine karşınıza çıkarsam? Nasıl emin olabilirsiniz? Bakarsınız, bir arkadaşım daha ölmeye karar verir..."

"Boşuna olduğunuzdan farklı görünmeye çalışmayın." Bir-

den böyle bir olasılığı düşünmüş olduğunu hissediyorum. Cümlesinin arkasını getiriyor. "Paranın arkadaşınız için gerekli olduğunu biliyorum."

Sesi, karşısında oynanan oyuna son vermeye karar vermiş gibi, çabuk. Başından beri, buraya gelmeye karar verdiğinden beri biliyordu, diye düşünüyorum. Rahatlığının ve güveninin arkasındaki sır bu demek. Ellerimin titremesini, parmaklarımı avucuma batırarak önlüyorum. Ama nasıl öğrendi?

"Nasıl bu sonuca vardığınızı öğrenebilir miyim?"

"Unuttunuz mu? Siz söylemiştiniz."

Garip bir önseziyle mavi parıltıların arkasına gizlenen gözbeneklerini bulmaya çalışıyorum. Artık her şeyin bir çift mücevher gibi yanan o küçük noktalarda saklı olduğuna eminim. Bakışları gerçeği saklamak için geri çekilmeye hazırlanıyor. Ama boşuna, mutlaka öğreneceğim.

"Haydi, doğruyu açıklayın. Genellikle bana inanmadığınızı biliyorum." Susunca üsteliyorum: "Sizi dinliyorum."

Gözlerini kaçırıp çeke dönüyor. "Telaşlandı," diyor beynimdeki ses. Evet, telaşlandı.

"Bakın, bu iş bitsin artık." Cevap yerine gergin bir sessizlik ulaşıyor kulaklarına. "Daha fazla vaktim yok. Hem, lütfen ışığı yakar mısınız?"

"Kimden öğrendiniz?"

Ersin'den demesini bekliyorum, ama tuzağı sezmiş gibi susuyor. Ali'yi tanıyan birini nasıl bulmuş olabilir?

"Ne değişir?" Kirpiklerimi kırpmadan ona bakmakta olduğumu görünce teslim oluyor: "Anlaşılıyor, yine o çılgınlıklarınızdan biri başlamak üzere. Eğer sizi rahatlatacaksa söyleyeyim: Rezzan'dan."

İçimdeki iplerin koptuğunu hissediyorum. İskeleti kırılmış, sahnedeki işini tamamlamış bir kukla gibi somyanın üstüne yığılıyorum. Birazdan üşüyecek, o buzun acısını yeniden duyacağım etimde. Zorlukla başımı kaldırıyorum, eli kâğıdın üzerinde, imzayı tamamlıyor.

"Arayıp buldun onu," diye bir mırıltı dökülüyor dudaklarımdan.

Sözcükler sağır bir sessizlikle aramızda sallanıyor. Ferda zamanı kalmamış gibi aceleyle çantasını toplarken sabırsız, ama uyumlu hareketlerini izliyorum. Gidecek.

"Neler anlattı?"

Cevap vermiyor, benim de dinleyecek halim yok zaten. Madeni bir el böbreklerimi ezerken tadını hiç unutturmayan eski kramp karnımı yokluyor. Günlerdir süren bekleyiş böylesine aptalca bir biçimde mi bitecek? "Çeki yırt!" diyor beynimdeki ses. Yırtmak? Neden olmasın, her şeyi parmaklarımın ucundaki öfkeye bırakırsam... Ayağa kalkıp yavaş adımlarla masaya yürüyorum. Ferda tedirgin bakışlarla yana çekiliyor. Çeki alınca anlıyor niyetimi.

"Nedir sence önemli olan?" İnce, kulaklarımı acıtan bir ses bu. "Arkadaşın için gerekli olan para mı, yoksa Rezzan'ın neler anlattığı mı? Madem merak ediyorsun, öğren... Anlatmamasını, kimsenin duymamasını isteyeceğin her şeyi, o..."

Ufak parçalara ayırdığım kâğıt parçasını masanın üstüne serpiyorum. Çek, bir konfeti yağmuru gibi dökülüyor masaya. Ferda şaşırıp duraklıyor.

"Evet, her şeyi. İnsanda tiksinti yaratan her şeyi, yüz kızartan her şeyi..." Her şeyi derken zevk alıyormuş gibi gözleri küçülüyor. "O kıza ve kendinize yaptıklarınızı utanarak dinledim, Ayhan Bey. İçinizdekilerin, yarısını paylaşmamı istemeye cüret ettiğiniz o şeylerin alçaklıktan başka bir şey olmadığını biliyorum artık..."

Çığlık çığlığa bağıran o değil, yatakta üzerimden fırlatıp attığım o çilli kadın sanki. Birden kendimi, savunması çökmüş bir savaşçı gibi hissediyorum. Koşullarımız eşit değildi. O hazırlıklı ve her şeyi bilerek geldi buraya.

Yatışmalıyım, yatışmalı ve düşünmeliyim. Önce neden geldiğini bulmalıyım. Gerçek niyeti Ali'ye para vermek olamaz mı?.. Düşünceler beynimde ağır bir buz tabakasının altında eziliyor. Neden Rezzan ona her şeyi anlatsın?

Az sonra susuyor Ferda. Kirpiklerimi aralıyorum, yüzü öfkenin rengine, parlak bir kızıllığa boyanmış. Şimdi sorabilirim. Çantasına uzanırken soruyorum:

"Her şeyi anlattı, öyle mi?" Başıyla onaylamasını bekliyorum, ama karşılık verecek sabrı yok. Yeniden bağırmaya hazırlanırken ekliyorum: "Neden?" Şaşırıyor. Sürüp giden üstünlüğün sonu bu. Tuzağın, sorunun neresinde saklı olduğunu bulmaya çalışırken, bu kez ben sözcükleri birbirinden iyice ayırarak anlayacağı kadar açık ve yavaşça soruyu tekrarlıyorum: "Neden? Rezzan hangi nedenle benimle ilgili her şeyi ya da bildiğini sandığı her şeyi, tanımadığı, ilk kez gördüğü birisine anlatsın? Bu gevezeliğinin açıklanabilir bir nedeni olmalı." Şakaklarındaki teri fark edince doğru iz üzerinde olduğumu hissediyorum. "Ona da para önermiş olamazsın." Sesimi yükseltiyorum: "Ne vaat ettin o kıza?"

"Bunlar..." kekeliyor, "bu... bu..." yutkunup kendini toplamaya çalışıyor, "bütün bunlar birer ayrıntı. Arkadaşınız için para istiyordunuz, ben de getirdim."

"Sadece para değil," diyorum. "Parayla birlikte seni de istemiştim."

Yüzü soluyor. Ellerinin artık titrediğini hissediyorum. Çantayı masaya bırakacak. Bırakıyor. Hâlâ karşılık vermedi soruma. Cevabı o değil, beynimdeki ses veriyor: "Rezzan'la yattığında neler olduğunu biliyor," diye fısıldıyor kulağıma. İnce bir titreşim bir elektrik dalgası gibi ayaklarıma kadar iniyor. Öyleyse?.. Öyleyse?..

"Biliyorsun," diyorum yavaşça. O başını sallıyor, "Seninle daha önce yattığımı biliyorsun. Rezzan'ın yatağında o iblisin olduğunu biliyorsun..." Gözleri kapanıyor. Teslim oluşunun işareti bu. "Hep seni sayıkladığımı biliyorsun..."

Sonra susuyorum. Gözlerini açıp karşısında görmeli o iblisi. Kirpikleri aralanıyor. İkimiz de titriyoruz. O tuzağa düşmüş bir hayvan, bense avcıyım artık.

"Rezzan'ı, bana yardım edeceğine inandırdın belki de..." Somyaya yürürken soruyorum, "Yardım edecek misin?"

Paltomu çıkarıp geri dönüyorum. Dudaklarında birbirinin üstüne yığılmış sessiz çığlıklar var. Çok geç, diye mırıldanıyorum, geldin ve kaçamazsın artık. İstesen de istemesen de girdin bu mağaraya. Yaklaşıp elimi uzatıyorum. Yüzü soluyor he-

men. Parmaklarımı yanağına sürüyorum, ateş gibi yanıyoruz ikimiz de. Gözleri kapanıyor. Gözlerinin, dudaklarının seğirdiğini fark ediyorum. Kürkünün düğmelerine uzanıyorum.

"Sana söylemiştim. Bekliyor olacaktık seni..." Ellerini kaldırıp kürkünü çıkartmama engel olmak istiyor, ama vazgeçiyor hemen. "Hangisini istiyorsun? Seç."

Elbisesi göz alacak kadar kırmızı. Birazdan o çilli kadının söylediği her şeyin yalan olduğunu kanıtlayacağım. İkisi de burada olmalıydılar. Doktor ve Violet, işte geldi, eğer duvarların arkasındaysanız görüyorsunuz onu. Birden beynimdeki sesin avaz avaz bağırdığını işitiyorum. "Benim o. Bana geldi. Geleceğini söylemiştim. Sen inanmazken ben inanıyordum geleceğine. Benim hakkım bu kadın." Şakaklarımdan dökülen ter gözlerimi yakıyor. O ses devam ediyor: "Onu tanıyorduk, onu o mavili kadından, Rezzan'la yattığımızdan beri tanıyorduk. Biz onu, o bizi istiyor."

Her şeyi parçalayan, son haykırışa benzeyen bir sözcük giriyor aramıza:

"Hayır!"

Karşı koymaya çalışan yalnızca dudakları. Gözleri kapalı, elleri iki yana düşmüş, yüzü olacakları kabullenerek sararmış. İnkâr etse de iblisi seçtiğini biliyorum artık. Bir adım geri çekilip, senin o, diyorum o sese.

Elimi ona savuruyorum. Hafif bir iniltiyle yere düşüyor. Gözleri mavi, saçları sarı, kırmızı elbisenin altındaki bacakları ise bembeyaz. Bir gökkuşağıyla iç içeymişim gibi şaşırıyorum. "Üstündekileri parçala," diyor ses. Emre boyun eğip çıplaklığını örten kırmızıyı yırtıp atıyorum. "Yatağa götür!" diye yeni bir emir iniyor ellerime. Boynundan, çenesine yakın bir yerden tutuyorum. Artık sadece çizmeleri var üzerinde. Vücudu kirli halının desenleri arasında yeni açmış bir gül gibi beyaz. Yatağa bırakıyorum. Gözlerindeki teslimiyet kanımda uğultular yaratıyor. Ben soyunurken kirpikleri kapanmıyor. Üzerine eğiliyorum, teninde bahar çiçeklerine özgü ince bir buğu var. Parmaklarımla o nemi yırtıp etindeki sıcaklığa saldırıyorum. Sevişmeye nasıl ve ne zaman katıldığını fark etmiyorum. Ama içimde-

ki buzun çözülmesini beklerken, göğüslerini dudaklarıma iten, onu bıçaklarken eliyle yardım eden, kaygan bir yokuştan aşağıya yuvarlanırken belini kaldırmam için yalvaran hep o. "Rahat, çok rahat," diyor şakaklarımdan dudaklarıma inen o ses. Sonra o ses ve ben, o çilli kadının söylediklerinin yalan olduğunu haykıra haykıra istediğimiz gibi sahip oluyoruz, ona. Ama kaslarım gevşerken ellerimin boğazına sarılı olduğunu fark ediyorum korkuyla...

Çok sonraları, pencerenin camındaki ince zar koyu gölgelere dönüştüğünde, yanımda kımıldamadan yatan kadından kaçmak istiyorum. Teninden çaldığım ısıyı kaybetmekten korkarcasına daha sıkı sarılıyorum battaniyeye. Neden huzursuzum? Tasarladığım, düşündüğüm, özlediğim her şeyin gerçekleşmesine rağmen neden korkuyorum? Bilmiyorum. Cevaplarını bulamadığım sorulardan kaçmalı, araştırmaktan vazgeçmeliyim artık. Gözucuyla ona bakıyorum. Kalın topuklu çizmeleri karnına çekilmiş, parmakları derinin üstünde okşar gibi geziniyor. Omuzlarının beyazlığına karışan saçlarının altından bakışlarını odanın keskin çizgilerinde dolaştırıyor. O tembel bakışlarla bu karanlıkta neyi görecek? Birden onun da cevaplarını bulamadığı sorularla boğuştuğunu hissediyorum. Çıplaklığında, çekinmenin, utancın izi yok. Tek başına sanki. Yapayalnız ve akşamüstünün birinden rastgele bir serüven çalmış bir erkek gibi hâlâ kasıklarında tüten zevkle baş başa. Neden o denli çok bağırdı? Zevk mi, yoksa derisini yakan, etini donduran o buz muydu çığlıklarının nedeni? Bilmiyorum. Bu gece o hayaletleri beklerken her şeyi yeni baştan yaşayıp içim tütmeye başlayacak, o küçük aleve sıkı sıkıya sarılacağım. Sarılmak? Acaba yeniden tutuşacak mı o yangın? Birden kirpiklerime çöken karanlık küçük, parlak parçacıklara bölünüyor. İşte işaret. Birinde Papaz, birinde Doktor, ötekinde Yüzbaşı. Sonra yüzündeki çillerle bir ünlem işareti gibi uzayan Violet. Her şey zeytunî bir renge bürünüyor. Zeytin ağaçları? Beni zorla götürdüğü o zeytinlik...

...arabadan inip onu beklemeden az ötede kümeleşen zeytinliğe doğru yürüyorum. Neden geldim buraya? Violet'in arkamda ol-

duğunu, hareketlerimi izlediğini biliyorum. Birkaç ay önce burada olup bitti her şey. Kaderim bu kumsalda, bu zeytinlikte Zafer'in yerine ölümle karşılaşıp dağıldı. Birkaç adım atıyorum. Ağaçların altında gümüş gibi parıldayan Temmuz gölgeleri var. Ama biz Aralık'tayız. Yerde yatan cesetler çoktan çürüdü. Kumsaldan havalanan rüzgâr buz gibi, ürperiyorum. Oysa o ilk gece, sıcak her şeyin efendisiydi. Ayaklarımın dibindeki yığına eğiliyorum. Yapraklar kavrulmuş. "Ne var orada?" diye soruyor Violet. Eli omzumda, yüzünde her zamanki çilli şaşkınlığı var. Aynı korkuyu hissediyorum yüreğimde. 20 Temmuz 1974 sabahı... Toprak kan rengindeydi, esmer ve kapkara bir er vardı burada. Karnı? Karnı kalmamıştı ki. Yarısını vurulduğu yerde bırakmıştı zavallı. Onbaşıya su vermesini söylüyordum, sıhhiye eri karşı koyuyordu: "Karnından yaralılara su verilmez Asteğmenim." "Ver," diye kestirip attım sonunda. Ölecekti zaten. Acısını eti değil, dudakları çekiyordu sanki. Onbaşı, sıhhiye eri ve ben can çekişen bir balık gibi dudaklarını açıp kapayan yaralıyı seyrediyorduk. Sonra, "Öldü," dedi Onbaşı. "Hayır," diye söze karıştı sıhhiye eri: "Daha ölmedi, ama birazdan ölecek." Eğilip erin koynundaki künyeleri koparıp almıştı. "Birini saklayacağım, ötekini de dişlerinin arasına sokacağım," diyordu. "Bedeni çürüse bile dişleri bozulmaz." Onbaşı kusmak için kenara çekilmişti, bense sıhhiye erini vurmak istiyordum. Er bize aldırmadan yaralının ağzını aralayıp künyeyi dişlerinin arasına zorla sokuyordu. Geri geri yürüdüm. Ama yaralı erin, dişlerinin arasına sıkıştırılan ölümü görmek için, gözlerini son kez açtığını biliyordum. Bir daha çırpındı. Sanki her şeyi anlamış ve ağzına tıkılan ölümü yenmek istemişti. "Öldü," dedi sıhhiye eri sonunda. Evet ölmüştü, hepimiz ölmüştük. Onbaşı kusuyordu, bense bir ölüydüm. Arkamı dönüp uzaklaştım. Zeytin ağaçlarının gölgeleri koyuydu ve insanlar yatıyordu o gölgelerin içinde. İnsanlar... Ağızlarına birkaç santimetrekarelik madeni ölüm ilanı sıkıştırılmış insanlar. Hepsi daha şimdiden toprağın rengine karışmışlardı. Bir tane daha eklendi, diye düşünmüştüm. Tam bir düzine etti ölüler. Zayıf, esmer bir ceset. Karnı da yok, yarısı vurulduğu yerde kalmış... "Soğuksun," diyor kadın. Ürpererek temmuzdan aralığa dönüyorum. Ama gözlerim ve kulaklarım hâlâ o gün-

de. "Sanki bir buzdağı var içinde... Şimdi..." Onu dinlemiyorum. Aralıktayız ve ben bir ölüyüm hâlâ. Onbaşının sözleri kulaklarımı dolduruyor: "Sabaha karşı vurulmuş karnından. Yarım saat öncesine kadar da kimse o curcunanın içinde fark etmemiş..." Kadın, terli parmaklarını sırtımda gezdiriyor, ama hemen geri çekiyor. Üşüdü diye düşünüyorum. Birkaç dakika konuşmadan bekliyoruz. Geri döndüğümde onu o sabah ilk kurbanımı aradığım çalıların ortasında buluyorum. Birden soğuk bir ürperti yayılıyor göğsüme. Biliyordu. İlk insanı, bir insanı öldürdüğümü, hem de bu çalılıkta öldürdüğümü biliyordu. Titrek bir sesle soruyorum: "Neden getirdin beni buraya?" Cevap vermeyecek. Birkaç saat önce, "Biraz dolaşalım," dediğinde, neden diye sorduğum andaki gibi yine uzun süren bir sessizlik olacak karşılığı... Arabaya binip eve dönüyoruz. Ben geride kalan birkaç aya, o ise içkiye dalıyor. Balkona çıkıyorum, güneş tıpkı o günkü gibi batıyor ufukta. Loş odaya dönüyorum. "Yatalım," diyor. Yatmak? Hayır. Bağırıyorum: "O gece biz kumsalda dövüşürken sen balkondaydın." Boşuna evet demesini bekliyorum. "Belki de o esmer er ölürken, ben o tanıdık yüzlü adamı öldürürken sen içkini yudumluyordun." Yaklaşıp arkama dolanıyor. Sözcükleri üflüyor omzumun üzerinden. "Doktor seni anlayamadı. Anlayamazdı da. Sen duygusal bir entelektüelsin. Bir Hıristiyansın sen. Savaşı cinayet sayıp acı çekmekten hoşlanıyorsun. Oysa gözünü kırpmadan öldürmeyi becerebilenlerdensin." Geri dönüyorum. Pencereden odaya sızan ışık demeti yüzüne vurunca çilleri büyüyor birden. Uzattığı içkiyi istiyorum. Soyunmuş, çırılçıplak. Yine, "Yatalım," diyor. Oysa dudaklarımda ona savurmak istediğim lanetler var. "Vahşet, barbarlık, tanklar, toplar, uçaklar ve napalmler," diyorum, "hepsi siz Batılıların mirası insanlara. Nasıl daha çok, nasıl daha iyi insan öldürülür, siz öğrettiniz bize..." Sonra balkona çıkıyorum. Dakikalar sonra o geliyor. Giyinmiş ve iyice sarhoş artık. "Çok mu zor," diyor, "öldürmek?" Cevap vermiyorum. "Gel," diye hafif bir çığlık uçuşuyor dudaklarından. İrkiliyorum, garip ve ona yakışmayan bir duygusallık bu. Ardından içeriye giriyorum. Kapısı aralanmış bir odanın eşiğinde. Karanlıkta ağlıyor ve yüzünde, tahtakuruları üşüşmüş gibi binlerce kahverengi leke. Odaya giriyorum, uzanıp ışığı yakıyor. "Hak-

lıydın," diye sürdürüyor ağlamasını, "Sen adam öldürürken ben buradaydım." İşaret ettiği yöne bakıyorum. Masanın üstünde güçlü bir telsiz, yerde kumsalın denizden çekilmiş yüzlerce fotoğrafı...

"Gidiyorum."

Kirpiklerimi yavaş yavaş, o gecenin korkusuyla açıyorum, seslenen Ferda. Kapının yanında ve çıkmak üzere. Sormamam gerektiğini bile bile dudaklarımı aralıyorum.

"Gelecek misin?"

Önce kararsız bir sessizlik, sonra ince bir cevap geliyor kapıdan:

"Bilmiyorum."

Gözlerimi kapatıp o loş odaya geri dönüyorum. Kim neyin olacağını bilebilir? Bu gece gözlerini yumarken olup bitenlere inanabilecek mi? Violet, ama onun ne olduğunu biliyorum artık. Beynime ağır bir karanlık dolarken sokakta bir araba gürültüsü yokuşu tırmanıyor...

On Birinci Bölüm

- 1 -

Dükkânların arasında, kapıdan çok bir dehlizin girişi gibi duran delikten içeriye giriyorum. Bodruma inen basamaklar yine kirli, karanlık. Cebimdeki zarfı yokluyorum. Evet, hepsi içinde. Antre daha da karanlık. Düğmeye basıyorum, ince bir yağmuru andıran cılız ışık karanlığa saplanıyor. Kapıyı vuruyorum. Ses yankılanıp hemen kayboluyor. Çeki paraya çevirmek için bankaya girdiğimde başlayan sızı yüreğimi iyice daraltıyor artık. Geç kaldıysam? Soruma cevap vermekten ürküyorum. O sırada Nalan kapıyı açıyor.

"Sen miydin?"

Bir başkasını bekliyormuş gibi şaşkın bir ifade var yüzünde. Geleceğimi unuttu. Parayı bulacağımı söylediğimden beri geçen günleri düşününce şaşkınlığına hak veriyorum.

"Girsene," diyor.

İçeriye giriyorum. Arkamdan kapanan kapı sanki bunaltıcı bir karanlığın tam yüreğine çekiyor beni. Sıkıntının sıvı gibi beynimden aşağıya aktığını hissediyorum.

"Ali?" Sesim suçlu bir mırıltıya dönüşüp kayboluyor.

"Daha değil." Eli o gün kaçarcasına çıktığım kapıyı gösteriyor. "Uyuyor. Öteki odaya geçelim."

Dar koridorda, havaya asılı küf kokusunu parçalayarak öteki odaya kadar izliyorum onu. Zayıflamış, diye düşünmeme kalmadan içeriye giriyoruz. Kalın ve siyah iki cümleyle beyazlığı dağılmış bir kâğıt, yazı makinesine takılmak üzere masanın üzerine bırakılmış. Bakışlarım komodine kayıyor, fotoğraf kaldırılmış.

"Nasıl?"

Nalan cevap vermeden önce geçen gelişimde ağladığı somyaya oturuyor. Gözleri yine ağlamaya hazır.

"Pek değişiklik yok," diyor. "Ama iki gündür direniyor. Oysa çoktandır kabullenmişti. Belki ağrıları iyice arttı, ondandır. Artık geceleri hiç uyumuyor. Dün çocuk resimleri istedi, yatağının ucuna astım. Bazen," gözlerini tavana dikip geceye dönüyor, "bazen ninni söylediğini sanıyorum o çığlıkların arasında. Biliyor musun, çok garip, ama sanki bileğiyle birlikte sesi de inceldi."

Konuşmadan, bir süre ikimiz de susuyoruz. Bakışları delip kaçmak ister gibi tavanda. Geceleri o da uyumuyor, eminim. Çok uzatmadan hemen çıkıp gitmeliyim buradan. Tabuta dönmüş bu odada daha fazla kalmaya cesaretim yok. Ama önce... Zarfı çıkarıp Nalan'a uzatıyorum.

"Nedir bu?" diye soruyor, ama elleri dudaklarından daha meraklı, dayanamayıp açıyor zarfı. "Para." Sözcük sönüp gidiyor sessizlikte. Titreyen parmaklarını sayar gibi tek tek bütün banknotlara değdiriyor. Sonra başını kaldırıyor, gözlerinde kuşku kıvılcımları var. "Nereden buldun?"

"Bir tanıdık..." Onu hastane odasından, çilli kadından, Rezzan'ın yatağından beri tanıyorum, diye mırıldanıyorum. "Eski birisi. Çoktandır onunla karşılaşmak istiyordum."

Somyadan yükselen sesle birlikte doğrulup masaya yürüyor. Desteyi kâğıtların yanına bırakırken, hoşlanmadığını, parayı geri çevirmek istediğini hissediyorum.

"Çok para bu," diyor birden.

"Yetecek kadar," diye düzeltiyorum.

"Hayır, çok daha fazlası var o destede. Ölümünden sonraya da kalacak kadar çok." Durup düşünüyor, sonra kararını vermiş gibi soruyor: "Neden yaptın bunu?"

Neden? Ona söyleyebilmeyi çok isterdim. Seni yanında alıkoyduğu için Ali'ye ödediğim bir borçtu, demek isterdim.

"Ali için," diye fısıldadığını duyuyorum. "Tıpkı eskisi gibi, değil mi? Zafer ve Ali için her şeyi yapmaya hazır bir Ayhan rolü bu. Böyle avucunun içine aldın ikisini de."

"İkiniz için," diyorum ona bakmadan.

Doktor şimdi yine 214 numaralı yatağın başında, kulağıma bitmek tükenmek bilmeyen fısıltılarından birisini üflüyor. Nalan'ın mırıltıları kaybolup gidiyor. Yalnızca Doktor var artık... *"Onunla sevişmek ister miydin?"* Ölü gibi kıpırdamadan yatıyorum, dakikalardır aynı soruyu sürdürüyor. *"Beni bırakın, gitmek istiyorum. Neden beni bırakmıyorsunuz?"* Kısa bir sessizlik kaplıyor odayı. Sonra, *"Doğrusu ben de bilmiyorum, Asteğmen,"* diyor Doktor, *"belki seni Gülhane'ye göndermeliyim, ama unutma yaralısın. Diğer neden ise... Avını yakalamış bir kedi gibi heyecanlanıyorum seni gördükçe. Hiçbir doktor bu kadar az bulunur bir vakadan kolay kolay vazgeçmez..."* Bir sigara yakıp dudaklarıma iliştiriyor. Sigaraya ihtiyacım olduğunu, onsuz yapamayacağımı biliyor ve istediği biçimde kullanıyor bu düşkünlüğümü. Duman beynimin kıvrımlarına yükseliyor. Yeniden başlıyor sorular: *"Hem Nalan'ın, Ali'nin yanında kalması için, bir daha Zafer'e dönmemesi için her şeyi yaptın, hem de orospu diyorsun ona. Garip bir mantık silsilesi değil mi bu? Susma..."* Cevap yerine Doktor'u şaşırtan bir soru çıkıyor dudaklarımdan: *"Bugün ayın kaçı?"* İçim ürpererek karşılığını dinliyorum. *"Eğer dediğimiz gibiyse en çok yirmi gün, evet, en çok yirmi gün tutabilirsiniz beni burada."* Doktor şaşırıyor. *"Yirmi gün sonra askerliğim sona erecek, Doktor..."*

"Beni dinle..."

Şaşkınlıkla dolu o çığlığı tükenmek bilmeyen yirmi günün sonunda koparıp alıyor düşüncelerimi. Gözlerimi aralıyorum: Karşımda.

"İkimiz için yaptığın kocaman bir yalan. Yalnızca Ali için yaptın her şeyi. Beni kahreden, bu paraları suratına fırlatıp 'İstemiyorum,' diye bağıramamak." Boyalarını silse belki, diye düşünüyorum; o hâlâ bağırıyor: "Bir kez daha ona benden daha

yakın, benden daha işe yarar olduğunu kanıtlamak için buldun onca parayı. Beni hiç kabullenmedin, sanki onları elinden almışım gibi hınç duydun hep. Allahım, ne saçma bir duygu bu..."

Sesi şarapnel parçaları gibi ortalığa yayılıyor. Gözlerimi kapayıp Doktor'a cevap veriyorum: *"Onu Ali'ye sattım. Bir orospuyu satar gibi sattım. Ama borçlu olan bendim..."*

"Senden hep nefret ettim, hâlâ da ediyorum," diyor kahrolan bir çaresizlikle. Aynı düşünce beynimi dalgalandırıyor, boyalarını silse belki. "Biliyorum, sen de benden nefret ettin hep. Nacilerdeki gece, o bakışlarını unuttum mu sanıyorsun?" Bir kadının kinine yakışan öç alıcı bakışları. "Beni yargılamaktan hâlâ bıkmadın mı? Haydi, şimdi yalnız ve savunmasızım. İstediğini yap, haykır suratıma..."

"Orospu!"

Sanki kendi kendime konuşuyormuşum gibi rahatça fırlıyor, yıllarca ne kadar zor olduğunu düşüne düşüne bağıramadığım o sözcük.

"Orospu!" Tekrarlayan Nalan bu kez.

Demek söyleyebildim? Doktor da odada yok. Ona, hem de yüzüne karşı haykırdım. Boğuk bir gürültü yükselince Nalan'a kaldırıyorum bakışlarımı. Bağırırken salladığı elleri göğsünde donup kalmış, beyaz bir maske yüzünü daha da soluklaştırıyor.

"Birisiyle başlayıp ötekiyle bitirdiğim için, değil mi?"

"Bağırdığı için. Odaya girer girmez başlayan o sesler için. Suratına ilişen o aşağılık davet için orospuydu, Doktor..."

"Zafer'i bıraktığım için..."

"Hayır, Doktor. Zafer'i bırakmasına sevindim. Hem de delice bir sevinçti bu. Düşünün, sarhoş olup da kimseye fark ettirmemek zorunda olduğunuz baş dönmesi gibi... İşte, öyle garip bir duyguydu sevincim. Ama hiçbir şeye yaramadı. Zafer karanlık bir odada allahaısmarladık dedi ve gitti..."

"Peki, kadınların özgürce karar verebileceğini, bedenini dilediği gibi kullanabileceğini söyleyenler sizler değil miydiniz?"

"Hayır, yine de orospuydu. Bazı hakların kadınlara kullanılmaması için verildiğini anlamak istemedi. Başa iliştirilen taç satılmaz..."

"Orospuymuş, yalan bu! Zafer'i bırakıp Ali'ye gitmemin nedenini hiç düşündün mü? Gözlerini kaçırma benden. Dinlemek zorundasın. Onunla kalamazdım, çünkü yatağa girer girmez 'Benimsin,' dedi. Çünkü ne kadar inkâr ederse etsin hep bir mal diye kabullendi beni. Yalnız o mu? Herkes. Nalan gitmiş, yerine Zafer'inki gelmişti. Yine de ayrılmak istemiyordum..." Sesi iri bir dalgadan kopan küçük bir damla gibi savruluyor, "ama ayrılmak zorundaydım. O gece Nacilerde Zafer bana inanmadı. Gidemem sanıyordu. Başarabileceğim duygusu başımı döndürüyordu ve onu bırakmayı başardım..."

"Bir gecede gitti. Zafer'inkinden kalkar kalkmaz Ali'nin yatağına bıraktı kendini. Sonra Zafer kayboldu. Zaten aranıyordu."

"Beni dinlemesen de bağıracağım, hayatım yanılgılarla geçti. O zamanlar, hepimiz biraradayken düşündüğüm şeyleri hayatta yaşanabilecek gerçekler sanıyordum. Değildi. Önce Zafer, sonra Ali. Ali ondan daha mı iyiydi? Bilmiyorum. Kendini hep Zafer'i aldatmış gibi hissetti. Ama ondaki kadın sevgisi hiçbirinizde yoktur. Kadınları seven, insanları da sever. Hiçbir zaman kendini beğenen küçük burjuvalar gibi davranmadı bana. O bir insandı, insancık değil. Zaten her şeye böyle sarılmasa, yanındakilerin yüreksizliğini kendi yüreğiyle örtmeye çalışmasa, kahraman olmayacaktı. Onu kahraman yapan sizin gibilerin alçaklığı ve korkaklığı..."

"Bir daha görmedim Zafer'i. Evet, dünyayı devrimle tersyüz edecekti. Ben?.. Bilmiyorum. O soruyu aylardır kendime sormaktan kaçıyorum. Adam öldürmeye başladığımdan beri her şey çok bulanık ve karışık. Yalnızca kırıldıkça daha da çok batan bir camın acısını hissediyorum göğsümde. Siz hiç öldürdünüz mü, Doktor? Neden sustunuz? Evet, müthiş bir duygu. Önce mideniz bulanıyor, ama sonra parmaklarınızdaki güçle Tanrı yerine koyuyorsunuz kendinizi... Papaz? Beni daha zor olana itiyordu. Çıldırmamak için başını kuma göm, diyen oydu. Bütün söyledikleri kocaman birer yalandı. Devekuşu ol, diyordu bana, inan ve gözlerini kapa. Ama yine de ölmesi kahretti beni..."

"Sana beni dinlemek zorundasın, dedim..."

Keskin çığlık Doktor'u kulaklarımdan kovuyor. Gözlerimi aralıyorum. Nalan. Elleri paltomun yakasında, titriyor.

"Beni dinlemiyorsun," diye yineliyor çığlığını.

"Dinlemiyordum," diyorum.

"Ama şimdi diyeceklerimi aklına yerleştir. Belki gerçekten de yüzüme tükürdüğün gibi orospunun biriyim ben. Ama ya sizler? Sizler kitaplardaki sözleri tekrarlayıp sonra tam tersini yapan ikiyüzlüler değil misiniz? Üstelik, inandığını yaşamaya çalışanları bağışlamayacak kadar da alçaksınız!"

Odanın üstünde zindan karanlığı çöküyor. Göz göze geliyoruz; acıyla yanan gözleri, titreyen dudakları birkaç santim ötemde. Parmaklarını yakamdan çekip doğruluyor. Birden o sözün bir hançer gibi yüreğine saplandığını ve gözlerinin kanadığını düşünüyorum. Hak ettiği bir suçlama... Ali ölürse... Ölecek, diye mırıldanıyorum; evet, Ali ölünce yine serbest olacak. Nalan karanlığı bir şimşek gibi parçalayarak sigarasını yakıyor. Terleyen avuçlarımı şakaklarıma siliyorum. Başım paramparça dağılıyor artık. Gitmeliyim...

"Nacilerde o gece Zafer'le aramızda geçenleri anlatacağım sana," diyor Nalan.

Zafer'le o? Şimdi hançere hançerle karşılık verme sırası ona mı geldi?

"Dinlemek istemiyorum," diye mırıldanıyorum.

"Sarhoştu ve ayağımın dibine yığılmıştı," diyor Nalan. Tek başınaymış gibi sürüp gidiyor cümleleri, "O âna kadar ona geri döneceğimi, onu bırakmaya gücümün yetmeyeceğini düşünüyordum, ama..." Ustura gibi keskin bir acı boğazına yapışıyor, o soluksuz birkaç saniye içinde doğruyu söylediğini düşünüyorum, "...ama ayaklarıma sarılıp, evlenelim, bir küçük burjuva gibi evlenmek istiyorum seninle demedi mi..."

"Yalan!"

Doğru olduğunu bile bile bağırıyorum. Sesim duvarda parçalanıp kulaklarımızda dağılıyor. Nalan beni işitmemiş gibi, gözleri hâlâ o gecede, yerde uzanan Zafer'i arıyor.

"Seni bırakıp o evden ayrılmamızı, evlenmemizi istedi. Aklı-

ma, düşüncelerime sahip olmak istiyordu. Etim, bedenim ona yetmemişti..."

Hayır, diye karşılık vermeye çalışıyorum, ama dudaklarımda biraz önceki çığlıkların acısı var. Gidecek olan sendin. Bir ölüyle arama girmeye çalışıyor... O anda yan odadan yükselen canhıraş bir çığlık düşüncelerimi kesiyor. Nalan telaşla koşup odanın ışığını yakıyor. Gözlerinde hâlâ o ağlama var.

"Ağrılar," diyor çaresizlikle.

"Doktor bulmalı," diyorum.

Odadan çıkıp Ali'ye gidiyor. Artık kaçabilirim. Ali'nin acısının her şeyi önemsizleştirdiğini fark ediyorum. Bu evden çıkar çıkmaz tabuttan kurtulmuşum gibi ferahlayacağım. Sokak kapısına yürüyorum. Kilidi, zil sesiyle birlikte çeviriyorum. Eşikteki boşluğu uzun boyuyla dimdik bölen bir kız. Pantolonunun keskin çizgileri bıçağın sırtı gibi sırıtıyor, boyunu daha da uzatıyor. Gömleğinin altındaki kabarıklığı fark etmesem erkek sanacağım. Gözbebeklerinin grisini açarak, bana aldırmadan, gülümsemesini boyasız dudaklarına iliştirerek içeriye giriyor.

İKİNCİ KİTAP

Birinci Bölüm

- 1 -

Günler, o hastane odasındaki günlere döndü. Her akşamüstü üç ya da dört saati Ferda'ya sunulduktan sonra geriye kalanı anlamsız, boşluk korkusuyla dolu saçmasapan günler. Elimi göğsüme götürüyorum, sokakta yağan kar sanki derime düşüyor. Yeniden başa, o korku ormanına mı dönüyorum? Boğazımda, "Başaramadın," diye bağırmaya hazırlanan sinsi bir ses var. Hangi yöne kaçmaya kalksam önümde yüksek duvarlar bulacağımı biliyorum. Geçmişi, bugünde, gelecekte yaşamaya mahkûm edildim ben. Kurtulmayı denesem bile her şey çok geçmeden eski ayrıntılarına kavuşuyor yeniden. Ayrıntılar, önemsiz ayrıntılar?.. *"İngilizler, EOKA'cılar, sizler, bizler, küçük ayrıntılarız hepimiz. Dünyanın bir günlük, bir yüzyıllık, bir milyon yıllık dönüşünün yanında ne önemimiz var ki? Ölmek, öldürmek, var ya da yok olmak, kısacık bir süreye sıkıştıkça neyi değiştiriyor bu Allah'ın belası kürede? Evet, Papaz Efendi, sen, ben ve her şey bu kadar küçük ve önemsiz bir ayrıntıyken inancın yararı ne? Küçük şeylerin büyük inançları olmaz..."* Eski manastır yıkıntısının ortasındaydık, makileri bölen yol görünüyordu aşağıda. Yolun bir ucu kilisenin sivrilttiği köye uzanmıştı, öteki

ucu topraktan yükseldikçe havayı titreten ısıyla birlikte kıvrılarak yamacın üstünden denize bağlanan ufuğa batıyordu. *"Ayrıntı dediklerin Tanrı'nın bağışı bize,"* demişti Papaz. *"Ayrıntılar olmasa gerçekler de olmazdı. Şu üzerinde durduğumuz dünyanın bağrında İngilizler, sizler ve bizler olmasaydık,"* diyerek ayağıyla kara cüppesine toz sıçratarak birkaç kez vurmuştu toprağa, *"bunun adı gezegen olurdu. Oysa yaşadığımız bu kürenin adı Dünya, Asteğmen. Onu biz dünya yaptık. Senin ayrıntı dediklerin yaptı, Tanrı yaptı."* Sonra dua eder gibi bir sesle eklemişti: *"Tanrım, biz insanları yaşamın ayrıntılarından yoksun bırakma."*

Cama yeni tanecikler düşüyor. Kar durmayacak. Zavallı Papaz ne kadar talihsizdi beynimdeki o iblisle karşılaştığı için. Ben onu yok ettim, o ise bana ulaşamadı. O köyden bu karlı akşamüstüne ne değişti? Yalnızca ayrıntılar. Ferda da çoktan bir ayrıntı olmadı mı? Daha on gün önce bu pencerenin önünde onu bekliyordum. Şimdi? Artık hiçbir şeyden emin değilim. Kimin kurtuluşu aradığını, kimin efendi kimin köle olduğunu, kimin kime hükmettiğini, hangimizin ötekine eziyet ettiğini bilmiyorum. Beynimdeki iblisin tutsağı olup sanki öç alırcasına etine daldığımda, Ferda'nın dudaklarından fırlayan kendi çığlıklarının peşinde olduğunu hissetmek yüreğimi kahretmiyor mu? Ya Ferda? Beynimdeki iblisle hiç ayrılmayacak kadar çok tanıyorlar birbirlerini. İkisinin arasında yapayalnızım. Kurtulan ben miyim? Belki. O iblis, Ferda'yla oldukça beni unutacak. Ben yalnızca bir aracıyım. İblis, ellerimle, dişlerimle, erkekliğimle Ferda'ya saldırıyor; Ferda da elleriyle, dişleriyle ve kadınlığıyla o iblisi arıyor bedenimde. Ferda'ya acılar vermek, onu isteklerine biraz daha yaklaştırmaktan başka bir şey değil. Biliyorum artık. Delilik, düpedüz delilik bu. Neden kalbimi seçmedi?..

Pencerenin yanından ayrılıp somyaya yürüyorum. Zili orada bekleyeceğim. Zil sesi? Her günkü umudun ya da rezaletin başlama işareti. İlk zil sesinin bana neyi getirdiğini anlamamıştım. Taş kadar ağır bir yorgunluğun altında eziliyordum. Kapıyı aralayınca mavi bakışlarıyla karşılaştım. İnce topuklarının çıkardığı sesleri izleyerek bu somyaya kadar izledim onu.

Profilini renkli bir fotoğraf gibi çerçeveleyen bir açıdan yanına oturduğumu hatırlıyorum. Sanki sapsarı bir alevin yanındaydım ve gövdem buz gibi soğuktu. Oturuşunu değiştireceğinden korkarak bir süre ona bakamamıştım. Dudaklarındaki küstahlık yenilmiş gibiydi, ama yine de kırmızıyla cesaretlendirilmeye çalışılmıştı. Parmaklarımı kucağında topladığı ellerinin arasına soktum, başım dönüyordu ve ona nasıl davranacağımı kestiremiyordum. Neden geldiğini sormak istiyor, ama cevabı onun da bilmediğini hissediyordum. Çizme giymemişti, çantası da yoktu. Elbisesi kolayca çıkartılacak kadar basitti. Sevişmeyi başlatacak hazırlıklar yapmıştı. Uzun bir süre konuşmadan oturduk. Kucağındaki ellerin cesaretlenmesini bekliyordu sanki. Şahdamarımda o sessiz davetini duydum. Elimi bacaklarına uzattım, bir cariye kadar uysaldı. Sonra beni beklemeden yatağa uzandı sırtüstü. Gözlerinde en ufak bir kaçış, yanaklarında en küçük bir alev yoktu. Seviştik. Ama daha ilk dokunuşunda iblisi seçtiğini anlamıştım. Sonraları canını acıtmaya başladığımda, dudakları omzumu dişliyor, dudakları daha uzun, daha derin acıların özlemiyle çığlıklar büyütüyordu kulaklarımda. Beynimdeki iblis delirmişti. Artık ellerim, dişlerim, kasıklarım onun emrindeydi. Çilli kadını hatırlayıp onu acıdan bayıltan bir biçimde erkekliğimi sapladım. O kargaşa, bedenimdeki o kramplar bittiğinde, kendi acımasızlığımdan çok onun her şeye razı tavrı şaşırtmıştı beni. Ama o denli korkutucu boğuşma bile etimi ısıtmadı...

Belki de Doktor yanıldı. Kadınları sevmiyor, nefret ediyorum onlardan. Yalnızca o kırmızı basmalı kız. Evet, yalnızca o. Köyde bana insanca bakan tek kişiydi. Kendimi arkaya bırakıp uzanıyorum. Gelmesine yarım saatten az kaldı. Dört buçuk. Birden Doktor'un her gün saat dört buçukta son kez odaları yokladığını hatırlıyorum. Ellerim kulaklarıma gidiyor. Ayak seslerini duymamalıyım. Kapı hızla açılacak; önde o, arkasından Hemşire...

"...kaç gündür buradayım, Doktor?" Cevap bir türlü gelmiyor, sonra bütün geceyi kaplayacak karşılığı veriyor: "Üç gündür." "Ya alt katta? Orada ne kadar kaldım?" Uzattığı sigarayı el yor-

damıyla bulup dudaklarıma iliştiriyorum. "Bir hafta." "Demek on gündür buradayım?" Doktor, "Evet," diyor. Elinin çenesinde olduğuna iddiaya girebilirim. Gözlerimi açmam için ne yapması gerektiğini düşünüyor olmalı; ama hayır, hiç açmayacağım. Bu iğrenç gezegeni bir daha görmek istemiyorum. Hafif bir gürültü yatağa yaklaşıyor. Hemşire! Sanki kamburu ayaklarındaymış gibi, sarsak adımlarla yürüyor. Eli yaramı kontrol ediyor. "Kapandı sayılır," diyor Doktor. Hemşire odadan çıkıyor. "Sizce nasıl yapmalıydım doktor?" Gürültülü kahkahası odayı kaplıyor. "Çok ömür bir adamsın, Asteğmen. Nasılı var mı bu işin... Ama yerinde olsaydım, namluyu ağzıma sokar, öyle basardım tetiğe. Şakağına dayayıp ateş etmek," duraklıyor, "bilmem, ama bana filmleri hatırlatıyor. Dua et, sakat kalmadın... Çoğu insan korkularından ölümle kurtulmayı düşünür, ama denemek zordur," diye devam ediyor, "İşte, Asteğmen, seni çekici yapan bu ilkel cesaret. Karışmış, üst üste düğüm atılmış bir yumak var içinde. Halanı ya da Murat'ın annesini çekip çıkartmak, düğümü çözecek sanıyorum ama yararsız. Çektikçe dolaşıyor o meret düğüm. Bazen hasta olmadığını düşünüyorum. Ama hastasın. İlk fırsatta bir silah bulup beynini dağıtacaksın. İkinci kez ıskalama şansın da yok. Korkunç bir korku büyütmüşsün içinde. Öyle bir korku ki..." duruyor, meraklanıyorum, sigara izmaritini elimden alıp devam ediyor, sesi çok değişik bu kez, "öyle bir korku ki, beni bile korkutuyor. İster olağan bir korku olsun, ister senin adlandırdığın gibi insan soyunun bu gezegenin üstündeki serüveninin sonucu olsun, bu korkunç bir duygu seninki. Sanki... Sanki beynin ölüme itiyor seni. Olacak gibi değil, ama beynin seni ölüme mahkûm etmiş dostum. Silkinip toparlanmalısın. Birinin seni tutup ayağa kaldırması gerek." Gülüyorum, hem de kahkahalarla. Doktor şaşırıyor. Hayır sinirleniyor. Sorusunu bekliyorum, çok geçmeden soruyor: "Neden gülüyorsun?" Susuyorum, sonra, "Beynimin beni öldürmesinden önce ben onu temizleyeceğim," diyorum. Gözlerim kapalı, ama taş gibi hareketsiz, inanmayan gözlerle beni seyrettiğini hissediyorum...

Yataktan doğrulup bir sigara yakıyorum. Şu ana kadar beynim önde sürdürüyor yarışı. Ama sonu gelmeyen bu yarışı ben

bitireceğim diye düşünüyorum. Ferda'yla deneyeceğim ve peşinde olduğum o kurtuluşa varamayacağımı anladığım anda sona erecek her şey. Pencereye yürüyorum. Sokakta tek tük, orada burada, kirlenmemiş beyazlıklar sırıtıyor.

- 2 -

Sivri zil sesiyle birlikte Ersin geldi. Bu onu ikinci görüşüm, ama o yıllardır birbirimizi tanıyormuşuz gibi rahat. Önce beni görmeye geldiğini söyledi, sonra sigarayla içki istedi ve ben Ferda'nın gelip onu benim yanımda bulmasının çok garip olacağını düşündüğüm anda verdi haberi: Ferda gelmeyecek... Ersin, sormaya fırsat bulamadığım soruların cevaplarını çok geçmeden verdi. Ferda'nın işi çıkmış, şoförle bir not yollamış bana, ama şoförden alıp kendisi getirmiş Ersin. Notu ona fark ettirmemeye çalıştığım bir heyecanla okumuştum. Söylediği gibiydi, Ferda'nın işi vardı. Ama notun sonuna eklenen ve kendinden emin o şehvetli emir iblisi çıldırtmaya yeterliydi: "Yarın geleceğim, beni bekle!" diyordu.

Şimdi, tam bir saattir Ersin'in içkiyi bitirip gitmesini bekliyorum. Ama havadan sudan konuşarak tükettiğimiz onca zamanın sadece bir hazırlık olduğunu biliyorum. Sormak istediği sorular var ve az sonra gözlerini kadehten kaldırıp soruyor.

"Nasıl başardın?" Karşılık vermeyince sürdürüyor konuşmasını: "Ferda'yla yatmayı nasıl becerdin? Hem de burada?" Burada, derken, dudakları, ablasının odamı ilk kez gördüğünde büzüldüğü gibi küçümsemeyle küçülüyor. "Bak, sana söyleyeyim. Pek sık olmaz böyle şeyler. Daha arkadaşlarımdan hiçbiriyle ilişki kurduğunu görmedim. Evet, rahibe değildir, ama kesinlikle bir erkekle olan beraberliğinin bir haftayı geçtiğini hatırlamıyorum. Ama bu kez değişik. Sana bir soru daha soracağım..." İzin beklemeden soruyor: "Bak, sakın meraklı olduğumu düşünme, ama bu kez durum çok değişik. Ferda tam on beş gündür hiç sektirmeden sana geliyor. Kusura bakma, ama burası felaket; hem onu tanırım, senin gibilerden hoşlanmaz! Ona ve-

rebileceğin hiçbir şey yok. Ama yine de geliyor, işi olduğu zaman şoförle not gönderecek kadar da tedbirsiz davranıyor. Nasıl başardın, nasıl getiriyorsun onu?"

Tokatla, desem inanır mı acaba? Ona fark ettirmemeye çalışarak elime bakıyorum. Hayır. Baştan savma bir cevap gerekli sorusuna.

"Neden ona sormuyorsun?"

"Hayır." Yüzü su gibi hızla yayılan korkuyla biçimsizleşiyor. "Buraya geldiğimi hiç bilmemeli." Elimi kaldırınca yatışıyor, "Aslında bana senin hakkında sorular sorduğunda anlamam gerekiyordu."

Şimdi anlaşılıyor, Ferda'nın Rezzan'ı nasıl bulduğu. Budala, diye fısıldıyorum. Her şeyi anlattı ona. Her şeyi? Sormalıyım.

"Neyi öğrenmek istiyordu?"

"Kim olduğunu." Uzattığım paketi alıyor, "Seni nereden tanıdığımı, sonra..." Sigarayı yakıp düşünüyor, "Senin hasta arkadaşın var mıymış gibi aptalca sorular. Arkadaşlarından yalnızca Rezzan'ı tanıdığımı söyledim, şu elçilikte çalışan kız. Bir de..." Söyleyip söylememeyi düşünüyor. "Senin deli olup olmadığını sordu."

"Ne cevap verdin?"

"Garip biridir, dedim." Hatırlamış gibi, "Onu korkutmak için, savaştığını da, adam öldürmüş olabileceğini de söyledim," diyor.

Midem kasılıyor birden. Özür dileyen bakışlarına aldırmadan gözlerimi kapıyorum. Saklayamayacağım. Toprak bile saklayamadı. Düşünceler birbirinin içine giriyor beynimde. Kesik kesik görüntüler. Doktoru hatırlıyorum, *"Bir kez adam öldürdün mü, istesen de eskisi gibi olamazsın. Sen unutsan bile insanlar sana baktıkça adam öldürmüş birisiyle karşı karşıya olduklarını hiç akıllarından çıkarmazlar."*

Ersin kabahat işlemiş gibi özür dileyen sesle açıklıyor:

"Metin söyledi savaştığını."

Metin? Ersin'le Metin tanıyorlar mı birbirlerini? Ersin, Rezzan, Ferda, Metin? Benim dışımda, ama benimle ilgili bir ağ örülüyor sanki. Ersin devam ediyor:

"...güzelliğine kanma. Bu, onun en açık ve kullanmakta çok usta olduğu özelliğidir. Saklı olan, hesaplılığı, kurnazlığı ve acımasızlığı çok tehlikelidir. Hepimiz ondan korkarız. Ama bir bakıma da halime şükrederim. Eğer o olmasaydı, ben ve amcam ne yapardık? Amcamı görmüşsün. Hâlâ seni eniştemin arkadaşı sanıyor. Biliyor musun, eskiden hariciyeciydi. Ama birdenbire delirmiş. Her gördüğünden enginar istemeye başlamış. Zavallı yengem... Kocasının elçi olmasını beklerken delirmesini görünce pek yaşamamış."

"Neden anlatıyorsun bunları?" diyorum sözünü keserek.

"Fena mı? Sana bizim aileyi tanıtıyorum. Belki yararı olur." Sarhoş oldu, diye düşünüyorum. Bir taksiye bindirip evine götürsem? Aynı oyunu ikinci kez oynamak? Çekici değil. O bağırarak devam ediyor: "Küçüklüğümde amcam evde enginar diye bağırarak koşardı. Bizimkiler ölünce ablam ona vasi oldu. Zengin olan amcam, daha doğrusu yengemdir. Şimdilik her şeye karar veren Ferda. Anlayacağın, paradan ne kadar koklatmaya niyetlenirse o kadarını alabiliyorum. Ama amcam ölünce ancak yarısına karışabilecek. Öteki yarısı benim hakkım..."

"Onu sevmiyorsun, değil mi?" diyorum birden.

Şaşırmıyor, onun için kolay bir soru bu. Yüzüne yerleşen öfkeyle karşılık veriyor.

"Hayır. Hepimizden değişiktir. Ailede normal sayılmayacak tek kişi odur. Ama biliyor musun, deliler akıllılardan çok daha insancıldır. Küçükken ne zaman kendimi mutsuz hissetsem amcam beni güldürmek için her şeyi yapardı. Hiçbir akıllı onun kadar iyi davranmadı bana. Ferda vasi olduğundan beri birlikte olmamız yasak. Zehra varken..." Durup açıklıyor: "Öteki ablam, Ferda'nın küçüğü, rahattım. Ama Zehra da Rıza Enişte'm'le bir trafik kazasında öldü."

Yoruldu. İçkiden ve anlattıklarından yoruldu diye düşünüyorum. Ama yine de kadehte kalan son damlaları kaçırmamak için elini uzatıyor. Belki birkaç cümle, sonra gidecek.

"Kendini ondan koru. Hep tuzağa düşecekmişsin gibi tetikte ol." Kesik kesik konuşuyor artık. "Kimseyi sevmez. Şimdi seni istiyor. Ama seni bırakıp gidecek, ummadığın bir anda." Yüzü,

çaresiz ve bitkin, çenesini de zorlukla kıpırdatıyor. "Sandığından da zavallıyım ben. Bilemezsin."

Bilirim, diye mırıldanıyorum duyacağından korkarak. O duyguyla ne kadar uzun bir süre koyun koyuna yattığımı bilsen! Ama seni zavallılığa mahkûm eden o kadın, beni zavallılıktan kurtaracak belki de, diye karşılık vermek geçiyor içimden. Gözleri çaresizlikten çıldıracakmış gibi açılıyor. Elleri sıkılmış, ağzı yana kaymış, dediği kadar zavallı şimdi.

"Ona söyle. Bir kez de sen dene. Beni bıraksın..."

Bir yalvarış bu. Seni ne tutabilir, demek istiyorum, ama vazgeçiyorum hemen. Başımı sallıyorum istediğini kabul etmişim gibi, yüzüne umutsuz bir ifade yerleşirken elime sarılıyor. Parmaklarından bir kadın okşayışı yayılıyor derime.

"Bana yardım et," diyor ağlayarak.

Ne kadar değişik iki kardeş? Yardım etmek istesem de edebilir miyim? Birisinin benden yardım istemesinin üstünden ne kadar çok zaman geçti. Kapıya kadar kolundan tutuyorum. Yüreğimdeki acı veren o sızıyla kapatıyorum kapıyı. Yardım etmek? Çavuş'a yardım ettim mi?

"...o anda Tanrı sanki bendim. Aramızdan birisinin ölmesine karar verecektim. Herkes dudaklarımın ne için aralanacağını anlamıştı. Onca gürültünün göbeğinde bütün sesler susmuştu. Dağın üstünden, aşağıdaki yamaçlardan silah sesleri geliyordu. Ama hiçbirimiz, ben ve takımdaki erler o sesleri duymuyorduk. Çevremdekilerin gözleri yere düşmüştü. Dilim bir kurşun gibi ağırdı ağzımda. Birden telsizin yeniden cızırdadığını duyduk. Yüzbaşı acele etmemi isteyecekti. Hemen birisinin o mağaraya girmesi gerekiyordu. Korktum, delice korktum. İlk aklıma gelen Çavuş oldu. Çavuş girerse ben kurtulacaktım. Gözlerim onu bulmuştu bile. Yanımdaydı. Yukarıdaki yangından kaçan yılanları seyrediyormuş gibi topraktaydı bakışları. Dudaklarım..." Doktor, devam et diyor, "ona baktığımı anlamış gibi başını kaldırdı ve aynı anda hükmü gözlerimden okudu. Yüzündeki ifadeyi görmeliydiniz o anda. O an... Hiç unutmadım! Bana yalvarıyordu. Birden bir fısıltı duyar gibi oldum. Kulaklarım bana oyun mu oynuyordu? Bir

ses, derinden gelen bir ses, bana yardım et, diyordu. Ona mağaraya girmesini söyledim. Bakışları soldu, sonra ayağa kalkıp hepimizin rahatlamış ödlek yürekleri arasından mağaraya doğru yürüdü. Sürünmeyi bile unutmuştu. İşte Doktor, o gün bütün hayatım boyunca karşımda duran aynayı kırıp öteki yana düştüm. Beni ölümden, korkudan, vahşetten, insanlardan ayıran o parlak zarı parçalayıp içine daldım. Artık o insanlardan biri sayılamazdım. Tanrı'ydım, zorla Tanrı yapmışlardı beni. Beynim emir verdi, Çavuş içeriye girdi ve birkaç dakika sonra o sesle birlikte her şey kırıldı. Anlayacağınız, Doktor, sorumlu olan korkak beynim..." Terliyorum, sözler dudaklarımı parçalayarak çıkıyor. "Tetiği de bu nedenle mi çektin?" Cevap vermeden önce yirmi gün öncesine, o sıcak öğlene dönüyorum. Neden çektim? "Bilmiyorum. Yüzbaşı'nın çadırından çıktığımda beni o köye geri göndereceğini anlamıştım. Papaz'ın hayaleti, Mavros'un cesedi, Muhtar, beni bekliyor olacaktı. Elim bilinçsizce belime gitti. Birden tepeden tozlar içinde inen cemsenin gürültüsünü duyunca durdum, sonra parmağımı tetiğe yerleştirip boşluğunu aldım. Garip, ama ateş edersem üniformamın kirleneceğinden başka bir düşünce yoktu kafamda. O sırada cemseden küçük bir ışık yansıdı. Kurtulacağımı hatırlayıp tetiğe bastım. Şakağımda büyük bir gürültüydü en son duyduğum. Gerisini biliyorsunuz..."

Sokaktan gelen bir sesle silkiniyorum. Hâlâ kapının önündeyim. Ersin gitmiş. Çavuş öleli çok oldu. Belki şimdi dişleri bile çürümüştür. Patronunun karısıyla oynaşmış, 1969'da İşçi Partisi'ne oy vermeyi düşünmüş, solculardan ürken bir işçi. Bir insan diye düzeltiyorum düşüncelerimi. Ya ben? Hayır, ben insanları ayıran çizgiyi geçtim.

İkinci Bölüm

- 1 -

Asansörden inip Murat'ın odasına doğru yürüyorum. Kapıyı vurmamı genç bir kadın sesi önlüyor.

"Murat Bey toplantıdalar efendim."

Sesin geldiği yöne dönüyorum. Göz alıcı renklere bürünmüş, gülen bir kadın.

"Not bırakmak ister miydiniz?"

"Hayır," diyorum.

Kadın arkasını dönüp koridora doğru yürüyor. Üç yıl önce Rezzan'la ilk karşılaştığımızda göğsümde kabaran duyguları hatırlıyorum. Onun da böyle kısa ve göz alan bir elbisesi vardı. O günlere geri dönebilmek mümkün olsa... Birden Ayşe'nin adresini bilmediğimi hatırlıyorum.

"Pardon!" diye sesleniyorum arkasından. "Bir dakikanızı alabilir miyim?"

Kadın geri dönüyor. Hâlâ o gülümseme var yüzünde. Hızlı adımlarla aramızdaki uzaklığı aşıyor. Karşı karşıya gelince gözlerinin de güzel olduğunu fark ediyorum.

"Murat Bey'in sekreterini görebilir miyim, ben kardeşiyim," diyorum.

Yine gülüyor, yandaki odanın kapısını işaret ederek çekiliyor...

Elimde Ayşe'nin adresi, yüreğimde hastane korkusu, asansöre yürüyorum. Ayşe Tanır... Demek, soyadı Tanır. Düğmeye basıyorum. O güzel kızdan sonra o asık ve çirkin yüzü görmek zorundayım...

- 2 -

Araba, mavi bantlı hemşire kepleri arasında duruyor. Hastaneye bakıyorum, büyük ve korkutucu bir yapı. İniyorum, dışarıda keskin bir soğuk geziniyor. Kapıya doğru yürürken aylar sonra yeniden o havayı solumaya hazırlanıyorum. Yüreğim delirmiş bir davul gibi çalıyor göğsümde...

Danışmadaki adamın parmaklarının ucuna asılan o sarsak işaretin ardından dar koridora giriyorum. Kulağımda vazgeçip kaçmamı öğütleyen çığlıklar var. "Aynı koridor!" diye bağırıyor kafamdaki ses. "Hayır!" diyorum bir fısıltıyla. O koridor, o hastane, o Doktor geride kaldı. Ama yine de midem yanıyor. Havada yoğun bir ilaç ve hasta kokusu, döşemeyle duvarın kesiştiği çizgide yere çömelmiş insanlar var. Adımlarımı hızlandırıyorum. Bir başka koridor... Gözlerim yanıyor birden. Şimdi tek başımayım ve tuzdan bir bıçak saplanıyor gözlerime. Bak, diye bağırıyor o ses. Gözlerimi açıp bakıyorum, bir kapı. Düşmemek için duvara yaslanıyorum. Tüylerim korkuyla ayaklanıyor. Öteki kapı da böyle bir kapıydı. Kolumda Doktor vardı, hastanedeki son gecemdi ve gözlerimi yummuş onu izliyordum...

...doktor arkamdan kapıyı kapatıyor. Öne doğru ilerlemem gerektiğini düşünüp yürüyorum. Sonra dakikalardır beklediğim sesle karşılaşıyorum:

"Asteğmenim!" Yüzünü seçemediğim biri. *"Yarın sabah askerlik göreviniz tamamlanıyor. Ama şu anda hâlâ bir subaysınız. Bu sorgu yalnızca bir formalite, hastaneye yatmanızdan dolayı yarım kalan bir işi bitireceğiz. Birkaç noktanın aydınlanmasını istiyoruz... Oturun!"*

Oturuyorum. "Sağolun," demem gerekiyordu. Küçük ve rahatsız bir sandalye. Sorgu sandalyesi, diye düşünüyorum. Başımı kaldırıyorum. Masanın üstündeki lambalar adamı görmemi engelleyecek biçimde konulmuş. Aramıza ışıktan bir perde gerili sanki.

"Şimdi bize anlatın. Köye karakol komutanı olarak atandığınız andan bu hastaneye gelinceye kadar neler oldu? Kısa, ama ayrıntıları atlamadan. Önce birkaç soru var cevaplamanızı istediğim. Ateş kesildikten sonra herkesin aksine neden izin istemediniz?"

"Gidecek kimsem yoktu," diyorum yavaşça.

"Kimseniz yok mu? Ama hastaneye getirildiğinizde Doktor'a kardeşinizin adresini vermişsiniz?"

Dikkatli olmalıyım diye düşünüyorum. Sorulardaki tuzağa düşmemeliyim. Işığın arkasındaki gölge kıpırdanıyor.

"Ölürsem yazarsınız demiştim," diye karşılık veriyorum. "Haber vermesini istemedim."

"Peki, ama yine de izin istememeniz için bir neden yoktu, değil mi?"

"Gitmek için bir nedenim yoktu."

Susup önündeki kâğıtları karıştırıyor. Arkadaki duvara düşen gölgeler hareketsizleşince konuşmaya başlayacağını fark ediyorum.

"Yüzbaşı'nın ifadesine göre iyi bir subaymışsınız. Size istediğiniz kadar izin vermeye hazırmış. Ama hiç izin istememişsiniz, o köye gitmek istemişsiniz."

"Hayır," diyorum, "sakin bir yere gitmek istediğimi söyledim. O köyün varlığından haberim bile yoktu."

"Asteğmen, sorguya alışık bir tavrınız var. Daha önce hiç sorguya çekilmiş miydiniz?"

Dev gibi bir profil vardı duvarda. Sızı gibi bir korku bacaklarımdan mideme yükseliyor. Biliyor, diye düşünüyorum, her şeyi biliyor. Yutkunup karşılık veriyorum.

"Evet, efendim."

Komutanım mı demem gerekirdi? "Üniformalı mı?"

"Bir dakika," durup cevabımı tartıyor. "1972'de Ankara'da, değil mi?"

"Evet," diyorum yeniden.

"Nerede kalmıştık?.. Ha evet. Köye gitmenizden söz ediyorduk. Ama önce bir olay var..." Arkadaki gölge masaya doğru eğiliyor. "Asteğmen Rifat vurulunca, yaralıları toplayıp gömmekle görevli subaya zorluk çıkarmışsınız, doğru mu?"

Kaybolmaktan ne kadar korkardı? Birden subayın o metal künyeyi Rifat'ın ağzına götürmesi geliyor gözlerimin önüne. İlk gün kıyıda ölmeden önce dişlerinin arasına künyesini sokan o zavallı esmer er gibi... Ölmedi... Ölmedi. Hastaneye götürmediler, belki daha ölmedi... Onu gömecekler, gömmelerine izin veremem... Işık perdesi yırtılıyor, kısa parmaklı bir el...

"Doğru," diyorum, "Ama Asteğmen, Rifat'ın ölmediğini sanıyordum ve onu gömeceklerdi," sesim kısık bir mırıltıya dönüşüyor.

"Bir subayın, hele üstünüz olan bir subayın emrini hemen yerine getirmemenin ne demek olduğunu biliyorsunuz sanırım?"

"Biliyorum," aynı mırıltı sürüp gidiyor dudaklarımda.

"Üstlerinize karşı saygılı mısınızdır, Asteğmenim?"

Evet. Ama cevap veremiyorum. Sesim boğazımda sönüyor. Karşımdaki gölgenin sustuğu o birkaç saniyenin içinde Rifat'ın parçalanmış cesedi başında geçirdiğim o saatleri yeniden yaşıyorum.

"Silahınızla cesedin yanında kalacağınızı söylemişsiniz. Yüzbaşı gelinceye kadar saatlerce orada, cesedin başında oturmuşsunuz."

Neden o öldü? Bu Allah'ın belası dağda kim seçiyor ölüleri? Midem bulanıyor, kusacağım. Aşağıda Çavuş, burada Rifat... Kurşunlar yaşamayı sevenleri mi bulacak hep?

"Komutanınız olayın yanlış anlama olduğunu fark etmese haliniz harapmış, Asteğmen..."

Katıla katıla gülmek geçiyor içimden. Halimi, şimdiki halimi biliyor mu?

"Neyse. Şimdi o köyde neler oldu anlatın!"

Neler oldu? Soru, beynimde ayların yığdığı tortuya dalıyor. Neler olmadı ki desem? Sonra gözlerimi kapayıp arkaya yaslanıyorum. Doktora aktarır gibi anlatıyorum:

"O köye gittim. Küçük bir yerdi. Küçük ve sakin... Rumlarda herhangi bir kıpırdanma yoktu. Her şey o gazeteci kadının gelmesine kadar böyle gitti..."

"Bir dakika, Asteğmen. Ayrıntıları atlamamanızı söylemiştim." Susup bekliyor. Niyeti beni tedirgin etmek, *"Oysa siz unutuyorsunuz. Muhtar'ı köy meydanından kovmuşsunuz. Muhtar ise görevini yapıtığını ileri sürmüş.*

"Yapmıyordu..." Gerisini getirmeden cümlemi kesiyorum.

"Gaz tüplerinin istenildiğinde bomba olarak kullanıldığını duymuş ve tanık olmuştunuz değil mi?" Başımla onaylayınca devam ediyor: *"Toplanması için karakollara emir gönderilmişti. Peki, siz buna aldırmadan tüpleri toplayan Muhtar'ı zorla bir Rum evinden çıkarıp herkesin içinde kovdunuz mu, kovmadınız mı?"*

"Kovdum. Ama emir karakollara gelmişti ve sivillerin toplamaya yardımcı olması konusunda bir kayıt yoktu. Aksine sivillere dikkat edilmesi isteniyordu."

"Ama yine de onu köy halkının, Rumların önünde küçük düşürmenizi açıklamıyor bu cevap. Açıkça söyleyin, Asteğmen. Muhtar'a böyle davranmak için özel bir nedeniniz var mıydı?"

Muhtar'la konuşmuş olmalı.

"Muhtar'ın," konuşma hızlı bir diyaloğa dönüşüyor birden, *"biz buraya gelmeden önceki mücadelenin önemli bir mücahidi olduğunu biliyor muydunuz?"*

"Biliyordum."

"Ve ona karşı özel bir düşmanlığınız yoktu?"

"Yoktu."

"Sizi Muhtar konusunda kışkırtan biri oldu mu?"

"Olmadı."

"Emin misiniz?"

"Eminim."

"O köye gider gitmez bir Papaz'la dostluk kurduğunuz doğru mu?"

"Kısa bir süre sonra. Papaz'ı tanımıyordum."

"Peki. Kısa bir süre sonra o Papaz'la, bir düşmanla neden bu kadar yakın dostluk kurdunuz?"

"Düşman değildi," diyorum, *"bizdendi."*

"Bizden?"

"İstanbul'da doğmuştu, Türkçe konuşuyordu," sesimi yükselterek devam ediyorum; *"Hocalarla birlikte oruç tutmuştu ve Osmanlıyım, diyordu."*

"Asteğmen, unutmayın ki bizler Türkiye Cumhuriyeti'nin subayları ve yurttaşlarıyız. Osmanlılık geride kaldı."

Sinirlenmesine aldırmadan hemen cevap veriyorum.

"Papaz'ın Cumhuriyet'e karşı çıktığı yoktu, ama Osmanlılıkta olduğu gibi hep birlikte olamayışımıza kahroluyordu."

"Saçmalamayın, Asteğmen," diye bağırıyor gölge. "Kendini Osmanlı sayması dostluğunuzu açıklamaya yetmez. Neydi sizi ona bağlayan?"

Karşılık vermeden susuyorum. Neydi? İkimiz de bu gezegenin üstünde kaybolmuş iki insandık, desem inanır mı? Hayır, güler. Son dakikaya sığan hızlı konuşmanın şakaklarıma indirdiği terleri siliyorum. Korkmuş görünmemeliyim. Üzerime çöken yorgunluğu silkeliyorum. Sandalye sivri bir bıçak gibi sırtıma, karnıma batıyor.

"Gelen talimatlarda Rum halka iyi davranılması, özellikle kiliseye ve papazlara karşı en küçük bir müdahaleye izin verilmemesi isteniyordu. Emirleri yerine getirdim ben."

"Cevaplarınız mantıklı olmaktan uzak, Asteğmen. Size gösterdiği bu yakınlığın altında bir şeyler gizli olduğunu hiç düşünmediniz mi?"

"Düşünmedim."

"Gizli bir amacı olabilirdi değil mi?"

"Olabilirdi."

"Sizden bir şey istedi mi? Herhangi bir ayrıcalık ya da göz yumma?"

"İsteme..." Durup düşünüyorum. Mavros? Hayır, o bir istekten çok bir sınamaydı. "İstemedi."

"Peki, şimdi kaldığınız yerden anlatmaya devam edin."

Kaldığım yerden? Gazeteci kadından. Adı neydi? Violet, evet Violet.

"Kâğıdını okudum. Gazeteci kadına Violet Duftın'a istediği kimselerle konuşması, istediği yerleri gezmesi için izin verilmişti. Dilediğini yapabileceğini söyledim kadına. Akşama kadar köyde kaldı ve saat yirmide gitti. Az sonra arabasına bomba atıldığını söylediler. Gittim, Yüzbaşı da oradaydı. Şoför ölmüştü, ama kadın yaralanmamıştı bile. Biliyorsunuz."

"Siz anlatın," diyor adam.

"Kadın şaşkındı. Yüzbaşı bu olayın kimseye duyurulmayacağını, arabanın mayın tarlasına düştüğünün bildirileceğini emretti. Öyle yaptım. Gece yarısından sonra sorumluluğumdaki bölgeyi taradım. Kimse yoktu. Ertesi gün komando takımı geldi..."

"Durun."

Durup susuyorum. Kısa sessizlikten sonra en önemli sorunun geleceğini hissediyorum. Işık keskin bir cam gibi gözlerimi parçalarken karşımdaki iri gölge soruyor:

"Mavros'u tanıyor muydunuz?"

"Hayır," korkmamalısın diyorum beynimdeki sese.

"Mavros neden o kadar uzun süre yakalanamadı?"

Sesi beni o karanlık gecelere itiyor. Birden onu yakalamak istemediğimi söyleyeceğimi düşünüyorum.

"İyi gizlenmişti," diyorum aceleyle. "Komando takımı da günlerce aradı."

"Evet... Garip olan da bu ya." Ses zafer kazanmış gibi sevinçli. "Tuzağa düştün," diye bağırıyor kafamdaki korkak iblis. "Komando takımının o kadar aradığı halde bulamadığı Mavros'u siz nasıl buldunuz?"

"Ben bulmadım onu. O beni..."

"Yoksa o mu sizi buldu? Hani onu tanımıyordunuz?"

"Tanımıyordum."

"Siz buldunuz," diye üsteliyor duvardaki gölge, "bir buluşmaya gider gibi beklediğiniz yerde buldunuz onu."

Işıklı masayla aramıza bir sessizlik geriliyor. Gözlerim kapanıp o geceyi buluyor:

"Köyün çevresinde gezerken karşılaştık," diyorum. "Birden, geceydi..." O kayanın dibinden kabaran dalgalar sesimi boğuyor.

"Asteğmen. Devriyeler onu görmeseydi Mavros'u yakalayacak mıydın?"

Dar sandalyeden devrilmemek için kendimi tutuyor, kirpiklerimin arasına sıkışan geceyi izliyorum. Denizin ucu kayalarda çatlayıp beyaz köpüklere dönüşüyordu. Gölgelerin arasından ayağa kalktığını gördüm. Bozuk bir şiveyle, "Asteğmen," diye seslenmişti.

"Cevap ver, Asteğmen!"

Göz göze geldik. Uzun boyluydu. Elindeki silahı görünce onun günlerdir aranan Mavros olduğunu anladım. İnce, cılız bir sevinç boy attı göğsümde. Tanrı ilk kez benden yanaydı; karşımdaki adam beni benim yerime öldürecekti. Ona doğru yürüdüm; düşünceler beynimden akıp giderken. Beni öldürmeliydi. "Beni Papaz gönderdi," dedi ansızın. "Suçum yok benim. Devriyeleri bir saatliğine çek, gideyim buradan." Papaz'a lanet ettim o anda. Karşıma çıkan şansı beni sınamak için elimden alıyordu. "Öldür beni," dedim ona. Kıpırdamıyordu. Sonra avazım çıktığı kadar bağırdım: "Tetiği çek!" Sesim dalgalara düşüp kayboldu. Yine karşı karşıyaydık ve beni öldürmemişti...

"Asteğmen, devriyeler gelmeseydi onu yakalayacak mıydın?"

"Bilmiyorum," diyorum tuzağın içine boylu boyunca düşerken.

Ses bir an için, öyle bir cevabı beklemiyormuş gibi, susuyor. Konuşma yeniden başlarken duvardaki gölgelerin iyice koyulaştığını fark ediyorum.

"Mavros'un Komünist Partisi üyesi olduğunu biliyor muydun?"

"Hayır."

"Ya sen, Asteğmen?"

Ne cevap vereceğim? Artık komünist sayılır mıyım? Aklında binlerce soru, yüreğinde kocaman bir gelecek korkusu olan biri dünyayı değiştirmek isteyenlerden olabilir mi?

"Bilmiyorum," diyorum düşünmekten yorularak.

"Ama Ankara'da, savcılıkta komünist olduğunu inkâr etmemişsin."

Ankara'daki savcı? Düşüncelerimdeki sisi aralayıp geçmişi hatırlamaya çalışıyorum... Çıplak ve geniş bir odaydı. Birden savcının yüzünü bulup çıkartıyor belleğim. Etmedim; evet, komünist olduğumu inkâr etmedim karşısında. Açıkça sormuştu savcı. Hayır dersem odadan elimi kolumu sallaya sallaya çıkacağımdan emindim, ama cevap vermeyip sustum. "Sükut ikrardan gelir," dedi savcı, yine sustum...

"Evet, Asteğmen?"

"Artık emin değilim," diyorum hayatımın yarısını geçmişe gömdüğümü bile bile.

"Ama oraya gittin. Ve Parti Üyesi Mavros seni orada buldu? Rastlantı mı bu?"

"Rastlantıydı."

"Papaz mı göndermişti onu?" Bağırıyor.

"Ne fark eder. Papaz'ın öldüğünü biliyorsunuz. Ama bilmiyorum. Onu peşime takan şeyi anlayamadım."

"Sen, Asteğmen," duvardaki gölge ayağa kalkıyor, "gecenin o vaktinde sen orada ne yapıyordun?"

"Ben..." Artık dayanamayacağım, diyor beynimdeki ses. Işık perdesine bağırıyorum: "Kendimi öldürmeye gitmiştim!" Ağır bir sessizlik kaplıyor odayı. Gölgenin yeniden oturduğunu fark ediyorum. Arkamda bir sandalye gıcırdıyor. Bense devam ediyorum: Sonra karakolda o Muhtar elimden aldı onu."

"Demek bunun için kafana kurşunu sıktın..."

Bir sorudan çok gerçeği öğrendiğini ele veren bir cümle bu. Mavros'un çığlıkları kulaklarımı yırtarken haykırıyorum.

"Her şey için. Gördüğüm, yaşadığım, inandığım, inanmadığım için. Camın ötesine, sınırın dışına düştüğüm için..."

"Daha iyileşmedi komutanım," diyor arkamda bir ses.

Sandalyeye tutunan ellerimi çözüyorum. Hayır, bu kez dayanamadım.

"Peki, götürün onu Doktor," diyor perdenin arkasındaki ses.

Işık sönüyor. Yere düşerken suratım parçalanacak diye düşünüyorum...

"Hey ahbap!"

Gözlerimi açıyorum, önümde bir gölge duruyor. Beyaz gömlekli, uzun saçlı genç bir doktor.

"Poliklinik bitti," diyor neşeyle. "Yarın geleceksin."

Ter içindeyim, elimde sırılsıklam olan kâğıdı uzatıyorum. Doktor gideceğim bölümü tarif ediyor. Teşekkür edip uzaklaşırken kalça okşar gibi ellerini iki yana açıp gülüyor. Koridoru dönünce soluk almak için duruyorum. Ayşe'nin yanına böyle ödü kopmuş biçimde giremem...

Kapı ötekiler kadar kirli. Tavandan dökülen kör ampul, rengini daha da karartıyor. Kapıyı vuruyorum. Nasıl karşılarsa

karşılasın, yapmak zorundayım.

"Evet."

Kolu yavaşça çevirip içeriye giriyorum. Başını kaldırıp bana bakıyor. Gözlerinde, ellerinde, yüzünde şaşkınlığın izlerini arıyorum; yok.

"Buyurun," diyor ben başlamadan.

Beklediği hasta gelmiş gibi alışık bir biçimde koltuğu gösteriyor. Karşılık vermeden oturuyorum. Yerleşmemi bekliyor. Gözlerini üstümden bir an bile ayırmadığını fark ediyorum. Sanki konuşmamı bekleyen sabırlı bir işkencecinin önünde gözaltındayım. Telaşlanıyorum, elim cebime gidiyor, ama paketi bulamadan Ayşe o kuru sesiyle hevesimi kursağımda bırakıyor.

"Burada sigara içmek yasaktır."

Sinirlenmemeli ve Ali için yardım istemeliyim ondan.

"Ne istiyorsunuz?"

Olabildiği kadar açık ve olabildiğince kaba bir başlangıç bu. Beni kovmak için hazırlandığını düşünüp, "Yardımınızı," diye başlıyorum.

"Buraya Murat'la gelecektim, ama onu bulamadım. Belki şaşıracaksınız ama..." Durup nasıl söylemem gerektiğini düşünüyorum. Belki de en kolay yolu açıkça anlatmak. "Morfin bulabilir misiniz?"

Yine yanıldım. Şaşırmak şöyle dursun kılı bile kıpırdamıyor. Bakışlarını benimkilerden kurtarıp masaya çeviriyor. Düşünecek. Az sonra, konuşmaya karar verdiğinde başını kaldırıyor.

"Ne kadardır kullanıyorsunuz?"

Sersem. Nasıl olup da böyle bir şeyi aklına getirdi. Yüzündeki hesaplı ifadeyi görünce telaşla savunuyorum kendimi:

"Morfine ihtiyacı olan, bir arkadaşım. Çok..."

Devam etmeyip susuyorum. İnanmadı. Avuçlarımın içine akan bir öfke kabarıyor damarlarımda. Ali'yi hatırlıyorum. Sesimin çatlamasına ve öfkeye aldırmadan kaldığım yerden sürdürüyorum konuşmayı:

"İster inanın, ister inanmayın. Arkadaşım çok acı çekiyor." Yüzünde sinirlerimi parçalayan bir tiksinti büyüyor. "Uzun zamandır hasta."

Sonra Ali'ye olanları anlatıyorum. İlgilenmiyor. Sözlerimi uzatmadan kesiyorum. Susmamı bekliyormuş gibi, bu kez o konuşmaya başlıyor:

"Morfinin tehlikelerinin farkında olmalısınız." Başımı sallayarak onaylıyorum. "Benim sözünü ettiğim tehlike, doktorlar için var olanlar. Belki bilmiyorsunuz. Morfinin gereksiz yere kullanıldığı anlaşılırsa o doktorun sonu gelir." Hâlâ bana inanmadığını seziyorum. Ama çaresizim, her dediğini başımı öne eğerek kabulleniyorum. "Bu nedenle doktorlar çoğu kez morfin yazmaktan çekinirler." Son kez beni deniyor: "Arkadaşınızı neden buraya getirmiyorsunuz?"

"Durumu çok kötü," diyorum. "Buraya gelemez. Gelse bile çok dayanacağını sanmıyorum."

"Öyleyse evine ya da neredeyse oraya gidecek bir doktor gerekli size."

Öfkemi kusmama meydan vermeden öne sürülen bir öneri bu, diye düşünüyorum. Onu hiçbir zaman hafife almamalıyım. Senden nefret ediyorum, diye bağırmak için her şeyimi verirdim. Ama? Ali'ye borçluyum. Sesimi denetlemeye çalışarak deminden beri beklediği çağrıyı yapıyorum:

"Bu yüzden size geldim."

Belli belirsiz bir gülümseme uçuşuyor dudaklarında. Kabul etmeyecek, diye düşünüyorum. Kabul etmemeye daha başında karar vermişti, ama çaresizliğimle eğlenme fırsatını kaçırmazdı. Bakışlarını gözbebeklerime daldırıp karşılık veriyor sonunda:

"Ama yanıldınız." Durup tadını çıkara çıkara veriyor haberi: "Henüz doktor değilim. Belki gelecek yıl..."

Daha doktor değilmiş. İri bir yumruk gürültüyle patlıyor beynimde. Bu, tasarladığını düşündüğüm tuzaktan daha ustaca hazırlanmış bir darbe. Kızgın bir alevin dalga dalga yayılarak gözlerime tırmandığını hissediyorum.

"Yine de size bir doktor bulabilirim," diye devam ediyor. "Ama reçeteyi eve gidip muayene ettikten ve gerekli olduğuna inandıktan sonra yazar." Cevap vermediğimi görünce soruyor: "İstiyor musunuz?"

Ne diyebilirim ki? Kapana kısılıp kaldım. Acaba bu yeni bir tuzak mı? Sonra düşünmekten vazgeçip başımı sallıyorum.

Ayşe, masadan kalkıp kapıya yürüyor.

Çıkmadan, "Bekleyin," dediğini duyuyorum.

On beş ya da yirmi dakika sonra kapı açılıyor. Gelenin o olduğunu biliyorum. Yere serilen bakışlarımı çiğneyerek masaya geçiyor.

"Oldu," diyor otururken. "Yarın sabah saat onda burada." Ayağa kalkmaya davranıyorum, sesini yükselterek yeniden konuşuyor: "Gitmeyin. Henüz ödeşmedik."

Ödeşmek? Kalkmaktan vazgeçip koltuğa oturuyorum. Demek oyun hâlâ sürüyor. Ayşe daha fazla bekletmeden isteğini önüme itiyor.

"Murat'a annesini çağırabileceğini söyleyin. Kabul etmezseniz yeni bir doktor bulmak zorundasınız. Tabii ona morfinden de söz etmeyi unutmayın."

Kasılıp kalıyorum. Bakışlarım sekip gidiyor yüzünden. Her şeye hazırlıklı olmama rağmen ustaca savrulmuş bir yumruk bu. Ali ya da annesi? Belki başka bir doktor? Hayır, bana aldırmaz bile. Ali ölmeli, diye fısıldıyor kafamdaki ses. Ölmeli ve seni geçmişe bağlayan bir ipi de koparıp götürmeli.

"Anlaştık," diyorum bir mırıltıyla.

Sonra ona bakmadan, yüzüne yayılan zafer sevincini görmeden kalkıyorum. Kapıya yürürken her adımımda daha çok batan bir hançer var göğsümde.

Üçüncü Bölüm

- 1 -

Ferda perdeleri dışarıdaki soğuğa kapatıp soyunuyor, bense cevaplarını sürekli ertelediğim o soruları kafamdan kovmaya çalışıyorum. Oda zifiri bir karanlığın kucağında, yine de bedenini saran ve insanın başını döndüren çizgileri pantolonunun üzerinden seçebiliyorum. Onu hiç bırakmamalıyız, diyor beynimdeki ses. Pişman olacağını unuttun, diye mırıldanıyorum. Ferda, üzerindeki son kumaş parçasını da aramızdaki karanlığa atıyor. Bir süre birbirimizi kollayan iki yırtıcı hayvan gibi kımıldamadan bekliyoruz. Sonra beyaz bir dişe benzeyen gövdenin yatağa doğru yürümesini izliyorum. Peşinden kımıldıyorum. İşte karşımda. Birazdan acılar verip acılar alacağım kadın tam karşımda. Göğüslerine bakarken önümde diz çöküyor. Gözlerinde o et beğenen vahşi hayvan bakışını fark ediyorum. Başlayacak. Yatakta bitecek saatin sonunu bilmek yüreğimi daraltıyor. Kasıklarıma uzanan elini tutuyorum. İşte, çağrı... Şimdi yanına uzanacağım, kollarımı belinin altından geçirip parmak izlerimi kalçalarına damgalayacağım. Elini bırakıp üzerine devriliyorum. Sabırsız tırnakları hemen omzuma saplanıyor. Göğsüne eğiliyorum. Dayanmalısın, diye araya giriyor o iblis,

ne denli uzatabilirsen o kadar ince acılar tattıracaksın ona. Birden kulağım keskin bir acıyla deliniyor. Sıra bende. Kulağım yeniden sızlıyor. Canımı acıtmaktan çok ona acı verecek kızgınlığı diriltmeye çalıştığını biliyorum. Elimi kalçalarına kaydırırken ağzımdaki uçları dişliyorum. Artık yavaş yavaş, ama geri dönülecek noktayı çoktan geçtiğimi bilerek, o çılgınlığa doğru yol alıyorum. Dişleri bu kez göğsüme iniyor. Acının dalga dalga belime inmesini bekliyorum. Parmaklarımı etine geçiriyorum, zevkle inliyor. Az sonra kontrolü kaybediyorum. Çığlıkları kulağıma saplanıyor, ama yine de dudaklarını uzatıyor. Dişliyorum, sıcak tat dudak boyasına karışıp dilimi yakıyor. Ellerim boynuna uzanırken içine giriyorum. Bacakları o çilli kadınınkiler gibi sıkı bir düğüm vuruyor belime. Bedeni kasılıyor, krampların dinmesini bekliyorum. Artık sıra bana geldi. Yüzüne yorgun bir doygunluk çökerken yüzüstü dönüyor. Neler olacağını biliyor, diye bağırıyor kafamdaki uğultu. Örtüyü dişlerinin arasına sıkıştırmasını izliyorum. Bağırmaya başladığında kasıklarımın ritmine uyduğunu fark ediyor ve keyifle o iblise bırakıyorum kendimi. İkimiz de onunuz artık...

Hafif bir gürültüyle gözlerimi açıyorum. Teninden çaldığım buğu göğsümde donup kalmış, ince bir buz tabakasının altındayım sanki. Ampulün çevresinde incelip kalınlaşan o titrek ışığa alışmaya çalışıyorum. Az sonra buluyorum onu. Pencerenin önünde, giyinmiş ve gitmek üzere. Gölgelerle kaplı dudaklarını baştan savma, yorgun bir gülümseme aydınlatıyor. Yüzündeki yorgunluğun geçici olduğunu hatırlıyorum. Yarın geldiğinde o doyumsuzluk yenilenmiş olacak. Doğrulmaya çalışıyorum, sırtımdaki izler sızlıyor. Gidecek. Beynimdeki ses cevap vermiyor. Boğuşma bitti ve gidiyor, diye mırıldanıyorum, ama sesim çıkmıyor. Bana değil o iblise geliyor ve şimdi o hayaletlerle bırakıp gidecek beni.

"Bu gece burada kal," diyorum yüzüne bakmadan. "Konuşuruz."

"Konuşmak mı?" Bütün içtenliğiyle bir kahkaha boşalıyor dudaklarından. Elleri imkânsız olduğunu anlatmak ister gibi iki yana açılıyor. "Başka bir zaman. Geç oldu. Saati hatırlasana."

Bir başka zaman... Birden sürüp giden bu rezaleti bitirmek için elime bir fırsat geçtiğini fark ediyorum. Evet, neden olmasın. Giderse bir daha hiç görmeyeceğim onu. Beynimdeki iblis bağırmaya başlıyor. Ama kulak asmayacağım. Ferda, kapının önünde, sanki çıkarsa olacakları haber almış gibi bir felaket önsezisiyle duruyor. Dudakları öfkeyle büzülürken başının sert bir davranışıyla sarı saçları savruluyor. Konuşmaya başladığında sesi sıkıntılı ve çaresiz:

"Ne olur... Bu akşam imkânsız."

Susuyorum. Sesi kurtulamamanın verdiği sıkıntıyla incelip kayboluyor. Hızlı adımlarla yatağa kadar geliyor. Şimdi karşımda Ersin'in anlattığı o kadın var. Fahişe yerine koydu beni, diye mırıldanıyorum, zevk adına ne alabilirse alıp bıraktığı bir fahişe. Erkek olmam da hiçbir şeyi değiştirmedi. Elini uzatıp saçlarıma koyuyor. Sıra bir çocuk gibi kandırılmakta. Birden öfkeleniyorum. Kolunu tutup itiyorum sertçe.

"Canımı acıtıyorsun," diye küçük bir çığlık fırlıyor dudaklarından.

Canımı acıtıyorsun... O iki sözcük binlerce ufak şarapnele bölünüp beynime saplanıyor. Sanki gürültülerini unuttuğum havan mermileri düşüyor yanı başıma. Hiçbir şey o kadar korkutucu ve şaşırtıcı olamaz. Hayır, diye bir çığlık yükseliyor boğazıma. Yataktaki onca acıdan sonra kolunun acıması... Yanıldım, fahişeden öte kiralık bir işkenceci yerine koydu beni. Gerçek, başından beri bu, diye karşı koyuyor başımdaki ses.

"Bırak!" Yüzü acıyla kasılıyor. "Sana canımı acıtıyorsun dedim."

Demek gerçekten de canı yanıyor. O öteki acıları unuttu, ama benimkiler hâlâ parmaklarımda titriyor. Elimin tersini dağılmış dudaklarının üstüne indiriyorum. Sonra somyadan inip tekrar vuruyorum. Çok geçmeden kadına vurmanın utancı durduruyor öfkemi. Geri çekilip kendimi kontrol etmeye çalışıyorum. Çığlıklar atmaktan yorulup kalmış bir kadın bedeni yatıyor yerde. Her şey iğrenç. Midemden yükselen bulantıyla banyoya koşuyorum.

Geri döndüğümde odanın daha da karardığını fark ediyo-

rum. Ama o zifiri karanlık bile çıplaklığındaki beyazı soldura-mamış. Soyunmuş, diyor o ses. Üzerine eğiliyorum, hâlâ ağlı-yor. Kanlı bir et parçasıyla sevişiyormuşum gibi sevişiyorum onunla ikinci kez.

Dakikalar sonra birbirimizden ayrıldığımızda ikimizin göğsü de, dik bir yokuşu tırmanmışız gibi, inip kalkıyor. Yere uzanıp el yordamıyla sigara paketini buluyorum. Alev, kenarları tırtıl-lı ve titrek bir profili duvara işliyor.

"Gidecek misin?" diyorum.

Başı kırılmış gibi omzuma düşüyor. Sarı saçlarının ürpertisi var boynumda şimdi. Elimi kasıklarına uzatıp dumanı üflüyorum.

Sonra, "Konuşalım mı?" diye soruyorum.

"Konuşalım," diyor acıyla gülerek. "Kaldığımız yerden."

Susup karanlığa sarılı sessizliğini sürdürüyor. Sigarayı du-daklarına iliştiriyorum, itiraz etmeden derin bir nefes alıyor.

"Seninle ilgili hiçbir şey bilmiyorum," diye fısıldıyorum ku-lağına.

İnanmıyormuş gibi başını çeviriyor şaşkınlıkla. Dudakların-dan yükselen duman, odanın karanlığında tavana bir hançer gi-bi batıyor. Sonra saatlerce sürmüş bir konuşmanın sonunday-mışçasına yorgun bir sesle karşılık veriyor:

"Hayır. Beni benden daha iyi tanıyorsun." Ellerim göğüs ucunda gezinince bir ürperti dolaşıyor teninde. "Biri bütün bunların olacağını söyleseydi, deli derdim."

"Ben söyledim," diye araya giriyorum.

"Evet, ama inanmamıştım ve hâlâ da inanamıyorum."

"Neden bir başkası değil de ben?"

Karnı kasılıp yeniden gevşiyor, sonra kısa bir kahkaha fırlı-yor yıpranmış dudaklarından.

"Sonunda... Çoktandır bu soruyu sormanı bekliyordum." Hızlı hızlı, unutmaktan korkuyormuş gibi sürdürüyor: "Bekli-yordum, ama cevabını bir türlü bulamadığım bir soru bu. Kim bilir, belki on beş gündür olanları, belki de biraz önceki öfke-ni bekliyordum hep. Oysa seni o gece ilk kez gördüğümde Er-sin'in atmayı unuttuğu bir paçavra, diye düşünmüştüm. İkinci

kez salona girerken seni kovmaya kararlıydım." Durup yüzünü çeviriyor, "Evet, kovacaktım. Ama şaşırttın beni. Şaşırmama sinirlendim. Ersin'e sordum, çok garip karşıladı. Senin hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmiyordu, ama yine de çok önemsiyordu. Ne dedi biliyor musun?"

"Ne dedi?"

"Bulaşma!" Sesini kısarak Ersin'i taklit ediyor: "O herife bulaşma, dedi. Sıkıştırdım, o kızın adresini verdi. Görmeye gittim onu. Senden söz edince hiç de şaşırmış görünmedi. Bir an beni tanıdığını, böyle bir ziyareti beklediğini düşündüm. Arkadaşının hastalığının doğru olduğunu öğrendim. Sana yardım etmemi istedi. Beceriksizce, seni görmem için beni yüreklendirmeye çalışıyordu. İyice şaşırdım. Seni görmemin söz konusu olmadığını söyleyince ağlamaya başladı. Kapıdan çıkıyordum ki onunla yattığında yatakta beni sayıkladığını anlattı. Şaşkınlıktan aptala dönmüştüm. Anlayacağın, o gün çok karışık duygularla geldim buraya. Belki o kızın anlattıkları kışkırttı beni, belki sana para verip kurtulmayı..." Cümlesini tamamlamadan bırakıyor. "Bilmiyorum dedim, garip, ama gerçekten bilmiyorum." Elini uzatıp parmaklarımı göğsüne çekiyor karnından. Yeniden başladığında yavaş ve üzüntülü sözcüklerle konuşuyor: "O kız seni seviyor. Hem de bir başka kadından yardım dilenecek kadar çok."

İkimiz de birer suçlu gibi susup sessizliğe sığınıyoruz. Sanki Rezzan'ın gölgesi var aramızda. Parmaklarımı geri çekiyorum.

"Gerisini biliyorsun," diyor az sonra.

"Hayır," diye karşı koyuyorum. "Asıl bilmek istediğim sonrası."

Ses çıkarmadan üzerimden eğilip ikinci sigaraya uzanıyor. Göğüslerinin kokusunu, teninin sıcaklığını dudaklarımda hissediyorum. Evet, bilmek istediğim birbirimizi sevmeden birbirimize nasıl olup da katlandığımız.

"Ne önemi var ki," diyor. "Her şey bittikten ya da her şey başladıktan sonra mantıklı bir açıklama bulmak zorunda mıyız? Değiliz bence. Sonrası öncekinin devamı. Yanıla şaşıra buraya geldim, sonra bir tokat beni yere yuvarladı. İkincisinde di-

reniyordum. Ama üçüncüsü? Daha karar vermeden dördüncüsü geldi. İşte o anda neden karşı koyuyorsun dedim kendi kendime, istediği seni öldürmez. Zaten bunu beklemiyor muydun? İstediği belinin altı, alsın sonra gidersin..."

"Gittin, ama geri döndün," dudaklarındaki sigarayı alıp soruyorum, "Neden?"

"Neden? Neden? Neden?" Alay edermiş gibi sürdürüyor konuşmasını, "Bazen insan senden bıkıyor. Bazı soruların cevabı yoktur, dedim sana. Bana bak, herhalde ötekiler gibi, hani işini bitirdikten sonra iyi miydi, diye soran ahmaklar gibi, gizli çekiciliğini ya da gizli kalmış ustalıklarını arıyor olamazsın beklediğin karşılıktan. Çünkü çekici hiçbir yanın yok." Parmakları yüzümde dolaşıyor. "Yakışıklı da sayılamazsın. Ama ille de bir açıklama istiyorsan, ister hoşuma gittiğini, dilersen korku ve acıya bu kadar yakın olmanın beni büyülediğini, hatta istersen parmaklarındaki eziyetin peşinde olduğumu düşün. Neden, kendimi ırzına geçilen bir kadın ya da kandırılmış bir erkek çocuğu yerine koymanın beni çıldırttığı da olabilir. Cevap bunlardan biri belki."

Nedenleri açıklamaktan vazgeçip üzerime devriliyor. Eti yumuşak, ama sözleri çok yoğun ve çok ağır. Tek tek ezildiğini hissediyorum o sözlerin altında. Onun kanında da çıldırmış, başıboş bir tehlike geziniyor. Evet, diyor beynimdeki ses, ona hükmeden de bir iblis.

"Hayır," diye isyan ediyorum. "Böyle sürmemeli bu."

Eli beni duymamış gibi kasıklarıma iniyor. Birden o çıldırtıcı ateşi bedenimin her hücresinde duyuyorum. Dudaklarındaki pıhtılaşmış küstahlık boynumu dağlıyor, sonra dili yılan tıslamasıyla yeniden hareketleniyor.

"Yakınmak ve istememek benim hakkım. Ama ben istiyorum. Böyle sürüp gitmesini istiyorum. Neden bitirelim? Birbirimizi tamamladığımız için mi? Tam birbirimize göreyiz. Ben olmasam sen nefretini kusamayacaksın, sen olmasan..." Sözlerini yarım bırakıp elimi tutarak dudaklarında gezdiriyor, "bunlar olmayacak. Gerçek olan bunlar, elle tutulabilen, o garip ve aptalca duygulardan daha gerçek olan bunlar. Beynindekinin ya-

rısını ben aldım. Seninle yattığımda neler hissettiğimi bilmek ister misin?" Hayır, dememe kalmadan, "Tam anlattığın gibi," diyor. "Ellerin boynuma, boğazıma uzandığında ölümle öpüştüğümü sanıyorum, arkamı dönüyorum, bu kez bir cellat çullanıyor üstüme..."

Korkuyla silkinip onu üzerimden atıyorum. Neyin boğazına sarıldığını, neyin etini parçaladığını biliyor mu, yoksa sözün gelişinden mi koptu o sözcükler?

"Ne oldu?" diyor.

Duyduğum, kulağımda yankı yapan sözler o çilli kadınınkiler... "*Seninle sevişmek, ölümle sevişmek gibi. Sanki parmaklarının arasına gizlenmiş korkunç bir şey var ve boğazıma sarılıyor...*"

"Hasta mısın?"

Artık o titremeye engel olamayacağımı biliyorum. Bir çığlık midemden kopup boğazıma yükseliyor. Düşüyorum. Uçsuz bucaksız o karanlık evrene düşüyorum.

"Beni bırakma," diye fısıldıyorum Ferda'ya.

Kollarını göğsüme doluyor. En son görüntü iki küçük mavi parıltı...

Bir sarsıntıyla uyanıyorum. Yanımda kıpırdayan Ferda. Perdeden sızabilen ışıklar sabahı haber veriyor.

"Bana bakma," diyor doğrulmaya çalışırken.

Ama ona bakıyorum. Berbat bir yüz. Dudakları büyümüş, beyaz yüzüne bir çift zenci dudağı gibi yapışmış. Sigara yakıp veriyorum. Gözlerinde hiç uyumadığını ele veren ince, büzülmüş bir yorgunluk var.

"Şimdi iyi misin?" diye soruyor az sonra. "Ne garip, bütün gece sayıkladın; ben de kocamı hatırladım."

Sayıklamak? Hangi gece sayıklamadım ki. Kendi sesimden ürküp buz gibi karanlığın ortasına uyandığım o sayısız geceler. Ama bu onunla birlikte tükettiğimiz ilk gece.

"İnanılır gibi değil, ama seninle ilgili her şey inanılmaz aslında. Biliyor musun, seni hiç tanımıyorum. Kimsin? Ne iş yaparsın? Nasıl yaşarsın?"

"Kocanı anlat bana," diye sözünü kesiyorum.

"Kocamı mı? Sözü neden değiştiriyorsun? Seninle ilgili bilmediğim o kadar çok şey var ki."

"Kocanı anlat," diyorum ikinci kez.

Sinirlenmiş gibi kalkıp pencereye yürüyor. Camdaki o küçük kızıl damlalara dalıyor bir süre. Sonra yatağa kadar yürüyüp diz çöküyor. Anlatacak diye düşünüyorum. Gözlerini kapıyor ve anlatıyor:

"Kocam yakışıklı ve iyiydi. Ama korkak ve beceriksizdi. Onunla ilgili duygularım hep birbiriyle çelişik ve karışıktır. Onunla ben istedim evlenmeyi. Evde gördüğün amcam zengindi, evlenmemizi istiyordu; halam karşı koydu, ama onu kandırdım. Daha ilk gecede yatak odalarımızdan başka hiçbir şeyin değişmediğini fark ettik. Zaten aynı evde kalmaya başladığımız ilk geceden beri onunla yatıyordum. Önce aylar, arkasından sıkıntılı yıllar geçti. İlk kez o beni aldattı, ben de karşılık verdim. Bir gece eve döndüğümde yatağın üstünde bir not buldum. Beni bırakıp gitmişti. Yanımdaki kadın seni unutturacak bana, diye yazmıştı. Küçük bir öç peşinde sanmıştım, aldırmadım ve uyudum. O sabaha karşı geldi kaza haberi. O ve yanındaki kadın ağır yaralıydı. Üzüldüm desem yalan söylemiş olurum. Ama asıl sürpriz hastanede bekliyormuş beni. Yanındaki kadın kız kardeşimmiş. Onunla kaçıyordu. Benden kurtulacaklarını düşündükleri bir anda öldü ikisi de. O gün saatlerce güldüm. Delirdi sandılar." Susuyor, bir an o günkü gibi güleceğinden korkuyorum. Beyaz, tel tel bir duman aramıza yağarken hıçkırığa benzer bir sesle devam ediyor: "Ölmesi gereken bir salaktı. Bana sakat bir çocuk vermekten başka bir şey yapmadı. Hayatımı korkaklara, sakatlara, delilere mahkûm edip gitti." Sözcükler, içine tıkılan alevden kopan kızgın hançerler gibi ortalığa savruluyor. "Ben daha gerçek, ben daha güzeldim, ama o budala Zehra'yı seçti. Kaçmayı bile beceremediler. Kaçmasına aldırmazdım, ama benden bir şey çalınmasına hiç dayanamam."

Sesi solup gidiyor. Düşünceler hızla birbirine eklenip çoğalıyor kafamda. Kendini hiç bağışlamadı. Bağışlamadı ve cezalandırılmayı bekledi hep. Bir işkenceyi, bir celladı arıyordu ve

beni buldu. Midem kasılıyor. Sen de kaçıyorsun, diye mırıldanıyorum. Sigarayı bitirinceye kadar susuyoruz. Sokaktan yansıyan gürültüler sessizliği bir şal gibi dalgalandırıyor. Gözlerimi kapıyorum. Yorgunluğuna dayanamayacağım kadar uzun bir geceydi. Ferda yatağa uzanıp battaniyeyi üzerimize çekiyor. Az sonra elimi karnına çektiğini hissediyorum. Düzgün, pürüzsüz bir ten.

"Bir dahaki sefere kov onu," diyor birden. Devam etmek için kimi diye sormamı beklemiyor. "Notu şoförden zorla almış." Ersin'in korkmuş yüzü geliyor gözlerimin önüne. "Yararsız ve zavallı bir yaratıktır o."

"Yalnızca güçsüz," diye karşılık veriyorum.

"Güçsüz mü? Fırsatını bulsa beni bir kaşık suda boğar." Sonra aklına gelmiş gibi soruyor: "Ne istedi senden?

"Yardım," diyorum.

"Evlenmek istediğini biliyor muydun?"

"Hayır. Ama evlenmek için benden neden yardım istesin?"

Gözleri hınçla parlıyor.

"Benden istediği izin değil, para. Düşün, evlenmeye karar vermişler, kız gelip haber veriyor. Ahmak. Şimdi korktuğu benim, evlenince de o kızdan korkacak. Ersin hep korkacağı, nefret edeceği birisine muhtaçtır. Kız açıkça paraya ihtiyaçları olduğunu söyledi. Utanmasa amcamın ne zaman öleceğini de soracaktı. Kovdum onu tabii."

Ersin, gerçekten de zavallı Ersin. O geceki dehşetini, çaresizliğini hatırlıyorum.

"Bırak Ersin'i," diyor Ferda. Cevap vermeme kalmadan doğruluyor. "Hadi gel."

İliklerimi kavuran bir çağrı bu. Yeni bir sabaha onun sıcaklığıyla başlamak. Durma, diyor beynimdeki iblis...

Dördüncü Bölüm

- 1 -

Tekerleklerden sıçrayan ses, düşüncelerimi dağıtarak iki yana savruluyor. Gözlerim açık, ama hâlâ Ferda var önünde. Doktorun sözünü ettiği o içimdeki sönmüş yangından yeni bir alev tutuşmayacak. Çok değil, daha birkaç saat önce etinden fışkıran ısıya sarıldığımda hayatın sırlarından birini çözemediğimi, kök salacağım toprağı keşfedemediğimi biliyor, acısını bir sancı gibi hissediyordum karnımda. Bir aldatmacadan, uzun sürmeyecek bir kaçıştan başka bir şey değil bu ilişki. Doktorun, varmak için delice koştuğumu söylediği dönemece mi geliyorum...

Araba ani bir sıçrayışla şerit değiştiriyor; Doktor'a dönüyorum, yüzünde o eski sevimlilik, gülümsüyor.

"Nişanlısı sen misin?"

"Hayır," diyorum çoktandır bu soruyu sormak istediğini bilerek. "Ben nişanlısının ağabeysiyim."

Konuşmaktan vazgeçip direksiyona dönüyor. O gece yanıldım, diye mırıldanıyorum. Rezzan'la birlikte gittiğimiz o davette, merdivenlerin altında durmadan içen kadın şimdi yanımda. Kısa etekli kızla kır saçlı adamın ona doğru yürüyüşü geliyor gözlerimin önüne. Ayşe bizi tanıştırınca şaşırdığım halde onu

daha önceden gördüğümü belli edecek tek söz etmedim. Sakallarım beni hatırlamasını güçleştiriyordu.

Araba, binicisi ağır gelmiş bir tay gibi debelenip yeniden şerit değiştiriyor. Arkamızdan küfür edildiğine eminim. Dikkati de kendisi gibi dağınık. Bu da doktor. Oysa öteki? Sorgudan geri dönerken ondan nefret ettiğimi, iğrendiğimi haykırdım yüzüne. *"Doktorların kaderi,"* demişti. Hayır, doktor olmasa da nefret edecektim ondan.

"Çok bağırıyor mu?" Gözlerimi aramıyorum. Kadın, sessizliğimden yararlanıp, "Acısı çok mu yani," diyor.

"Evet," diyorum.

"Bak bilesin, bu morfin işi çok belâdır."

Susup önüme dönüyorum.

"Bana bak delikanlı."

Bakıyorum. Gözlerinde iki küçük kara cam var şimdi. Korsan sanki, dışarıya bakıyorum, ortalıkta gözlüğü gerektirecek güneş yok.

"Seni de muayene etmemi ister misin? Bence berbat bir ülserin var!"

- 2 -

Kaldırıma yanaşırken sokağa akşamın karanlığı çöküyor. Ondan önce inip arabadan kurtulmasına yardım ediyorum. Yuvarlanır gibi bir yürüyüşü var. Ama siyah çantasının sapındaki parmaklar şişmanlığının aksine ince ve zarif.

Aşağıya iniyoruz. Zil sesi, yanımda devanası gibi soluyan kadını havaya sıçratacak kadar keskin. Tedirginliğimi ona da bulaştırdım, diye düşünüyorum. Belki de bodrumun karanlığı sinirini bozdu. İkinci kez zile basıyorum. Bir süre daha bekliyoruz. Yeniden basmak için kapıya yaklaştığımda yaklaşan hafif ayak seslerini ayırıyoruz sessizlikten. Birden gelenin Nalan olmadığını fark ediyorum. Bir başkası, sanki hafif adımlarla yürüyen hayalet. Saçmalıyorum; Ali daha ölmedi. Yine de kapının menteşeleri gıcırdamaya başladığında gözlerimi kapatıyo-

rum. Neden sonra kirpiklerimi aralayınca, Metin'in o sarı suratıyla karşılaşıyorum. Metin? Ne işi var burada? Sessizce bir küfür savurup soruyorum:

"Nalan nerede?"

Kekeleyecek ve vereceği cevap uzun sürecek. Çekilip kadına yol veriyorum. Metin donmuş gibi kımıldamadan Ali'nin odasına yürümemizi izliyor.

Odası yine korkunç bir sessizliğin içinde. Havasızlık burnumuzun direğini sızlatıyor. Yatağının başucundaki çocuk resimlerini fark ediyorum. Doktorla birlikte yatağa doğru ilerliyoruz. İşte Ali. Sanki sessiz bir cesetle karşı karşıyayız. Kadın örtüyü kaldırıyor, dişleri dudağının üstünde, fark edilecek kadar zayıf bir surat çıkıyor ortaya.

"Sen çık," diyor kadın. "Ama önce ışığı yak."

Midemdeki bulantıyı bastırmaya çalışarak dediklerini yapıp dışarıya atıyorum kendimi. Koridorda yine kalın bir karanlık var. O karanlığı kibritin aleviyle dağıtıp bir sigara yakıyorum. Midem yanıyor, Metin'i hatırlıyorum. Kapıya doğru yürüyorum. Kapı aralık. Gitmiş. Neden geldi, neden gitti? Birden bir soru kopuyor boğazımdan. Yoksa?.. Göğsümdeki sızıyla Nalan'ın odasına koşuyorum. Ortasından çatlayan bir öfke yüreğimi daraltıyor. Kapıyı vurmadan itiyorum.

Her şey yine masanın üstünde. Nalan'ı arıyorum, somyada gözleri kapalı otururken buluyorum. Yaklaşıp omzuna dokunuyorum, ama bir elektrik akımını avuçlamışım gibi geri çekiliyorum birden. Titriyor, bütün bedeni titriyor. Boğazında da fırlamaya hazır hıçkırıklar birikmiş. O sarı alçak, istediğini elde etti. Beynimdeki uğultu büyüyerek kulaklarıma iniyor. Ali'nin ölmesini beklemediler. Öfke ağır bir taş gibi mideme oturuyor. Zorlukla yutkunuyorum. Parmaklarım omzuna gidiyor. Canını acıtacağımı bile bile sıkıyorum. Avucumda karıncalaşan iri bir tokat geziniyor, zorlukla tutuyorum kendimi. Yüzünü çeviriyor o anda. Bakışları iğrenç bir doygunluğa batmış, gözbebekleri yanıyor.

Dudaklarından zayıf, sessiz bir inilti kopup aramıza yuvarlanıyor. Ellerimi çekiyorum, yatağa uzanıp ağlayacak. Birden Za-

fer, Ali, o eski görüntüler gözlerimi karartıyor. Yardım etmediğini, ama ona karşı koymadığını da biliyorum.

Gözlerinden kararmış yaşlar dökülüyor yanaklarına. Doktor! Onu unuttum. Aceleyle koridora çıkıyorum. Evet, bitirmiş. Tombul yüzüne acıyla batan sivri bir kederle beni bekliyor.

"Kime vereceksen ver de çıkalım buradan."

Reçeteyi alıp odaya dönüyorum. Nalan hâlâ ağlıyor. Dudaklarına rastlayınca parçalanan birkaç damla gözyaşı çenesinde toplanmış, ayaklarına düşüyor.

"Bu ilaçları al, ver ona. Unutma, bu ilaçları Ali'ye vereceksin."

Sonra arkama bakmadan, Doktor'un sabırsızlıkla beklediğini düşünerek odadan çıkıyorum.

Dışarıda, güneş biraz önceki karanlığı dağıtmış; araba, gözü alan ışıltılarla parlıyor. Biniyoruz; araba, hareket etmeden önce bir kedi gibi miyavlıyor. İri yüzüne dönüyorum, hâlâ neşesiz.

"Çok kötü," diyor gözlerimiz karşılaşınca. Başımı öne eğiyorum. "Yanlış anladın," diyor. "Kötüleyen benim. Galiba tekrar başa dönüyorum. Bir amatör, bir acemi gibi heyecanlanıp üzüldüm," vitesi büyütürken o kara gözlüklere uzanıyor, "bir doktorun kılı kıpırdamamalı." Yolun iki yanına park etmiş arabaları geçiyoruz. "Öldür beni diye yalvardı. Katil değilim ben... Kendini ölüme hazırlamış ne insanlar gördüm, son anda bütün yürekliliklerini yitiren. Her insan kendi celladını içinde taşır," diye bitiriyor cümlesini. "Ölen çok insan gördüm, ama her seferinde korkarım. Ölüm korkunçtur."

Elimle durması gereken yeri işaret ediyorum. İneceğim. Arabayı yavaşlatırken soruyor:

"Doğru değil mi?"

Kendini doğrulamak isteyen, korkularının insanca bir korku olduğunu bir kere daha öğrenmek isteyen birinin sorusu bu. Kapıyı açıyorum.

"Bilmiyorum," diye karşılık veriyorum. "Ben kafama kurşun sıktım, ben öteki tarafa geçtim." Arabadan iniyorum.

Kadın donup kalıyor. Gülümsüyorum. Gözlerini üzerimden ayırmadan arabayı vitese geçiriyor. Ona teşekkür etmeyi unut-

tum. Etseydim de boşver, diyeceğini biliyorum. İnsanın minnet duymasını engelleyecek kadar iyi bir kadın o.

İçimdeki sıkıntıyı kaldırımdaki kışa bırakıp yürüyorum. Nereye gideceğim? Düşünmedim. Hiçbir canlının gözükmediği sokakları dağda iz sürer gibi adımlıyorum. Yorulduğumda kalabalık bir caddenin ortasında zayıf bir ünlem işareti gibi dikilirken buluyorum kendimi. Halit? Neden olmasın. Hem yakın ve belki de bu kez eski bir arkadaşına ayıracak vakti vardır.

- 3 -

Bayat ekmeğin arasındaki ince peyniri dişlerimle koparmaya çabalarken Ferda'yla buluşmamıza kadarki dört saati nasıl geçireceğimi düşünüyorum. Dakikalardır pastanede dalgalanan kalabalığın içindeyim ve düşünüyorum. Halit'e gitmeye karar verdikten on dakika sonra binaya vardım: Kapıdan çıkıyordu, beni görmemişti. Çağırırsam beni yeniden reddedeceğinden korkarak peşine takıldım. Eğer arkasında yürürken geriye dönüp beni görseydi nasıl açıklayabilirdim? Ahmakça bir davranıştı. Yine de dakikalarca süren ve bir otobüs durağında sona eren uzun yürüyüşteki sırrı düşünüyorum. Geçen sefer de biraz yürüyeceğim demiş ve içki içme teklifimi geri çevirmişti. Birini, Ferda'ya kadar birini bulmalıyım. Radyodan haber bülteninin sinyalleri yükseliyor. Neden birine ihtiyacım var? Spiker haberleri okumaya başlıyor.

"Sayın dinleyiciler, bunalımın..."

Ali ve Nalan'dan kurtulmak istiyorum.

"Dört parti lideri ortak bir demeç..."

Nalan! Gözüm duvardaki sıva lekelerine dalıyor. Doktorla konuştuğumuz, Nalan'dan söz ettiğimiz o odada da sıva lekeleri vardı...

"...Asteğmen, Nalan'ın seninle yatmasını istediğin anlar olmadı mı?" Başımı sallarsam yaram zonklayacak. "Hayır," diyorum, "Onu hem isteyip hem de Ali'nin yatağına itmem anlamsız olur-

du." "Onu Ali'ye sen ittin, öyle mi?" Bu kez cevap vermiyor, düşünüyorum. "Zafer'e geri dönmesi için hiçbir şey yapmadım. Aksine Ali'nin yanında kalması için elimden geleni ardıma koymadım. Ali'yle evlenmesinin en uygun çözüm olacağına inandırdım. Nikâh tanığı bendim, Ali'ninkini de ben buldum..." "Peki Asteğmen, şimdi bana Nalan'ın kime benzediğini söyle. Murat'ın annesi, Rezzan'ın teyzesi, halan ya da Rezzan? Hangisine?" Hangisine? "Hiçbirine... evet, hiçbirine. Ama belki..." Doktor telaşla atılıyor: "Hatırlamaya çalış, kimdi o?" Kimdi? "Belki Hemşire'ye," diyorum yavaşça. "Okuldaki Hemşire'ye..." Tekrar susuyorum, Doktor'un heyecanla sarardığını, ilk kez bir düğümü çözmek üzere olduğunu düşündüğüne iddiaya girebilirim. "O Hemşire'nin ne özelliği vardı? Hadi Asteğmen, hatırla ve anlat." Bugün bu hastanedeki on sekizinci günüm. Çıktığımda ne yapacağım? "Hemşire güzel miydi? Yoksa çirkin mi?" Hatırlıyorum: "Ne güzel ne de çirkin. Nalan gibiydi." Eli omzuma konuyor, "Peki, seni rahatsız eden yanı neydi?" Yıllar öncesini, zonklayan başımda arıyorum. Neydi? Sonra yatakhanede dudaklarımdan hiç eksik olmayan o sözcük fırlıyor birden: "Orospu." Elini çekiyor, "Güzel, demek orospuydu. Seninle yattı mı hiç?" Onunla yatmak?.. "Ondan tiksinirdim," diye karşı koyuyorum. "Peki Hemşire kiminle yatardı?" Çok soru soruyor. Bu kadar hızlı sürmemeli bu araştırma. Peki, ama neyi bulacağını sanıyor. "Herkesle," diye cevap veriyorum. "Herkesle?" Dayanamayıp bağırıyorum, "Zafer'le, Zafer'le yatardı! Orospuydu!.."

"Hey, ahbap!"

Silkinerek yana dönüyorum. Sağımdaki kızın yanında, sakalları yeni çıkmış genç çocuk, beni dürten. Birden kızın suratına bağırdığımı fark ediyorum.

"Ne demek istedin?"

Elimle sakin olmasını işaret ederek kalabalığı yarıp dışarıya çıkıyorum. Kız, arkamdan bağırıyor. Adımlarımı hızlandırıyorum. Az sonra Çankaya'ya çıkan bulvara varıyorum. Bu yol beni Rezzan'a götürebilir. Saate bakıyorum... Neden olmasın?..

- 4 -

Rezzan, karşısında oturan Papaz'la konuşurken onları seyrediyorum. On dakika önce elçiliğin kapısından içeriye girdim ve Rezzan'ı buldum. Oturduğum koltuğu işaret etti, hâlâ konuşmayı bitirmesini bekliyorum. Bakışlarımı sevimli yüzünde gezdiriyorum. Ankara'ya geldiğinden beri hiç değişmedi. Ankara... Evet, hatırlıyorum, 1971 Kasımı'ydı, içeriden yeni çıkmıştım. Zafer'i arıyorlardı, ama onca sorgulamadan tek sözcük bile alamamışlardı ağzımdan.

Onunla bir pastanede buluştuk. Ankara'ya geleli bir ay olduğunu ve neden onu aramadığımı söylüyordu. Tutukluydum diyemedim. Oysa saçım, yüzümdeki kurumaya yüz tutmuş yaralar, ele veriyordu beni. *"Sekiz yıl geçti,"* demişti. Birlikte hesapladık, 1963'ten beri sekiz yıl geçmişti gerçekten de. Ve o sekiz yıl boyunca bir kere bile görmemiştik birbirimizi. Üniversiteye gidecekti. Bir an ona Zafer'den söz etmeyi düşündüm, mektupları onun yazdığını söyleyecektim, ama Zafer gitmişti. *"Güzelsin,"* dedim ona, *"elbisen, bacakların, her şeyin güzel."* Kızarıp eteğini çekmişti. Sonra bir arabaya binip kaldığı eve gittik. Yolda öptüm onu. İçimden geldi, diye özür diledim arkasından. Yalan söylemiştim, öpmemi beklediği için öpmüştüm onu. Arkadaşları yoktu evde. Geniş divanlardan birine oturdum. İzmir'den söz etmeye kalktığında sözünü kestim. *"Murat İstanbul'a gitti,"* deyinceye kadar susmuştum. *"Güzelsin,"* dedim birdenbire. *"Hiçbir sorumluluğun yok,"* diye cevap verdi. *"Ama şimdi karar vermelisin. Eğer seninle olmamı istiyorsan olurum. İstemiyorsan her şey sekiz yıl öncesindeki bir arkadaşlık olarak kalır."* Kararsızdım, ama hapishanede geçen aylar kadını özletmişti bana. *"İstiyorum,"* dedim yalan olduğunu bile bile. Ama benimle yatabileceğini söyleyince bir bahane uydurup kaçtım yanından...

"Bir dakika."

Başımı kaldırıyorum, Rezzan, Papaz'ı uğurlamak için ayağa kalkmış beklememi söylüyor. Kapıya kadar yürüyorlar. Geri döndüğünde, kendini zorlayarak iliştirdiği bir gülümseme var yüzünde.

"Şu Mösyö Pier... bu papazı tam altıncı kez atlatıyor. Tabii adamın yılışıklığını biz çekmek zorundayız. Neyse." Sesini alçaltıp cevabını öğrenmek için yanıp tutuştuğu o soruyu yöneltiyor: "Geldi mi?"

"Evet," diyorum.

Gülümsemesi soluyor. Her şeye rağmen gelmemesini dilediğini hissediyorum. Neden her şey böyle gelişti? Kötülük yapmak istemediğim halde neden kötülüklerin en büyüğünü hep bu kıza ayırdım?

"Çok güzel bir kadın." Yüzünde tutuşan bir alev var artık.

"Onu sevmiyorum," diye atılıyorum.

Burun delikleri öfkeyle açılıp kapanıyor. Aptallık ettiğimi fark ediyorum. Onu kırmak istemediğim halde yine kırdım.

"Saçmalama," diye tersliyor, "O kadın, eline geçen son fırsat. Hem bana karşı nazik olmak zorunda değilsin, çünkü bir neden kalmadı artık."

İkimiz de doğru söylemediğini biliyoruz. Bakışlarını kaçırıyor. Elini tutmak, özür dilemek için önüne geçemediğim bir istek yükseliyor içinden. Ama ilk davranan o oluyor.

"Seni Şebnem görmek istiyor."

"Şebnem?"

"Fazıl'ın karısı," diye karşılık veriyor.

Demek Fazıl'ın karısı. O geniş salonun girişinde Fazıl'a alçak diye bağırırken kızıl bir rengin boynunu dağladığı o nefis kadın. Ama sıkıntılı, mutlaka sıkıntılı bir karşılaşma olacak.

"Bu akşam bize gelecek," diyor.

"Bak," meraklanmasına fırsat vermeden konuşmayı sürdürüyorum: "Ona söyle, kocasına hakaret ettiğim için üzgünüm. Sarhoş ve hastaydım. Ne dediğimi bilmiyordum..."

"Şebnem, çok önemli, dedi ve benden yardım istedi. Öyle saçmasapan bir sözün üzerinde duracak kadın değildir o. Seni görmek istiyorsa önemli bir nedeni olmalı."

"Ya Fazıl? O da gelecek mi?"

Cevabını duyamıyorum. Sözcükler, günün bütün gürültüleri, yandaki odadan uzaktan uzağa duyulan sesler birden susuyor. Gözlerim karşıdaki duvarın içinden açılan kapıya mıhlanı-

yor. Korkuyla doğruluyorum. Kaçmalısın, diye bağırıyor beynimdeki ses, ama adam hızlı adımlarla önümü kesiyor.

"Demek sizdiniz? Ne rastlantı."

Yine İngilizce konuşuyor. Rezzan bir şey anlamamış, yüzünde hâlâ yarım kalmış cümlesinin şaşkınlığı var. O akşam karanlık gizlemiş yaşlılığını. Belki de o fotoğrafların önünde yaşlandı. Rezzan, Mösyö Pier, diye araya girmeye çalışıyor, ama adam elinin bir işaretiyle susturuyor onu.

"Benimle gelin."

Direnmeden, bütün düşüncelerim felç olmuş gibi arkasından yürüyorum. Odası korktuğumun aksine aydınlık ve ferah. Masa çiçekli bir köşeye saklanmış.

"Yemek yediniz mi?" diye soruyor adam.

"Evet," diyorum mırıltıyla.

Adam büfeye doğru yürüyor. Geri döndüğünde elinde bir bardak var. Uzatıyor, ne olduğunu sormadan içkiyi alıyorum. Oturmamı işaret ediyor, oturuyorum. Adam sorulardan önce bir-iki yudum içmeme izin veriyor. Nefis bir konyak. İlk soru ikinci yudumda geliyor:

"Sizi korkutuyor muyum?"

"Birini hatırlatıyorsunuz," diyorum Papaz'ı gözlerimin önünden kovmaya çalışarak, "unutmaya çalıştığım, geçmişte kalan birini."

"Dostunuz muydu, düşmanınız mı?" Karşılık vermiyorum. Kim kime dostluk, kim kime düşmanlık etmişti o aylar süren beraberlikte. "Peki, cevap vermek istemiyorsunuz. Arkadaşınız nasıl?"

Uzattığı sigarayı alıp yakmasını bekliyorum. Sonra korkuyla büyümüş o sözcük zorlukla çıkıyor boğazımdan:

"Çürüyor."

"Çürümek mi?"

Hemen yüzü kasılıyor. Vurgulardaki dehşet sanki midesini bulandırıyor. Anlamadım demesine kalmadan devam ediyorum:

"İşkence yaparken belkemiğini parçaladılar. Suçu büyüktü. Meydan okudu, hastaneye gelinceye kadar adını bile söyleme-

mişti. Adını söylemesi için yalvardıklarını anlattılar. Anlayacağınız herkesi korkutmuştu Ali'nin yaptıkları."

"Neden?"

Birden Papaz'ın çığlıklarına benzetiyorum haykırışını. Kendimi tutmaya çalışıyorum, ama dilim, önüne geçemediğim bir gevezeliği sürdürüyor:

"Çünkü boyun eğmek, soyluluğuna, cesaretine yakışmazdı. Onu bilirim, kendine yakışan bir ölüm seçmek istemiştir."

Sonra susuyorum, Mösyö Pier de başka soru sormuyor. Dakikalar sonra gözlerimi içkiden kaldırdığımda onu ayakta, bir çerçeveyi incelerken görüyorum.

"Madalya." Görmem için kaldırılıyor. "Gönüllü Fransız ordusu, Afrika cephesinden. Oraya Fransa'nın soylu geçmişi için gittim. Ama cephe bana çok kısa bir süre içinde soyluluk denilen şeyin ne olduğunu öğretti." Çerçeveyi elini yakıyormuş gibi masaya fırlatıyor. "Soyluluk özet olarak tersyüz edilmiş vahşetten başka bir şey değildir. Belki de üzerine geçirilen cila. Anlamaya çalışın, eğer arkadaşınızın beline inen sopalar bir vahşetse, arkadaşınızın da soyluluk adına öylesine anlamsız bir acıya katlanması en az öteki kadar vahşettir." Susup toparlanmam için biraz vakit bırakıyor bana, "Din, parti, ideoloji? Bunların hangisinin sonu bunca vahşet ve işkenceye değer?"

"Bilmiyorum," diye sözünü kesiyorum. "Bu soruyu o sonuçlara katlananlara sormalısınız. Benim gibi korkakların, kavgayı yarıda bırakanların cevaplayacağı bir soru değil bu. Belki eylemsiz bir sonuç olmadığından, belki de sonuca giderken sonuçla çelişen faturalar ödemek zorunda bırakıldıklarından. Ama bildiğim, Ali'nin insanları vahşetten soyluluğa yüceltmeye çalışırken vahşete katlanmak zorunda bırakıldığıdır."

Bu kez o cevap vermiyor. Uzun bir sessizliğin altında ezilerek oturuyoruz. Kaburgalarıma yüklenen basıncı koltuğa yaslanarak eziyorum. Yan odalardan birinde çan sesleri yükseliyor. Boğuk seslerin içindeki ince çınlamaları sayıyorum. Saat üç. Başımı kaldırınca Mösyö Pier'in eliyle karşılaşıyorum. Sağ elinin orta parmağı kesik.

"Bizler aslında hayvanız," diyor. "Hem de en kötüsü, pen-

çe yerine parmaklarına demirden ölümler kuşanan bir türden. Sanki Homo-Homicidus. Yani öldürmek içgüdüsüyle öldüren cinsten. Biliyor musunuz ki, doğada hiçbir canlı kendi türünden olanları salt öldürmek amacıyla öldürmez. Ama biz insanlar bunun binlerce yolunu keşfettik. Kurşundan, nükleer silahlara kadar. Aslında korkağız. Ve bu doğanın içinde korkunç bir ürkeklik içindeyiz. Sonuç: Öldürmek ya da Tanrı yerine geçmek güdüsü."

Deminden beri pusuda yatan panik, bir elektrik akımı gibi beynime atlıyor. Papaz'dan hiç farkı yok artık. Aynı azap, aynı kahroluş ve aynı sözler. Kilisenin önünde ağladığım geceyi hatırlıyorum. Kapı yavaş yavaş açılmıştı. Nasıl anlatacağımı, Mavros'un yakalandığını nasıl duyuracağımı düşünüyordum. Kapıda gördüm onu. Son kez olduğunu hiç aklıma getirmeden göz göze geldik. *"Sen kendini Tanrı yerine koydun,"* demişti, Mavros'u neden Muhtar'a bıraktığımı sormadan, *"ama Tanrı değilsin..."*

"Savaş bittikten sonra Mısır'da kaldım. Neden? Bilmiyorum. Belki savaş boyunca hayatımı kumar masasına bir fiş gibi sürdüğüm çöldü beni alıkoyan."

...Ağır kapı, yumruklarıma aldırmadan kapanmıştı. Açın! diye bağırdım. Boşunaydı, bir daha dışarıya çıkamayacağını biliyordum. Toprağın üstüne diz çöktüm. Köyden hâlâ çığlıklar yükseliyordu. *"Senin gönderdiğini söylemedim!"* diye bağırdım, deliler gibi. Dakikalar sonra doğrulduğumda kilisenin tepesinde kumsala çıktığımız geceninkine benzeyen bir ay vardı; erişebilseydim dağın arkasına itecektim...

"...Patlamalar deve çizgisini parçaladı. Temizlenmeden bırakılmış eski bir mayın tarlasına düşmüştük. Gözlerimi açtığımda çevremde insan ve deve ölüleri yatıyordu. Çok geçmeden çıplak başlı çöl akbabaları çevremizde toplandılar. Kımıldayamıyorduk. Hava kararınca sırtlanlar çıkageldi. Yerdeki cesetlerle işleri bitince sıra bize gelecekti. O an ölümü hissettim. Yanı başımdaydı. Sonra sağ kalan iki Araptan biri yüksek sesle yakarmaya koyuldu. Az sonra ben de katıldım. O gece iki ayrı dilde Tanrı'ya yalvardık. Tanrı, içimdeki korku, çevremde do-

laşan ölümdü sanki. Bence Tanrı bu gezegene insanın ilk ayak bastığı yerde ve anda inmiştir."

Söyledikleri bu kadarmış gibi birden susuyor. Dökecek zehri kalmadı artık. Gidebilirim. Göğüs kafesimdeki basınç gözlerimi karartıyor. Yavaş adımlarla kapıya yürüyorum. Çıkacakken sesini duyuyorum.

"Ne yapacağız?"

Saçlarım, tüylerim, derim, kavradığım madenin soğuğuna çarpılmış gibi ayaklanıyor. Verilecek cevabı kimse bilmiyor, diye haykırmaya çalışıyorum. Papaz, Doktor ve ben, hiçbirimiz bulamadık o sırrı. Papaz ararken öldü. Ben? Ben o dönemece varır varmaz...

Rezzan, yüreğimdeki dehşetten habersiz oturuyor dışarıda. İçeride tükenip giden dakikaların uzunluğu, yüzündeki şaşkınlığı hâlâ silememiş. Beni görünce ayağa kalkıyor. Ona bakmadan kapıya doğru kaçıyorum.

"Ayhan!"

Ferda. Ferda'yı bulmalısın diyor şakağımdaki şeytan. Durma, koş...

Beşinci Bölüm

- 1 -

Başım çatlayacak gibi ağrıyor. Bu eve geldiğimizden beri içiyoruz. Şimdi saat kaç? Bileğime eğiliyorum, ama akreple yelkovan görünürlerde yok. Evin karanlığına henüz alışamadım. Dört ya da beş saat önce Mösyö Pier'in yanından kaçarcasına ayrılıp eve geldim. Saat beşe kadar Ferda'yı bekledim. Gelmedi. Saat altıda zil çaldı. Koşarak kapıyı açtım. Ersin'di. Birden bir-iki gün öncesini yaşıyormuşum gibi şaşırdım. Yine Ferda'nın gelemeyeceğini ve bir not gönderdiğini söylüyordu. Notu alıp okudum... "Suratım berbat," diyordu. Sonra kısa mektubun sonundaki notu gördüm: "Kov onu." Ama kovamadım. Bütün bir gece boyunca Mösyö Pier'in söyledikleriyle yalnız kalamazdım. Kovmadığım gibi üstelik peşine takılıp bu eve geldim.

"Hey, bir şişe daha buldum."

Ersin'in sesi düşüncelerimi dağıtıyor. Sendeleyerek odaya girmesini bekliyorum, ama kapıya kadar gelebiliyor. Uzandığım rahat yataktan yana dönüp onu görmeye çalışıyorum.

"Çok garip, değil mi?" Sesi, hıçkırığa benzeyen bir gürültü içinde inip çıkıyor, "Neden beni gönderdi? Acaba geçen sefer şoförü kandırdığımı biliyor mu?"

Biliyor, demiyorum. Tahtakurusu kokusunu andıran o alevi bardaktan boğazıma akıtıyorum. Kış gecelerine has bir tedirginlik var yüreğimde. Tıpkı o kırmızı basmalı kızla birlikte olduğumuz o serin akşamki gibi.

"İçsene yahu!" Sesi bir engele takılmış gibi duraklıyor: "Bak, ne yapacağım şimdi. Bu içkiyi bitireceğim, sonra gidip benimkini arayacağım telefonla. Onu mutlaka görmelisin."

Şişeyi ağzına dayayıp dikiyor. Düşüncelerimi toplayamıyorum bir türlü. Ersin yeniden konuşmaya başlıyor, ama onu duymuyorum. Kulaklarımda Doktor var: *"Demek korktuğun için kafana ateş ettin. Sana uzun zamandır sormak istediğim bir soru var. Hiç Tanrı'ya inandın mı?"* İnandım mı? O günkü cevabı hatırlamaya çalışıyorum... *"İnanamazdım." "Her şeyden bir parça da olsa, o da sorumlu değil miydi? Kutsal kitapların hepsinde öldürme, diyordu, ama Tanrı adına öldürülenler kadar çok insanoğlu öldürmeyi başaramadı kimse..."* Doktor! Beni kurtulacağıma inandırıp sonra bedenimi saran o buz hâlâ göğsümde...

"Geliyor."

Gözlerimi açıyorum. Ersin başucumda duruyor. Elindeki şişenin üstüme düşmesinden korkarak yana çekiliyorum.

"Bizimkine telefon ettim." Ağlar gibi devam ediyor: "Alçak Ferda. Domuz. Beni bilerek evden uzaklaştırmış." Birden Ferda'ya sövdüğünü fark ediyorum. "Öteki salaklar telefon edip görüşmek istemişler onunla. Eve gittiklerinde Ferda kovmuş. Buraya gel, dedim, bir orospu bul kendine dedi. Beni aldattı, anlıyor musun, evlenmeme izin vermeyecek."

Söylene söylene geri çekiliyor. Kalkıp ona yardım etmeyi düşünüyorum, ama kıpırdayacak gücüm yok. Bakışlarım pencereye takılıyor. Bozkırın ortasındaki kenti ağır bir karanlık eziyor. Vakit gece yarısını geçmiş olmalı. Işıklar seyrelmiş. Denizi özledim mi? Hayır, hiçbir zaman özlemeyeceğim. Deniz ölüme, belâlara açılan yol oldu benim için. Birkaç hafta öncesini düşünüyorum. Yine denizdeydim, geminin pervaneleri beni karadan uzaklaştırıyordu. Violet'i gemiye biner binmez gözden kaybetmiştim. Artık Murat'a, Rezzan'a hazırlanmalıyım, diye mırıldanıyordum. Bütün olaylar, bütün canlılar, bütün ölüler göz-

den kaybolacak ve silinecekti. Kuzeyden kopup gelen bir poyraz, dalgalardan kopardığı tuzu üzerime serpiyordu. Yanımdaki kadın dakikalar sonra dayanamamış, sormuştu: "Asker misin?" diye. Saçlarım, saçlarım ele veriyordu beni. Yüzüne bakmadan cevap verdim: *"Hayır,"* dedim, *"deliyim. Tımarhaneden yeni çıktım."* Kadın onu denize atacağımdan korkmuş gibi kaçmıştı yanımdan...

"İçki içer misin?" Yine Ersin. Cevap vermiyorum. "Birazdan gelecek. Telefon ettim..."

Sesi birden halamı hatırlatıyor. Ölümünden yıllarca sonra bile beni yalnız bırakmadı. Şaşırtıcı korku... Zafer de öyle demişti. Kirpiklerimi kısıyorum, Zafer'in, Hemşire'nin lojmanını çevreleyen duvara doğru yürüdüğünü görür gibiyim. Mac. Intosh, ortalıklarda yoktu o gece. Duvarın tepesinde son kez uyarmıştı beni: *"En çok yarım saat, daha fazla kalmam. Gelen olursa tüy, ama ıslık çalmayı unutma."* Sonra kayboldu. Karlı gecede yapayalnızdım. Duvarın kenarına çömeldim. Gökyüzünde parlak yıldızlar vardı ve soğuğa rağmen yanıp sönüyorlardı. Yarım saat bekledim, Zafer geri gelmedi. Delice bir korku çöreklendi mideme. Birden halamı, o yıldızlı geceyi hatırladım. On beş dakika sonra duvardan karların üstüne atladı. Doğrulduğunda sigara vardı elinde. *"Önce birer tane tüttürelim... Ama kibritin ışığına dikkat et."* Aleve dikkat ettim, sigarayı yarıladık ve tam o sırada yaptı o öneriyi: *"Bak, onunla konuştum. Gelsin dedi. Hadi git, bekliyor."* Sigara elimden yere düştü. *"Halam. Halam..."* Zafer şaşırmıştı, elini ağzıma dayayıp sövdü. *"Ulan, bu ne biçim hala korkusu. Allah belasını versin."* Sonra kalkıp yatakhaneye döndük. Mac. Intosh'a rastlamamıştık. Yatakhanede herkes uyuyordu, bütün gece boyunca kilometrelerce ötedeki halamın korkusuyla sabah olmasını bekledim...

Sokaktan acı bir fren sesi yükseliyor. Saate bakıyorum, ama hiçbir şey görünmüyor. Işığı yakmak için ayağa kalkmam gerek. Vazgeçip gözlerimi kapıyorum.

"Merhaba..."

Çok yakından gelen sesle uyanıyorum. Gözlerimi karanlığa daldırıyorum.

"Ölü gibi yatıyorsun," diyor ses.

Sıçrayarak doğruluyorum. Odanın kapısı aralanıyor. Salondan gelen ışığın içinde zayıf ve küçük bir kız var.

"Kimsin sen?"

Neşeli bir gülüş izliyor sorumu. Gözlerimi kısarak ışıktan kurtulmaya çalışıyorum. Pencere hâlâ karanlık. Öyleyse henüz sabah olmadı. Başımdaki sersemliği silkeleyebilsem... Yatağın başucunda duran abajur aydınlanıyor. Evet, bir kız, ama sandığım kadar küçük değil. Onu görebiliyorum şimdi. Minyon bir yüz, kâküllü bir saç, iyice boyanmış ince dudaklar ve çok kısa bir etek.

"Sibel," diyor kız, incelememden sıkılmış gibi. Ersin'in, geliyor dediği bu olmalı. Ya evlenmek istediği kız? Başımı ellerimle kavrayıp hatırlamaya çalışıyorum. Birisi gelecekti, ama hangisi?

"İçeriye nasıl girdin?"

Çantasını yere bırakıp yaklaşıyor. Abajuru yüzüme doğru çeviriyor. Şimdi inceleme sırası onda. Işığı eski yerine döndürüp yatağa ilişiyor.

"Tabii. Yabancısın. Seni daha önce hiç görmemiştim." Uzanıp çantasını alıyor, "Yabancı olmasan içeriye nasıl girdiğimi sormazdın. Ersin bir saat önce telefon etmiş. İşteydim, yeni haberim oldu. Sayacın üstündeki anahtarı kullandım, ondan gelişimi duymadın."

Gelen bir fahişe, hem de buraya sık sık gelen ve evle ilgili bütün ayrıntılardan haberi olan bir fahişe. Sonra birden fahişeliğin ona yakışmadığını fark ediyorum. Güzel olmaktan çok sevimli bir yüz. Hele sözünün kesilmesinden korkarmış gibi çabuk çabuk konuşması... Kırmızı basmalı kıza benziyor diye araya giriyor kafamdaki ses. Evet, doğru. İlk kez ona hak veriyorum. Kız sessizliğin uzamasından sıkılmış gibi yeniden konuşmaya başlıyor:

"Benimkini öğrendin. Senin adın ne?"

"Dolgurikiy," diyorum onun neşesine kapılarak.

"Hadi be. Sende hiç Alman hali yok."

"Rus," diye düzeltiyorum.

"Rus mu?" Başımı sallıyorum. "Desene sen casusun tekisin." Uzanıp çantasından kısa bir sigara çıkarıyor. "Yakar mısın?"

Çakmağı bulup çakıyorum. Alev siyah bacaklarında yansıyor.

"Bacaklarım güzel değil mi?" Karşılık beklemeden iki avucunu dizlerine koyup eteğini kasıklarına kadar topluyor. "Bence en iyi yanım bacaklarımdır. Az kalsın unutuyordum..." Parmakları yine çantaya dalıyor. Az sonra uzattığı kartı alıyorum. İri rakamlarla yazılmış bir telefon numarası. "Beni arayacağına eminim. Tadımı alanlar beni hiç unutmazlar. Evli misin, bekâr mısın?"

"Ne fark eder?"

"İkisinin de aradığı kadın tipi değişiktir."

"Bekârım," diyorum.

"Gördün mü, ta başından beri yanlış yapıyormuşum. Bekârlara evli kadın numarası keseceksin. Evlilere de şen, serüven arayan genç kız numarası..."

"Kaç yaşındasın?"

"On dokuz." Susuyorum. "On sekiz." Başımı sallıyorum. "A, ne deli herife çattık. Vallahi dünyada on sekizden aşağıya inmem. Polis misin, nesin." Sonra sözü değiştirmek için aceleyle devam ediyor: "Sakalların çok güzel. Biliyor musun, küçükken bir köpeğim vardı. Kıvırcık. Tıpkı ona benziyorsun."

Sakallarımda dolaşan elleri kabulleniyorum. Neden olmasın? O kıza benziyor. Geçmişte korkmadan hatırladığım tek geceyi neden bir kez daha yaşamayayım? Elini tutup kucağıma çekiyorum küçük gövdeyi. Avuçlarımın sarabileceği kadar ince bir bel, düz göğüsler, sırtında yakaları birleşen sarı bir süveter. Ona sarılıp uyuyabilirim. Evet, o samanlığı hatırlayarak sabahı getirebilirim.

"Beni bırakır mısın?"

Kollarımı açıp bırakıyorum. Yarın da böyle soğuk mu olacak? Köydeki o akşamı hatırlamaya çalışıyorum. Sıcağın kaybolmaya yüz tuttuğu aylardan biriydi.

"Gerisi yatakta," diye kikirdiyor kız.

Gerisi yatakta. Soyununca daha da küçük göründüğünü söylemeliyim ona. Üzerimden atlayıp yorganın altına giri-

yor. Yüzünde hâlâ şaka yapıyormuş gibi bir gülümseme var; ellerimi uzatıyorum; hayır, onun omzundaki kemikler daha iriydi.

"Para peşin."

İlk kez gerçek bir orospuyla karşı karşıya olduğumu fark ediyorum. Cüzdanı bulup istediğini yapıyorum.

"Şimdi sana ne dersem diyeyim şaşırma ve ses çıkarma." Gözlerinin iri iri açılmasına aldırmadan devam ediyorum: "Yalnız ben konuşacağım." Kızın yüzü fahişelere özgü ürkeklikle dağılıyor. "Korkma," diye fısıldıyorum kulağına. "Yapraklar kımıldıyordu. Birlikte samanlığa girmiştik. Günlerdir beklediğimiz an gelmişti. Çenenden tutup yüzünü kaldırıncaya kadar bana bakmadın. Yavaşça sarıldım..." Onun bir fahişe olmasına aldırmadan sarılıyorum. "Neden gelmedin, diye sordum. Kalbin düzensiz, delirmiş gibi atıyordu. Gözlerini görmek istiyorum, diye mırıldandım. Bana insan gibi bakan gözlerini. Cevap vermedin, utandığını biliyordum. Belki de söylediklerimi anlamıyordun..." Kız gözlerini kapayıp titremeye başlıyor, "Adını merak ediyordum. Sordum. Adın ne senin?"

"Sibel."

"...Aliki? İrene? Yapraklardaki rüzgârı andıran bir sesle gülüyordun ben adları sayarken. Kalyopi? Hatırladığım başka Rumca ad kalmamıştı. Ellerinle samanları işaret ettin. Uzandık. Soyunmanı bekledim. Dışarıda her şey susuyordu. Papaz'ı, Muhtar'ı unutmuştum. Birden gideceğini hatırladım. Kulağını buldum ve sordum, gidecek misin? Gözlerin parladı, gitmeyeceğim, dedin birden. Şiven bozuktu. Ne kadar üstelesem de başka Türkçe sözcük bilmediğini biliyordum..."

"Beni bırak..."

Gözlerimi açıyorum, o zayıf kızın üstündeyim. İkimizin de gözlerinde kocaman birer şaşkınlık var. Silkinip kurtuluyor.

"Hem sarhoşsun, hem de..." Eliyle başının yanında deli işareti yapıyor. "Al paranı. Gideceğim." Parayı yatağın üzerine fırlatıyor. "Öldürseler yatmam seninle."

Gözlerimi kapayıp o geceye dönüyorum. Sarhoş olsam da

her şeyi hatırlıyorum. Böyle bir fırsatı kaçıramam. O geceyi yeniden yaşayacağım. Kız kapıdan dönüyor. Biraz önceki korkmuş fahişeyle ilgisi yok artık.

"Taksi param ne olacak?"

"Al," diyorum parayı yere atarak. "Hepsi senin olsun."

"Sağol." Sesi ilk geldiğindeki gibi neşeli.

- 2 -

Tam iki saattir sokaklardayım. Ersinlerden çıktığımda saat ondu, şimdi ise on ikiye geliyor. Başım hâlâ çatlayacakmış gibi zonkluyor. Çok içtim. Ama çok uzun bir süredir ilk kez o hayaletlerin görünmediği bir geceydi. Bu akşam da içsem. Hayır, bu çok saçmasapan ve olağan bir kurtuluş yolu. Böyle unutamam. Ne yapmalıyım? Belki bu kentten ayrılmalı, daha sıcak, daha kuru bir yer bulmalıyım kendime. Papaz'ın sözünü ettiği çölün başındaki o kent? Olabilir... Ya Ferda? Onu bırakabilecek miyim? Denemeliyim... O anda acı bir fren sesi. Sonra gürültülü bir korna narası kopuyor arkamda. Bilinçsiz bir davranışla kendimi kaldırıma fırlatıyorum.

"Merhaba beyim!"

Daha arkama dönmeden gelenin o olduğunu biliyorum. Uşağa hiç benzemeden, ama bir uşak gibi nereden bulup çıkardığı belli olmayan o süslü sözlerle kim konuşur? Naci. Karşımdaki adamın şaşkın bakışları altında doğrulurken Naci elini uzatıyor. Selmin? Selmin nerede? Arabanın içinde gülümserken buluyorum onu.

"Yemeğe geliyorsun," diyor Naci.

İtiraz etmeden arabaya biniyoruz. Selmin'in dudaklarında yanağıma kondurmak için sabırsızlandığı bir öpücük var. Yanağımı uzatıyorum, öpüyor.

"Seni yürüyüşünden tanıdık," diyor arkasından, "Bilirsin, kimse senin kadar sefil bir sarsaklıkla yürüyemez."

Tek söz etmeme fırsat vermeden araba kalkıyor. O eski duyguyla ürperiyorum birden. İkisi ve biz Zafer, Ali, Nalan ve ben.

Onların hiç birbirlerinden ayrılmadıklarını hatırlıyorum. Naci o iri etli kahkahalarından birini daha salıp gaza basıyor.

"Nasıl da korktun." Araya bir boşluk girmesinden korkuyormuş gibi hemen devam ediyor; "Sakallarınla bok gibi olmuşsun. Hani Fazıl derdi ya, gerçekten senin gibi yorgun yürüyen adam görmedim."

"Neydi sana benzettiği o Rus'un adı?"

"Dolgurikiy."

"Evet, Dolgurikiy"di," diyor. "Ne günlerdi."

"Aman karıcığım," diye atılıyor Naci, "Beyefendinin o eski günleri aradığını da nereden çıkardın. O artık bir sevdalı, biliyor musun?"

Söze karışacağım, ama Selmin izin vermiyor.

"Hani şu Selanikliler vardı ya, onlardan biri. Tanıyorum onu. Birkaç kere yardımsevenlerde rastladım. Vallahi Naci, görsen dilin tutulur. Ben bile şu kadın halimle..."

Bu kez sözünü kesiyorum. Bir-iki dakika önce yolda sakin sakin yürüyordum, nasıl olup da konuşma Ferda'ya döndü.

"Nereden biliyorsunuz?"

"Metin'den öğrendik," diyor Naci, "kadının kim olduğunu bilmiyordu, ama Ersin Selaniklinin ablası olduğunu söyleyince, Selmin kadını hatırladı..."

Birden sivri bir öfke, bir zincirin halkaları gibi büyüye büyüye boğazımı tıkıyor. Yatakta geçen o rezaleti görmüşler gibi ürperiyorum. Metin? Beni izledi mutlaka. Onu bulup canına okuyacağım. Parmaklarımı sıkıyorum, avucumdaki titreme döşemeye geçiyor. Karşıdan bir araba farları yakıp Naci'yi uyarıyor.

"O kadını nasıl olup da ayarladığını, aynen böyle dedi salak, anlayamamış." Selmin'in dudaklarından fırlayan çıngıraklı bir gülüş sözünü kesiyor. "Ama biz biliyoruz. Sen onu değil, o seni ayarlamış olabilir ancak."

Bütün şaklabanlığına rağmen doğru söylüyor diye düşünüyorum. Ferda bir işkencecinin, bir cellatın peşindeydi. Katil? Hayır, daha katil istemedi.

"Ayhan Bey," Selmin'e dönüyorum, "siz kocamın kabalığına bakmayın. O sizdeki şeytan tüyünü unutuyor." Bu kez ikisi bir-

den gülüyor. Kahkahalarına katılıyormuşum gibi dudaklarımı aralıyorum. Naci sözü Selmin'den kapıp sürdürüyor: "Doğru. Ayhan Bey değişiktir. Onda iki tane yürek vardır." Selmin zenci şarkıcılar gibi çığlıklar atıyor arkada, "Biri korkak, öteki deliliğe varan cesaretle dolu. Çok kimse tanımaz onu, ama hafife alana hiç rastlamadım. Kimse ona kızmaz, ama seveni de pek yoktur." Karısına dönüp kısık sesle devam ediyor: "Benim tonton karıcığımdan başka tabii. Haşmetmeab, karım sana bayılır..."

On beş dakika sonra beni yalnız bıraktıkları salondayım. Pikap, meşin koltuk, kitaplık, hepsi yerli yerinde. Belki de hatırladığım biçimde korunmuş olmasından beğendim bu salonu. Mat ahşapla kaplı pikaba doğru yürüyorum. Eski plaklara hazırlamalıyım kendimi. Evet, işte buradalar. Yerleri bile değiştirilmemiş. Parmaklarımı koltuğun siyah meşin kaplamasında gezdiriyorum. Gözlerimi kapasam Zafer'i son akşamlardan birinde, üstünde otururken göreceğim. Kitaplığa yürüyorum. Kitaplar: Malraux, Koestler, Gide. Huyu da değişmemiş.

"Ekselansları çevreyi mi denetliyorlar?"

Dönüyorum, Naci. Nereye açıldığı belli olmayan kapılardan birinin önünde. Gülerek karşılık veriyorum:

"Bakıyorum, döneklerden sıkılmamışsın."

"Dönekler mi?" Kitaplardan söz ettiğimi anlamamış gibi bir süre şaşırmış numarası yapıyor. "Haklısın, dostum. Hâlâ döneklere meraklıyım." Sonra alay ederken kullandığı tonu buluyor: "Ama beyefendiciğim," önemli bir sırrı açıklayacakmış gibi yaklaşıyor, "hainlik ve döneklik. Bu iki kavram da kahramanlık ve sabır kadar ilgi çekici bence. Hainliğin ve dönekliğin büyüsü de ilgiye muhtaç. Biri bulup çıkarmalı onu."

Konuşmayı odaya giren hizmetçi kesiyor. Demek artık hizmetçi de kullanıyorlar. Naci düşüncelerimi yüzümden okumuş gibi atılıyor:

"Artık bizim de bir hizmetçimiz var."

Kadının arkasından yürüyoruz. Selmin masada bekliyor bizi. İşaret ettiği yere oturuyorum. Her şey çok gösterişli. Niyeti ne?

"Gördüğün gibi yine zenginiz," diyor. "Şu tabaklara, şu kristallere bak. Aman elinizdekini düşürmeye kalkmayın, çok na-

dide bir parçadır." Hizmetçinin tabağa yemek koymasını bekliyor, sonra şaklabanlığı sürdürüyor: "Zenginliğimi her zaman itiraf etmişimdir ben."

"Öyle," diye sözünü kesiyorum, "ama hep gerektiğinde ve kurnazca. Karşındaki, zenginliğinden rahatsız olunca hep aynı numarayı çekersin."

"Yaşa Ayhan," Selmin kocasına dönüyor; "sana Ayhan'a sataşma demedim mi?" Kocasını bırakıp bana dönüyor, "ama zenginliği yanlış tanımanı istemem. Zenginlik, kullanmada ustalık isteyen bir sanattır."

Bu kez gülmüyorum. Bu açıkça bir sataşma. Birden sinirlendiklerini ve öçlerini benden almak istediklerini fark ediyorum. Naci sesini sivrilterek bağıracakmış gibi yüksek sesle karısının cümlesini tamamlıyor:

"Bir sanattır ve budalalar anlayamaz."

Elimi kaldırıp susturuyorum onu.

"Nedir seni sinirlendiren?"

Şaşırıyor. Kendini iyi oyuncu sanıyor olmalı. Bakışlarımı iri gözbebeklerine daldırıyorum.

Çatalı bırakıp, "Ali," diyor. Sonra açıklıyor: "Hastalanınca gittik, durumu çok kötüydü. Para vermek istedim, geri çevirdi." Tokadı tam yerinde vurmuş diye mırıldanıyorum, Naci devam ediyor: "Zenginliğimden nefret ediyormuş. Kapıdan çıkarken eğer Nalan'a verirseniz birini buldurur ve yırttırırım, dedi."

"Boşver," diyorum, "Hasta o."

"Dediklerinde haklıydı belki de. Zenginliğime hiç ihanet etmedim ben. Ali de beni kendinden saymadı. Senden istedi, değil mi?" Sessizliğimin açık bir cevap olduğunu anlamış gibi sesini yükselterek bağırıyor: "Ve senin de gelip benden istemek aklına gelmedi. Hepiniz aynı cinstensiniz."

"Bir başka zenginden aldım," diye yumuşatmaya çalışıyorum. Selmin kaygıyla bana bakıyor. "Bulamasaydım senden isterdim."

Yalan söylediğimi ikisi de fark ediyor. Yine eski derdinin depreştiğini hissediyorum. Ama hep farklı değil miydik birbirimizden? Kitaplarda, müzikte, düşüncelerimizde...

"Kadınları mı düşünüyorsun?"

Bu kez ben şaşırıyorum. Ama kendisini toparlamasına değil, sözü dolaştırıp kadınlara getirmesine.

"Bana bak," diyorum, "beni çok becerikli filan sanmıyorsun herhalde?"

"Becerikli mi? Yo. Ama savaşta kadınlar da olur. Nasıldılar?" Birden her şeyi bildiğini anlıyorum. Şimdi eskisi kadar rahat, yine aldırmaz bir Naci var karşımda. "Eleni? Hrisula? Kalyopi? Monika? Daha bilemedik mi yahu. Katina?"

"Andoniça," diye bir mırıltı aralıyor dudaklarımı.

"Demek Andoniça?"

"Gitti," diyorum. "Güneye bir yere. Oysa gitmeyeceğini söylemişti."

Bu kez Selmin atılıyor. Ama ne dediğini duymuyorum. Gözlerim önüme düşüyor. Papaz'ın haberi verdiği günü görüyorum o karanlıkta...

"...devriye gezen hücumbotları seyrediyoruz. Araya sıkıştırılmış tek tük cümlelerle konuşmasa kendimi yalnız hissedeceğim. Tek tük cümleler ve sanki hepsi taştan ağır, üzerime çullanıyor. Hücumbotlar arada hızlanarak önümüzde uzanıp giden maviliği bir bıçak gibi kesip beyaza boyuyorlar. Kaygılı ve tedirginim. Hocayla namaz kılmış, oruç tutmuş, Mevlâna'dan ezbere dizeler okuyan, peygambere efendimiz diyen İstanbullu bir Papaz. Küçük radyodan yükselen sesler ayaklarımızın dibindeki otlara karışıyor. "Bu gördüğün denizin karşı kıyısında bir dostum vardı..." Papaz mı, diye sormamı bekliyor, ama susuyorum. "Antakya'da birlikteydik. O Beyrut'a gitti, ben buraya geldim. Bilmem hâlâ sağ mı?" Bakışları yüzlerce deniz milini aşıp çöle değecek kadar canlı. Birden o kıyıda olup bitenleri seyrettiğini düşünüyorum. Yüzbaşı'ya gitsem, beni bu köyden alın diye yalvarsam? Anlamaz. En azından, o herifi bul önce, diyeceğinden eminim. "Artık gitmeliyim," deyip ayağa kalkıyorum. "Karakola mı?" Başımı öne eğiyorum. "Onu bulmak istiyor musun?" İçinde çırpınıp durduğum tedirginlik parçalanıp damarlarıma yayılıyor. Geri dönüp yüzüne bakıyorum, "Bak Papaz Efendi; o adam bir ka-

til; eğer onu korumak gibi bir niyetin varsa..." Eli sözümü kesmek ister gibi havaya kalkıyor, ama öfkemden ürkmüş gibi susuyor. Konuşmadan denizi seyrediyoruz. Sonra birden, "Andoniça," diyor, irkiliyorum, "gitmek istemiyormuş. Annesi bana geldi." Biliyorsun, diye bağıracağım, devam ediyor: "Sizi kilisenin arkasında gördüm. Bırak gitsin." Gitsin... Ne kadar kolay, gitsin demek. Ona nasıl anlatabilirim? Düşmanlığın, öfkenin, kinin, kanın pusuya yattığı bu köyde hayatla kurduğum tek bağın o kız olduğunu nasıl açıklayabilirim? İri damlalar boğazımdan aşağıya yuvarlanıyor. "Bana korkmadan, ölüme değil de bir insana, hayata bakar gibi bakan tek kişi o bu köyde." Beklemeyip istediği sözü veriyorum. "Onu bir daha görmeyeceğim." Sonra gözlerinde binlerce kırık ayna göreceğim korkusuyla ona bakıyorum. Rüzgârın garip bir şehvetle kabarttığı maviliğin üstüne çakılmış bir soru işareti gibi duruyor. Yüzü hiç görmediğim kadar yaşlı artık. Yaşamak, inanmak, sevmek, hele tek başına neden bu kadar zor? Bu da Tanrı'nın bir cezası değil mi? Gözbebeklerim tuzla yanıyor. Yerdeki radyoda İbranice bir ses var şimdi. Andoniça. Onu bir daha görmeyeceğim...

Denize bakmak için gözlerimi kaldırınca Selmin'le karşılaşıyorum. Dalıp gittim. Yine gözleri açık sayıkladım.

Naci, "Kayboldun sandım," diye söze başlıyor. "Gözlerinden yaş düştü."

Bakışlarımı kaçırıyorum. Selmin'in bakışlarında sıraya girmiş sorular var. Elim yanağımdaki ıslaklığa gidiyor.

"Papaz da kim?"

Selmin'in ilk sorusu... Ya ötekiler? Ötekilere verilecek cevaplarım var mı? Korktuğumun aksine ikisi de başka soru sormuyor. Yemek, çatal ve bıçak sesleriyle sona eriyor. Naci inanılmaz bir incelikle salona geçip kahveyi yudumlayıncaya kadar konuşmuyor. Fincanı bırakırken Selmin'in bizimle olmadığını fark ediyorum. İyi haber değil... Naci büfedeki aynaların içinde çoğalan görüntüsüyle ayağa kalkıyor. Sigara ve ilk soru:

"Nalan nasıl?"

Hayır, yanıldım. Bu bir soru değil, yoklama. Onu görmüş olmalı. Onu benden sonra görmüş olmalı.

"İyidir herhalde," diyorum sesimdeki telaşı bastırmaya çalışarak.

"İyi mi?" Cevap vermediğimi görünce, "Kocası ölen bir kadın nasıl iyi olur?" diyor.

Mide bulandıracak bir soru daha. Demek benimle onun adına hesaplaşmak niyetinde. Sonunda yer alabileceği bir kavga buldu. Şimdi bir tarafı mı, Nalan'ın koruyucusu rolünü mü seçti? Bütün hayatı boyunca herhangi bir tarafı seçememiş ya da seçmemiş biri için yadırganacak bir cesaret. Arkaya yaslanıp saldırmasını bekliyorum. Pek gecikmiyor.

"Biliyor musunuz, üçünüz de hep hak etmediği şeyleri verdiniz ona. Önce durmadan kadın olmadığına, kadın olmasına aldırmadığınıza inandırdınız zavallıyı. Size inanınca da önünüzdeki kıkırdağı gösterdiniz. Zafer o akşam oturduğu o koltukta nasıl haykırıyordu, hatırlasana..."

Susması için elimi kaldırıyorum. Susuyor. Zafer'i karıştırmamalı.

"Zafer'den söz etme," diyorum. "Eğer kalmamı, bu konuşmanın sürmesini istiyorsan onu bir kenara bırak."

"Olur, emredersiniz ekselans. Önce iki küçük cümle... ayrılmaları için her şeyi yaptın değil mi? Ama ne yararı oldu? Zafer çekip gitti..."

Doğruluyorum. Sözünde durmadı.

"Neden çağırdın beni? Bir fahişe için mi?"

"Fahişe ha. Ne kadar da kolay söylüyorsun." Yüzü tiksinmiş gibi büzülüyor. "Her şey ne kolay sizin için. Ona nasıl olur da bir çırpıda fahişe diyebilirsin. Biliyor musun, neleri göze alabileceğinizi kestirmek gerçekten de çok zor. Şimdi mahkemedeki o yargıçlara hak veriyorum. Neden öyle davrandıklarını anlıyorum. Kuyruğunuza basıldı mı, bütün köprüleri attığınızda çevreyi su bastı mı, ne yapacağınızı biliyorlardı..." Ayağa kalkıyorum. Beni görmüyormuş gibi devam ediyor. "Siz çılgınlığı kahramanlıkla eş tuttunuz. Ne kahramanlığı. Kahramanlık adına içinizdeki şiddeti, o pislikleri kustunuz..."

Hayır, Nalan'ın adına sürdürülen bir hesaplaşma değil bu. Günah çıkartıyor. Kendi korkaklığını örtme çabası. Sesimi kontrol etmeye çalışarak hak ettiği karşılığı veriyorum:

"Gidiyorum. Ama beni iyi dinle. Biz kahraman mıydık, korkmuş muyduk, dengesiz miydik, bilmiyorum. Bildiğim tek şey sizin korkak olduğunuz. Çıldıranlar da sizlerdiniz. Kocaman ağızlarınız var, laftan başka bir şey üretmeyen. Unutma, sözlerin ayakları yoktur, yürüyemez ve dünyayı değiştiremezler. Biz vardık ve var olacağız. Sizler? Sizler birer hiçsiniz. Biz gerçeğiz. Kafana sok bunu. Bizim göze aldıklarımızı kimse göze alamadı. Hatırla, göze aldıklarımız arasında ölüm de vardı."

Dönüp kapıya yürüyorum. Naci'nin yüzünü hiç unutmayacağım. Kocaman bir ağız ve kaybolmuş iri gözler. Sanki biri boğazını sıktı. Kapıyı açarken hırıltılı sesini duyuyorum yeniden.

"Ölüm mü? Ne ölümü? Göze almadınız, peşinde koştunuz ölümün. Kendinizden öç aldınız. İntihar ettiniz siz."

Ciğerlerim yırtılmış gibi bir acıyla iniyorum merdivenleri. Son sözleri beynimi dağıtıyor. Birden doğruyu söylediğini düşünüyorum. Evet, intihar ettik biz. Hem de hep birlikte...

Altıncı Bölüm

- 1 -

Onu neden içeri aldım, hâlâ bilmiyorum. Belki Ferda'sız geçecek bir akşamüstünden korktuğumdan, belki de Naci'nin dün öğlen, suratıma haykırdığı o sözlerle daha fazla yalnız kalamayacağımdan. Sabahtan beri kendi kendimi sinirlendiren bir kararsızlığın ortasındayım ve zil sesine bir kurtarıcıya sarılır gibi yapıştım. Saate bakıyorum: İki. "Bu kez fotoğraf makinem yok," diye söze başlamasının üstünden tam kırk iki dakika geçti ve hâlâ ilk hızıyla konuşuyor. Ama çoktandır dinlemiyorum onu. Son kez adını hatırlamadığımı söyledim, alınmadan, "Lerzan," dedi. O andan beri kafam Zafer'le dolu. Çoktandır onu bir yüz, bir beden olmaktan çok bir ad olarak hatırladığımı fark ettim ve kahroldum. Nasıl unutabilirim yüzünü? Gidince, bastonunu kaybetmiş bir köre dönmedim mi? Gitti ve acımasız ormanda tek başıma kaldım.

"...İşte böyle. Ben de Meksika hükümetine burs için başvurdum. Devlet Akademisi'nde iki yıl fotoğrafçılık konusunda öğrenim göreceğim. Ramon, elçilikteki kâtip, kısa zamanda cevap verirler, dedi."

Üzerinde ciyak ciyak bağıran kırmızı süveter, biçimsiz etek-

liğinin aksine son derece dar. Belki bu nedenle göğüsleri olduğundan büyük duruyor. Ayağa kalkıp masaya yürüyorum. Albümü kapatacağım. Geldiğinde Zafer'e bakıyordum. Sayfayı çeviriyorum. Artık ağır kapağın altında ezilecek ve onu unutacağım.

"...Babamla Meksika'da bir yıl kaldığımızı anlattım mı sana?" Evet ya da hayır beklemeden, sanki toplam bir saate yaklaşan beraberliğimizin her şeyi öğrenmek için yeterli bir süre olduğuna karar vermiş gibi sürdürüyor konuşmasını, "1961 yılındaydı sanırım. Hani sana anlatmıştım ya, Tunus'tan sonra gittik oraya. O zamana kadar gördüğüm bütün ülkelerden daha güzeldi. Düşün, dokuz yaşındaydım... Az kalsın unutuyordum. Babamın mesleğini biliyor muydun?"

Sorusu, masadan geri dönerken buluyor beni. Cevap vermiyorum. Gözlerim küpelerdeki garipliği araştırıyor. Küpeden çok ferace mavisi bir çift taşa geçirilmiş bakır çengeller, kulaklarından sallananlar. Belki Maya kadınlarına benzemeye özendi. Ama hayır. Bugünkü saçı kısa ve sarı.

"Tahmin et, canım."

Bir an neyi bulmam gerektiğini düşünüyorum. Sonra babasının mesleğini sorduğunu hatırlıyorum. Az önce daha sessizdi ortalık. Kulakları tırmalayan o monoloğu bu anlamsız diyaloğa tercih ederdim. Kaşlarını kaldırıp bekletiyor,

"Diplomattı," diyorum. Kaşlarını daha da kaldırıyor. "İş adamı?" Bu kez kaşları yerine başını kaldırıyor. Eğer bilmezsem boynumu kıracak, "Mirasyediydi," diyorum son bir umutla.

"Bilemedin işte. Casustu."

Neşeli, tiz bir çığlık tamamlıyor cümlesini. Ellerini çırparak doğruluyor. Oysa ben hemen Violet'i hatırlıyorum. O çilli yüzlü kadın da bir casustu. O son akşam, Magosa'dan ayrılmak üzere gemiye binerken ona Zafer'den söz etmeyi, benim yerime onunla karşılaşmanı diledim, demeyi düşünürken, ben bir casusum, demişti. Nedenini, niçin kendini son dakika o açıklamayı yapmak zorunda hissettiğini soramadım.

"Babam hakkında hep yalan söylemek zorundayım. Asıl mesleğini kimse bilmemeliydi. Bak işte, sorulduğunda anlat-

mayı çok sevdiğim bir tanesi. Babam veznedarmış..." Sesini bir çocuk gibi inceltiyor: "Bir gün çalıştığı bankadan para çalıp kaçmış. Polisler eve gelip onu aramışlar ama bulamamışlar, çünkü annemi de terk etmiş. Aylar sonra yakalandığında bütün parayı anneme verdiğini söylemiş. Polisler gelip annemi yakalamışlar..."

Bir süre sonra hikâyenin orta yerinde anlatmaktan vazgeçip gülmeye koyuluyor. Bense yine onu dinlemiyorum. Gözlerim dışarıda, yağan karla birlikte sokağa düşüyor. Birazdan gece olacak ve bu beyaz taneler geceye yağacak. Adımlarını açarak, garip bir yürüyüşle yanıma geliyor.

"Anlattıklarım hoşuna gitmedi mi?" diyor.

"Gitmedi," diyorum.

"Öyleyse sana teyzemlerde geçirdiğim o kışı anlatacağım."

Ve hemen başlıyor. Şimdi o küstah ve umursamaz sesinin yanı sıra radyodaki berbat parçaya da katlanmak zorundayım. Az sonra anlattıklarını gürültüden ayırıp dinlemeye koyuluyorum.

"... O sıra annem yeni ölmüştü; babam yurtdışındaydı. Gelinceye kadar teyzemlerde kalacaktım. Soğuk bir kış günü Erzincan'a mı yoksa Elazığ'a mı, işte öyle bir yere indim. Tren çok kalabalıktı, eniştem zor buldu beni. Hayatımın en ilginç gecesiydi. İlk kez birinin namaz kıldığını, o akşam enişteмin halıya benzer küçük bir kilimin üstüne eğilip kalkmaya başladığını gördüm. Çok kötü bir kasabaydı. Durmadan kar yağıyordu. Kendimi bilinmeyen bir ülkede benden çok değişik insanlar arasında buldum. Teyzemin kızına öfkelenince, Fransızca küfrü basıyordum. Tabii tek kelime Fransızca bilmiyordu. Benden öç almak için bulduğu zayıf nokta neydi, biliyor musun?" Sessizliğin uzayacağını sezince cevabı kendisi veriyor: "Hiçbir Türkçe şarkıyı sonuna kadar bilmiyormuşum. Çok aptaldı."

Yeniden, ama bu kez o günkü gibi hınçla gülüyor. Birden onun o kasabadaki yalnızlığıyla, Zafer ve benim Kayseri'deki çaresizliğimizin çok benzediğini fark ediyorum. Üçümüz de aynıydık, demeye hazırlanıyorum, ama o yeniden söze başlamış bile:

"O gece, seni ilk gördüğüm anda çok farklı olduğunu anlamıştım. Şişman adamı ittin ve kadehi kaldırdın..." Derin bir soluk alıyor. "Bilsen ne hoş bir pozdu. Türk değil bu adam, dedim kendi kendime. Bu adam bir yabancı, hem de eşsiz bir yüzü var..."

Yabancı. Hem bu kız, hem de Naci haklı. Tartışma dolu gecelerin birinde Zafer'le bana dönüp, "Yabancısınız siz," demişti. Ya Papaz? Osmanlılığın batmasına aynı nedenle mi üzülüyordu? Violet, "Sen Batılı bir entelektüelsin," demedi mi? Eğer o köyde bir Papaz yerine bir imamla karşılaşsaydım, onunla da dost olur muydum? Zafer, Zafer olmalıydı bu soruları cevaplandırmak için...

"Kimi düşünüyorsun?"

Sokaktan odaya dönüyorum. Lerzan susmuş ve uzun bir sessizliğin içine bırakmış beni...

"Zafer'i," diyorum yavaşça.

Yeniden, ama bu kez daha da uzun bir sessizlik örtülüyor üzerimize. Şaşırdığını hissediyorum. Zafer'den söz etmekle aptallık ettim.

"Bir erkek?"

Karşılık bekliyor, ama vermiyorum. Sigara uzatıyor. İkimiz de yatağa doğru yürüyoruz. Gözlerinde bal rengi bir duman var. İlk nefesten sonra konuşuyorum:

"Evet, bir erkek."

Elini uzatıp bileğimi kavrıyor. Kışkırtılıp reddedilmiş bir kadın öfkesi gelip yerleşiyor yüzüne. Gövdesini yaklaştırıyor, geri çekiliyorum. Bu garip ziyaret olağan bir serüvenle sona ermemeli.

"Kadınlardan..." Kızıp sesini yükseltiyor. "Kadınlardan nefret etmiyorsun, değil mi?" Hemen karşılık vermeyince, öfkeyle üsteliyor: "Doğru değil."

"Nefret etmeyi bir kadından öğrendim," diyorum. Cümlenin devamını beklerken avucumdaki nemden kurtulup ayağa kalkıyorum. Bir süre konuşmadan birbirimizi tartarak bekliyoruz. "On üç yaşındaydım ve kadın da halamdı."

Güzel bir kadınla sonu acıklı biten bir hikâye bekliyordu, ama yanıldı. Yine de şaşırmış görünmüyor. Geriye yaslanıyor.

Sıyrılan eteğine bakmamak için gözlerimi çeviriyorum. Dışarıdaki kar soğuk bir karanlığı itiyor odaya.

"Anlat," diyor bir ses arkamdan.

Anlat... Doktor'un dudaklarından düşürmediği bir emir bu. Sesin Doktor'a ait olmadığını bile bile elimde olmadan, kirpiklerimi yumup yavaş bir sesle anlatıyorum. Gözlerim o gecenin mavisini buluyor:

"Yandaki bahçeden bizim bahçeye dönmüştüm. Vakit gece yarısını geçmişti..." Kirpiklerimin arasında Rezzan'ın teyzesi beliriyor. "On üç, belki on dördümdeydim. Bahardı. Her şey olağanüstü bir büyüye sarılmıştı. Havuzun başındaki bankta rastladım ona. Ayışığının altında inanılmayacak kadar güzeldi. Beni gecenin o saatinde görünce şaşırmadı, aksine beni bekliyordu sanki. Gidip yanına oturdum. Vakit sabaha karşıydı. Her şeyin olabileceği, gerçeklerin kaybolduğu saatlerden birinde savrulup gittiğimi hissediyordum. Hiç soru sormadı. Koyu saçları, gecenin karanlığına karışıp gitmişti, ama güzel ve beyaz yüzünü seçebiliyordum. Hiç konuşmadım. Ağlamak geliyordu içimden. Öteki kadının göğsünde iğrenç bir suç işlediğimi anlatacaktım, ama izin vermedi. Elimi tuttu, titriyordu. Bana acıdığını, beni sevdiğini hissettim. Sarıldım. Yalnızca sarılmaktı niyetim. Karşı koymadı, başımı göğsüne dayadım..." Susup o saniyeden sonra olanları düşünüyordum. Neden yaptım o hareketi? Rezzan'ın teyzesinin göğsünde sürdürdüğüm o rezaleti neden tekrarladım? Hâlâ bilmiyorum. "Sonra halamın çığlığı böldü sessizliği, her şey parçalanıp kayboldu..."

Susup alnımda biriken terleri siliyorum. Ya şimdi? Şimdi neden onu görmekten kaçıyorum? O, beni itiyor muydu, yoksa başımı göğsüne mi çekiyordu? İşte yıllardır kafamdaki soru...

Lerzan, "Kimdi o kadın?" diye düşüncelerimi susturuyor.

"Sonraları ne zaman düşünsem, gerçekte o gece o çığlıkta öldüğüm duygusuna kapıldım hep. Ondan sonraki her şey başka bir Ayhan'ın üstüne yığıldı. Şimdi yirmi altı yaşındayım, o gece on üçtüm, o çığlık ikiye böldü yaşantımı."

"O kadın kimdi?"

Murat'ın annesi, üvey annem diyemiyorum. Ömür boyu taşı-

yacağım bir sır bu benim. Bir daha sormuyor. Eteğini toplayıp yataktan doğruluyor. Uzattığı sigarayı alıyorum. Radyodaki kadınla birlikte dakikalarca susuyoruz. Sonra son soru olduğunu belirtmek ister gibi alçak bir fısıltıyla soruyor.

"Ya Zafer?"

"Beni gürültülü bir evrene itip halamla o kadından kurtaran kişi. Tek arkadaşım. Bir daha peşinden ayrılmadım hiç. Nereye giderse gitsin arkasından onu izledim..."

Kalkıp çantasını alıyor. Gidecek, ama giderken geldiği gibi neşeli olmayacak. Göz göze geliyoruz, şimdi nerede diye sormak istediğini hissediyorum; sormaması daha iyi. Bir kez daha, Zafer öldü, demeyeceğim. Kapıya yürüyor, ama birden vazgeçip koşar adımlarla geri dönüyor.

"Nerede yanlış yaptık biz?"

Aradığı, duymak istediği, bütün hayatını kurtaracak bir cevap. Gözleri nemlenirken ona bütün hayatı boyunca labirentlerinde kaybolduğu bilmecenin çözümünü verecek bir karşılık beklediğini biliyorum.

"Ne zaman önümdeki duvarı yıksam arkasında yenisiyle karşılaşırım. Bu bizim gibilerin anlayamayacağı, çözemeyeceği bir sır," diyorum bir fısıltıyla.

Yorgun adımlarla çıkıp gidiyor. Sigarayı söndürüyorum, artık Murat'ın notunu okuyabilirim... Ama daha ilk satırlarda vazgeçiyorum. Haber bir balyoz gibi iniyor beynime: Annesi 10 Mart'ta burada olacak...

- 2 -

"Bize yardım etmelisiniz..."

Karşılık vermekten çekinerek kapıyı kapamak için uzanıyorum. Kadın yalvarırcasına atılıyor.

"Lütfen. Son iki gündür dört kere geldim... Kapıcıya tembih etmiştim, sizi görmem gerektiğini."

Eğer onu içeriye almazsam bağıracak. Gözlerim karşılaştığımız andan beri boynunda, Murat'ın mektubunu buruşturup ce-

bime sokuyorum. Yana çekilip yol vermekten başka çarem yok. Bakışlarımı o nefis boynundan çekip kapıyı aralıyorum.

"Teşekkür ederim."

Yanımdan geçerken ürkek bir bakış fırlatıp hızlı adımlarla odaya yürüyor. Karşılaşacağı manzara hoşuna gitmeyecek. Sessiz bir boşver koyverip kapıyı itiyorum. Odaya girdiğimde ayakta, sıkıntının içinde kıvranırken buluyorum onu.

Elimle işaret edip, "Oturun," diyorum. "Tabii, üzerinizin kirlenmesi tehlikesini göze alacaksınız."

Sözlerime aldırmadan arkası kopuk sandalyeye oturuyor. Hatırladığımdan da güzel. Fazıl'ı kapana kıstıran çekiciliği her geçen yıl daha da artarak dayanılmaz bir boyna ulaşmış. Eşarbı çıkarsa o gece onca kalabalığın arasından gözümü alan nefis tenini seyredebileceğim. Sandalyede rahatsız olmuş gibi kıpırdanınca soruyorum.

"Şimdi istediğiniz yardımın ne olduğunu söyleyin?"

"Bakın, lütfen beni yanlış anlamayın. Buraya oldukça özel bir konu için geldim. Eğer çok önemli olmasaydı..." Duruyor, yüzü kızarıyor. Hayır, yardım etmeyeceğim. Bekliyorum: "Bakın... Nasıl anlatacağımı da bilmiyorum, açıkçası... Belki size komik ve anlamsız gelecek, ama ben kocamı bilirim..."

Ayağa kalktığımı görünce birden susuyor. Oysa arkasındaki masadan sigara paketini alacaktım. Kadının tedirginliği bir an bana da sıçrıyor. Şaşkınlıkla açılan gözleriyle sürdürdüğü sessizlikle boynuna yaklaşma korkusu adımlarımı durduruyor. Elimle işaret ediyorum anlatması için.

Kadın, "Ne olur anlayın; kocamı seviyorum," diye başlıyor.

Ama devam etmiyor. Küstahça bir kahkahayı suratına savuruyorum. Fazıl alçağının geride bıraktığı faturaları o ödeyecek. Artık paketi alabilirim. Yürüyüp masaya uzanıyorum.

"İster misiniz?"

"Hayır," diyor aceleyle. Yüzü kıpkırmızı şimdi, "Biliyorum, biraz komik oldu, ama duygularımı size anlatacak daha etkili sözler gelmiyor aklıma... Siz..."

"Yerinizde olsam daha kısa bir yoldan ne istediğimi söylerdim." Sigaramı yakıyorum. "Anlaşılan vaktiniz bol."

Yeni bir kırmızılık yayılıyor yüzüne. Kabalığa pek alışık değil. Ama ben de onun kocasına rastlayıncaya kadar alçaklıkla tanışmamıştım. Somyaya geri dönerken konuşmaya başlıyor:

"Haklısınız, saçmalıyorum, bağışlayın, daha önce bir yabancıyla bu tür özel konuları konuşmamıştım hiç..." Yine susuyor, ama sabırsızlanıp kabalaşabileceğimden ürkmüş gibi hemen devam ediyor: "Sorun şu: Kocamın hayatında benim bilmediğim, ama onu kahreden bir sır var; çok önemli olduğunu hissediyorum. Düşündüm de belki siz... evet, siz biliyorsunuz."

"Bu sonuca nereden vardınız?" diyerek konuşmasını kesiyorum.

"Nasıl mı?" O gece mantosunu giyerken boynunda büyüyen ateşi hatırlıyorum. "Düşündüm de..." Sana söyleteceğim diye mırıldanıyorum sessizce. "O gece Mösyö Pier'in partisinde Fazıl'a bağırmıştınız..." Kımıldamadan hatırlamamış gibi bekliyorum. "Alçak dediniz, unuttunuz mu?"

"Öyle mi bağırmıştım?"

"Evet," diye hatırlamama sevinerek atılıyor. "Alçak, diye bağırdınız." Sonra yüzümdeki gülümsemeyi görünce tuzağa düştüğünü fark ediyor: "Lütfen..."

"Hatırlamıyorum," diye sözünü kesiyorum, "ama o gece sarhoştum. Eğer sorun bu ise, kocanıza gidip alçak olmadığını söyleyebilirsiniz."

"Ayhan Bey..." Adımı onun ağzından duyar duymaz ürperiyorum. Ferda da bu odaya ilk geldiği gün böyle demişti. Beynimdeki iblis kıpırdanıyor. Kadın aynı anda yarım kalan cümlesini bitiriyor: "Kocamın alçak olmadığını biliyorum."

"Öyleyse sorun nedir?"

"Evet, sorun? Belki gariplik demek daha doğru. Çünkü kocamın Mösyö Pier'in davetinde size rastlayıncaya kadar hiçbir garip davranışı yoktu. O akşamdan sonra geceleri uyumamaya, bütün gününü herkesten uzak bir köşeye gizlenerek geçirmeye başladı. Sonra birdenbire..." Sözcükleri zorlukla dilinden düşürüyor: "Ayrılalım, dedi."

"Gerçekten garip," diyorum sesime dolanan o hınçtan kurtulmaya çalışarak.

Kadın dinlemiyormuş gibi konuşmasını sürdürüyor. Gözleri bazen tavana, bazen de parmaklarıyla derisini yüzmeye çalıştığı parlak çantaya çevriliyor.

"O gün gülünecek kadar şaşkındım. Hatta bir başka kadın olduğunu bile düşündüm..."

Şıllık, diye bir mırıltı kopuyor dudaklarımdan. Kocasını bir başka kadının çalamayacağından nasıl da emin.

"Sizi Fazıl'la tanıştığımızda da görmüştüm," diyorum. "Merak etmenizi gerektiren bir durum olduğunu sanmıyorum. Şimdi daha güzelsiniz."

Yüzü aydınlanıyor, neredeyse hoşuna gittiğini sanacağım. Uzun parmakları önünde görünmeyen o ağı örmekten vazgeçiyor. Gülümsemesine gülümseyerek cesaret veriyorum.

"Teşekkür ederim, ama keşke bir kadın olsaydı. Görünen rakiple mücadele etmek kolaydır. Oysa onu kahreden bambaşka bir şey, bir sır sanki. Her şeye o akşamki," "alçak" demiyor, "o sözcüğün neden olduğunu biliyorum. Lütfen söyleyin, alçaklığı ya da alçaklıkla bir tuttuğunuz davranışı neydi?"

Yanıldım. Cesaret vermeyecektim. Gözlerim boynundaki eşarba takılıyor. Yeşil ve üzerinde beyaz noktaların saçıldığı parlak bir kumaş. Şebnem, adının Şebnem olduğunu hatırlıyorum. Uysal görünüşlü, gösterişsiz, ama insanı kolayca etkileyen güzelliğe gizlenmiş bir kadın. Gerçekten de göründüğü gibi mi? Oysa dikkatli olmamı gerektiren o garip önsezi var içimde. Sanki Ferda'yla karşı karşıyaymışım gibi tedirginim. Bakışlarım gözlerine rastlıyor.

Fırsattan yararlanarak, "Nedir?" diyor.

"Kocanıza sorun."

"Sordum," diye bir çığlık koparıyor sabırsızlıkla. "Bağırdığım için özür dilerim, sinirlerim bozuk da. Ama ona sordum..." Sesi titriyor. "Bakışlarını görmeliydiniz. Bulaşıcı mikrop taşıyan bir hayvana bakar gibi baktı bana." Gözlerinden kurtulmaya çalışıyorum. "İşte, hepsi bu. Bildiklerimi size anlattım. Boşanmak istiyor. Beni bir şeyden sorumlu tuttuğunu biliyorum, ama o sırrın ne olduğunu bilmiyorum."

Sesi kaybolup gidiyor. Gözkapakları tuzağa düşmüş bir hay-

vanın can çekişmesine benzer bir biçimde açılıp kapanıyor. İnce, yanıp sönen bir damla var kirpiklerinde. Birazdan ağlayacak, gözbebeklerinde küçük damlalar toplanacak diye düşünüyorum. Onu ilk kez gördüğüm günü hatırlıyorum birden. Ali, Zafer, Fazıl ve ben çimlerin üzerinde oturuyorduk. O büyük kırmızı araba geldiğinde Fazıl ayaklanmıştı. Direksiyonda otururken gördüm onu. O zaman da güzeldi. Ali şarkısını kesip geri döndüğünde Fazıl arabaya binip onunla uzaklaşmıştı bile. *"Bunlar bütün akşam ne konuşurlar yahu?"* diye sordu sonunda. Zafer'in cevabı hepimizi kırıp geçirmişti: *"Balaylarında nereye gideceklerini konuşuyorlarmış. Ulan, Allah'ın ayısı, insan onun gibi bir kızla yalnız kalınca bütün akşam ne yapar?"* Balayı! Zafer, o balayını belki de kendi canıyla ödeyeceğini hiç aklına getirmemişti o anda. Hiçbirimiz Fazıl'ın böyle bir alçaklığı yapacağını düşünmemiştik. Kirpiklerim buğulanıyor.

"Balayına nereye gittiniz?" diye soruyorum yavaşça. "Denize mi? Yurtdışına mı?"

Nasıl şaşırdığını merak etmiyorum. Belki de delirdiğimi sanacak. Varsın sansın. Zafer... O balayını Zafer ödedi, hem de canıyla. İskeletine yapışmış, etten kocaman bir yanlış da olsa yanında olmak için neler vermezdim.

"Anlayamadım," diyor kadın.

"Artık gidin," diyorum.

"Ama bize yardım etmek zorundasınız..."

O alçağa yardım etmek? Her sırıtışında yüreğindeki karanlıkla karşılaşacağım birine yardım etmek. Sinirlerim geriliyor. Yoruldum. Zorlukla kadına doğru dönüyorum.

"Bana bakın, eğer gerçekten de kocanıza yardım etmek istiyorsanız o sır dediğiniz şeyin peşinde koşmaktan vazgeçin. Biraz sabırlı olup bekleyin. Sizi bırakmaya cesaret edemez, ödleğin biridir o."

"Ama o kâbusu nasıl taşır? Gitsin, diyorsunuz." Gitsin, diye bağırmamak için kendimi zor tutuyorum. Gitsin, ayağı kırılmış bir at gibi, çıldırmış bir kurt gibi, kudurmuş bir köpek gibi uluyarak gitsin. "Her gece bağırarak uyanıyor. Öldürdüm demesini duymak istemiyorum. Kimi öldürdü, söyleyin?"

Artık dayanmam imkânsız. Kulaklarımı sağır eden gürültüler başlarken gözlerim ince bir elektrik akımıyla bağlanıyor. Kadın, bedenimi saran titremeden habersiz hâlâ konuşuyor:

"İnsanın kocası kendini katil hissederse karısı ne yapar?"

Hızla yerimden fırlayıp önüne kadar yürüyorum. O nefes kesen boyun tam karşımda. Gözlerini buluyorum. Sonra onun gibi bağıra bağıra içimdekileri kusuyorum:

"Yapılacak hiçbir şey yoktur, yardım etmek çok güçtür. Bilirim." Donmuş suratına doğru eğilip devam ediyorum: "Çünkü ben de her gece tam üç kişiye hesap veriyorum." Elimi uzatarak boynuna dokunuyorum. "Birincisi buradan yedi kurşunu; öteki ikisi de mağarada; henüz çocuk sayılırlardı..." Yatağa geri dönüp avaz avaz sürdürdüğüm haykırışı bitiriyorum: "Hiç unutamadım. Ben unutsam bile ötekiler unutmuyor. Her gece yeniden öldürüyorum onları. Şimdi gidin!"

Yığılır gibi somyaya bırakıyorum kendimi. Kararsızlık dolu birkaç adım kapıya doğru uzaklaşıyor. Gözlerimi kapıyorum. Gece erken geldi. Zafer, Ali kirpiklerimde. Belki Ferda'nın önerisini kabul edip birkaç günlüğüne bu kentten ayrılmalıyım. Kısa da olsa bu işkence mahzenine benzeyen odadan kurtulmalıyım. Ensemi ovuşturarak yatağa uzanıyorum. Bir fısıltı... Kirpiklerimi aralıyorum: O kadın. Gitmemiş. Bağırmama kalmadan kadın atılıyor.

"Ne olur kovmayın. O şeyi anlatın bana. Ne isterseniz yaparım, ne isterseniz veririm..."

Ne isterseniz! Sözcükler yankılanarak beynime dağılıyor. Neden diretiyor? Bir yararı olmayacağını söyledim ona. Gerçeği öğrendiği anda Fazıl vebadan kaçar gibi kaçacak ondan. Acaba?.. Hayır, diye fısıldıyorum. Kocasını seviyor. Ne biliyorsun, diye araya giriyor o iblis. Korkuyla ürperiyorum. Demek yine ayaklandı. Kocasına yardım etmek istiyor, diye mırıldanıyorum. Öyleyse öğren, diyor o fısıltı. Öğrenmek? Evet, öğrenmeliyim.

"Ne istersem..." Susup onaylanmasını bekliyor, kirpikleri açılıp kapanınca devam ediyorum: "Biliyor musunuz, yanlış başladınız. O iki sözcükten nefret ederim ben. Çünkü o iki

sözcük bir vaatten öte verilebileceklerin ne kadar çok olduğunu hissettirmenin en iğrenç biçimlerinden biridir. Ama yine de kızgınlığımı bir yana bırakıp ne isteyeceğime karar vermeliyim..." Düşünüyormuş gibi duraklıyorum. Yüzü aydınlanıyor. "İsterseniz, önce siz önerin."

Biraz daha umutlanması için ona yeteri kadar vakit bırakacağım. Avuçlarımda kabaran tokadı pantolonuma siliyorum. İyice rahatlıyor, yüzü alışverişe çıkmış gibi kendinden emin bir parıltıyla yanıp sönüyor. Elini çantaya doğru uzatırken yeniden başlıyorum:

"Tabii ki para önermeyi düşünmüyorsunuz. Bu beni aşağılamak olur." O boyun kıpkırmızı kesiliyor. Suçüstü yakaladım onu, "Ne o, yoksa para mı vermeyi düşündünüz?"

Kızıllık boynundan yüzüne atılıyor. Delice bir telaşa kapıldığını fark ediyorum gözlerinden. Ellerini nereye koyması gerektiğini bir türlü çıkaramıyor. Sonunda telaşla kucağında topluyor.

"Hayır... İnanın ki hayır."

"Peki, isterseniz ben yardım edeyim. Madem verebileceğiniz bir şey yok, o halde yapabileceklerinize gelelim... Kocanızın uykularını kaçıran olayı anlatacağım." Yatışmasını bekliyorum. Koşullarımı öğrenmeye hazır olunca yeni bir çaresizliğin kucağına atacağım onu. "Anlaştık mı?"

"Evet," diyor heyecanla.

"Anlatacağım, ama siz de buradan çıkar çıkmaz gidip bütün olanları kocanıza anlatacaksınız."

Daha cümle bitmeden haykırıyor:

"Hayır!" Kekelemesinin düzelmesini bekliyorum. "Fazıl'ın bu konuşmadan haberi olmamalı. Sizi aradığımı, evinize geldiğimi duymamalı."

"Anlaşıldı, biraz önceki önerimi de beğenmediniz." Birkaç adım yaklaşıp gözlerimi daldırıyorum gözlerine. Bakışlarını kaçıramayacağını anlar anlamaz kirpiklerini yumuyor. "İşte, size bir öneri..." Evet, artık sapsarı bir yüzle karşı karşıyayım: "Benimle yatın."

Düşündüğü felaket başına gelmiş gibi geriye fırlatıyor kendi-

ni. Az sonra kirpiklerini araladığında yatakta oturduğumu görünce şaşırıyor. Dilim oyunu sürdürürken ucu keskin bir bıçak saplanıyor gövdeme. O iblis haklı.

"Hayır," diye fısıldıyor o anda. Yüzünde bir damla kan yok artık, "Yaklaşmayın bana."

"Yaklaşmak mı?" Yüksek sesle gülüyorum. "Sizden en az üç metre uzakta oturduğumu görmüyor musunuz? Merak etmeyin, sizi zorlayacak değilim. Benimki yalnızca bir öneri."

"İğrençsiniz."

"Belki, ama siz de oyun bozansınız. Ne istersem yapacağınızı söylediniz. Ben de yapabileceklerinizden birini seçtim. Unutmayın, bu bir alışveriş. Aldığınızın bedelini ödemek zorundasınız. Kuralları bozmayın."

"Midemi bulandırıyorsunuz." Yine gözleri kapanıyor. "Nasıl böyle bir şeyi düşünebilirsiniz?"

"Haklısınız," diyorum. Hemen gözlerini açıyor. "Ama on, bilemediniz on beş dakika. Öğrenmek istediğinizi öğrenecektiniz ve bir daha hiç karşılaşmayacaktık..." Artık ikna olmak için vakit geçirdiğini bilerek yavaş yavaş konuşuyorum: "Ama kabul etmediniz. Şimdi gidin..."

Kıpırdamadan kalıyor sandalyede. Gitmeyeceğini, sonunda razı olacağını bildiğim halde irkiliyorum. Demek bu denli nefret ediyor kocasından.

"Beni duydunuz, uzatmadan gidin," diyorum. "Eğer benimle yatacaksanız bu sizin isteğinizle olacak. Sonradan kendinizi avutacak, haklı gösterecek bir davranıştan kesinlikle uzak duracağım. Aklınıza üzerinize atılacağım falan geliyorsa boşuna umutlanmayın."

"Bu ne küstahlık," diye bağırıyor bu kez. "Siz kendinizi ne sanıyorsunuz?"

"İyi bir satıcı," diyorum. "Ben iyi bir satıcı, siz de karşılığını ödeyebilecek bir alıcısınız. İkimiz de biliyoruz bunu."

Gözlerini yere eğip susuyor. Odanın karanlığında gittikçe daha beyazlaşan boynuna dalıyorum bir süre. Sabahtan bu yana olanları düşünüyorum. Önce Lerzan, şimdi de bu rezil kadın. Şu ince ve zarif güzelliğinin altında neden bu kadar iğrenç

bir yürek gizlenmiş? Birden kendimi tonlarca buzun altında ve donmak üzereymişim gibi hissediyorum. Onu öylesine aşağılayacağım ki kocasını her görüşünde beni hatırlayacak, benimle yatmış olmayı yeğ tutacak.

"Karar verdiniz mi?" Yine cevap vermiyor. "Artık ayrıntıları kararlaştıralım isterseniz?" Başını yerden kaldırıyor. Sadece ince ve uzun bir boyun sanki. "Nerede olacağını siz seçin. Yerde mi, yatakta mı?"

"Bu ne küstahlık?"

"Işığı da kapatırım isterseniz."

"Biraz düşünmem için vakit verin."

"Yer biraz kirli. Hem sırtınız da incinebilir."

"Hiç olmazsa biraz kibar olun."

Ayağa kalkıyorum.

"Kocam duymayacak," deyip o da kalkıyor. Perdeyi kapatmaya gidişini izliyorum. "Bilin ki kendimi kusacak kadar hasta hissedeceğim."

Ya ben? İçimdeki her şey ezilecek, bağırsaklarım düğümlenecek. Bütün insanlardan bir kez daha nefret edeceğim. Mantosunu çıkarıyor.

"Kocandan nefret ediyorsun değil mi?" Karşılık vermiyor. "Yıllarca önce bir mal satın alır gibi aldın onu elimizden. Ve şimdi iğreniyorsun ondan. Çünkü mal çürük çıktı. Bir zavallıyken onu bugünkü durumuna getirdin, ama o gelip ayrılalım dedi. Şimdi gidecek. Rezil olacaksın... Doğru değil mi?"

"Işığı kapatın," diyor.

"Ona yardım etmek değil amacın. Çünkü kocasını seven bir kadın onu böylesine rezilce aldatamaz. İstediğin, bir kez daha karşılaştığınızda sırtına saplayabileceğin bir bıçak. Evet, bir bıçak istiyorsun benden. Onu geçmişiyle yaralayacaksın. Doğru değil mi?"

Aynı soruyu ikinci kez karşılıksız bırakıyor. Ama pişman olacak. Göz göze geliyoruz. Yüzü bu haliyle bile gerdeğe girecek bir bakire kadar masum ve savunmasız görünüyor.

"Her ücreti ödemeye hazırsın. Ama aldandın. Senin yerine bir orospuyu tercih ederim. Defol şimdi."

"Ama..." Razı olduğunu o anda hatırlamış gibi elleriyle yüzünü örtüyor. "Beni... iğrençsiniz..."

Neden yalan diye bağırmadı? Neden ona inanmam için yardım etmedi? Her şeyi kocam için yapıyorum deseydi... Ben haklıyım, diyor o ses, başından beri biliyordum...

Yedinci Bölüm

- 1 -

26 Şubat 1975, bugün de bitecek birazdan. Ankara'ya yılbaşından birkaç gün önce geldiğime göre tam iki ay sonra yeniden o dönemeç duygusuyla karşı karşıyayım. Dönemece saklanmış gölü, daha sonra da çam ağaçlarının arasına sıkışmış dar yolu geçiyoruz. Fazıl'ın karısını kovduğum geceden bu yana bir hafta geçti. Ferda'yla bir dağ başında göle yaslanmış otelde yedi gün yedi gece yaşadım. Bir hafta... Hiçbir şeyin değişmediği, yalnızca sona yaklaştığımı göğsümde bir sızı gibi hissettiğim bir hafta. Geriye dönüp artık kaybolmaya yüz tutan göle bakıyorum. Yükseklerden düşen rüzgâr sık ağaçları aralayıp, iri dağın gölgesini kenarları buz tutmuş suya yayıyor dalga dalga. Araba siyah bir ize dönüşen yolda yeni bir kavise dalınca o soğuk manzara kayboluyor. Doktorun sözünü ettiği dönemeç buradan başlıyor, diye mırıldanıyorum. Konuşmaya başlarken sesinin titrediği o ölüm ilanı burada boynuma geçiriliyor. Sigaraya uzanıyorum. İki yandaki her şey bıktırıcı bir beyazlığın içinde. Tepeler, ağaçlar, telefon direkleri, hatta gökyüzü. Gökyüzü? Bileğime eğiliyorum, akrep üçü geçiyor. Neden bu kadar uygunsuz bir saatte geri dönüyoruz? Ferda'ya bakıyorum; bü-

tün dikkatini önüne vermiş, kıpırdamadan yolu gözlüyor. Vazgeçiyorum, sormayacağım. Gözlerimi kapatıp kendimi dağın o olağanüstü yorgunluğuna hazırlayacağım. Araba tuz dökülmüş yola öfkeli bir homurtuyla sarılırken geri dönüyorum... Çok büyük ve yüksek bir dağdı. Belki de eteklerinden doruğuna kadar dövüşerek gitmek zorunda olduğumuzdan bize öyle geliyordu. Tepeleri sıyıran ilk ışıklar henüz önümüzü arkamızı nemli bir bulut gibi saran dumana ulaşmamıştı. Ayaklarımızın altından geçen yılanlara, kertenkelelere basmamak için sık sık yolumuzu değiştiriyorduk. Bütün canlılar aşağıya kaçıyordu. Çavuş sık sık adımlarını yavaşlatıp geri kalıyor, *"Asteğmenim, tepelerde yangın olmalı,"* diyordu. Saatler sürecek bir tırmanışın başındaydık ve arada, önümüzdeki karanlıktan tek tük silah sesleri geliyordu. Az sonra güneş doğdu ve çevremizin yeşilin yüzlerce tonuyla sarıldığını gördük. Hâlâ Yüzbaşı'nın sesi vardı kulaklarımda: *"Bak Asteğmen, saat beşe kadar ne pahasına olursa olsun tepeye varılacak. Tek düşman kalmayacak arkanızda. Anlaşıldı mı?.."* Tek düşman? Saklanacak yüzlerce delik varken? Çavuş'u çağırıp çalılara ateş etmelerini tembihlemiştim. Kaya kovukları da unutulmayacaktı. On üç kilometreden biraz fazla, yarısı tırmanış, yarısı iniş...

"Sigara verir misin?" Kirpiklerimi aralayıp istediğini yapıyorum. Dumanı üflerken soruyor: "Şimdi iyi misin?"

Yüzüme çevirdiği o mavi burgulardan kaçmak için gözlerimi öne eğiyorum. Neden sordu? Belki hâlâ o cevabı bekliyor. Gece pencereye sıkışan dağı gözlüyordum, karanlığın içinden uzanıp bir kelepçe gibi belime sarılmıştı. Onu yatakta sanıyordum, *"Söyle. Hep benimle olmak ister misin?"* dedi birden. O anda cevap verecek gücüm yoktu, gözlerimin önünde Çavuş'un suratına kazılan o şaşkınlık vardı. Yanağını sırtımdaki soğuk terlere yasladı, dudakları derimi yaka yaka boynuma yükseldi, ellerini kasığıma uzattığını fark ettim birden. Sonra o soruyu sordu, *"Beni seviyor musun?"* Aynı gecede aynı soruyu ikinci kere soruyordu. Cevap vermedim, unutmak istedikçe hatırladığım o görüntüler sinirlerimi biçiyordu dilim dilim. Bir daha sordu. Kulaklarımı parçalayan bir çığlık uçtu dudaklarımdan. Hayır!

diye bağırıyordum, ama sesim çıkmıyordu. En son hatırladığımda boynumdaki parmaklarını kıracak gibi sıkıyordum. Sonra? Sonra *"Yapma!"* diye bağırdığı o korkutucu sahne. Ne yapmıştım? Bilmiyordum. Ama ilk kez, onunla yatağa girmemizden beri ilk kez korktuğunu fark ettim birden. Ayağa kalktım. Deliriyorum, diye mırıldandım. Belki de Doktor'un sözünü ettiği dönemece varmıştım... Sıkıntıyla kıpırdanıyorum. Gerçekten de bitti mi her şey?

"İyisin, değil mi?"

Sesinin telaşla dolu olduğunu fark ediyorum. Pencereden içeriye girmeye çalışan ıslık sesini bastırmaya çalışarak, "İyiyim, yok bir şeyim," diyorum.

Gözlerini önüne çevirdiğinden emin oluncaya kadar başımı yerden kaldırmayacağım. Uşağa gösterilen bir özenden başka bir şey değil ilgisi. Bir çeşit aletim ben. Acıya ya da zevke susadığı anda düğmesine bastığı, peşinde olduğu rezilliği ona sunan bir uşak. Gözlerimi kapıyorum, arabanın tekerlekleri ıslak bir düdük sesi tutturmuş ötüyor. Hızlandık... Neden acele ediyor? Düşünmekten vazgeçip o dağa geri dönüyorum. Vakit öğleyi biraz geçmiş...

"...telsizi taşıyan Onbaşı sesleniyor. Yanına gidiyorum. Cızırtılar içinde Yüzbaşı'nın boğuk sesi, "Asteğmen, direnme var mı?.." "Tek tük komutanım. Rastladıklarımız da yukarıya çekiliyor." "Öyleyse hâlâ ne sallanıyorsunuz? Pikniğe mi çıktınız?" Ayağa kalkıyorum, "Neredesiniz?" "Tepeye varmak üzereyiz komutanım." Sessizlik çok kısa sürüyor. "Asteğmen, kımıldayın, saat iki oldu. Rifat tepeye vardı bile..." Onun bölgesi bizimki gibi dik ve ağaçlık değil demeyi düşünüyorum, sonra, "Emredersiniz, komutanım," deyip Onbaşı'ya gitmesini işaret ediyorum. Onbaşı iki adım atmadan telsiz yeniden cızırdıyor: "Asteğmen... Asteğmen..." İkimiz de şaşırıyoruz. Şivesi bozuk bir ses bu... "Tepeye çıkmadan hepinizi temizleyeceğiz. Rifat'ın takımını dağıttık, sıra sizinkinde." Birden boğazım kuruyor. Onbaşı'yla birbirimize bakakalıyoruz. Düşman bu, hem de çok yakınımızda. Bağırmayı düşünüyorum, aynı anda telsizi taşıyan Onbaşı sırtüstü yere kapaklanıyor.

Biri ateş etti... Onbaşı'nın üstüne düştüğü ses hâlâ sürüyor: "Hepinizi geberteceğiz!" "...Yere yat!.." Erler kurşunlardan değil, sesimden ürküyorlar. Mermiler birkaç eri ayakta yakalayıp ikiye biçiyor. Yeniden bağırıp kendimi yere atıyorum. Bir yılan bacaklarıma sürünerek aşağıya kaçıyor. Çavuş yanımda, "Komutanım, makineli yuvası. Yakınlarda bir yerde olmalı." Telsiz hâlâ bağırıyor: "Girne'yi geri aldık, arkanızda kimse kalmadı! Yüzbaşı geri çekilebilmek için sizi burada oyalıyor. Teslim olun!" Ya doğruysa? Ateş emri veriyorum. Herkes aklına gelen yöne ateş ediyor. "Kumsal sizinkilerin ölüleriyle dolu. Deniz kıpkırmızı! Vakit varken kaçın!" "Çavuş!" diye bağırıyorum; oysa Çavuş yanımda. "Ateşi kesin!" diyorum. Bir uçak gökyüzünü dağıtarak geri dönüyor. "Asteğmen, teslim olursan kurtulursun!.." Sürünüp telsize, Onbaşı'nın cesedine varıyorum. "Herkes öl..." Düğmesini bulup kapatıyorum. Evet, karşımızdakiler de ateşi kestiler. Birkaç dakika sonra ayaklanıyoruz. Yerdeki dört kişi kalkmıyor. Ya Rifat? Gerçekten öldüler mi? Çavuş sesleniyor: "Komutanım, galiba yukarıya kaçıyorlar." Avcı kolu oluşturup ilerliyoruz. Az sonra o mağaraya rastlıyoruz. "Biri gidip baksın," diyorum Çavuş'a. Beş dakika sonra er sürünerek geri geliyor, "İçerideler komutanım..." O sırada gözüm Çavuş'a takılıyor...

...Çavuş ağzı çalılarla kaplı mağaraya gireli beri çıt çıkmıyor. Üzerimize çullanan şu kara duman olmasa uzanıp uyuyacağım. Çoktandır silah sesleri, top gümbürtüleri duyulmuyor. Belki er yanıldı. Telaştan hayal görmüş olabilir. Kimse yok içeride. Çavuş birazdan yürüyerek geri dönecek. Telsizin sesini açıyorum. Parazitten başka bir şey yok. Az sonra Çavuş'u görüyoruz, mağaranın kapısında ayakta duruyor. Demek gerçekten de boştu mağara! Sevinçle titriyorum. Geri döndüğünde patronun yakasına yapışıp zam isteyebilecek bu kara oğlan... Yattığımız yere doğru yürüyor... O sırada telsizin cızırdadığını duyuyoruz... "Asteğmen!.. Asteğmen İlyasoğlu!.." Yüzbaşı. Önce Çavuş. Onu karşılayacağım. Kalkıyorum, kollarımın arasına düşüyor... "Asteğmen, neden telsizi kapattınız?" Boynu kesilmiş, koyun gibi boğazlamışlar onu. "Asteğmen acele et, neredeyse biz bile yetişeceğiz sana!" Ellerime, parmaklarıma boynundan akan kan zamk

gibi yapışıyor. Ölümüne neden oldum. Cesedi yavaşça yere bırakıyorum... "Saat üçe geliyor. İki saatin kaldı! Asteğmen, cevap ver!" Düzlüğü kulaklarıma dolan sessizlikle geçiyorum. Hiçbir düşünce kımıldamıyor beynimde. Yalnızca ince bir düdük sesi yankılanıyor. Elim belime gidiyor. Neden olduğunu bilmeden bağırıyorum. Nara, kayalarda parçalanıp dağılıyor. İşte, kapı... İçerisi karanlık, ama yere baksam Çavuş'un kanını göreceğimden eminim. El bombasını içeriye fırlatıyorum, arkasından ikincisini. Ve bağırarak karanlığa dalıyorum. Bir mermi sürüsü saçlarımı yalayarak geçiyor. Kımıldayan her yere ateş ediyorum... Mermim bitince düştüğüm yerde bekliyorum. Büyük bir şangırtı kopuyor birden. Onca gürültünün yankısı sürüp giderken bir şangırtı... Bir yerde cam kırıldı, diye düşünüyorum. Hem de olabildiğince iri. Ses yankılanıp uzarken yere iki gölge düşüyor. Doğruluyorum. İki taze ceset, delik deşik olmuş iki insan. Sanki camın üstüne düşen onlar...

"Uyuyor musun?"

Gözlerimi açıyorum. Bir İspanyol, radyoda şarkı söylüyor. Neden sonra konuşanın Ferda olduğunu hatırlayıp ona dönüyorum. Gözlüklerini çıkartmış. Ortalık da beyaz değil artık. Sigara yakıyorum. Duman melodinin hüznü gibi dalgalanıyor havada. Farları yaktığını fark ediyorum. Demek akşam oluyor. Evet, ufuk arkamızda kızarmış, önümüzde ise kararıyor.

"Çok sessizsin," diyor Ferda. Duymamış gibi susuyorum. Konuşmaya başlarsak yine o soruyu soracağından korkuyorum. Uzanıp düğmeyi çeviriyor. Kadın sesi arabanın uğultusunu örtüyor bir anda. "Anlaşıldı, konuşmak istemiyorsun, bari bir sigara daha ver."

Önce lastikler ötüyor, sonra öne doğru savruluyoruz. Gözlerimi açtığımda araba doğruluyor. Ferda konuşmama fırsat vermeden yine hızlanıyor.

"Hızlı gidiyorsun," diyorum.

"Merak etme," gaza basmak için ara veriyor, "bir şey olmadan varacağız. Gözlerini kapat ve uyu,"

"Acelen ne?"

"Amcam hastaymış..." Aklıma ilk gelen Ersin'in kurtulacağı oluyor, sonra nasıl öğrendiğini merak ediyorum. Ferda, sorudan önce karşılık veriyor: "Telefon ettiler."

"Nesi varmış?"

"Bilmiyorum," diyor yavaşça.

Sakin ve telaşsız halini yadırgıyorum. Amcası ölürse Ersin'in ne yapacağını unutmuş olamaz. Başımı çevirip ona bakıyorum. Enfes bir profil dikkatle yolu izliyor...

- 2 -

"Ayhan Bey, evladım, Ayhan Bey, evladım..."

Gözlerimi açıyorum. Bir kadın sesiydi, hem de çok yakınımdaydı.

"Buradayım evladım." Sesin geldiği yöne dönüyorum, Hacer, gözbebeklerime saldıran sarı ışığın ortasında. "Uyan evladım, kahve getirdim."

Uzattığı fincanı alıyor ve sade olduğunu bilerek kahveyi yudumluyorum.

"Beyefendi nasıl?"

Kadın ellerini iki yana açıyor. Gözleri kızarmış. Ağlamış, diye düşünüyorum. Onu avutmalıyım. Hacer uyandığıma karar vermiş gibi aceleyle konuşmaya başlıyor:

"Ersin'i bul, evladım." Sesi ağlar gibi kısılıyor. "Ne olur, bul onu."

Fincanı bırakıp garip bir önseziyle doğruluyorum. Ersin'e ne oldu? Hasta olan amcasıyken neden Ersin için telaşlansın? Antika saat onu çalıyor. Kuşun son ötüşüne kadar soruyu bekletiyorum. Kuş kutusuna çekilir çekilmez merakla atılıyorum:

"Ersin'e ne oldu?"

Hacer karşılık vermeden önce arkasına bakıyor. Demek bu boş salonda bile duyulmasından korktuğu kadar önemli bir şey.

"Dünden beri buradaydı," diyor sonunda. "Bugün öğleye doğru gitti." Anlamadığımı fark edince sabırsız bir hareketle

soruyor: "Duymadın mı evladım, beyefendi zehirlenmiş diyorlar. Hanımefendiyle doktor konuşurken duydum."

"Zehirlenmiş mi?" Sorudan çok çığlığı andırıyor sesim.

Ayağa kalkıyorum. Hacer kanamış gibi duran gözlerini silip yeniden ağlamaya koyuluyor. Birden Ferda'nın bütün yol boyunca süren sakinliğini hatırlıyorum. Bildiği için rahattı. Amcasının ölmesine aldırmayacağını anlamalıydım. Şimdi bir taşla iki kuş vuracak. Kadının ihtiyar ellerini kavrıyorum. Önce onu yatıştırmalıyım. Ama sinirli haykırış cümlemi boğazıma tıkıyor.

"Hacer!" İkimiz de dönüyoruz: Ferda. Yine âdeti olduğu gibi sessizce girdi odaya. "Çık dışarı."

Hacer koşar adım çıkıyor. O ilk gecenin dekoru tamamlanmak üzere, diye mırıldanıyorum o yaklaşırken. Yine kendinden emin, yine çok güzel. Yıkanıp üzerindekileri değiştirecek vakit bile bulmuş. Yüzünde bundan böyle her şeye tek başına sahip olacağını haber veren o mutluluk yanıyor. Önüne geçemediğim bir bulantı çöküyor mideme.

"Zehirlenmiş," diyor karşıma otururken. İri bir duman gülü üflüyorum aramıza. Ne yapacaksın, diye soracağımı anlamış gibi açıklıyor: "Önce sabahı bekleyeceğim, sonra da..."

"İyileşecek mi?" diye giriyorum araya.

"Aptal, onu bile becerememiş. Ama bundan sonra amcamın bir bitkiden farkı olmayacak." Yutkunuyorum. Kusacak gibi kötüyüm. "Doktor, polise bildirilmesinde zorunluluk olduğunu söylüyor."

"Yapmamalısın," diye mırıldanıyorum.

"Neden? Benim yerime onun eline bu fırsat geçseydi o ne yapardı?" Uzanıp sigarayı alıyor elimden. "Ben söyleyeyim; benim yapacağımı yapardı." Biliyordu, diye düşünüyorum. Daha yolda onu avucunun içine sıkıştırdığını, amcasını zehirleyenin Ersin olduğundan emindi. Midem yeniden dalgalanıyor. Yüzünde yatağa sırt üstü uzandığında gözlerine inen buğu var yine. "Bu gece burada kalmaya ne dersin?" Dudakları, o küstahlığın biçimini daha da keskinleştiren bir gülümseme sunuyor. "Yukarıda, benim yatağımda."

Elini tiksintiyle itiyorum. Ama yine de sesindeki o çağrı bü-

tün bedenimi bir elektrik kıvılcımı gibi aşıyor. Yılanla aynı yatağa girecekmişim gibi ürperiyorum. Gitmeliyim. Ayağa kalkıyorum. Eğer zorlukla tuttuğum o tokadı salıversem, her şeye dün akşam o motel odasında bıraktığımız yerden başlayacağımıza eminim.

"Gidiyorum," diyorum dudaklarına bakmadan.

"Artık o budalaya yardım edemezsin." Salon kapısını açarken son kez bağırıyor arkamdan: "Onun yeri tımarhane; tımarhaneye gitmek istemezse hapishaneye girecek."

Ben de oradan geldim, diye bağırmamak için zor tutuyorum kendimi. Kapıyı çarpıp yürüyorum. Şimdi Ersin'in garip bir önseziyle neden benden yardım istediğini anlıyorum. Ona yardım edeceğim.

O yapmacık tavırlı uşak çıkışta beni bekliyor. Sinirlerim kopacakmış gibi gergin artık. Kaslarımda dayanılmaz bir acı büyüyor. Dışarıya çıkarken aklıma gelmiş gibi soruyorum:

"Ersin Bey bugün burada mıydı?"

"Evet beyefendi," diyor uşak. "Hanımefendinin telefonundan aşağı yukarı bir saat kadar önce evden ayrıldılar."

Hanımefendinin telefonu? Demek o aradı evi. Oteldeki odada yalnız kaldığım o yarım saati hatırlıyorum. İçki almaya, demişti... Ortalıkta en az on tane garson varken neden kendisi alsın içkiyi?

"Hanımefendi evi aradığında beyefendinin hastalığı başlamış mıydı?"

Uşak karşılık vermekte kararsız. Gülümseyerek cesaret veriyorum:

"Evet, efendim. Doktor gelmişti. Zaten o aramasaydı biz arayacaktık kendisini." Aklına gelmiş gibi gözleri aydınlanıyor: "Bu akşam geleceklerini haber vermek için aramışlar."

Elimi kaldırıp merdivenlerden bahçeye iniyorum. Şimdi telefonun evden değil, otelden edildiğini biliyorum. Belki de yalnızca bir rastlantı. Kafamdaki sorulara cevap aramadan önce Ersin'i bulmalıyım. Saate bakıyorum, onu çeyrek geçiyor. Sabaha kadar vaktim var. Kaldırımdaki ıslaklıkta sönen ışıkları ezerek caddeye çıkıyorum. Sabahtan önce bulmalıyım onu. Birlikte gittiği-

miz o evde olduğuna eminim. Ama nerede o ev? Bilmiyorum, ama mutlaka bulmam gerek. Birden Ferda'nın şehvet dolu sesi dolduruyor kulaklarımı. Her şeye rağmen istedim onu. Kanımdaki et açlığına, beynimdeki iblise lanet olsun. Yakamı kaldırıyorum, keskin bir ayaz, havaya asılmış geleni geçeni ısırıyor...

- 3 -

Belki onuncu kez saate bakıyorum: Üç buçuk. Akreple yelkovan sanki sözbirliği etmişlercesine Ersin'in sonuna doğru koşuyorlar. Bulamayacağım. Bütün bu çaba boşuna. Üşüdüm de. Zıplaya zıplaya ışıklı reklamın önüne yürüyorum. Bir sigara daha. Kaçıncı paket bu biten? Yeniden, o gece Ersin'le gittiğimiz o çatı katını hatırlamaya çalışıyorum. Taksiye bindik, önce yokuşu tırmandık, sonra sağa, kalabalık caddeye dönmüştük... Ve o sokak? Ama hangisi? Birinci mi, ikinci mi, sağdaki mi, soldaki mi? Hatırlayamıyorum. O geceki sarhoşluğuma bir küfür savuruyorum. Sokaktaki beşinci saat bitti. Son üç ya da dört saat var önümde. Ondan ötesi ya polis, ya tımarhane. Caddenin başından devrilen bidon sesleri düşüncelerimi dağıtıyor. Arkasından bir nara yayılıyor caddeye. Sigarayı yakıp alevi bir süre avucumda bekletiyorum. Paniğe kapılmamalıyım. Onu bulmanın bir yolu olmalı. Nasıl? Yeni baştan sokakları gezsem, çatıdan görünen görüntüyü hatırlasam, yerini çıkarabilir miyim? Kızılay'daki o iri bina uzaktaydı...

"Çok kıyak kız, değil mi abi?" Geriye dönüyorum. Konuşan az önceki sarhoş. Demek devrilmeden buraya kadar gelebildi. Kibriti yere atıp sinemanın kuytusuna yürüyorum. "Çok fıstık kız yahu," diyor peltek bir sesle. Başımdan savmak için başımı sallıyorum. "Resimde bile canlı gibi duruyor. Sübyan, ama malları yerinde. Abi, sende para varsa gidelim. Bu sıralar Ulus'ta bir pavyondaymış..."

Cevap vermeden sinemanın ışıklı camekânında gülen yarı çıplak kıza bakıyorum. Haklı. Genç ama... Küçük kız! Nasıl oldu da akıl edemedim. Telefon, bir telefon bulmalıyım. Adım-

larımı açıyorum. Bu saatte telefon? Nöbetçi eczane... Aşağıya doğru koşarken sarhoş arkamdan bağırıyor:

"Abi, ne olur beni de bekle!"

Düdük uzun uzun çaldıktan sonra öteki uçtan cevap geliyor.

"Evet?"

Hemen, kolu bileğinden omzuna kadar altın bileziklerle kaplı bir kadın görüntüsü geliyor gözlerimin önüne. Kadın uykulu sesiyle ikinci kez, "Alo?" diye bağırdığında aceleyle atılıyorum:

"Bir kız arıyordum. Zayıf, orta boylu." Saçını, gözlerinin rengini düşünüyorum, ama çıkaramıyorum, "Çok gençti..."

Kısa süren bir sessizlik kaplıyor kulaklığı. Kadının şaşırdığını fark ediyorum. Uyuklayan tezgâhtar kulaklarını kabartıyor.

"Nereyi aramıştın?" Elimdeki numarayı okuyorum. "Numara burası," diyor kadın, "ama aradığın kim?"

Adı? Adı neydi? O gece yarısı saydığı adlar? Hayır, bulamayacağım.

"Adını unuttum, ama orada olduğunu biliyorum!" diye bağırıyorum. "Bakın, bu çok önemli!" Kapatacak. Telefonu kapatmasına engel olmalıyım. "Kapatmayın lütfen!"

Tezgâhtar ayağa kalkıyor. Gözlerimi meraklı bakışlarından kaçırıyorum. Kadın kararsızlık içinde bocalıyor.

"Yanlış numara," diyor sonunda.

"Hayır, değil. O kızla mutlaka konuşmalıyım."

"Bana bak, ulan. Sarhoş musun? Gecenin bu saatinde açtırma ağzımı."

Tezgâhtar, telefonu kapatmamı işaret ediyor. Hayır, bu şansı kullanmalıyım.

"Bir dakika..." Kadının telefonu kapatmak üzere olduğunu fark edip bağırıyorum: "Eğer kapatırsanız buradakini açık bırakırım. Sabaha kadar kimse arayamaz sizi... Yarın da..."

Tezgâhtarı elimle itiyorum.

"Orospu çocuğu!" diyor kadın öteki uçtan. "Ne istiyorsun sen?"

"O kızı," diyorum aceleyle, "Ben onu tanımıyorum, ama siz oradakilere Dolgurikiy deyin, o hatırlar."

"Sarhoş köpek!" diye küfür ediyor kadın. Aldırmıyorum.

Tezgâhtar ürkmüş gibi sandalyesine oturuyor. "Bekle, karılara soracağım."

Az sonra aradığım kız geliyor...

- 4 -

Asansör çatı katında sessizce duruyor. Son kez saate bakıyorum. Dört buçuğa üç var. Kapıyı itip sahanlığa çıkıyorum. Sabaha az kaldı. Kaçıp saklanması için zamanı gittikçe kısalıyor. El yordamıyla sayacın üstündeki anahtarı buluyorum. Kapı kolayca açılıyor. Karanlığa girer girmez iğrenç bir koku bir yumruk gibi iniyor çeneme. Antreyi geçip salona giriyorum. Pikabın yanında parıldayan kırmızı bir ışık ortalığı aydınlatmaktan çok karartıyor sanki. Birden hatırlıyorum. Geçen gelişimde fark etmediğim o müzik kutusu her şeyi açığa çıkarıyor. Üç kere geldim ben bu eve. Birkaç adım atıp sesleniyorum.

"Ersin!" Sesim cılız bir fısıltıdan farksız. Yeniden sesleniyorum: "Ersin!" Yine ses yok. Kızıl karanlığın içinde yürüyorum. Neden sonra divanda bir gölgenin uzandığını fark ediyorum. Divan? Evet, o. Üzerine eğilince iğrenç bir koku burnumu sızlatıyor. Omzunu tutup sarsıyorum: "Ersin!" Kusup bir ceset gibi savunmasız kıvrılıp kalmış. Kollarını yakalayıp kaldırmaya çalışıyorum. "Kalk!" Anlaşılmaz, acı dolu sözler dökülüyor dudaklarından. "Ayağa kalkmaya çalış," diyorum. Yararı yok.

Önce ayılmalı. Gövdesi sandığımdan da hafif, banyoya kadar boğulan birini taşır gibi kucağımda götürüyorum. Musluğu açıp suyun altına itiyorum. Soğuktan kurtulmaya çalışıyor, ama kendine gelinceye kadar başını lavaboya bastırıyorum.

"Öldü mü?" diye soruyor ayılır ayılmaz.

"Sersem," diye fısıldıyorum.

"Öldü mü?" Bütün bedeni titriyor. "Öldü mü? Ne olur söyle."

İlk önüne gelene amcasını zehirleyenin kendisi olduğunu anlatacak. Böylesine bir aptallığı nasıl yapabilir? Düşünse bile nereden buldu o cesareti? Gözyaşları suratını sarartıyor, yakasından tutup ayağa kaldırıyorum.

"Başın belâda!" diye bağırıyorum kulağına. "Anladın, değil mi? Başın belâda!" Hıçkıra hıçkıra ağlamayı bile beceremeyecek. Birden koğuşları hatırlıyorum. Parçalarlar bu sersemi. Kollarını uzatıyor. Bacağıma sarılan elleri itiyorum. Neden uğraşıyorum bu aptalla? Bu seferlik kurtulsa bile mutlaka bir başka ökseye konacak. Tımarhane ya da hapishane. Yanında siyasiler de olmayacak. Bir an midem parçalanıyormuş gibi sancıyor. "Kalk," diyorum, "ölmedi." Koltuk altından kavrayıp yerden kaldırıyorum. Yeni bir hıçkırık nöbeti dudaklarındaki sözcükleri boğuyor. "Başka elbise var mı burada?"

"İstemiyordum," diyor en sonunda, o nöbetten kurtularak, "yemin ederim, istemiyordum."

Sürükleyerek onu salona taşıyorum. Bu kıyafetle sokağa çıkamaz. Saat? Beşe beş var. Sabrım taşıyor, kolundan tutup suratına haykırıyorum:

"Bana bak, vakit azalıyor; ağlamayı kesip dediklerimi yap, yoksa tokatı yiyeceksin."

"Ferda'yı öldürecektim, ama korktum... Çünkü..." Yeniden ağlamaya başlıyor. "Amcamı öldürmek daha kolaydı."

Onu yere bırakıp ikinci kez gelişimde yattığım odaya yürüyorum. Dolaptaki elbiselerin hepsi yazlık. Fark etmez, üstüne paltosunu giyer. Rastgele bir pantolon ve gömlek alıp salona dönüyorum. Ersin gözleri yerde, hâlâ sayıklar gibi ağlıyor.

"Hapları oyun oynar gibi arka arkaya içti."

"Kalk, gidiyoruz," deyip ölçülü bir tokat savuruyorum suratına, "Haydi durma." Susup ayağa kalkıyor. Şimdi işim daha kolay. Elimdekileri kucağına atıyorum. "Durma, giyin!"

"Bırakın onu!"

Sıçrayarak geri dönüyorum. Yüreğim delirmiş gibi takla atıyor göğsümde. Bu ses? Gözlerimi karanlığa saplayıp sesin sahibini bulmaya çalışıyorum. Ama nerede olursa olsun tanımam gereken bir ses bu. Kalın ve boğuk. Kimdi? Mutfağın kapısında uzun bir gölge yer değiştiriyor. Az sonra ışık yanıyor. Evet, o kürdan kız. Ersin'in şu pikabın yanında kucağına kustuğu, Ferda'ya gittiğim gün ben çıkarken Ferda'yı ziyarete gelen kız. Demek ki Ersin'in evlenmek istediği kız, şu karşımda duran kürdan...

"Bu işe karışmayın," deyip yaklaşıyor. "Rahat bırakın onu."

Demek evdeydi. Başından beri ne yapmak istediğimi biliyor o halde. Öyleyse neden? Vakit geçiyor. Çabuk olmalıyım. Kız Ersin'i kolundan tutup yatak odasına doğru götürüyor.

"Kaçması gerek!" diye bağırıyorum arkasından. "Burada kalırsan..."

"Gidin, yoksa polis çağırırım!" diyor kız. Sonra konuşmama fırsat vermeden kapıyı kapatıyor. "Defolun!" diye bağırdığını işitiyorum.

Polis? Ne ahmak bu kız. Sabah polislerin Ersin'i almak için geleceğini nasıl unutur. Neden bana engel oldu? Eline ne geçti? Sanki Ersin'in yakalanmasını istiyor. Yakalanmasını mı istiyor? Durup aynı soruyu birkaç kez kendi kendime soruyorum. Ne kazanacak? Kazanan?.. Evet, hiç kimse, Ferda'dan başka hiç kimse kazanmıyor. Bulduğum ilk yere çöküp oturuyorum. Kafamda yüzlerce soru var, cevaplamam gereken. Ferda kazandı, Ersin kaybetti. Ya bu kız? Eline hiçbir şey geçmez artık. Ya evlenseydiler? Yine geçmeyecekti. Birden bir bıçak saplanıyor karnıma. Hayır, olamaz! Yalnızca bir varsayım...

Bir saat sonra, tam altıda arıyorum onu. Sokağın aydınlanmasına çok az bir süre var artık. Numarayı çevirip çıkan uşağa onunla konuşmak istediğimi söylüyorum. Az sonra Ferda geliyor karşıma.

"Alo?" Bir an sesinin de en az kendisi kadar güzel olduğunu fark ediyorum. Ama onun, derisi sıcak bir yılandan başka bir şey olmadığını biliyorum artık. "Kimsiniz?" diyor. Yine de birden yanında olup bütün gerçeklere gözümü kapamak geçiyor içimden. Yeniden "Alo," diyor.

Gözkapaklarımdaki uykuyu kovup, "Ayhan," diye fısıldıyorum.

"İyi misin? Bir şeyin yok ya?"

Hiçbir zaman iyi olmadım. Kurtulmak için o hastaneden çıktığımdan beri o dönemece koştum durdum. Aynı sona. Hep ölüme doğru döndüm yüzümü.

"Ayhan!"

"Ersin'i buldum, yanında da o kız var."

"Sen iyi misin?" diyor telaşlı bir sesle.

Numara; sesi, ilgisi, içtenliği, hepsi bir aldatmaca. Sehpanın köşesine oturuyorum. Ferda soruyor:

"İyi misin? Onları bırakıp hemen gel."

"İyiyim," diyorum. "Olabildiğim kadar iyiyim. Ama..." Susuyorum. Ona gidemem. Yeni baştan boğazıma kadar batacağım bir bataklığa giremem. Artık ne yapacağımı biliyorum. Ama önce bu konuşma bitmeli. Yutkunup gözlerimi kapıyorum. Sanki onunla konuşurken o mavi gözleri göreceğim korkusu var içimde. "Başından beri Ersin'in ne yapacağını biliyordun. Belki de o kızı sen kışkırttın Ersin'e akıl vermesi için..."

"Yalan!" diye bağırıyor Ferda.

"Belki. Belki yalnızca bazı olayların, bazı sözlerin arka arkaya gelmesiyle kapıldığım bir kuşku bu. Ama emin olamıyorum. Fırsat bulsan böylesine bir tuzağı Ersin'in başına geçirmek için hiç vakit kaybetmezsin..."

"Alo! Ayhan yanılıyorsun. Hiçbir şey düşünmeden bana gel, anlıyor musun beni?" Cevap vermiyorum. "Seni seviyorum, başka hiçbir şeyin önemi yok..."

"Sus," diye bağırıyorum, susuyor. "Şimdi o ikisini sana göndereceğim. Karar sana ait. Ama o kızı sıkıştırırsam her şeyi anlatacağından korkuyorum. Ersin'i bırak."

Sonra karşılık beklemeden telefonu kapatıyorum. Sıra onlarda. Gidip kapıyı vuruyorum.

"Defolun!" diyor içerideki ses.

Artık bekleyecek zamanım kalmadı. Geriliyorum, tabanım dehşetli bir gürültü koparıyor kilidin üstünde...

Sekizinci Bölüm

- 1 -

Saat on, Ersin'in evinden döndüğümden beri üç buçuk saat geçmiş. Geldiğimde, kapının altından atılan bir not buldum ve saatlerdir tekrar tekrar okuyorum:

"Ali öldü, 27 Şubat'ta cenazesi kalkacak."
Naci, 25 Şubat.

Beklediğim halde hâlâ Ali'nin öldüğünü kabul edemiyorum. Onun gibi bir dev nasıl ölür? Onun yüreğini delecek kurşun, damarlarındaki kanı akıtacak bıçak henüz yapılmamışken bir sopaya nasıl yenilir? Ama öldü işte. Zafer gibi öldü. Sıra bende. Onları daha fazla bekletmemeliyim.

Artık bütün sorun yerini ve biçimini kararlaştırmakta. Ama gövdemi bu pis kente bırakmayacağım. Uygun bir yer bulmalıyım kendime. Eski bavulu yatağın altından çekiyorum. Çili kadının, *"Taşınır mı bu parçalanmış paçavra,"* dediği o yırtık bavul. Eski bir dostla karşılaşmış gibi gülümsüyorum. Okuldan beri hiç ayrılmadık birbirimizden. Kilidi açıyorum. Paket! Bıraktığım gibi duruyor. Üzerine sardığım plastik kirlenmiş, hep-

si o kadar. Sargıyı koparıp atıyorum. Yağları bavulun kılıfına silmeli. Mavros'un silahı. İşte, Doktor'un öğüdünü yerine getirebileceğim kadar uzun bir namlu. Gırtlağıma bile değebilecek kadar uzun. Kabzada mat bir çelik mavisi yanıp sönüyor. Şarjörü çıkarıp kurşunları sayıyorum. Hepsi tamam. Madeni sesi duymaya hazırlanarak şarjörü yerine takıyorum. Sol elim, kabzayı tutan sağ elimin üstünde ileri gidip geri geliyor.

Kurşun namluda, yuvasında artık. Silahı tartıyorum. Çok güçlü bir tabanca. Saniyeden daha kısa bir sürede beynimi dağıtabilecek kadar çabuk olduğuna eminim. Namluyu dudaklarıma sürüyorum. Yarın Ali'yi gömdükten sonra bir karara varmalıyım. Nerede olacağını öbür güne kadar bulmalıyım.

Tiz bir ses bölüyor düşüncelerimi: Zil? Sabahın bu vaktinde kim olabilir? Belki Naci beni almaya geldi. Salona yürürken zil hâlâ çalıyor.

"Kim o?" diyorum kapıyı açmadan.

"Sumru," diyor boğuk bir ses.

Gelenin Lerzan olduğunu fark edip kapıyı açıyorum. Evet, o. Elinde bir bavul, saçlarında lapa lapa kar, yüzünde de her zamanki neşesi var.

"Yutmadın," diye gülüyor.

"Yutmadım," diyorum.

İçeriye giriyor. Saçları o beyaz tanelerin altında bu kez kumral. Gözlerim pantolonuna takılınca irkiliyorum.

"Gülersen seni öldürürüm." Bavulu elime tutuşturuyor. "Ev sahibi beni kapı dışarı etmeye geliyordu, elime geçirdiğim ilk şeyi giydim."

Birden, neşeli görünmeye çalışmasına rağmen telaşlı ve tedirgin olduğunu hissediyorum. Sanki ilk kez bir erkekle birlikte olacakmış gibi ürkek bakışlarla çevrede gezdiriyor gözlerini. Son karşılaşmanın o uzun ve sıkıcı konuşmasını hatırlıyorum. Hayır, burada kalmamalı. Ama ona, varlığının beni tedirgin ettiğini, itiraflara zorladığını söyleyemem. Hele öbür güne kadar gideceğim yeri bulmak zorunda olduğum bir zamanda...

"Birkaç gün bana katlanmak zorundasın," diyor. Odaya yürüyoruz. Somyaya oturuyor. Uzattığı sigarayı geri çeviriyorum.

Dudakları o eski gülümsemesini bulmaya çalışırken, "Nerede yatacağım?" diye soruyor. Bavulu yere bırakıyorum. Ona anlatmam gerek. Ama konuşmama izin vermiyor. "Biliyorum," elleri öfkeyle havaya kalkıyor, "Beni istemiyorsun, başına dert almak istemezsin, ama ne yapayım? Şu anda gidecek başka yerim yok." Sonra dudakları o neşeyi bulmaktan vazgeçmiş gibi titremeye başlıyor. "Başım dertte," diye bir fısıltı kopuyor.

Bu kez içeceğim. Yanına oturup elimi uzatıyorum. Paketle birlikte çakmağı da veriyor. Her zamankinin aksine yüzü boyalı değil bugün. Sormama kalmadan anlatıyor:

"Gece üç-beş kişiyle bizde eğleniyorduk. Ev sahibi geldi ve polis çağıracağını söyledi." Hiç şaşırmadığımı görünce elleri iki yanına savrulup açılıyor. "Oğlanlardan biri şey içiyordu. Anlasana... Fenalaştı, hastaneye götürüp bıraktık, kaçtık. Ev sahibi hepsini biliyor."

Bu kez vücudu titremeye başlıyor. Korktuğunu fark ediyorum. Ağlayacak. Çaresizim.

"Peki," diyorum o anda, "birkaç gün kalabilirsin."

"Sağol. Tam Meksika'ya gidecekken başımın polisle derde girmesini istemem. Burs bulabilmek için Ramon salağıyla yatmaya bile peki dedim. Hem babam duyarsa keser beni..." Babası ölmedi mi? Birden anlattığı polisiye hikâyenin de doğruluğundan kuşkulanıyorum. Lerzan daha fazla kuşkulanmamı önlemek ister gibi yerinden fırlayıp bavulunu kapıyor. "İçerde yatmayı tercih ederim," diyor. O önde, ben arkada odaya yürüyoruz. Benim bavula rastlayınca neşeyle bağırıyor. "Hey, istersen birlikte gidelim Meksika'ya!" Bavulun kapağını ayağımla kapatıyorum. "Ramon'u ayarlayabilirim." Kendi bavulunu ters çevirip her şeyi yere döküyor. Deli bu kız. Kim olduğunu, neyin peşinde koştuğunu bilmiyorum. Yine de, hem de gitmek üzereyken, kalması için neden izin verdim ona? Yüzlerce kişinin arasında seçebileceğim neşeli sesi düşüncelerimi bölüyor: "Bir süre senin yanında kalacağıma göre," uzattığı zarfı alıyorum, "Seninle bir iş çevirebiliriz..." Zarfı açıyorum; bir deste resim. "Herife bak. Nasıl bastırmışım? İspanyol Elçiliği'ndeki o salak. Evli de. İstersen birlikte şantaj yapabiliriz." Karşılık

vermiyor, susuyorum. Midemde kabaran bir öfke var şimdi. O sırada Lerzan doğrulup yüzümün asıklığını fark ediyor. "Hey... Kızdın sen."

"O kadın kim?" diye soruyorum.

Bir an sorumu anlamamış gibi yüzüme bakıyor. Sonra fotoğrafı alıp kadını inceliyor.

"Aptalsın. Eğer o kadını ben sandıysan gözlerini oyacağım senin." Sırtını dönüp belinden eğiliyor. "Benim kalçalarım o kadar şişko mu?"

"Değil," diyorum gülmemeye çalışarak.

"Değil tabii. Ama sana hak veriyorum, popomu hiç çıplak görmedin ki." Sesi incelip birden tiz bir kahkahaya dönüşüyor. "Sakın beni kıskanmış olmayasın?" Susuyorum, yaklaşıp kollarını boynuma asıyor. "Hadi, kıskandım de, ne olur." Bir çocuk gibi nazlanıyor. "Hoşuma gidecek ama."

"Kıskandım," deyip kollarını boynumdan indiriyorum.

Kuru ama içten bir öpücük konduruyor boynuma. Parmaklarıyla sakallarımı çekiyor. Ona bu evde çok kalmayacağımı, birkaç gün sonra kaçacağımı anlatmam gerektiğini düşünüyorum. Ama bu kez de ben konuşmaya başlamadan önce onun neşeli ve kayıtsız sesi yükseliyor.

"Bak madem kıskanıyorsun, başka önerim var..."

"Bir arkadaşım öldü," diyorum yavaşça, "birazdan cenazesine gideceğim."

Şaşırıyor. Yüzündeki gülümseme kızarırken, "Aptalın biriyim ben," diyor.

- 2 -

Tipinin içinde dakikalardır yürüyoruz. Ayaklarımı kudurmuş bir soğuk ısırıyor. Garip bir duygunun pençesindeyim. Mezarlık ve ölüm, kolayca yan yana gelen iki sözcük. Çok geçmeden öleceğim ve bir mezarlıkta kaybolup gideceğim. Hayır, gövdemi böylesine soğuk ve donmuş toprağa bırakmam. Bulacağım mezarlık sıcak olmalı.

"Birbirimize yaslanalım," diyor Halit, "Belki ısınırız." Yaklaşıp koluna giriyorum. Saat bire gelmek üzere, ikimiz de cenazenin camiden getirilmesini bekliyoruz. "Hiç namaz kıldın mı?" diye soruyor birden. Duruyorum, o da duruyor. Ağzımı açarsam dişlerim donacak. Başımı sallıyorum. "Ben eskiden kıldım. Ama şimdi bir camide namaz kıl deseler ne yaparım, bilmiyorum."

Yine yürüyoruz, büyük ve sonu olmayan bir bozkırda ilerliyormuşuz gibi bir duygu var içimde. Neden doğruyu söylemedim ona? Mersin yakınlarında, çıkartma gecesinin öncesinde bütün bölükle eğilip kalktığımı hatırlıyorum. O anda ötekilerden ayrılmak istememiş ve kaderimi onlarla birlikte tutabilmek için yakarışlarına katılmıştım.

Halit hızlanıyor, ben de adımlarımı ona uyduruyorum. Az sonra bir tümseğin ardında yeni kazılmış mezarlara varıyoruz. Toprağın üstündeki buz zorla kırılıp iki metre derine kadar indirilmiş dikdörtgen çukurlar. Çukurları saymaya niyetleniyorum...

"Azrail bugün bütün gün işbaşındaymış," diyor Halit. Gülmüyorum. O anda şakanın uygunsuzluğunu anlamış gibi susuyor. İkimiz de Ali'nin gireceği çukuru inceliyoruz. Halit, "Ali buraya sığmaz," diyor.

Kolundan çekip yürümesini istiyorum. Benim mezarım böyle olmayacak. İnsansız, kuytu ve sıcak bir yer bulacağım. Eski mezarların içinden geçiyoruz. Rastgele birini okuyorum: Mustafa Çimen, 1954-1970. Daha çocukmuş. Korkuyla titriyorum.

Halit, "Ne oldu?" diye soruyor.

"Üşüdüm," diyorum. "Şurada kuytu bir yer bulup biraz oturalım." Yüzüme şaşkınlıkla bakınca, "Çömelelim," diye düzeltiyorum.

Sigara uzatıyor. Ateşi avucumda tutuyorum. Gözlerim hâlâ mezarda. Mustafa Çimen, 1954-1970. Ruhuna fatiha.

"Beni dinler misin?" Neyi anlatacağını sormama kalmadan, "Birine anlatmak zorundayım," diyor.

"Olur," diyorum. "Ama yürüyelim." O mezarla daha fazla karşı karşıya kalamam.

Ayağa kalkıp geldiğimiz yönün aksine yürüyoruz. Tipi şid-

detini arttırarak sürüyor. Onu dinlerken, anlattıklarına şaşırmış ya da onaylamış gibi görünmeden sürekli yere bakıyorum. Ama daha konuşmaya başlamadan o uzun yürüyüşleri anlatacağını biliyordum:

"Yanı sıra yürümeme izin verince, zorluğuna bakmadan onunla konuşmayı başardım. Onu iki yıla yakın bir süre tül perdenin arkasından seyrettiğimi anlattım. Hiç şaşırmadı..."

Ama ben şaşırıyorum. Demek o kadın. İlk karşılaştığımız akşam lokantada anlattıklarını hatırlıyorum. Her mahkemeye götürülüşünde birkaç saniye gördüğü o kadın.

"Durağa vardık. Otobüs gelince dönüp bana baktı. Bir şeyler söylemeliydim, ama o anda ne istediğimi bile bilmiyordum. Ertesi akşamüstü de onu durağa kadar geçirebileceğimi söyledi bana. Aptal gibi güldüm. Kabul edebileceği öneriler aramaktan kurtarmıştı beni. Sonra hep böyle oldu." Eliyle durmamı işaret ediyor. Duruyoruz. Yeni bir sigara daha? İçeceğiz. Sicim gibi bir duman, tipiyi yararak yükseliyor. "Sonra bir gece kim olduğumu anlattım ona." Birden duruyor. O geceyi, kadının üzerine çıkıp beceremeden indiği ve ağladığı geceyi anlattığını fark ediyorum. "Eğer benimle olursa onu neyin beklediğini bütün açıklığıyla anlattım. Ne derse beğenirsin? Evet, gerçi benim mesleğim avukatlık, doktorluk gibi bilinen bir meslek değilmiş, ama bir meslekmiş yine de. Her erkeğin iyi kötü bir mesleği olmalıymış. Zaten bir doktor ya da avukat beklemiyormuş. İşte, o dakikadan sonra hep birlikte olduk."

Gülüyor, onu yalnız bırakmamak için ben de gülüyorum. Soğuk, yeni bir rüzgârla kulaklarıma saldırıyor. Paltomun yakasını kaldırmayı deniyorum, ama kumaş da buz tutmuş artık.

Halit, "Dönelim," diyor. Birkaç adım atıyorum, ama Halit'in yanımda olmadığını fark ediyorum. Arkamdan sesleniyor: "Bunları neden anlattım, biliyor musun? Daha fazla meraklanmaman için." Yanaklarımı kan basıyor; beni görmüş. "Hadi, seni peşimden getiren meraktı, ya Metin'i?" İrkiliyorum, "O da senin arkandaydı," deyip hızlı adımlarla yanıma ulaşıyor. Bir süre konuşmadan ilerliyoruz. Sonra yeniden o konuya döneceğini hissediyorum. "Biliyor musun, eğer onu bulmasaydım ha-

pishanede geçen yılları bir kâbus gibi hatırlayacaktım. Ama bizim gibiler için hapishane pek korkulur bir yer olmamalı. O kadın geçmişimle geleceğimi birbirine bağladı..."

Susuyor. Onu anladığımı hissetmiş gibi dostça kavrıyor kolumu.

Mezarlığın içindeki gezintimiz sona erdi. Yeni kazılmış çukurlara geri dönüyoruz...

Az sonra, tabutu taşıyan kalabalıkla aynı anda varıyoruz çukurlara. Kar hâlâ beyaz toz taneciklerini andıran bir incelikle yağıyor ve rüzgârla birlikte savruluyor. Birden toprağı örten beyazlığın üstünde hiç gölge olmadığını fark ediyorum. Bir an önce bitse de kurtulsam buradan. Mezarlıktan çok, cehennemi, morgu hatırlatan bir yer burası. Kalabalığın arasında Nalan'ı arıyorum. İşte orada, o şişman doktorun koluna girmiş. Demek kadın benden sonra da Ali'yi görmeye gitti?

"Nasılsınız beyefendi?" Fısıltıya dönüyorum: Naci. Özür dilemeye hazır bir gülümseme uçuşuyor dudaklarından. "Sonunda öldü. Ona kızılabilir, ama asla unutulamaz. Bir efsane kahramanı olmak istedi. Bence günler süren bir tören gerekliydi cenazesine."

"Yarın sana birini göndereceğim," şaşıracağını bilerek sürdürüyorum: "Bir kız."

"Bir kız mı? Delirdin mi sen? Karım ne der?" Sonra gülüyor. Razı olacağını biliyordum. "Güzel mi bari?"

"Bir süre seninle kalsın. Gidecek yeri yok..."

"Ya sen?" diyor Naci.

"En geç yarın öğlene gideceğim," diyorum.

Gözlerini kısıp yüzüme bakıyor. Kafamdaki düşünceleri okumak istediğini fark ediyorum. Hayır, anlatmayacağım. Parmakları uzanıp bıyıklarımdaki buzu temizliyor.

"Selmin gelmedi mi?" diye soruyorum. Gülüyor.

"Benim akılsız efendim, kadınlar cenaze namazına katılmazlar, mezarlığa gelmeleri de pek âdet değildir." Bir budalaymışım gibi baktığını hissediyorum. "Bunu hiç bilmiyordun, değil mi?" Konuşmasını sürdüreceğini anlayıp kalabalığa doğru birkaç adım atıyorum. "Bir destan yazmaya kalkıştınız, ama seçti-

ğiniz bütün roller Hıristiyan şövalyelerinkine benziyordu. Hıristiyan mistikliği, Hıristiyan mazoşizmi..."

O sırada tabutun başındaki imam bağırıyor:

"Merhumu nasıl bilirsiniz?"

Topluluktan çıt çıkmıyor. Birden imamın bir karşılık beklediğini fark ediyorum. Adam sorusunu tekrarlıyor.

"Merhumu nasıl bilirsiniz?"

"İyi!" diye bağırıyor Naci.

Arkasından topluluk tekrarlıyor aynı cümleyi. Sıra tabutun mezara indirilmesinde. Önümüzdeki kalabalıktan mezarın başında ne yapıldığını göremiyorum. Geri çekiliyorum, bu kez o şişman doktor kesiyor yolumu.

"Git söyle, tabuttan çıkarmasınlar." Yüzü kederden çıldırmış gibi darmadağınık.

"Çoktan üstünü örttüler," diye karışıyor Naci.

Kadın onu duymamış gibi yakama sarılıp fısıltıyı andıran bir sesle bağırmaya çalışıyor:

"Biliyor musun, ölürken çok korktu. Sana söylemiştim korkacağını... Son âna kadar kendindeydi. Meğerse çocuk istermiş. Geride bir şey bırakamadım diye diye öldü!"

Cümlesinin sonunu ona uymayan bir çığlık alıp götürüyor dudaklarından. Artık dayanamam. Halit'i beklemeden gideceğim.

Mezarlığın kapısına kadar tetiği çekmekten korkmayacağımı kendime fısıldayarak yürüyorum. Kulübenin daralttığı kapıdan çıkar çıkmaz Fazıl'la karşılaşıyoruz. İçeriye girmeye cesaret edemedi. Böylesi daha doğru. Yere bakarak, ağır bir küfür gibi önünden geçip otobüs durağına doğru yürüyorum. Arkamdan bağırıyor:

"Ayhan!"

Karısı anlattı mı? Hayır, öylesine bir utancı kocasına anlatamaz. Bir daha bağırdığını işitiyorum; hayır, dönüp bakmayacağım. Ama az sonra yetişip kolumdan yakalıyor.

"Kolumu bırak!" Kurtulmak için silkiniyorum. Yararsız. Birden güçlü olduğunu unuttuğumu fark ediyorum. Bırakmazsa elinden kurtulamam. Ama dilim çareyi bulmuş gibi hareketle-

niyor: "Kolumu bırak dedim!" Sonra sözcükleri seçebilsin diye tane tane söylüyorum: "Ko-lu-mu bı-rak, alçak!"

Yüzü kızarmıyor, şaşkın da değil, zavallı bir çaresizlik dalgalanıyor gözlerinde. Bakışlarını benimkilerden kaçırıp, "Seninle konuşmak istiyorum," diye yalvarıyor.

Bir dakika sonra arabasındayım ve yanında oturuyorum. Neden geldim? Karımdan ayrılıyorum dediğinden mi, yoksa ikisi de öldüler, sağ kalan sensin dediği için mi? Bilmiyorum. Halit kapıda görünene kadar vakti var.

"Yapmamalıydım," diyor neden sonra. "Onu neden ele verdiğimi bilmiyorum."

Bedeni ufalmış gibi büzülerek oturuyor. Yüzü de kapkara artık.

"Yapmamalıydım," diyor ikinci kez.

"Korktun."

"Hayır. Asıl nedenin korkmak olmadığını biliyorum. Benim yerimde sen..."

Daha fazla devam etmesini önlüyorum. Yıllardır midemde biriken bulantıyı suratına kusacağım.

"Beni ya da bir başkasını seçmediler," diye hınçla başlıyorum. "Boş varsayımlarla avunma. Onlar kimi seçeceklerini biliyorlardı, nitekim yanılmadılar da. O kadar adamın içinde seni bulup çıkardılar..."

Bağırarak sözümü kesiyor:

"Ama neden, neden beni seçtiler? Ve ben neden yaptım o alçaklığı?"

"Seni seçtiler, çünkü korkuyordun. Arayıp bulmakta ustadırlar. Karın olacak bir kadın vardı, onlar da kullandılar. O güzel kadını elinden alabileceklerini söylemişlerdir mutlaka, anlatırsan kurtulursun demişlerdir. Tam anlattığım gibi oldu her şey, değil mi?.. Korktun. Karın olmasını istediğin kadın, erişebileceğin zenginlik, hepsi gidiyordu elinden. Bütün hayatını etkileyecek bir karar vermen gerekti. Oyunla gerçek arasında bir seçim yapmaya zorlandın. Ya yakışıklı, zengin ve güzel bir kadının kocası olacaktın ya da kahır dolu bir hayatın sahibi. Önüne sürüp, seç dediler. Biliyor musun, gerçekten şanssızsın. Al-

çaklığının farkına biz daha önce varsaydık başına gelenleri yaşamayacaktın..." Yüzüne tiksinerek baktığımı görmesi için bekliyor, sonra konuşmayı bitirmeye hazırlanıyorum: "Kahır ve sorgulamaları göze almak, sonu Ali'ninki gibi biten bir serüveni omuzlamak, belki de Zafer gibi ölmek, senin yaptığın seçimden daha korkunç ve tehlikeli. Ama yine de sonumuz hakkında karar vermek bize kaldı. Ya seninki? Senin sonun, sonuna kadar alçaklığa mahkûm olmak. Bizim gibilerinin katlanacağı rezillik değil bu!"

Sözlerimi kesip kapıya uzanıyorum. Halit, Naci'yle kapıdan çıkıyor. Bu karşılaşma da bitti. Kurtulacağını sanmıştı, ama gerçeği anlaması için çok zaman geçmedi. Günah çıkartmasına, kahroluyorum demesine fırsat vermeyeceğim.

"Bittiyse beni dinle..."

"Hayır!" deyip kapıyı açıyorum.

"Beni dinlemek zorundasın!" Uzanıp paltomun yakasını kavrıyor, "Sana haksızsın demeyeceğim. Zafer'i gammazladığım, Gaziantep üstünden Suriye'ye geçeceğini haber verdiğim için suçluyorsun. Düne kadar onu yakaladıklarını sanıyordum..." Soluk almak için duraklıyor. Birden bütün seslerin sustuğunu, hareket eden her şeyin durduğunu, soğuğun bir aleve dönüştüğünü hissediyorum. Fazıl yüzümdeki ifadeden korkmuş gibi hızla bitiriyor cümlesini: "Sınırda vurulmamış. Kaçmış. Beşir diye biriyle ilgisi olduğunu sanıyorlar. Anlayacağın, onun ölümünden sorumlu değilim!"

Silkinip ellerinden kurtuluyorum. Parmaklarım boğazına gömülüyor.

"Yalan söylüyorsun! Öldü o!" Yüzü morarıyor. Parmaklarımı gevşetiyorum. "Şimdi nerede? Sağ mı?" Bırakıyorum. Elleriyle boynunu ovuşturuyor. Gözlerinde parmaklarımın gücüne inanamayan bir şaşkınlık var.

"Bilmiyorum," diyor zorlukla. "İnan ki bilmiyorum."

"Peki, bütün bunları nereden öğrendin?"

Naci'yle Halit şaşkın bir halde yanımıza geliyorlar. Yeniden yakasına uzanıyorum.

"Kim söyledi?"

"Metin. Ağzını burnunu dağıttım dün gece." Doğrulup yakasını çekiyor. "Başından beri içinizdeki muhbir oymuş. Beni seçen de oydu..."

Naci'yle Halit'e dönüyorum. Üçümüz de dehşet içinde birbirimize bakıyoruz. Aman Tanrım, ne budalaymışız...

Son Bölüm

- 1 -

Son sabun köpüklerini de silip havluyu yerine asıyorum. Bu iş de bitti. İlk kez görecekmişim gibi bakışlarımı aynadaki surata çeviriyorum. Çizgilerim daha da keskinleşmiş, gözlerim iyice geriye çekilmiş. Artık sakalsızım. Kuruyan dudaklarımı ıslatıyorum. Yapmam gereken çok şey var bugün. Murat'a, Rezzan'a ve Mösyö Pier'e mektup yazacağım, Lerzan'ı Nacilere bırakıp Halit'i görmeye gideceğim; sonra... Sonra? Ona uğramadan ayrılamam bu kentten. Musluğu kapatıp banyodan çıkıyorum. Saat altıyı birkaç dakika geçiyor. Lerzan uyanmadan mektupları bitirmeliyim.

Murat'ın mektubunu katlayıp zarfa koyuyorum. Ayşe kuduracak; verdiğim sözü tutmadım. Ama istediğine ulaşacağına eminim. Mektubun elden geldiğince dramatik olmasından kaçındım. Ama Murat'ın dikkatli gözlerinin, kâğıdın bir mektuptan çok bir vasiyetname olduğunu kavrayacağına eminim. Parayı, halamdan kalan mirasın tümünü Recep Efendi'nin karısına vermesini istedim. Annemden kalan mücevherler de Rezzan'ın olacak. Yalnızca inci gerdanlığı annesine vermesini yazdım. Yaşlanmış olsa da ona yakışacağından hiç kuşkum yok.

Birden gülmeye başlamaktan korkuyorum. Bu kadar ayrıntıyı nasıl da düşünebildim. Oysa dün gece çıldırmak üzereydim. Fazıl'dan ayrıldıktan sonra saatlerce Metin'i aradım. Ama sanki başına gelecekleri hissetmiş gibi ortadan kaybolmuştu. Hep aynı soru var kafamda. Zafer sağ olabilir mi? Her şeye karar verdikten sonra kaderin garip bir cilvesiyle her şeyi erteleyecek miyim? Hayır, onu sağ ya da ölü bulup tetiği çekeceğim. Basit bir gecikme, Evet, yalnızca gecikeceğim...

Boş kâğıdı ikinci kez önüme çekiyorum. Rezzan'a ne yazacağım? Belki mektupları Zafer'in yazdığını, Ankara'ya geldiğinde onunla olmak isteyip istemediğimi sorduğunda ona yalan söylediğimi. Hayır, bir kere daha kırmak istemiyorum onu. Hayatından çaldığım yılların boşu boşuna geçip gittiğini düşünmemeli. Avunacak birkaç küçük anı bırakmalıyım ona. Naci'nin dediği gibi iki yüreğim yerine bir tane olsaydı onu sevebilirdim. Kalemi alıp, "Rezzan," diye başlıyorum. Onu bir kez daha aldatacağım. Ama bu sonuncusu...

Mektubu bitirirken Lerzan uyanıyor. İçerki odadan yükselen gürültülere aldırmadan son cümleleri karalıyorum kâğıda. Az sonra yüzünde her zamanki gibi kaygısız bir gülümsemeyle içeriye giriyor.

"Hey!.. Ne yaptın?"

Kısa geceliğini savurarak koşup yanıma geliyor. Kâğıdı Murat'a yazdığım mektubun altına gizliyorum.

"Sakallarını kestin demek?" Parmaklarını yüzümde gezdiriyor. "Aman Tanrım, soluk kesen bir yüzün var. İşte, yine sürrealist bir tablosun sanki. Dur bakayım..." Yana çekilip profilimi seyrediyor. "Eski Mısır firavunları gibi melankolik bakışların var. Belki biraz da şizofreni katmalı." Tiz bir kahkaha atıyor; ama hemen susuyor. "Pardon. Arkadaşını gömdünüz mü?" Başımı sallıyorum. "Akşam gelmeyince içmeye gittiğini düşündüm." Metin'in peşindeydim, diye mırıldanıyorum. "Aklıma geldi," muzip bir çocuk gibi kikirdiyor; "beni neden istemediğini biliyorum artık. Dün akşamüstü seninkini gördüm."

"Benimkini mi?"

"Adını söylemedi, ama seninki olduğuna eminim." Parmaklarının ucunda yükseliyor. "Uzun boylu enfes bir sarışın; görünce nutkum tutuldu," yeniden tabanlarına iniyor. "O da beni görünce öfkeden mosmor kesildi. Kim olduğumu bir soruşu vardı ki aklın şaşar. Kız kardeşiyim, dedim durumu idare etmek için. Ama yutmadı. Senin için, eve uğrarsa bana gelsin, dedi. Adını sordum, kötü kötü bakıp gitti."

"Çay demlemesini bilir misin?"

Ne ilgisi var gibilerinden ellerini açıyor iki yana. Sonra önüme döndüğümü görünce öfkelenmiş gibi hızla salondan çıkıyor.

Şimdi sıra Mösyö Pier'in mektubunda. Ona ne yazacağımı biliyorum. Her şeyi anlatacağım. Her şeyi? Evet, her şeyi, kalemimin ucuna geldiği gibi. Sol köşeye "Mösyö Pier" yazıp kâğıda eğiliyorum:

> Önce size bu mektubu neden yazdığımı açıklamalıyım. Bileceksiniz, o gün büronuzda bana kimi hatırlattığınızı sormuştunuz. Eski bir tanıdık, diye geçiştirmiştim. Unutmaya çalıştığım o eski tanıdık, bir papazdı. Evet, bir papaz. Ona söylemek istediğim şeyleri size yazacağım. Böylelikle hiçbir zaman gerçekleşemeyecek bir hesaplaşmayı bitirmiş olacağım. Hatırlattığınız kişinin dost mu düşman mı olduğuna gelince; öyle sanıyorum ki gerçek, onun benim dostum, benimse onun düşmanı olduğumdur. Bu gerçeği anlamakta çok geç kaldım ve bu geç kalış onun canına mal oldu. Kısa bir süre önce o bildiğiniz savaşları yaşadım. Çatışmalar bitince birliğimin denetimi altındaki bölgede küçük bir köye karakol komutanı olarak atandım. Aslında sakin bir yere gitmeyi ben istemiştim. Oysa o sakin kıyı köyündeki olaylar kanlı savaşlardan daha korkunç sonlara sürükledi beni. Hayatımın en korkunç, en işkence dolu günlerini orada yaşadım.
>
> Biliyor musunuz, basit, olağan, bir avuç içine sığacak kadar aptal bir beynim olmasını çok istemişimdir. Ama o köye geldiğimde, korkak, tedirgin, kuşkucu ve kavgayı yitirmiş bir beyin taşıyordum. Evet, oraya hayatımın en büyük

savaşını kaybederek geldim; inanmayı. Sonuç: İnsanlık ve insanlıkla ilgili bütün kavramlarla teker teker bütün bağlarımı kopardım. İşte böyle bir anda sözünü ettiğim o Papaz çıktı karşıma. Olağan biriymiş gibi düşünmenizi istemem onu. Osmanlıyım, diyordu, dedemle aynı devletin sınırları içinde doğmuştu. Ve o Papaz beni yeniden, Tanrı'ya olmasa da, herhangi bir şeye inanmaya çağırdı. Her şey bu çağrıyla başladı. Beynimdeki iblisle yüreğimin kavgası arasına sıkışıp kaldım. Yorgun ve zayıftım ve Papaz güçsüz olduğumu sezmişti. Bıkmadan, usanmadan beni inanmaya çağırdı. İblise karşı yüreğimden yanaydı. Ona, beni bir tutsaklıktan kurtarıp ötekine itmek istediğini söyleyerek karşı koydum. Gözlerindeki korku ve sevincin bir arada parlamasını görmenizi isterdim. Ona Tanrı'nın bir bağışı olarak gönderilmiştim sanki. Beni gördükçe inancını pekiştirip kuşkularını dağıtıyor, inananlar adına sevinç duyuyordu gizlice. Neyse, uzatmamalıyım. Ölümüne neden olan olaylar anlamsız bir ziyaretle, bir gazeteci kadının köye gelişiyle başladı. Kadın, aynı gece Lefkoşa'ya dönerken bombalı bir saldırıya uğradı, şoförü öldü. Bomba atan adamı günlerce aradık, ama bulamadık. Sanki gece yarılmış ve gizlemişti adamı. Sonunda, bir gece, Papaz'la sık sık buluşup konuştuğumuz, denize biner gibi uzanan kayanın üstünde rastladım ona. Papaz onu saklamış ve sonra bana gönderip yardım etmemi istemesini söylemişti. Oysa ben kayalardan aşağıya atlamak için gitmiştim oraya. Adamı görünce beni vurmasının her şeyi daha kolaylaştıracağını düşündüm. Ama adam beni vurmaya cesaret edemedi. Ve bir çığlığım onu ele verdi. Sonra olanları size anlatmak istemiyorum. Ertesi gün Papaz'ın öldüğünü haber verdiler. O kayanın dibinde bulmuşlardı onu. Giyinip cesedi görmeye gittim. Bir gece önce kendimi atmayı düşündüğüm kayaların altında yatıyordu. Eli bir zamanlar yaşadığı o sıcak toprakları gösterir gibi kuzeydoğuyu işaret ediyordu. İlk gördüğüm anda bile düşerek öldüğüne inanmadım. İntihar etmişti, hâlâ da aynı kanıdayım. Beynimdeki fırtınalardan, onun da benimki-

ne benzer bir dehşetin içinde savrulduğunu anlayamamıştım. Birkaç saat sonra kilisedeki küçük çocuk bana günlüğünü getirdi. Eski Türkçe yazılmış düzensiz karalamalarla tutulmuş bir defter. Birini bulup okuttum. Son günkü notta Tanrı'ya yalvarıyordu. Gerçekte benim kaderimde kendi inancını sınadığını o zaman anladım. Durmadan, bıkmadan beni inanmaya çağırdığı o çağrıların birer yalvarış olduğunu hissettim. Evet, bana yaptığı her çağrı aslında Tanrı'ya kendisi için yönelttiği bir yakarıştı. Eğer herhangi bir şeye inanıp kendimi öldürmekten vazgeçtiğimi fark etse, savaşı yüreğimin kazandığını görse Tanrı'ya olan inancı kurtulacaktı. Belki bilerek, belki de bilmeyerek kaderini beynimdeki iblise teslim etmişti. Ertesi gün o köyden ayrıldım ve öğlene doğru kurşunu kafama sıktım. Ama elim titremişti, başaramadım. O ana kadar üç, Papaz'ı da sayarsanız dört kişiyi öldürmüş ve birinin de ölümüne neden olmuştum. Gerçekte parça parça kendimi öldürüyordum...

İşte, olay kısaca bundan ibaret. Süslü cümlelerden, anlamsız sözcüklerden kurtararak olduğu gibi anlatmaya çalıştım. Kendi hesabıma, kafama kurşun sıkmak da dahil birçok şeyi denedim. Ama sizin sorunuza, "Ne yapmalıyız?"a bir cevap bulamadım; bulunacağına da inanmıyorum. Papaz da bulamadı. Bu nedenle Tanrı'ya olan inancını kaybetti. Belki de benim gibiler için insanlığa ait kavramlardan herhangi birisine bağlanamamak bütün sorun. Bir arkadaşım bana, kendini yok etme tutkusu olan bir sınıfa mensup olmamamın her şeye neden olduğunu söylemişti. Bütün nedeni bir küçük burjuva olmama bağlamak bence olayı çok basitleştirmektir. Evet, insanlıkta inanılacak hiçbir şey kalmadı. Öyle bir insanlığın malıyız ki, değer verdiği bütün kavramlar kanla yıkanmış, barış diyerek açtığı bütün yollar kan göllerine dönüşmüş, mutluluk diye sunduğu her şeyin gölgesi ölümle damgalanmış. Ben bir sona yaklaştım. Sürüp giden bu anlamsızlığı, mantığımın içine sığdıramadığım hayatı sona erdirecek bir çözüme vardım. Beynimi ortadan kaldırmalıyım. Küçültmek, varlığını hayvanların iç-

güdülerine yetecek kadar basitleştirmek elde olsaydı bir sorun kalmayacaktı.

Artık bitirmeliyim. Şimdi size neden yazdığımı biliyorsunuz. Birbirimizi pek tanımasak da, yeryüzündeki varlığımızdan habersiz bile olsaydık, o ilk korku ve kuşkular beynimize düştüğü andan beri, birbirimizi anlıyorduk.

Ayhan İlyasoğlu

Yarım saat sonra ikimiz de bavullarımızı topluyoruz. Onu Nacilere bırakacağım. Gitmem gerektiğini söylediğimde pek şaşırmadı. Nereye, diye de sormadı. Terk edilmeye alışık olduğunu biliyorum artık.

İşini bitirince, "Pek bir şeyimiz yokmuş," diye gülmeye çalışıyor. "Ramon'la bir-iki kere daha yatarsam şu burs işini hızlandırır mı dersin?"

Karşılık vermiyorum. Zaten o da cevap beklemiyor...

- 2 -

Halit, dakikalardır arkasında kavuşturduğu ellerine asılı o tespihle düz bir çizgi üzerinde volta atıyor; bir yandan da kendi kendine mırıldanıyor. Lerzan'ı Naci'ye götürdüğümde neler konuştuğumuzu anlatıyorum. Ama dinlemiyor. Bana savuracağı, yönelteceği suçlamaları düşündüğünü hissediyorum. Daha dün gördüm onu, ama saçlarının uzadığını fark etmemişim. Yarı aralık pencereden sızan bir kadın sesi arada cümlelerimi kesiyor. Benimle ilgilenmediğini bildiğim için sözcüklerin, olayların, kişilerin arasındaki sıraları birbirine karıştırmaktan korkmadan sabahı anlatıyorum. Sonunda bitiriyorum, az sonra sustuğumu fark edip duruyor. Göz göze geliyoruz, bakışları, gözünde cam bir küre dağılmış gibi paramparça. Evet sıra onda, bekliyorum.

"Deminden beri seninle nasıl konuşmam gerektiğini düşünüyorum. Bağırarak, küfür ederek mi, yoksa öğüt verir gibi sakin ve yavaşça mı? İnan, hâlâ bulamadım. Ama çoktandır iki

çift söz etmeyi düşünüyordum, artık dilimin ucunda tutmaktan vazgeçtim..." Bağırmayı seçip sesini yükseltiyor: "Bence sen hastasın ve hiç vakit geçirmeden hastaneye yatmalısın. Şaka yaptığımı ya da durumu abarttığımı sanma, çok ciddiyim. Artık hiç kuşkum kalmadı. Şu haline bak. Sanki ölüme geç kalmışsın gibi acele ediyorsun. Sizler, küçük burjuvalar, hastalandınız mı çıldırırsınız." Sesi, daha konuşmanın başında sıkıldığını belli eden bir bıkkınlıkla eziliyor. "Şimdi sakin düşünüp bir sonuca varalım. Önünde seçmen gereken iki yol var. Birincisi benim gibi korksan da, umutsuzluğa kapılmaktan kurtulup devam etmek, ikincisi de bu işten vazgeçmek. Sen ne yapıyorsun?"

"Onu bulmalıyım," diyorum.

"Zafer'i bulmak ha?" Yüzünü sinirli bir gülümseme genişletiyor. "Zafer ortadan kaybolalı ne kadar oluyor?"

"Üç buçuk yıl," diye karşılık veriyorum.

"Bunca yıl geçtikten sonra onu asıl bulacaksın? Neymiş? Muhbirin biri onu Gaziantep'te kaybettiler, demişmiş... Neyi bulacağını sanıyorsun? Kemiklerini mi?"

"Gerekirse kemiklerini..."

"Bak," elini havaya kaldırıp işaret parmağını yüzüme doğru uzatıyor, "Zafer, sonra Ali. Üçünüzden geriye kim kaldı? Sen. Oraya gidip sorular sormaya başladığında bundan hoşlanmayanlar çıkacaktır. Hem Fazıl'ın hâlâ muhbirlik yapmadığını ne biliyorsun?"

"Fark etmez," diyorum sessizce. "Eğer beni bekliyorlarsa fazla gecikmeyeceğim."

"Tabii gideceksin. Başka türlü bir davranış mantıklı olur çünkü. Şu sesindeki kaderci tona bak. Oraya, ne olacağını bile bile gideceksin. O kadar yolu tepmene ne gerek var, bir silah bul, burada kafana sık."

Sıkacağım, diye bağırmamak için güçlükle tutuyorum sesimi. Zafer'i aramanın kendimi aramaktan farkı olmadığını söyleyemem ona. Geçmişim beni bırakıp gitti ve çok uzun bir süredir boşluktayım. Geçmişim olmadan gelecekte nasıl yaşarım? Halit'in ortasından çatlamış köylü sesi aramıza serilen sessizliği titretip yeniden kulaklarıma erişiyor:

"Sonuç apaçık ortada. Onların başına ne geldiyse o gelecek başına: Dostum insan kaderini ölülerinkine ortak etmez, hele tutsak, hiç."

Hiç, deyip susuyor. Gözbebeklerindeki pası görmemek için bakışlarımı kaçırıyorum. Ona gerçeği söylemeliyim. Bakışlarımı yere çeviriyor ve aylardır bir ateş gibi dilimi yakan itirafı serbest bırakıyorum:

"Artık inanamıyorum..." Sözcükler boğazımı tıkıyor. O iki sözcüğün hayatımdan on yılı silip attığını düşünüyorum. "Desteği yitirdim, yenildim..."

Halit hemen karşılık vermiyor. Gözlerimi yerden kaldırıyorum. Geçmişi ve inancı kaybolmuş bir zavallıya bakar gibi bakıyor bana. Evet, yaşamak için tutunabileceğim iki şeyi birden yitirdim üst üste. Oysa hayatımın çok uzun bir parçasını devrim denilen o düz ve şaşmaz yola çakmıştım. Kayboldum...

"Bak," diyor Halit. "Her şeyi böyle dramatikleştirme. Hiçbir hayat, kavga yenilmeden, geri çekilmeden kazanılmaz..."

"Sen devrime inanıyorsun," diye fısıldıyorum. "İnanıyorsun, dünyayı değiştirip güzelleştirebileceğine."

"Evet," sesi sert ve çabuk yine. "Hem de gün geçtikçe çoğaltarak."

"O sırrı keşfettin mi sen?"

Bu kez gülüyor. Gülmek yüzünü her zaman sevimsizleştirmiştir. Ama yine de bir gülümseme dudaklarındaki. Ben gülmeye kalkışsam? Ağzımın bıçak yarasından farksız duracağını biliyorum. Halit gülümsemesini dudaklarının kıvrımlarına çekip soruma karşılık veriyor:

"Sır falan yok bu işte. Sorun kendini hareketle özdeşleştirmek. Zafer, Ali ve sen bu anlamda devrime hiç inanmadınız. Sürdürmeye çalışıp kaybettiğiniz kavga, kişisel bir kavgaydı. Eğer devrimciysen, sosyalistsen, kavganın, mücadelenin hayatına egemen olmasına izin vermelisin. Ama siz, devrimin ve hareketin kişiliğinize hükmetmesine karşı koydunuz. Hayatınızla özleştirdiğiniz bir sorumluluk taşımadınız."

Cümlelerini bana bakarak sıralamasına rağmen sözcüklere eklediği o çoğul takısıyla üçümüzü birden yargıladığını fark

ediyorum. Kabul etmek istemesse de kaderim hâlâ onlarınkine sıkı sıkıya bağlı. Dudaklarım kıpırdanıyor:

"Sorumluluk," diyorum.

"Sorumluluk ya..." Sözcüklerin gözlerinde garip bir ateş tutuşturup o dağınık pası yaktığını görüyorum. "İnsanlığın, yeni, özgür, adil bir dünya kurmanın sorumluluğu. Sen ve ötekiler bu sorumluluğu hiç taşımadınız. Mesela şimdiki durumun, o sorumlulukla ne ölçüde bağdaşır? Sen ne yapıyorsun?" Hızla sürdürdüğü konuşmayı yavaşlatıp sesini alçaltıyor: "Sorumluluğu taşıyamadığın için göz göre göre intihar ediyorsun."

Dudaklarından fırlayıp gelen küçümseme bir tokat gibi çarpıyor yüzüme. Olacakları biliyor sanki. Evet, biliyor, Naci ve Rezzan gibi.

Gözlerimi kaçırıp, "Bilmiyorum," diyorum; "belki de haklısın..."

"Haklıyım." Çenemi kaldırıp gözlerimi bulmak istiyormuş gibi yaklaşıyor, "Dinle beni... Gün gelecek beni buradan alacaklar, belki de yeniden dört duvar arasına geri döneceğim. Acı çekeceğim. Bizi ezecekler. Ama bütün bunlar birer ayrıntı. İnsanlığın geleceği o sorumluluğu duyup da yılmayanlarca biçimlendirilmez mi?"

"Hâlâ haklı olup olmadığına karar veremiyorum." Ayağa kalkıyorum. "Ama bil ki beni tüketen o ayrıntı dediğin acımasızlıklar. Hepsi bir sürpriz gibi çullandı üstüme. Onlara hazır değildim."

Sonra yanına gidip ona sarılıyorum. Zafer benden nasıl ayrıldıysa, Halit de o duyguyla hatırlayacak beni. Uzattığı kâğıdı alıyorum. Gaziantep'te Beşir'i bulmama yardım edecek adamın adresi var.

Dışarıda kentin gürültüsüne karışan kir, sanki her şeyi daha da karartmış, soğuk da buz gibi biçiyor havayı. Gördüğüm ilk taksiye el sallıyorum. Sıra Ferda'da...

- 3 -

Onu ilk gördüğüm köşeye doğru ilerliyorum; aynanın önündeki antika gramofona. Büyük ve gösterişli salon küçülmüş ve kristal aynanın içine sığmış gibi garip bir duyguyla duraklıyorum. Sonra halılara, koltuklara, iri yaprakların asıldığı perdelere, mat ışıklar saçan gümüşlere bakıyorum, tanıdık eşyalara saklanan o sempatiyle. Oysa bu eşyalarla her karşılaşmamda yuvarlandığım kuyu daha da derinleşmemiş miydi? İlk akşam oturmam için gösterdiği koltuğa yürüyorum. Birazdan gelip karşıma oturacak. Kısaca gideceğimi söyleyeceğim; kızmadan, tuzağa düşmeden. Önüme ne sererse sersin, ne derse desin, konuşma biter bitemez gideceğim. Saate bakıyorum: On iki. En geç bir buçukta otobüse binmiş olacağım. Cebimde posta kutusuna atmam gereken iki mektup var. O işi bitirince bu kentteki serüven sona erecek... Kapı, düşüncelerimi dağıtan bir gürültüyle açılıyor. Geldi. Ayağa kalkıp geri dönüyorum.

"Evet. Sonunda gelmeyi akıl edebildin." Konuşmama kalmadan canı yanmış gibi tiz bir sesle sürdürüyor: "Ne o, sakalını kesmişsin?"

Bir an o sakalları hep ona aitmiş gibi hissettiğini seziyorum. Gözleri başka değişiklikler ararken, "Geldim," diyorum yavaşça.

"Sabaha karşı bir telefon, sonra aradıysan bul beyefendiyi."

"Amcan nasıl?"

"Hâlâ yatıyor. Doktor ne söylediyse o oldu." Sonra bu önemsiz konuyu daha fazla sürdürmekten sıkılmış gibi, "Neredeydin?" diyor.

"Ya Ersin?"

Birden olayla ilgisi olmadığını anlatacağından, onu yanlış değerlendirdiğimi haykıracağından korkuyorum. Ama düşüncelerimi okumuş gibi cevabı kısaltıyor:

"Bir süre Farabi'deki evde kalıp sonra İstanbul'a gidecekler. Evlenmeyi düşünüyorlar."

Cümlesi bitince susuyor. Ona uyuyorum. Hâlâ ayaktayız. Evet, bu fırsattan yararlanıp bir an önce söylemeliyim. Gözlerimi gözlerinden kaçırıp,

"Gidiyorum," diyorum.

"Gidiyor musun?" Sesi sönüp gidiyor boğazında. Ellerini dudaklarına kaldırıyor. Parmaklarındaki uzun tırnaklar kana batırılmış gibi kıpkırmızı. Sonunda o tek sözcükten oluşan soru için soluk bularak, "Neden?" diye bağırıyor.

Anlamalıydı. Ama anlamadı. Beklemediği bir bıçak darbesi yemiş gibi sarsıldığını fark ediyorum. Tırnaklarındaki kırmızı, şimdi gözlerindeki maviliğe yayılıyor damar damar.

"Anlatmak uzun sürer," diyorum. "Üstelik anlatabileceğimi hiç sanmıyorum."

"Ben de," yüzü saçları gibi sararıyor, "Ben de anlayabileceğimi sanmıyorum. Ama yine de..."

İkinci kez sözünü kesiyorum.

"Nedenini arama, yararı yok."

Sonra susup sessizce düşünmeye koyuluyorum. İçimde kendimden iğrendiğim, nefret ettiğim duygusu büyüdükçe nasıl kalabilirim? O bir kurtuluş umuduydu ve artık kurtulamayacağımı anladığım anda sıradan bir kadınla yaşanan serüvenden farkı kalmadı beraberliğimizin. Bundan böyle yılanlara değil, denize bırakacağım kendimi.

"Yararsız... Anlayamazsın... Ama saçma da olsa bir neden, inanmamı beklemesen de bir açıklama borçlu değil misin bana?"

Yanaklarının sarılığına öfkenin kızıllığı düşüyor bir an. Kaybedeceğini bile bile vazgeçmemekte direnmesine şaşırıyorum. Olabileceğince sakin bir sesle karşılık veriyorum:

"Her şeyin bir sonu vardır, işte biz de o sona geldik."

"Hayır. Gelmedik. Vazgeçemeyiz, birbirimizden aldıklarımız bu denli çokken saçmalık olur bu." Susuyor, sonra aklına daha önce gelmesi gereken önemli bir şey gelmiş gibi gözlerini kısıp, "Yoksa," diye bağırıyor, "Yoksa evinde gördüğüm o kızla mı? Hayır, öyle biri için beni bırakamazsın!"

Yanıma geliyor. Etinin kokusu başımı döndürüyor bir an. Tehlikeyle karşılaşmış bir hayvan gibi geriye çekiliyor ve başımı sallayıp, "Hayır, o kızın bu işle bir ilgisi yok," diyorum.

"Rezzan?" Yine başımı sallamamı bekliyor. "Öyleyse? Bütün olup bitenlerden sonra, bir kadının, bir insanın verebileceği her

şeyi sana vermişken, gitmek neden?" Birden bağırıyor: "İstersen seninle evlenirim. Bundan böyle hayatımla ilgili bütün kararları sana bırakırım."

Devam ediyor, ama dinlemiyorum onu. Beni değil, bir aleti istediğini çok geçmeden anlayacak. Eğer başında, ilk boğuşmadan sonra, bir işkenceci, bir uşak peşinde olduğunu söyleseydim her şey daha kolay olacaktı. Sonunda yorulup susuyor.

Konuşmaktan vazgeçmiş gibi koltuğa yığılıyor. Yüzü onu gördüğümden beri ilk kez çirkinleşiyor. Dudaklarını kımıldatmaya çabaladığını fark ediyorum. Parmakları koltuğun kumaşına gömülürken konuşmayı başarıyor:

"Kocama da yalvarmıştım beni bırakmaması için." Yaklaşıp elimi uzatıyorum. Ayağa kalkıyor. "Nereye gideceksin?"

"Henüz bilmiyorum," diyorum. "Güneye, daha sıcak bir yere."

"Yazacak mısın?"

"Hayır, pek vaktim olmayacak."

"Benden sonra hiçbir kadını beğenmeyeceksin."

"Beğenmeyeceğim," diyorum.

Kapıya doğru yürüyoruz, yolun ortasında birden duruyor. Yüzü acıyla burkulmuş, elimi tutup alçak bir sesle, korkmuş gibi fısıldıyor:

"Her şey ne kadar şaşırtıcı. Bu salona ilk girişinin üstünden daha iki ay bile geçmedi. Oysa bütün hayatım boyunca hep seninleymişim gibi geliyor şimdi."

İki ayda geriye dönüşü bitirip o dönemece vardım. Dünden beri ilk kez bir ürperti titretiyor sinirlerimi. Yine yürüyoruz. Elimi geri çekiyorum.

"Allahaısmarladık."

"Senin için yapacağım hiçbir şey kalmadı mı?"

Geri dönüp gözlerine bakıyorum. İstemeli miyim?

"Biraz paraya ihtiyacım var," diyorum birden.

Sararmış teninde bir titreme geziniyor. Dudakları açılıyor.

"Aman Tanrım, nasıl başladıysa öyle bitiyor," diyor sonunda. Elini boynuma kaldırıyor. Sarılmasına izin veriyorum. "İnanamıyorum," diye fısıldıyor.

- 4 -

Otobüs hızlandıkça geride bıraktığımız kilometreler artıyor. Artık her şey uzakta kaldı. Ferda, Rezzan, Nalan, Halit, Ali, Naci, Murat, hepsini unutacağım. Hayaletlerimle baş başayım yeniden. Muavin ikinci kez kolonya ikram ediyor, ikinci kez geri çeviriyorum. Önümde uzanan yol nereye götürecek beni? Zafer'in bıraktığı izlere rastlayacak mıyım? Sorular, yine sorular. Birkaç ay önce Magosa'dan ayrılırken de sorular vardı kafamda. Yeniden aynı noktaya mı döndüm? Hayır, bu kez bir kurtuluş umudu yok. Zafer'i bulsam da bulmasam da sona geldim. Gözlerimi kapayıp Magosa'daki son saati düşünüyorum... *"Geceye kadar ne yapacaksınız?"* diye sormasının üstünden üç ya da dört gün geçmişti ve araba, arkasında sürüklenen bir homurtuyla geceyi yararak limana giriyordu. Hastaneden çıktığımda Girne'de bulmuş ve evine götürmüştü beni. Durunca birden şaşırmıştım. O dar sokağa girince denizi göreceğimi unutmuştum çünkü. Önce eski bavulu, sonra kendimi attım aşağıya. *"Gemi gelmiş,"* dedi. İşaret ettiği yöne bakmadım, ilgimi çeken çilli yüzüydü. El frenini çekti, inmeye hazırlanıyordu. *"Gerek yok,"* dedim. Üzerinde Girne'de ona rastladığım günkü etek vardı. Hiç kadına benzemiyor diye düşünüyordum. "Gidiyorsun." Başımı salladım, "Allahaısmarladık." Dudaklarını uzatmıştı, *"Bu kez de ellerin boğazımı sıkmazken tadına bakacağım."* Yanımızdan gümrüğe yürüyen kalabalığın meraklı bakışları altında öpüştük. Geri çekildi ve *"Hiç de fena değilmiş,"* dedi. O arabada, ben kaldırımdaydım ve geceye bırakılan iki soru işareti gibi kımıldamadan duruyorduk. Sonra bavula eğildim. *"Ben elveda demeyi tercih ederim,"* diye fısıldadı. Birden ona Zafer'den söz etmek geçti içimden. Ama izin vermedi: *"Dur."* Durdum. *"Gitmeden önce sana birkaç şey söyleyeceğim,"* dedi. *"Birincisi Terry, çocuğumun olmayacağını öğrenince beni bırakıp buraya geldi. Yani sonuna bir bakıma o karar verdi. Sen? Kendin hakkındaki karara senden başka kimse katılmadı. Kayayı taşımaktan yorulan sendin ve hiç kimse bırak demedi sana."* Ağır ağır uzaklaştım, ama sesini yükselterek cümlelerini peşimden saldı: *"Ben bir ca-*

susum. Artık bilmelisin. Doktor'a senin zavallı bir çılgın olduğunu söyleyeceğim..." Geriye döndüm, yüzünde erişemeyeceğim bir gülümseme vardı ve yeni açmış bir dikene benziyordu...

Arabanın sarsıntısıyla gözlerimi aralıyorum. Güçlü bir homurtu yolu tutuyor. Bugün Şubat'ın son günü mü, Mart'ın başı mı, bilmiyorum. Pencereye gerilen perdeyi aralıyorum, bozkırdaki aydınlık karanlığı bekliyor. Tuz gölüne inen ufukta iki güneş, biri mor çizgide öteki gölün beyazında, ama ikisi de kıpkızıl, batıyor. Birden bütün gürültüler susuyor. Issızlığın ortasındayım artık...

Mart 1976 - Mayıs 1977
Kavaklıdere / Ankara

Devrimciler, âşıklar, soylular, alçaklar, bütün yolların kapalı olduğu zamanlar... Uzun mektuplar, eski arkadaşlar, dönüp duran hatıralar, itiraflar, pişmanlıklar... Ense kökünde bir yara, beyninde bir iblis... Ayhan geçmişinden kurtulmalı; Violet'i, Papaz'ı, Doktor'u, kelebekleri, kumsalı silmeli aklından... Bir şeyleri de unutmamalı... Hep hatırlamalı...

Issızlığın Ortası

Dünyayı değiştirecektik, ama değiştirmeye çalıştığımız dünyanın ne denli değiştiğini kavrayamadık. Artık kimsenin kahramanlara aldırdığı yok. Kahramanların sonu geldi, soyları tükendi. Belkemiğine bir sopa ve işin bitik.

Arada kalan, kaybolan, kayıplarını arayan, savaşı sorgulayan, nefes almaya çalışan ve ölümün eşiğinde yaşayan bir kahraman... Bir 68' romanı... Tempolu, nefes nefese, Türkçe edebiyatta eşine az rastlanır bir kurgu...

Issızlığın Ortası, usta yazar Mehmet Eroğlu'nun yayımlanan ilk romanı. Şaşırtan, edebiyata tazelik getiren, sakıncalı bulunan, bol ödüllü... Cesur ve yeni...

iletişim